

RYSZARD ŁAZARSKI

STENO GRAFIA

1

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

RYSZARD ŁAZARSKI

STENOGRAFIA

cz. 1

#Rusteco

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

Redaktor: Halina Jasińska
Redaktor techniczny: Jerzy Teodorowicz

Książka zatwierdzona przez Ministerstwo Oświaty i Wychowania jako podręcznik dla słuchaczy semestrów I i II policealnych studiów zawodowych, zawód: sekretarka-stenotypistka, oraz dla odbiorców korzystających ze stenografii w pracy zawodowej.

Książka wyjaśnia w sposób przystępny i systematyczny zasady stenografii oraz uczy pisania i odczytywania stenogramów. Książka jest opracowana według jednolitego systemu stenografii polskiej.

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne,
Warszawa 1968

ISBN 83-02-01536-9

SPIS TREŚCI

OGÓLNE WIADOMOŚCI WPROWA- DZAJĄCE

1. Zarys rozwoju stenografii	5
2. Praktyczne znaczenie stenografii	5
3. Charakterystyka pisma stenogra- ficznego	6
3.1. Układ liniowy	6
3.2. Wielkość znaków	6
3.3. Oznaczanie wielkich liter i in- terpunkcja	7
3.4. Kąt kreślenia znaków	7
4. Wskazówki metodyczne	7

ZNAKI SPÓŁGŁOSEK I SAMO- GŁOSKA „A”

1. Znaki spółgłoskowe jednomiarowe	8
2. Samogłoska „a”	9
3. Znaki spółgłoskowe dwumiarowe	11
ĆWICZENIE 1	12
ĆWICZENIE 2	14
4. Znaki spółgłoskowe małe	14
ĆWICZENIE 3	16
5. Pisanie znaków stenograficznych na jednej linii	18
5.1. Graficzne podobieństwo elementów znaków	18
5.2. Pisanie na jednej linii	19
6. Skróty	20
6.1. Podstawowe sposoby tworzenia skrótów i technika ich kreślenia	20
6.2. Łączenie skrótów	21
ĆWICZENIE 4	21

POŁĄCZENIA ZE ZNAKAMI LEWO- OBROTOWYMI „L—Ł, R, Z”

1. Połączenia znaków ostro zakończonych ze znakami lewoobrotowymi	23
ĆWICZENIE 5	23
2. Połączenia znaków dwumiarowych zakończonych pętlą dolną ze zna- kami lewoobrotowymi	24
3. Połączenia znaków lewo- i prawo- obrotowych ze znakami lewoobro- towymi	25
4. Połączenia znaków „ż” i „dż” ze znakami lewoobrotowymi	25
ĆWICZENIE 6	25
5. Połączenia znaków zakończonych zaokrągleniem dolnym z „l—ł”	27
ĆWICZENIE 7	27
6. Specjalne znaki dla połączeń ze znakami „r”	28
ĆWICZENIE 8	29

7. Zestawienie porównawcze	29
7.1. Połączenia z „r”	29
7.2. Połączenia z „l—ł”	30

ZNAKI SAMOGŁOSEK I ICH PO- ŁĄCZEŃ Z „J”

1. Samogłoska „e(ę)”	31
ĆWICZENIE 9	33
2. Połączenia „ie-je(ię-ję)”	35
ĆWICZENIE 10	36
3. Połączenia „io-jo(ią-ją)”	38
4. Graficzne porównanie znaków „e”, „ie-je”, „io-jo”	39
ĆWICZENIE 11	40
5. Samogłoska „i-y”	41
ĆWICZENIE 12	43
6. Samogłoska „o(a)”	45
ĆWICZENIE 13	48
7. Samogłoska „u-ó”	53
ĆWICZENIE 14	54
8. Zestawienie porównawcze zasad łączenia „u-ó” i „o-a”	57
8.1. Zasady zbieżne	57
8.2. Zasady odrębne	58
9. Połączenia „ju-iu(jó-ió)”	59
ĆWICZENIE 15	60
10. Połączenia „ja-ia”	61
ĆWICZENIE 16	62

OZNACZANIE „J” I ZMIĘKCZA- NIE SPÓŁGŁOSEK

1. Oznaczanie „j”	64
ĆWICZENIE 17	65
2. Oznaczanie miękkości spółgłosek	67
ĆWICZENIE 18	67

ZNAKI POŁĄCZEŃ Z „S—Z” ORAZ „RZ”

1. Połączenia z „s—z”	68
1.1. Zasady tworzenia znaków połą- czeń z „s—z”	68
1.2. Klasyfikacja znaków według wiel- kości i cech graficznych	69
1.3. Małe znaki połączeń z „s—z”	69
ĆWICZENIE 19	70
1.4. Duże znaki połączeń z „s—z” — połączenia z „t(-r, -w)”, „l—ł”, i „k”	72
ĆWICZENIE 20	73
1.5. Duże znaki połączeń z „s—z” — połączenia z „w”	74
ĆWICZENIE 21	75
2. Połączenia z „rz”	76
ĆWICZENIE 22	77

PRZEDROSTKI	79
1. Przedrostki polskie	79
1.1. Znaki jednmiarowe rozpoczynają- ce się w polu dolnym	79
ĆWICZENIE 23	81
1.2. Znaki jednmiarowe umieszczane w polu głównym	82
ĆWICZENIE 24	83
1.3. Znaki dwumiarowe	85
ĆWICZENIE 25	86
1.4. Znaki małe (lub połączenia ze znakami małymi)	87
ĆWICZENIE 26	87
2. Przedrostki obce	88
ĆWICZENIE 27	89
INNE CZĄSTKI WYRAZÓW I ZASA- DY UPRASZCZANIA PISOWNI	91
1. Częstki wyrazowe	91
ĆWICZENIE 28	92
2. Zbieg dwóch samogłosek	93
ĆWICZENIE 29	94
3. Pomijanie niektórych znaków spół- głoskowych	95
ĆWICZENIE 30	96
RDZENIE	97
1. Znaki duże jednmiarowe	97
ĆWICZENIE 31	98
2. Znaki duże dwumiarowe	99
2.1. Znaki dwumiarowe górne	99
2.2. Znaki dwumiarowe dolne	99
ĆWICZENIE 32	100
3. Znaki duże trzymiarowe	100
ĆWICZENIE 33	101
4. Znaki małe	101
ĆWICZENIE 34	102
SKRÓTY	102
1. Zasady skracania wyrazów	102
2. Zestawienie skrótów	105
2.1. Skróty początkowe	105
2.2. Skróty końcowe	107
2.3. Skróty mieszane	107
2.4. Skróty nieprawidłowe	107
2.5. Skróty obrazkowe (ideogramy) ..	107
2.6. Nazwy miesięcy i dni tygodnia ...	108
2.7. Formy pochodne skrótów	108
ĆWICZENIE 35	109
ĆWICZENIE 36	109
GRAFICZNE ZAKOŃCZENIA WY- RAZÓW	110
1. -je, -ują, -ujcie, -ujecie, -nemu ...	110
ĆWICZENIE 37	110

2. -(i, j)ach; -i(-y)ch; -(i, j)ami; -(i, y)mi; -ej; -(i)ego; -(o, owe)go; -owej	111
ĆWICZENIE 38	112
3. -(dz)ąc; -(dza)jąc; -(dz, j, dzaj, waj)ąca i pochodne	114
ĆWICZENIE 39	114
4. -(e, o)wanie; -(w)ywanie i pochodne	115
ĆWICZENIE 40	116
5. -(y)wianie i pochodne	117
ĆWICZENIE 41	118
6. -ość; -(l)liwość i pochodne; -(s, c, dz)two	118
ĆWICZENIE 42	120
7. -nik; -czyk; -ków; -ników; -czyków; -skop	121
ĆWICZENIE 43	122
8. -izm; -yzm; -ista; -ysta	123
ĆWICZENIE 44	123
9. -graf; -log; -tóg; -tóg	124
ĆWICZENIE 45	125
10. -liwy; -tor; -tur(a); -n(i)ać; nąć ...	125
ĆWICZENIE 46	126
11. -(ś, ź)nienie i pochodne; -gnienie i pochodne	127
ĆWICZENIE 47	128
12. -tel i pochodne; -(ej, aj)szy i po- chodne; -ent; -ant	129
ĆWICZENIE 48	130
13. -czka i pochodne; -wka i pochodne	131
ĆWICZENIE 49	132
14. -(y)cja i pochodne; -wacja i po- chodne; -(ty)fikacja	132
ĆWICZENIE 50	134
15. -cyjny i pochodne; -wacyjny i po- chodne; -yjny i pochodne	135
ĆWICZENIE 51	136
CZYTANKI STENOGRAFICZNE	137
1. Zasolenie Bałtyku i Morza Czer- wonego	137
2. Opady a sąsiedztwo morza	137
3. Rozmiary znaków topograficznych	138
4. W Europie brak pustyni	138
5. Dlaczego Eurazję podzielono na dwa kontynenty	138
6. Zamrażanie szyb	138
7. Góry Świętokrzyskie mniej strome niż Karpaty	139
8. Topnienie śniegu	139
9. Dzień i noc	139
10. Uroki Bieszczadów	139
11. Stare mury Czerska	140
ZESTAWIENIE SKRÓTÓW	141
TŁUMACZENIA ĆWICZEŃ 1 – 7 ...	154

OGÓLNE WIADOMOŚCI WPROWADZAJĄCE

1. ZARYS ROZWOJU STENOGRAFII

Historia stenografii, jako pisma krótkiego, sięga czasów starożytnych. Od antycznego pisma skróconego, które odpowiadało ówczesnym literom pisma zwykłego, poprzez przeobrażenia związane z ewolucją pisma zwykłego i zmianami narzędzi do pisania — stenografia przekształca się z pisma wyrazowego i zgłoskowego w pismo oparte na znakach dźwięków i na określonych regułach.

Nazwa *stenografia* — użyta po raz pierwszy w roku 1602 przez Johna Willisa na oznaczenie pisma skróconego — pochodzi od wyrazów greckich *stenos* (zwięzły) i *graphein* (pisać). Mimo że nazwa ta przetrwała w tym brzmieniu do naszych czasów, nie należy sądzić, że stała się jedynym określeniem pisma skróconego. Często spotykamy nazwy takie, jak brachygrafia (krótkopis), tachygrafia (prędkopis), rychłopis, ścisłopis, tesnopis itp. Biorąc jednak pod uwagę to, że każdy z tych wyrazów zawiera w sobie określenie szybkości lub zwięzłości tak charakterystycznej dla skróconego sposobu pisania, utożsamiamy te nazwy z powszechnie dzisiaj przyjętą nazwą *stenografia*.

Postęp w dziedzinie nauki i literatury oraz ciągle wzrastająca potrzeba wiernego utrwalania żywego słowa sprzyjają rozwojowi stenografii. Pojawiają się dwa różne sposoby rozwiązywania budowy pisma stenograficznego, a co za tym idzie, dwa różne kierunki w tworzeniu systemów stenografii. Wykształca się wyraźny podział na systemy geometryczne i systemy graficzne.

Systemy geometryczne oparte są w swoich założeniach na linii prostej kreślonej w czterech różnych kierunkach, kole, półkolu o różnym rozchyleniu i na punkcie. Przedstawicielami ich są: w Anglii — Pitman (1837), we Francji — Duployé (1867).

Systemy graficzne budowane są z elementów pisma zwykłego, biegnących najczęściej w jednym kierunku. System graficzny dzięki swej konstrukcji umożliwia uzyskanie większej szybkości pisania i większej biegłości w odczytywaniu niż system geometryczny. To sprawia, że stenografia graficzna jest bardziej rozpowszechniona niż stenografia geometryczna.

Stosowane w Polsce systemy stenografii należą do grupy systemów graficznych. Spośród wielu systemów najczęściej reprezentowane są trzy: Gabelsbergera-Polińskiego (1861), Stanisława Korbla i Jednolity System Stenografii Polskiej (1955).

2. PRAKTYCZNE ZNACZENIE STENOGRAFII

Wszechstronny rozwój życia gospodarczego, naukowego, kulturalnego i społeczno-politycznego stwarza w coraz większym stopniu potrzebę dokładnego utrwalania treści różnego rodzaju wypowiedzi na zjazdach, konferencjach, naradach, sympozjach, wykładach itp. Zadaniu takiemu w szerokim ujęciu może sprostać jedynie stenografia, która zapewnia dokładne notowanie, a co za tym idzie wierną transkrypcję żywego słowa.

Oprócz obsługi wszelkiego rodzaju zebrań i konferencji stenografia usprawnia codzienną pracę biurową rzesz sekretarek, korespondentek, referentów itp., wytrzymując konkurencję magnetofonów i dyktafonów.

Stenografia może być zastosowana równolegle z mechanicznymi urządzeniami rejestrującymi dźwięk. Mechaniczne urządzenia nie zawsze mogą być wykorzystane (np. gdy głosy padają z różnych stron sali, albo gdy na sali jest zbyt duży hałas), nie zawsze zapewniają sprawne ostateczne wykonanie pracy (np. maszynistka może przepisywać tekst dopiero po wygłoszeniu nagrywanego przemówienia) oraz nie dają możliwości skorygowania treści. W tych wypadkach stenografia jest konieczna jako pomocniczy lub samodzielny środek zapisu.

Należy również dodać, że stenografia jest bardzo przydatna w pracy dziennikarzy, pracowników naukowych oraz studentów, a powiązanie umiejętności stenografowania i pisania na maszynie stwarza — zwłaszcza dla kobiet (stenotypistki) — nowe możliwości zatrudnienia.

3. CHARAKTERYSTYKA PISMA STENOGRAFICZNEGO

Stenografia jest to pismo krótkie oparte na znakach utworzonych z elementów graficznych pisma zwykłego. Oprócz specjalnych skróconych znaków dla liter alfabetu pismo to charakteryzują także uproszczenia, mające na celu maksymalne jego skrócenie.

3.1. Układ liniowy

Graficzne właściwości pisma stenograficznego powodują konieczność uwzględnienia podziału pionowego, a co za tym idzie używania w początkowym okresie nauki specjalnego układu liniowego.

Układ ten składa się zasadniczo z czterech linii (linie pomocnicze oddzielają jedynie poszczególne układy od siebie), z których każda spełnia określoną funkcję. Podział ten wygląda następująco:

-----	Linia pomocnicza górna
-----	Linia górna
-----	Linia średnia (kontrolna)
-----	Linia podstawowa (główna)
-----	Linia dolna
-----	Linia pomocnicza dolna

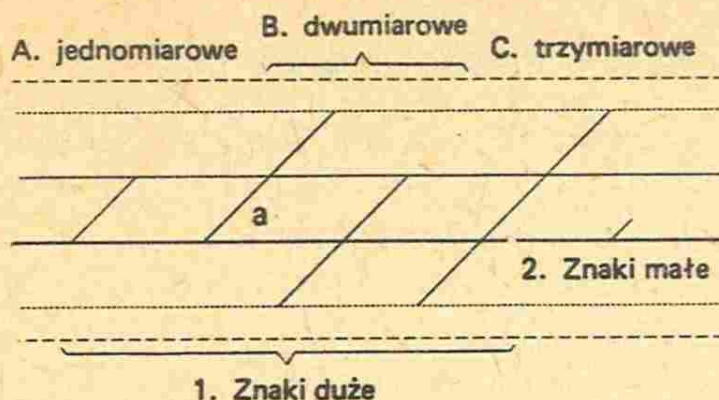
Linia podstawowa (główna), jak sama nazwa wskazuje, jest linią najważniejszą i stanowi punkt oparcia dla znaków alfabetycznych.

Pozostałe linie odgrywają jedynie pomocniczą rolę, pozwalając na właściwe odmierzenie wysokości znaków i ustalanie wielkości przesunięć przy zmianach pozycji (np. oznaczanie samogłosek). Są one stosowane tylko w okresie przerabiania teorii pisma stenograficznego.

3.2. Wielkość znaków

Pod względem wielkości znaki stenograficzne dzieli się na dwie grupy: znaki duże i małe. Znaki duże mają dalszy podział według wielkości na znaki jednomiarowe, dwumiarowe i trzymiarowe.

Biorąc pod uwagę położenie w układzie liniowym, znaki dwumiarowe dzieli się z kolei na górne i dolne. Położenie znaków w liniach oraz ich proporcje zilustruje najlepiej poniższy wykres:

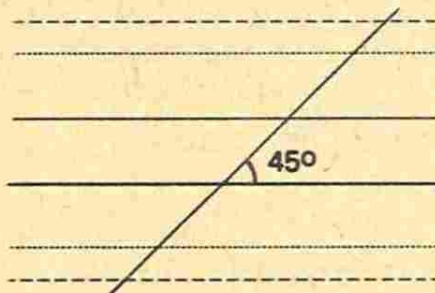

3.3. Oznaczanie wielkich liter i interpunkcja

Wśród znaków stenograficznych nie rozróżnia się liter małych i wielkich. Tylko przy rzeczownikach własnych zaznacza się wielkie litery za pomocą krótkiej poziomej kreski umieszczanej pod linią podstawową. Kreskę stawia się po napisaniu całego wyrazu. Interpunkcja stenograficzna przewiduje jedynie kropkę w postaci małej poziomej kreseczki w połowie pola środkowego (—) oraz niekiedy pauzę (myślnik) lub dwukropek w formie dwóch takich kresek obok siebie (— —).

3.4. Kąt kreślenia znaków

Podstawowym kątem kreślenia znaków stenograficznych jest kąt 45° . W nielicznych tylko wypadkach (niektóre znaki) kąt ten ulega zmianie.

4. WSKAZÓWKI METODYCZNE

Nauka stenografii wymaga systematyczności i dokładności w wykonywaniu ćwiczeń.

W okresie nauki stenografii trzeba kłaść szczególny nacisk na staranność i dokładność pisma, a także na zachowanie ukośnego kierunku znaków stenograficznych (kąt 45°).

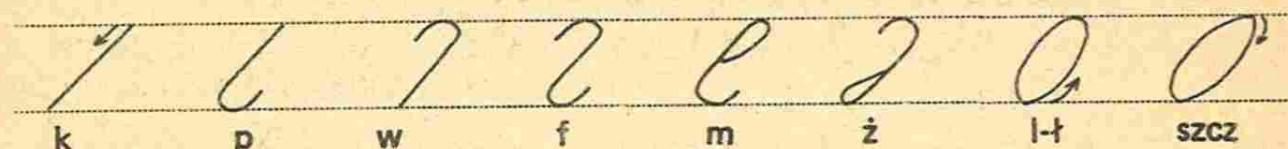
Każdą partię materiału należy przerabiać systematycznie, starannie i dokładnie, odczytując i pisząc każde ćwiczenie przynajmniej od 3 do 5 razy. Znaki stenograficzne należy kreślić precyzyjnie, opierając się ściśle na podanych w podręczniku wzorach. Do czasu poznania wszystkich zasad teorii pisma stenograficznego nie należy pisać dowolnie dobranej wyrazów.

W początkowym stadium nauki należy używać specjalnych czterolinijskich zeszytów, mających system liniowy zgodny z przedstawionym powyżej wzorem.

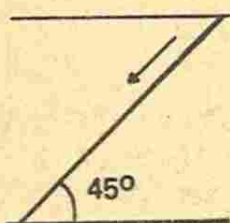
Pisać należy miękkim ołówkiem (HB lub B).

ZNAKI SPÓŁGŁOSEK I SAMOGŁOSKA „A”

1. ZNAKI SPÓŁGŁOSKOWE JEDNOMIAROWE

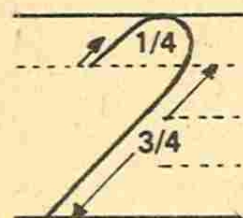
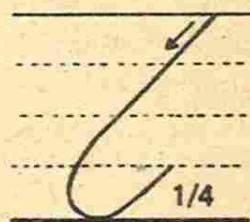

Technika kreślenia znaków (znaki w powiększeniu)

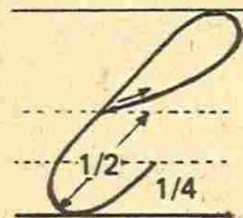
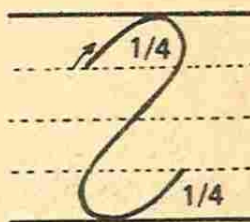
k – rozpoczyna się ostro od linii średniej (kontrolnej), biegnie do linii podstawowej (głównej), gdzie kończy się tworząc z nią kąt 45°

p – rozpoczyna się ostro od linii średniej (kontrolnej) i biegnie pod kątem 45° ku podstawowej, przechodząc w końcowej części w zaokrąglenie wielkości $1/4$ miary

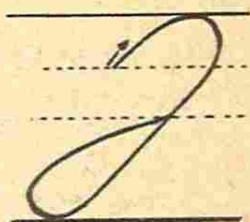
w – rozpoczyna się od $3/4$ pola środkowego zaokrągleniem wielkości $1/4$ miary i biegnie do linii podstawowej, gdzie kończy się ostro tworząc z nią kąt 45° (odwrotnie napisany znak „p”)

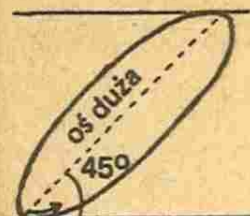
f – rozpoczyna się jak „w”, a kończy się jak „p”, część środkowa znaku, łącząca oba zaokrąglenia (górne i dolne), biegnie pod kątem 45°

m – rozpoczyna się w połowie pola środkowego pętelką lewoobrotową wielkości $1/2$ miary; w części kreślonej ku linii podstawowej kreśli się ten znak tak jak „p”

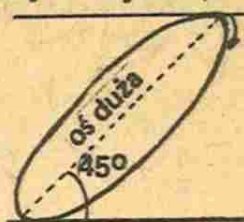
ż – rozpoczyna się jak „w” zaokrągleniem przy linii kontrolnej, biegnie ku podstawowej i kończy się prawobrotową pętelką w zasadzie wielkości $1/2$ miary (wielkość pętli zależy od wysokości i sposobu łączenia z następnym znakiem; znak „ż” wygląda jak odwrotnie napisany znak „m”)

l-t — jest to elipsa rozpoczynająca się od linii podstawowej, kreślona ruchem lewoobrotowym, której oś duża tworzy z linią podstawową kąt 45° (kończy się na tej linii)

szcz — jest to elipsa rozpoczynająca się od linii kontrolnej, kreślona ruchem prawoobrotowym, której oś duża tworzy z linią podstawową kąt 45° (kończy się przy linii kontrolnej).

Różnicę między znakami „l-t” i „szcz” uwydatnia odmienna technika łączenia tych znaków.

Łączenie znaków

W celu zachowania płynności pisma stenograficznego znaki w wyrazach łączy się bez odrywania ołówka od papieru.

Ze względu na różne konstrukcje znaków łączy się je:

- 1) za pomocą kreski łącznikowej:
 - a) widocznej,
 - b) niewidocznej (kreślonej po linii znaku poprzedniego lub następnego),
- 2) bezpośrednio — ten sposób łączenia zostanie omówiony przy znakach małych.

Przykłady połączeń:

$l + l = ll$
mm

$l + l = ll$
km

$l + l = ll$
pw

$l + l = ll$
wf

$l + l + l = lll$
PKP¹

$l + l + l = lll$
MPK

$l + l + l = lll$
KPP

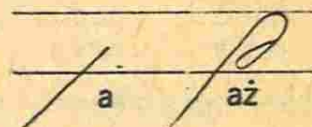
$l + l + l = lll$
PKF

$l + l + l = lll$
FWP

2. SAMOGŁOSKA „a”

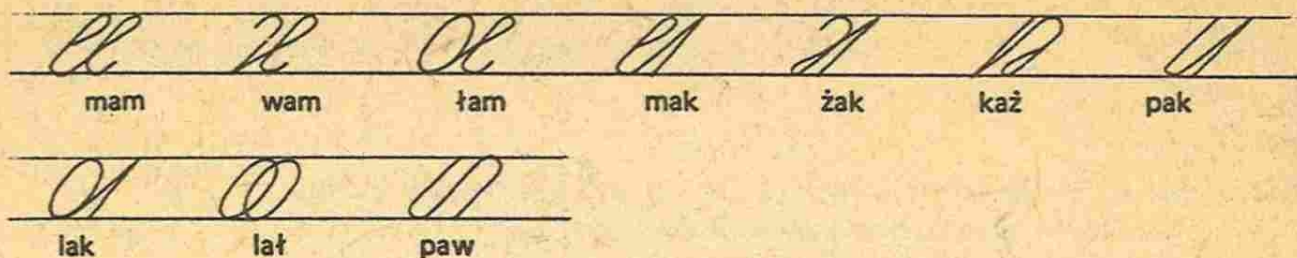
Znakiem alfabetycznym „a” jest kreska wielkości dwóch miar (niekiedy nieco skracana lub przedłużana), kreślona z dołu w górę.

Na początku wyrazu łączy się „a” bezpośrednio z następnym znakiem, w związku z czym znak alfabetyczny „a” może ulec zmniejszeniu przy łączeniu ze znakami małymi lub przedłużeniu przy łączeniu ze znakami dużymi rozpoczynającymi się w górnej części układu liniowego:

¹ Przy rzeczownikach własnych dużą literę oznacza się przez podkreślenie wyrazu krótką poziomą kreską w początkowej jego części (tutaj: skróty nazw instytucji, organizacji itp.).

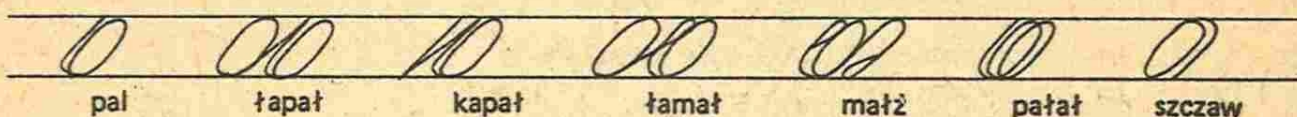
W środku wyrazu oznacza się „a” przez połączenie dwóch spółgłosek:

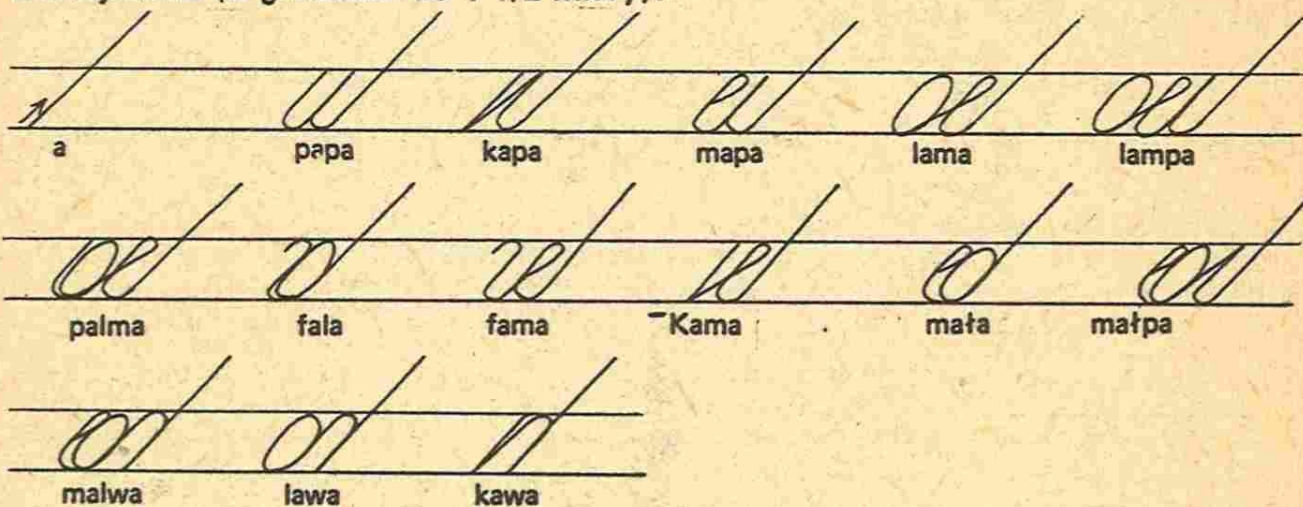
Jednak nie zawsze pomiędzy spółgłoskami występuje „a”, tym niemniej sens wyrazu (ewentualnie kontekst) umożliwia prawidłowe odczytanie:

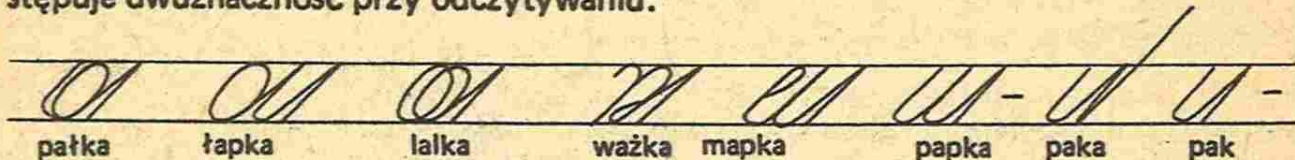
Znaki lewo- i prawoobrotowe („l-t”, „szcz”) wpisuje się w zaokrąglenia znaków, przy czym zaokrąglenia te należy w miarę potrzeby rozszerzać (w połączeniach tego typu z „l-t” zawsze w środku połączenia występuje samogłoska „a”):

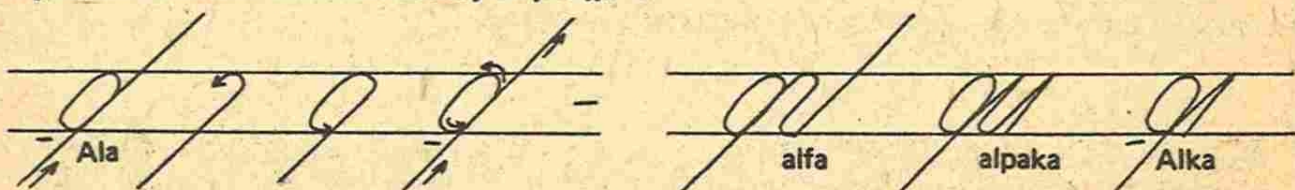
Na końcu wyrazu znak „a” rozpoczyna się od zakończenia poprzedniego znaku spółgłoskowego i biegnie ku linii górnej pod kątem 45°. Znak ten traktować należy jako dwumiarowy, jednak w pewnych okolicznościach może ulegać zmniejszeniu (w granicach do 1 1/2 miary):

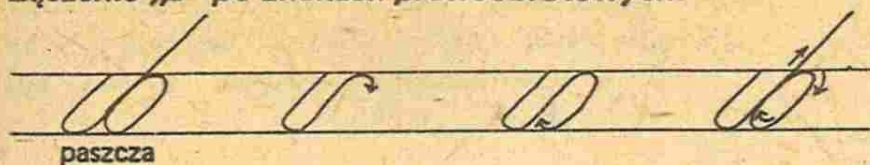
Samogłoskę „a” po „k” i „ch-h” na końcu wyrazu należy pomijać, o ile nie występuje dwuznaczność przy odczytywaniu:

Łączenie znaków lewoobrotowych po „a”:

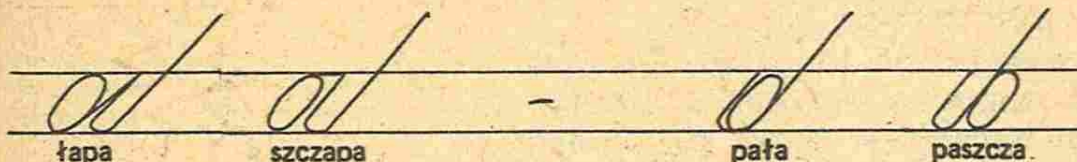

Łączenie „a” po znakach prawoobrotowych:

Znaki lewo- i prawoobrotowe po napisaniu wyglądają identycznie – różni je jedynie technika łączenia.

Różnice w łączeniu „l-t” i „szcz”:

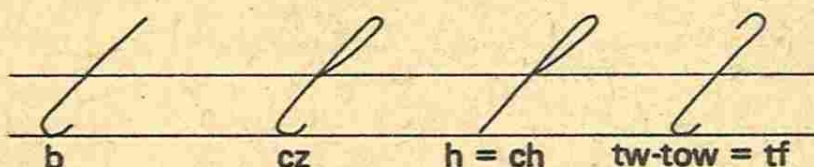
3. ZNAKI SPÓŁGŁOSKOWE DWUMIAROWE

Znaki spółgłoskowe dwumiarowe dzielimy pod względem położenia w układzie liniowym na dwie grupy: górne i dolne.

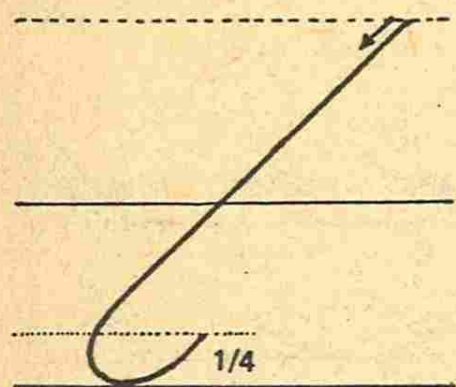
Górne znaki zajmują wysokość pola środkowego i górnego, dolne zaś – środkowego i dolnego.

Technika kreślenia i łączenia tych znaków jest podobna do kreślenia i łączenia znaków poznanych poprzednio.

A. Znaki górne

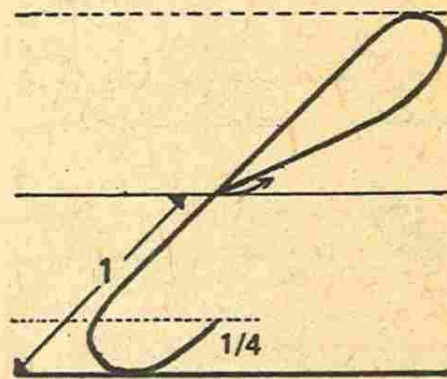

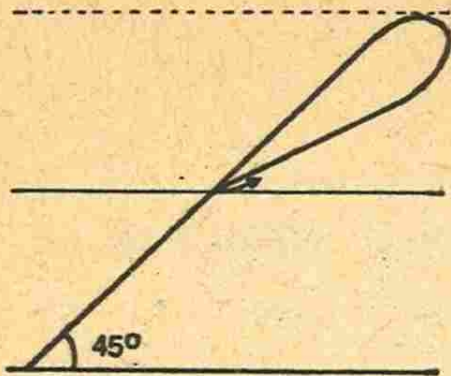
Technika kreślenia znaków (znaki w powiększeniu)

b – rozpoczyna się ostro od linii górnej i biegnie pod kątem 45° ku podstawowej, przechodząc w końcowej części w zaokrąglenie wielkości $1/4$ miary

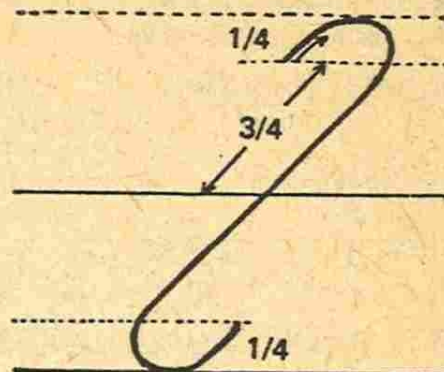
cz – rozpoczyna się od linii kontrolnej pętelką lewoobrotową wielkości 1 miary, a kończy się na linii podstawowej zaokrągleniem wielkości $1/4$ miary (jak „b”, „p”, „m”, „f”)

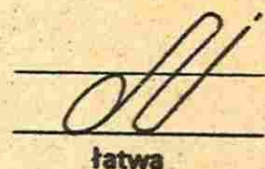
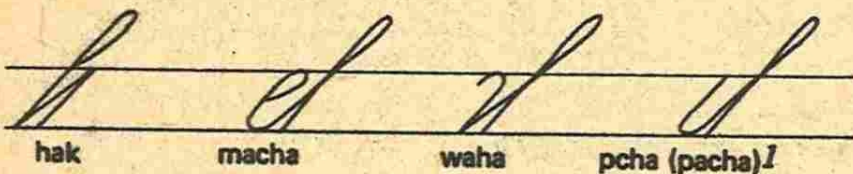
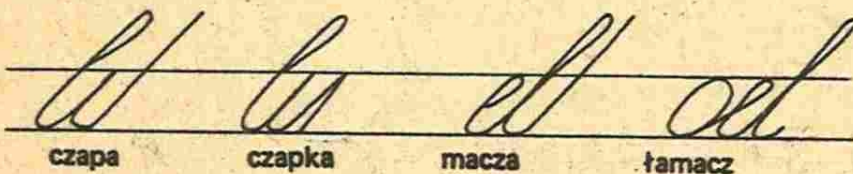
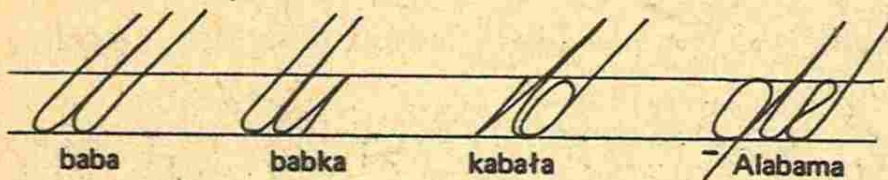

h-ch – rozpoczyna się pętelką lewoobrotową jak znak „cz” i kończy się ostro przy linii podstawowej, tworząc z nią kąt 45° (jak „k”, „w”)

tw – rozpoczyna się na wysokości 3/4 pola górnego zaokrągleniem wielkości 1/4 miary, dalej biegnie pod kątem 45° ku linii podstawowej, przechodząc w końcowej części w zaokrąglenie wielkości 1/4 miary (podobieństwo ze znakiem „f”)

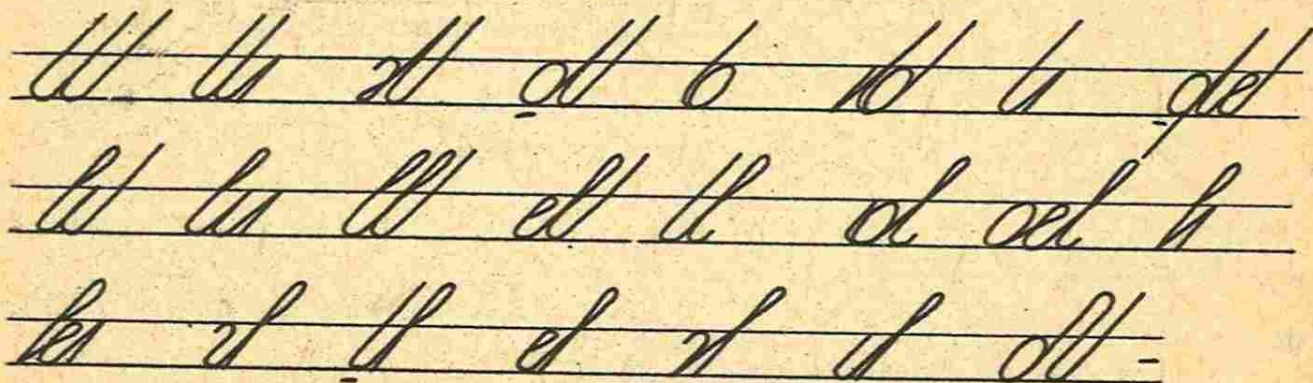

Przykłady:

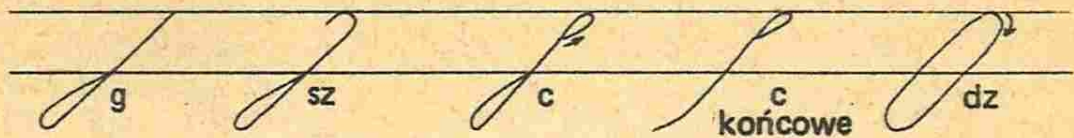
ĆWICZENIE 1

Odczytać i przepisać trzy razy następujące przykłady:

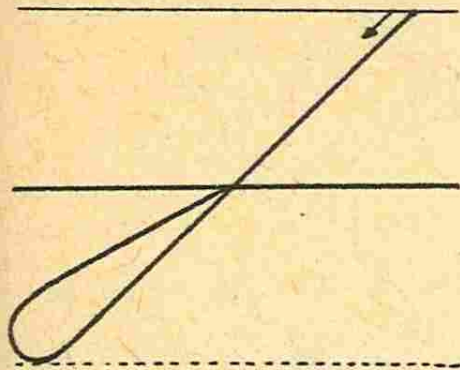

¹ Po „h-ch” – podobnie jak po „k” – pomija się samogłoskę „a” na końcu wyrazu.

B. Znaki dolne

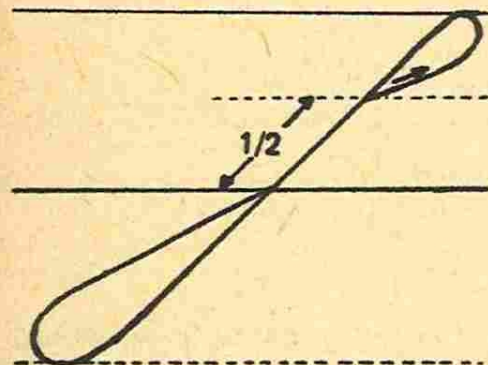
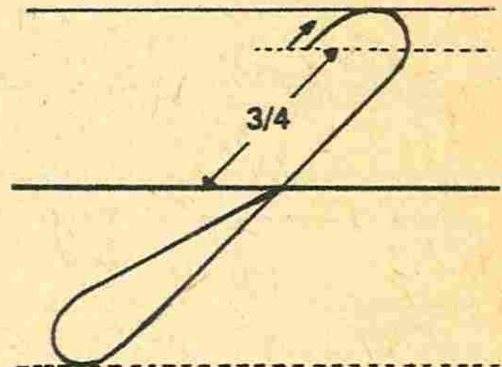

Technika kreślenia znaków (znaki w powiększeniu)

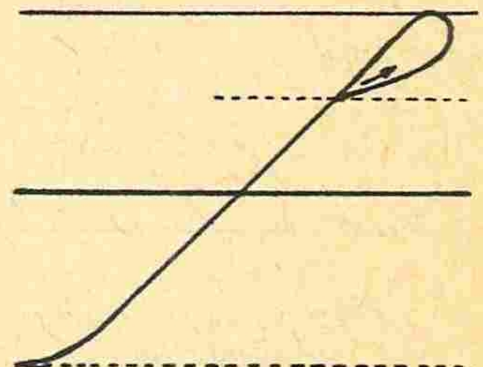
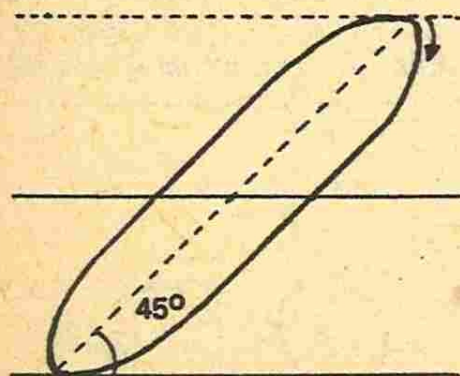
g – rozpoczyna się ostro od linii kontrolnej, biegnie pod kątem 45° ku linii dolnej, gdzie przechodzi w prawoobrotową pętelkę wielkości 1 miary, kończąc się przy linii podstawowej

sz – rozpoczyna się na wysokości $3/4$ pola środkowego zaokrągleniem wielkości $1/4$ miary, biegnie ku linii dolnej i przechodzi w prawoobrotową pętelkę wielkości 1 miary kończąc się przy linii podstawowej (zakończenie jak w znaku „g”)

c – rozpoczyna się w połowie pola środkowego pętelką lewoobrotową wielkości $1/2$ miary, biegnie ku linii dolnej i przechodzi w prawoobrotową pętelkę wielkości 1 miary kończąc się przy linii podstawowej (początek jak znak „m”, koniec jak „g”, „sz”)

c na końcu wyrazu – rozpoczyna się jak znak poprzedni „c”, a kończy się lekkim wygięciem w lewo na linii dolnej

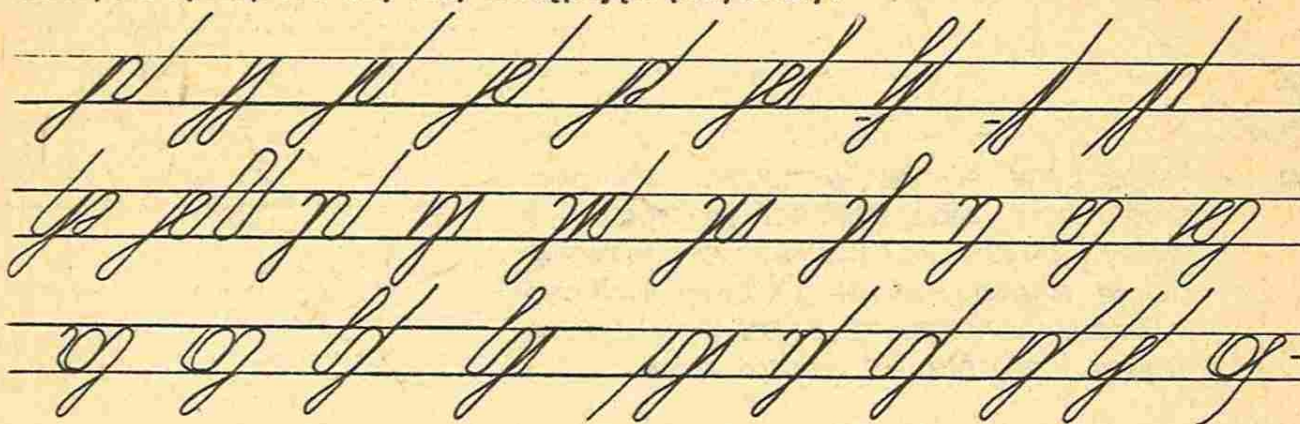
dz – jest to elipsa rozpoczynająca się od linii kontrolnej, kreślona ruchem prawoobrotowym, której oś duża tworzy z linią dolną kąt 45°

Przykłady:

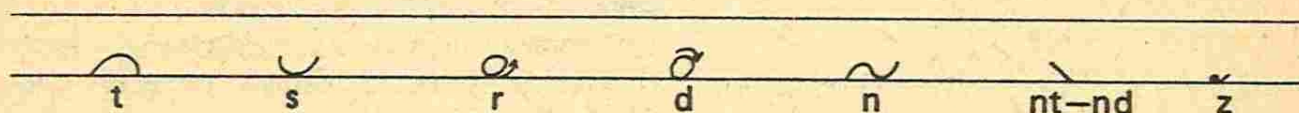

ĆWICZENIE 2

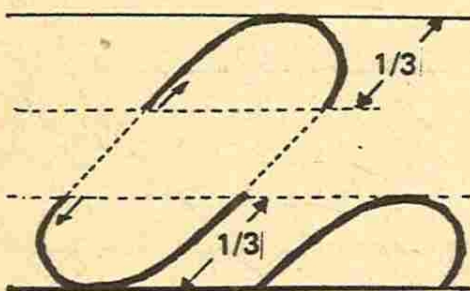
Odczytać i przepisać trzy razy następujące przykłady:

4. ZNAKI SPÓŁGŁOSKOWE MAŁE

Technika kreślenia znaków (znaki w powiększeniu)

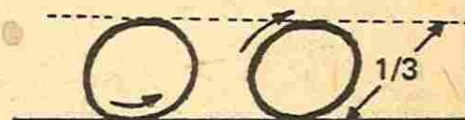

t – rozpoczyna się ostro na linii podstawowej, przechodzi łukiem na wysokości 1/3 miary w ostre zakończenie również na linii podstawowej

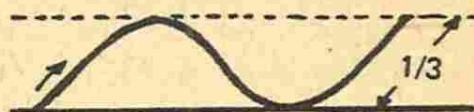
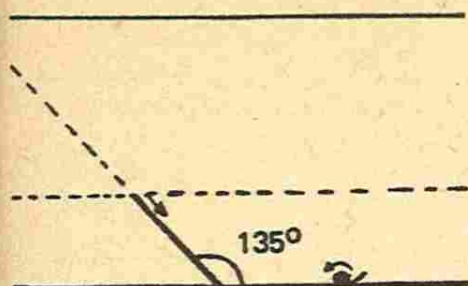
s – rozpoczyna się ostro od 1/3 miary i przechodzi łukiem przy linii podstawowej w ostre zakończenie na wysokości 1/3 miary (znaki „t” i „s” są to krzywe pochylone zgodnie z kierunkiem pisma)

r – jest to okrąg średnicy 1/3 miary rozpoczynający się od linii podstawowej, kreślony ruchem lewoobrotowym

d – jest to okrąg średnicy 1/3 miary rozpoczynający się na wysokości 1/4 miary, kreślony ruchem prawoobrotowym

n – rozpoczyna się ostro na linii podstawowej i wężym, którego wypukła i wklęsła część są jednakowe przechodzi w ostre zakończenie na wysokości 1/3 miary

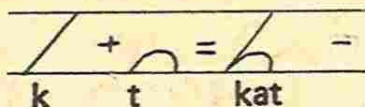
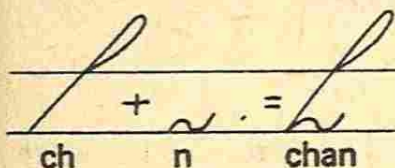
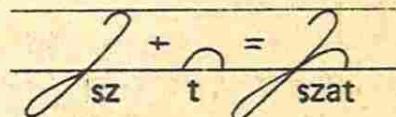
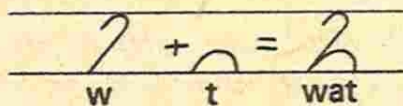
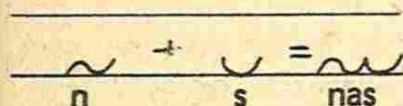
nt-nd – rozpoczyna się ostro na wysokości 1/3 miary, biegnie ku linii podstawowej tworząc z nią kąt 135°

z – jest to punkt kreślony ruchem lewo-obrotowym

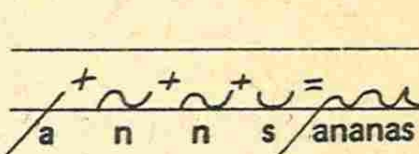
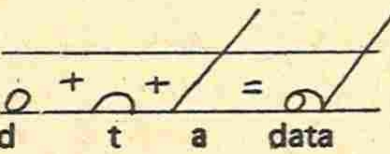
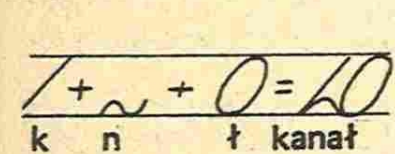
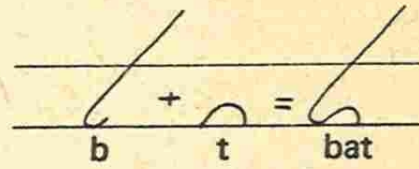
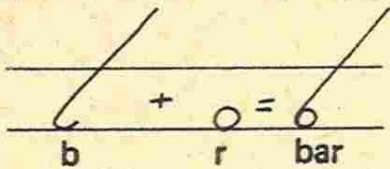
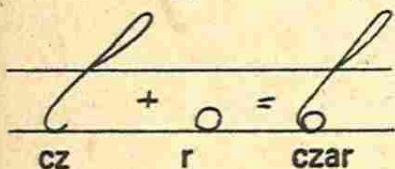
Łączenie znaków

Oprócz omówionych już sposobów łączenia znaków za pomocą kreski łącznikowej łączy się znaki bezpośrednio:

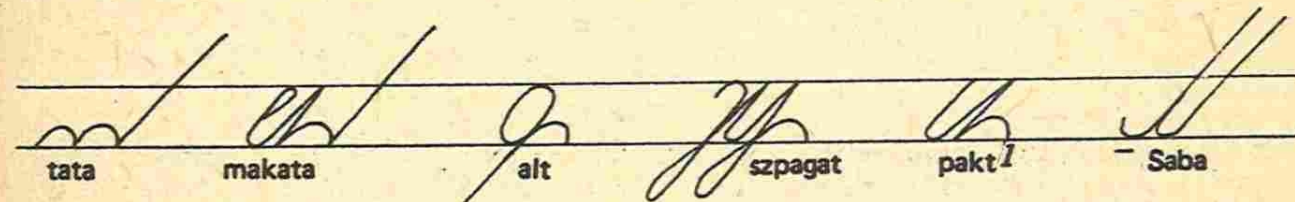
1) kreśląc jeden obok drugiego

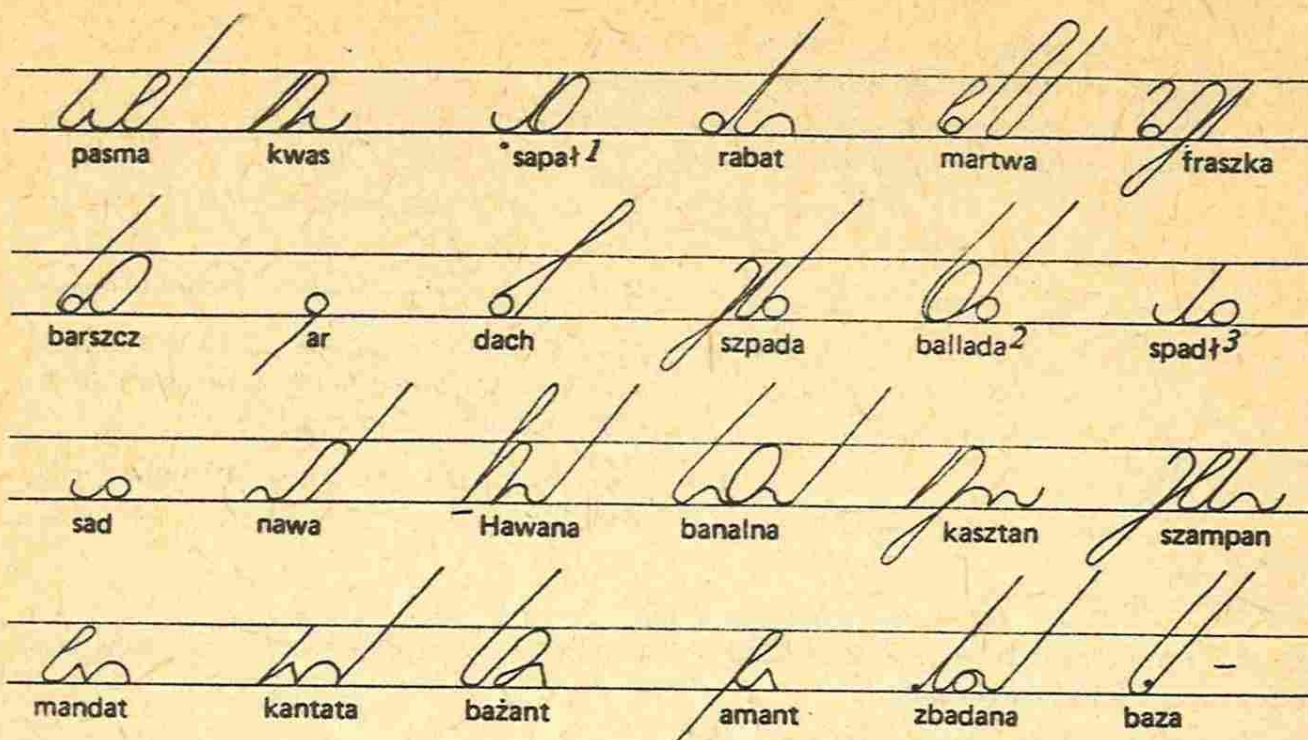
2) skracając końcową część pierwszego znaku lub początkową drugiego znaku

Przykłady:

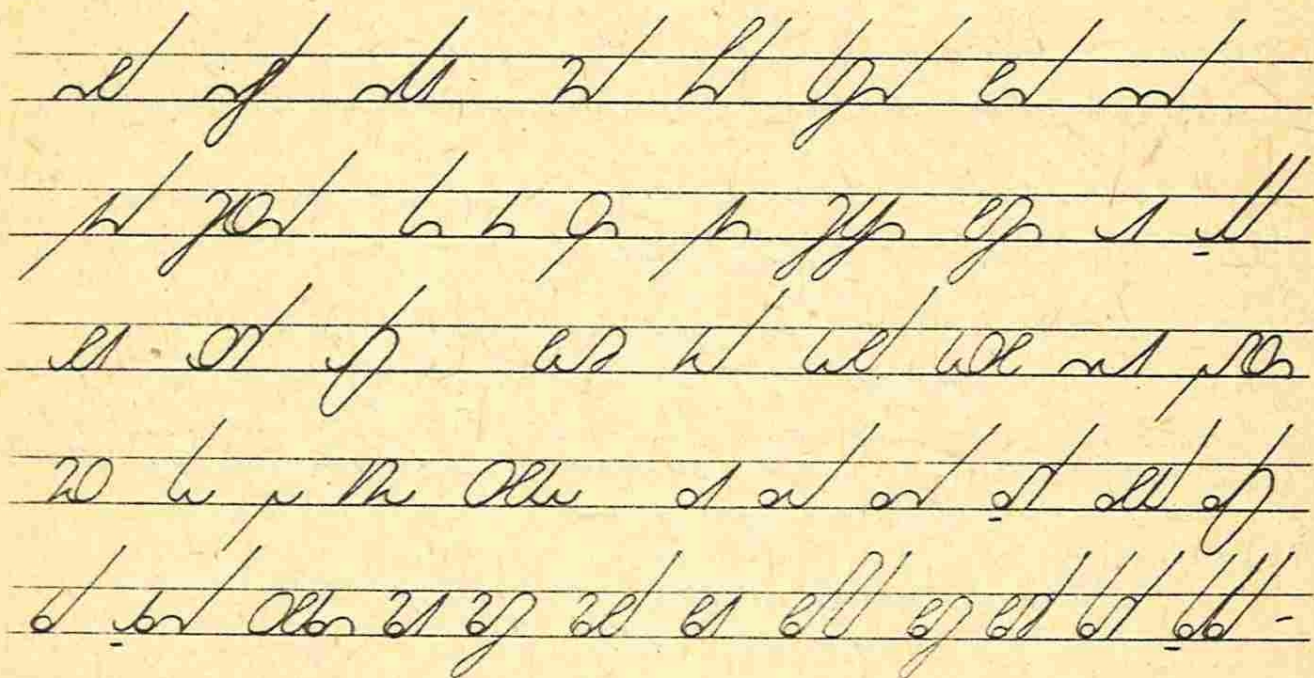
¹ Znak "t" po „k” na końcu wyrazu można pominąć, jeżeli pominięcie „t” nie spowoduje dwuznaczności wyrazu.

ĆWICZENIE 3

Wszystkie ćwiczenia mające formę stenogramu należy odczytywać i przepisywać po trzy razy, natomiast teksty ćwiczeń podanych pismem zwykłym należy przełożyć na stenogram (przepisując tylko jeden raz, jeżeli ćwiczenie odbywa się bez kontroli nauczyciela).

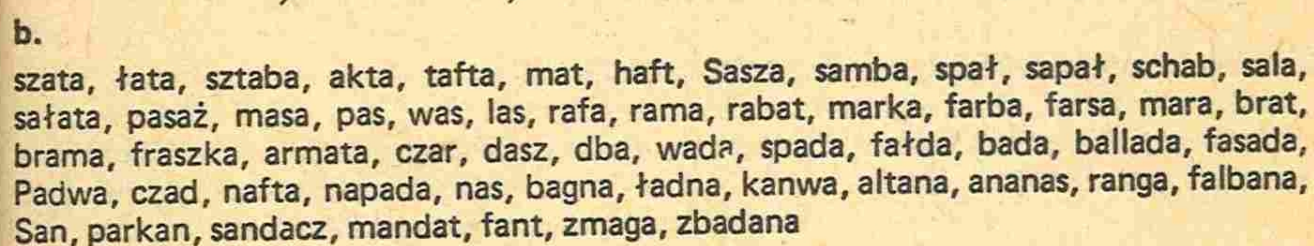
a.

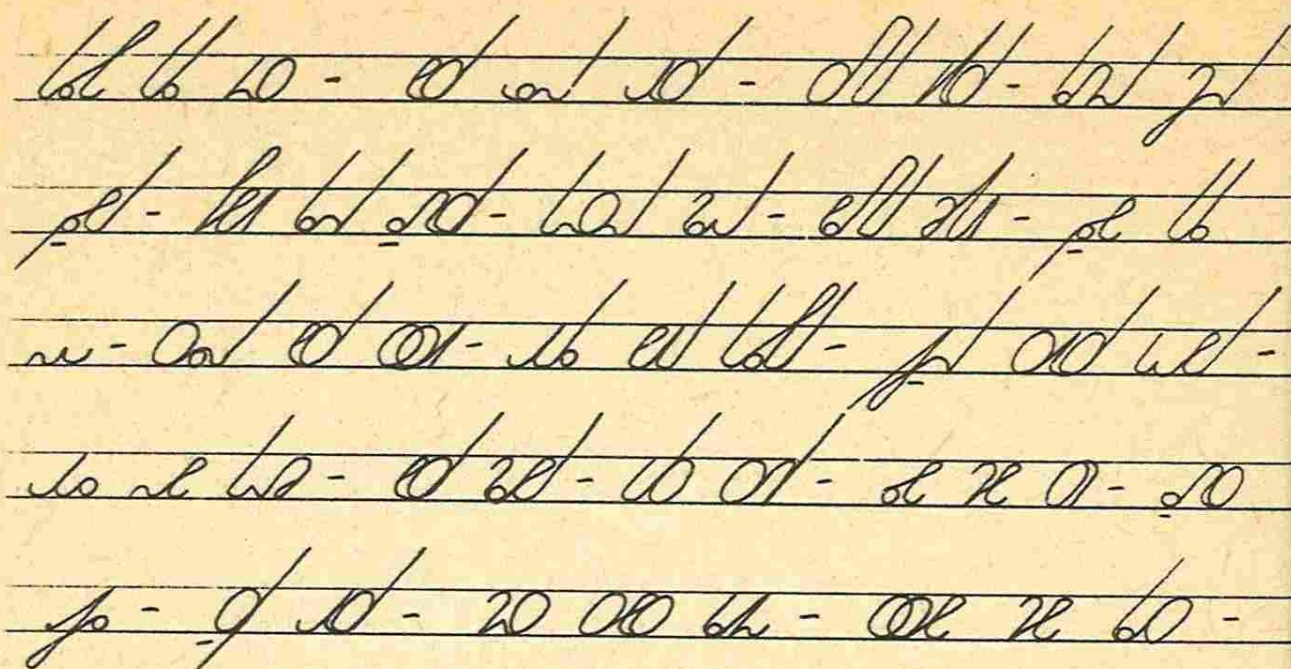
¹ W wypadku dwuznaczności w odczytywaniu wyrazu samogłoskę „a”, której opuszczenie powoduje dwuznaczność, oznacza się znakiem diakrytycznym w postaci kropki. Znak ten stawia się pod spółgłoską poprzedzającą „a” po napisaniu wyrazu.

² Dwie spółgłoski jednakowe lub podobne, występujące razem, oznacza się jednym znakiem.

³ Należy pomijać końcowy znak „ł” występujący po spółgłosce w wyrazie użytym w czasie przeszłym.

no oi - oo o - eg of - eh. re - ee ri -
le re - l' rll - g re re - ar ar - ll ll -
ee p - o oe - ar o oet - to pr - e
re eg - to d - o oet w p - e re oob -

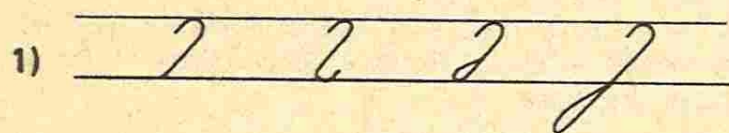

d.

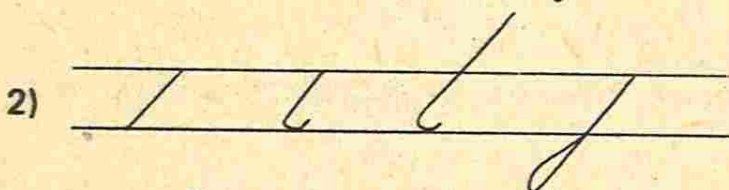
Smaczna sałata. Czarna sadza. Ładna czarna tafta. Brak nam ananasa. Smaczna babka. Zbadam smak. Mam awans. Masz czar. Barwna makata. Mała fałda. Spadł kasztan. Dam wam pas.

5. PISANIE ZNAKÓW STENOGRAFICZNYCH NA JEDNEJ LINII

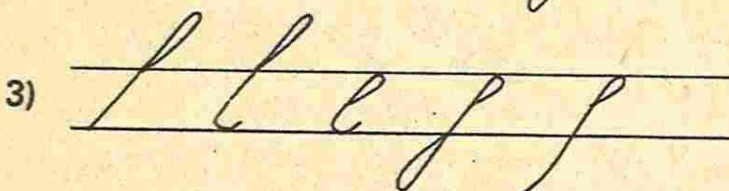
5.1. Graficzne podobieństwo elementów znaków

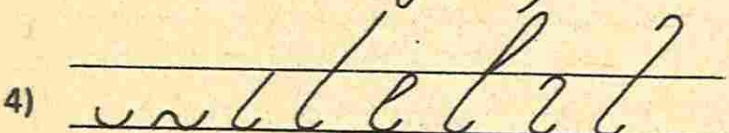
1. Zaokrąglenie początkowych części znaków przy linii średniej (od 3/4 miary).

2. Ostre rozpoczęcie znaków przy linii średniej lub górnej.

3. Rozpoczęcie znaków lewo-obrotową pętlą jednomiarową w polu górnym lub lewo-obrotową pętlą od połowy pola środkowego (1/2 miary).

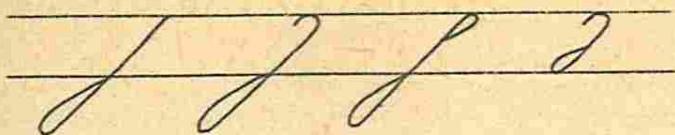

4. Zaokrąglenie końcowych części znaków przy linii głównej (do 1/4 miary).

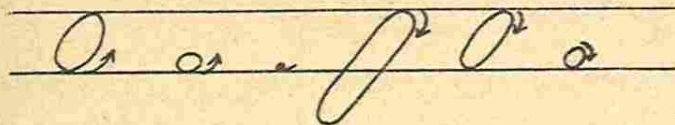
5. Ostre zakończenie znaków na linii głównej (kąt 45° lub 135°).

6)

6. Zakończenie prawoobrotową pętlą jednomiarową w polu dolnym lub prawoobrotową pętlą do połowy pola środkowego (1/2 miary).

7)

7. Znaki lewo- i prawoobrotowe w postaci elipsy, okręgu lub punktu.

5.2. Pisanie na jednej linii

W okresie nauki zaleca się jednocześnie wykonywanie ćwiczeń w zeszytach o specjalnej liniaturze, dostosowanej do pisma stenograficznego i w zeszytach (lub blokach) o jednej linii.

Niepełny układ liniowy w tych zeszytach (tylko linia podstawowa – główna) oraz stosunkowo małe odległości między liniami zmuszają piszącego do zmniejszania wielkości znaków stenograficznych. Wpływa to bardzo korzystnie na szybkość notowania.

Zmiana ta jednak nie może wpłynąć na staranność i dokładność pisma. Znaki stenograficzne muszą zachować swoje cechy charakterystyczne, odznaczać się precyzją wykonania, a także zachować nieodzowne pochylenie pod kątem 45° .

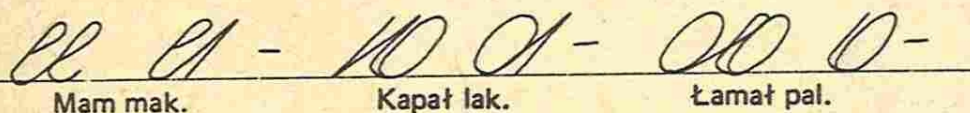
Początkowo dużą trudność sprawia zachowanie właściwej proporcji pomiędzy poszczególnymi wielkościami znaków.

Aby zapewnić sobie uzyskanie odpowiedniej proporcji w liniach, należy po prostu podzielić pole przeznaczone do pisanie. Najwłaściwiej byłoby uznać jedną czwartą odległości między liniami za 1 miarę, a następnie proporcjonalnie zwiększać lub zmniejszać znaki. Pisanie należy rozpoczynać od prostych, usystematyzowanych zdań lub zwrotów. Ponieważ należy pisać na każdej stronie w dwóch kolumnach, powinno się kartki zeszytu podzielić pionowo na połowę.

Przy pisaniu w specjalnym bloku do stenografii należy zapisywać najpierw wszystkie strony nieparzyste, a następnie – po odwróceniu bloku – uzupełniać w ten sam sposób pozostałe wolne strony.

Przykład:

1. Na początek przenieśmy na 1 linię zdania i zwroty ze znakami jednomiarowymi:

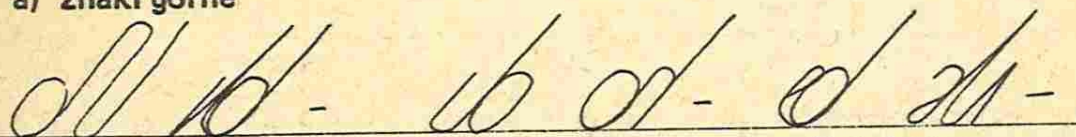
Mam mak.

Kapał lak.

Łamał pal.

2. Następnie wprowadźmy znaki dwumiarowe, które przy zachowaniu właściwych proporcji muszą być dwukrotnie dłuższe od poprzednich:

a) znaki górne

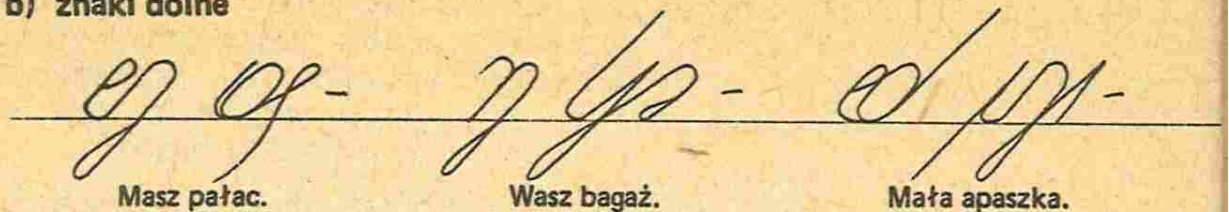

Łatwa kabała.

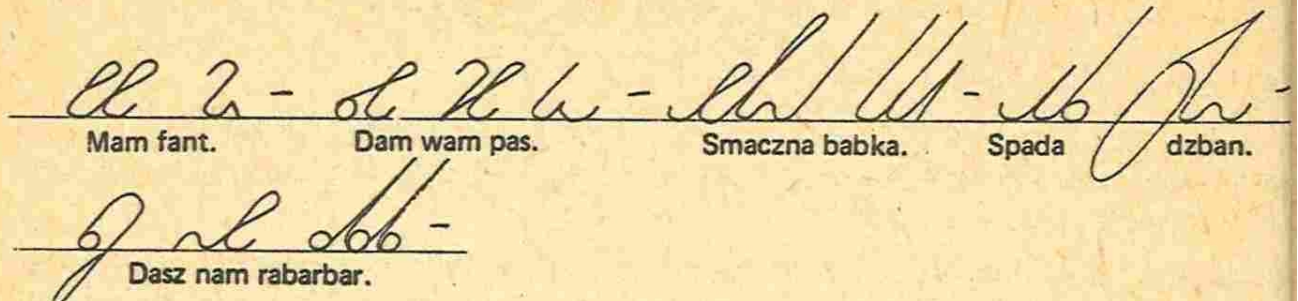
Paszcza lwa.

Mała żabka.

b) znaki dolne

3. Wreszcie dodajmy znaki małe, mające 1/3 wysokości znaków jednoliniowych

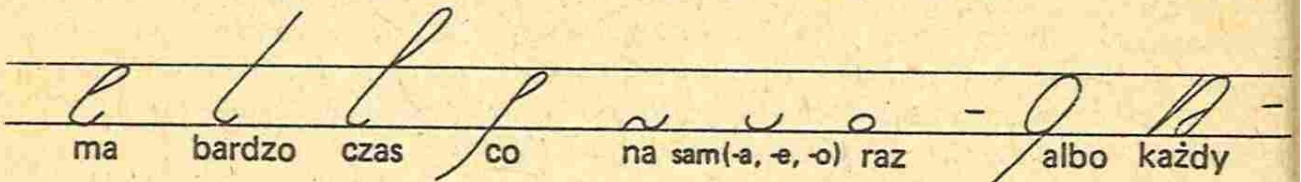
6. SKRÓTY

6.1. Podstawowe sposoby tworzenia skrótów i technika ich kreślenia

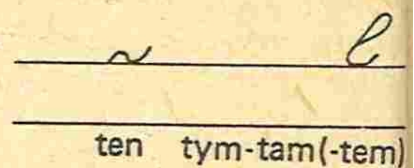
W celu osiągnięcia większej szybkości notowania stosuje się w piśmie stenograficznym stałe skróty często powtarzających się wyrazów.

Rozróżniamy kilka sposobów tworzenia skrótów stenograficznych:

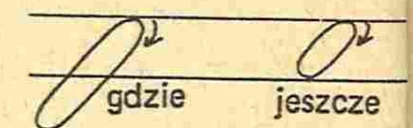
1) napisanie początkowego znaku lub początkowej części wyrazu:

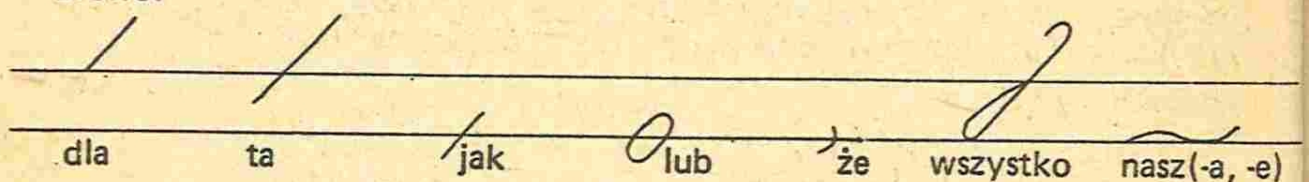
2) napisanie części końcowej wyrazu na linii średniej (skrótory te charakteryzuje zazwyczaj zmieniona pozycja w układzie liniowym):

3) napisanie jednego ze znaków występujących w środku wyrazu:

4) utworzenie formy umownej skrótu — są to tzw. skróty utworzone nieprawidłowo:

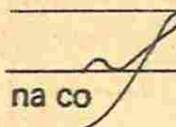
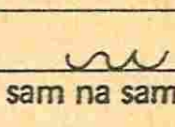

W wielu skrótach umownych widoczny jest wyraźny związek graficzny ze skracanym wyrazem, jednak występuje w nich także dodatkowo pewna nieprawidłowość

wość, np. deformacja znaku („nasz”), zmiana pozycji w liniach („lub”, „wszystko”), zmiana kierunku pisma („dla”, „ta”) itp.

6.2. Łączenie skrótów

Skróty występujące w częstych zestawieniach ze sobą można łączyć w jedną całość graficzną:

na co sam na sam

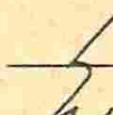
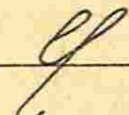
Jeżeli łączy się dwa skróty lub skrót i pełny wyraz, z których jeden np. charakteryzuje się zmienioną pozycją w układzie liniowym, należy połączenie dostosować do konkretnych możliwości graficznych:

a) zmienić pozycję drugiego skrótu (lub pełnego wyrazu):

    - -

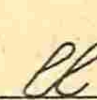
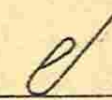
tym razem ten sam tym samym dla nas jeszcze raz

b) umieścić drugi skrót lub pełny wyraz we właściwej dla niego pozycji (przy istnieniu np. możliwości powrotu do linii podstawowej):

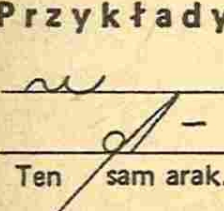
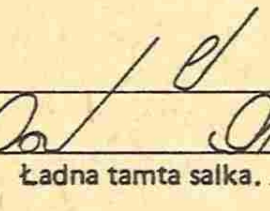
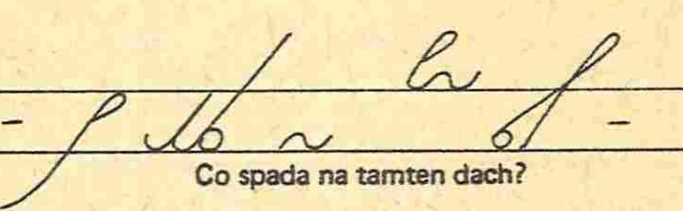
dla was tymczasem

W formach pochodnych skrótów — które tworzy się przez uzupełnianie skrótu głównego początkową lub końcową częścią wyrazu — niektóre elementy skrótu mogą zmienić kierunek kreślenia (np. element „ta” w wyrazie „tamta”):

tamten tamtym tamta

Przykłady:

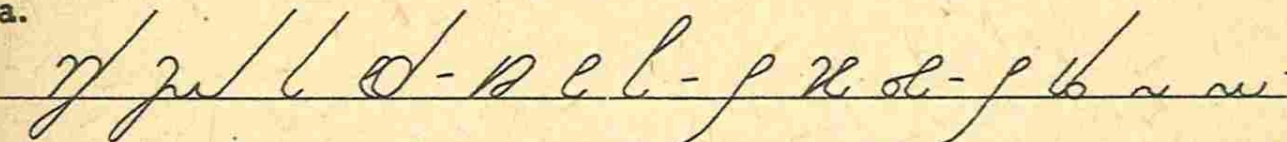
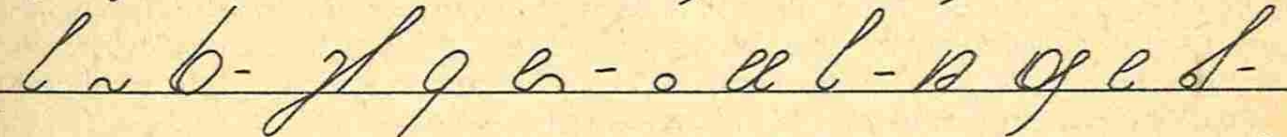
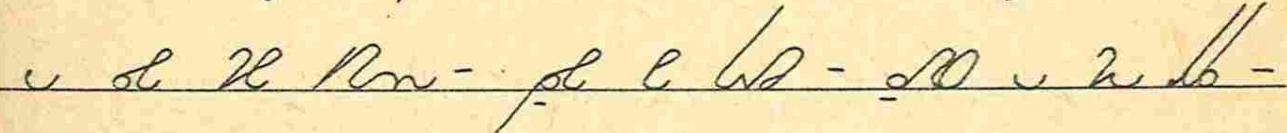

Ten sam arak. Ładna tamta salka. Co spada na tamten dach?

ĆWICZENIE 4

Po wykonaniu ćwiczeń w specjalnym zeszycie do stenografii przepisać zdania przynajmniej jeden raz w zeszycie o jednej linii.

a.

H u n b - l a / z y - s z o g d b -
 p u g l u - l a z g u n - g d
 b - g e l -

b. z l l b / , j - ~ u e b h - e b o a -
 ~ z j p - e d d - g z e p - l d
 / g n l - l a l / ~ a - j h - j e l
 ~ j - e a h l - o ~ , o h u - ~ h e g -
 ~ g - a l / e a - j h ~ h s - , h d -
 / d e b - / h h - e e u - o b a h -
 a l / b - / h e a p u l - e g o ~ u -
 e g u n j h -

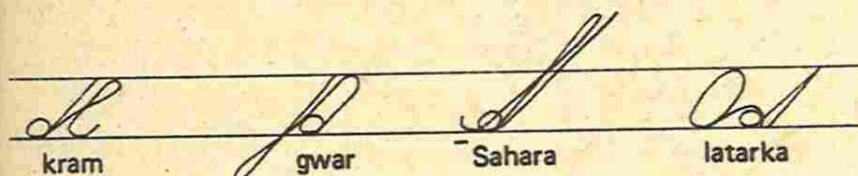
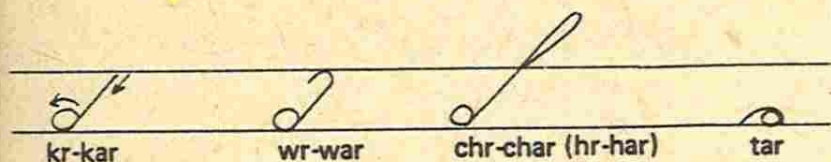
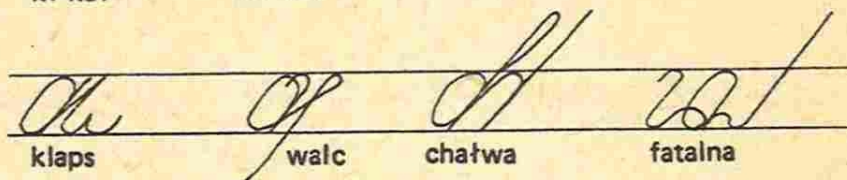
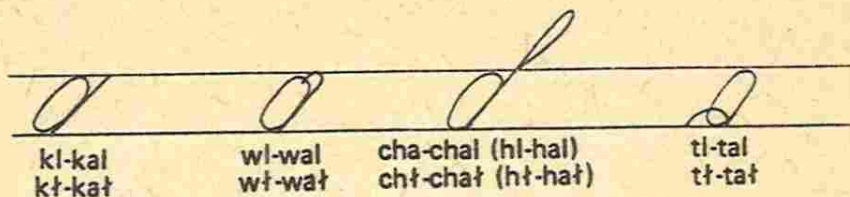
c.

Bardzo ładna palma. Co da wam badacz? Baca da nam dzban. Ten hamak dla chana.
 Tam mam akta. Mam jeszcze czas. Wszystko co ma, nam da. Gdzie ten sad? Zbadam
 wszystko jeszcze raz. Gdzie masz ten arak? Ta lub tamta lampa. Gdzie ta chata?
 Ten park ma parkan. Ładna parada. Bardzo smaczna kawa.

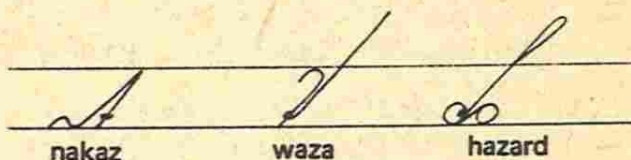
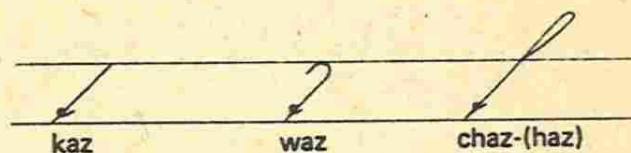
POŁĄCZENIA ZE ZNAKAMI LEWOOBROTOWYMI „L—ł, R, Z”

1. POŁĄCZENIA ZNAKÓW OSTRO ZAKOŃCZONYCH ZE ZNAKAMI LEWOOBROTOWYMI

Znaki „l—ł” i „r” znajdują się z lewej strony znaków ostro zakończonych:

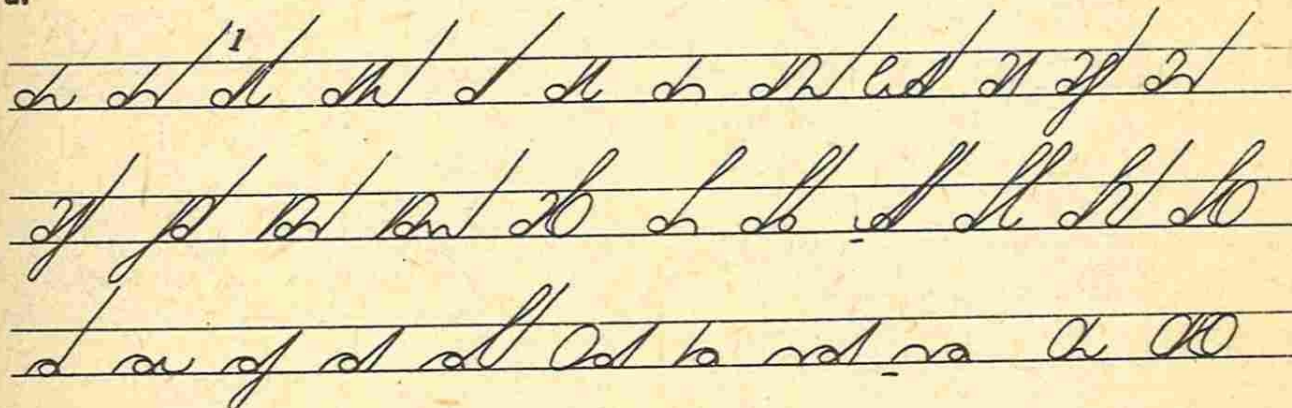

Znak „z” umieszcza się na znaku ostro zakończonym (w dolnej części tego znaku):

ĆWICZENIE 5

a.

¹ „Krata” lub „karta” – w kontekście zapis będzie zrozumiany jednoznacznie.

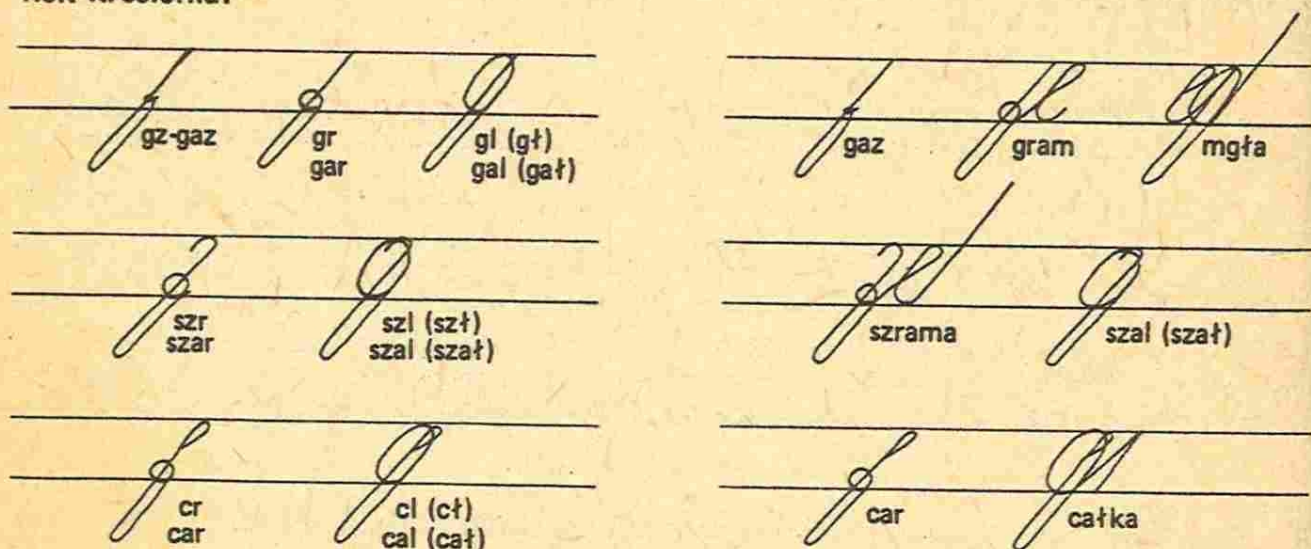
on pr p/ d or p or or of o
o/ do ch do ch ch d or/ p or or
/ a do -

b.

e re pr - of b a - o' all - l sh
ch - ~ / pr - / pr h - oo, of or -
or/ sh - b or - o ~ pr - b e to -
o' b/ pr - ~ of h - ~ pr e
or - pr ~ l - b h ~ or -

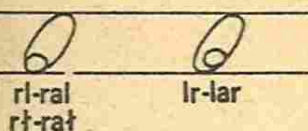
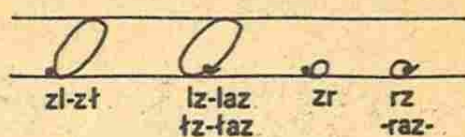
2. POŁĄCZENIA ZNAKÓW DWUMIAROWYCH ZAKOŃCZONYCH PĘTLĄ DOLNĄ ZE ZNAKAMI LEWOOBROTOWYMI

Znaki lewoobrotowe w połączeniach ze znakami dwumiarowymi zakończonymi pętlą dolną umieszcza się na tych znakach; przy łączeniu pętli zmieniają kierunek kreślenia:

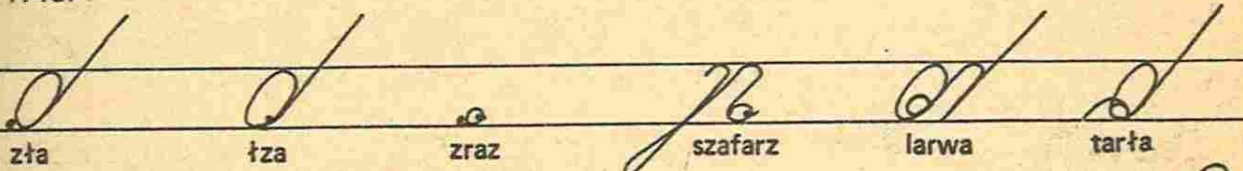

3. POŁĄCZENIA ZNAKÓW LEWO- I PRAWOOBROTOWYCH ZE ZNAKAMI LEWOOBROTOWYMI

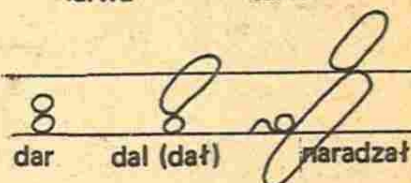
Znak „z” występujący na początku wyrazu przed znakami „l-” i „r-” należy pisać oddzielnie (wykonując bardzo bliskie łączenie), jeżeli zaś występuje po tych znakach, wówczas należy na nich umieszczać „z”:

W połączeniach „l-” z „r-” wpisuje się zawsze znak „r” w „l-” z zachowaniem kolejności występowania znaków w wyrazie:

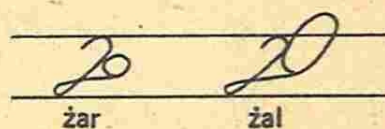
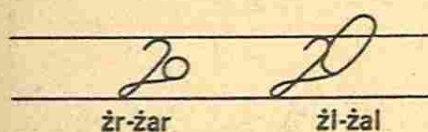

Znaki lewoobrotowe w połączeniach ze znakami prawoobrotowymi pisze się odpowiednio wyżej (łączone są zgodnie z techniką kreślenia znaków):

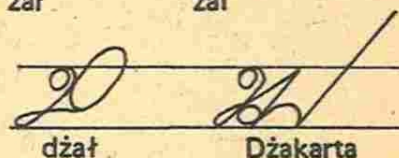

4. POŁĄCZENIA ZNAKÓW „ż” I „dż” ZE ZNAKAMI LEWOOBROTOWYMI

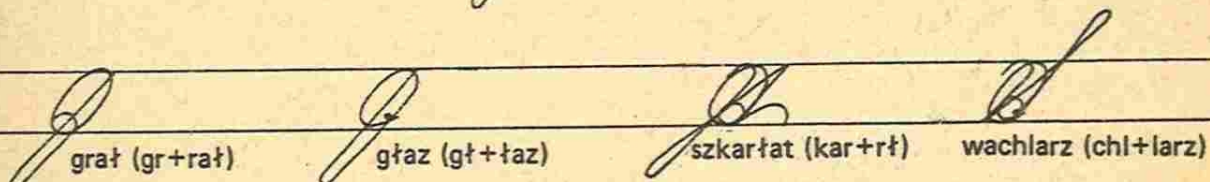
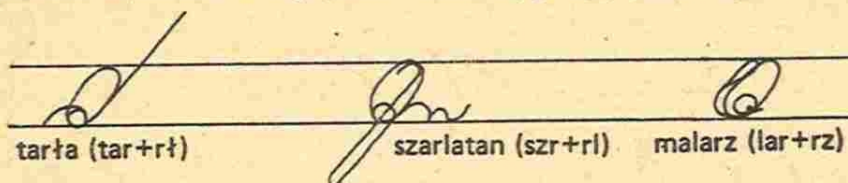
Znaki lewoobrotowe po „ż” i „dż” znajdują się w pozycji podniesionej o 1/3 miary:

Znak „dż” tworzy się przez wpisanie znaku „d” w zaokrąglenie górne „ż”:

Niektóre połączenia znaków w wyrazach tworzą grupy podwójne:

ĆWICZENIE 6

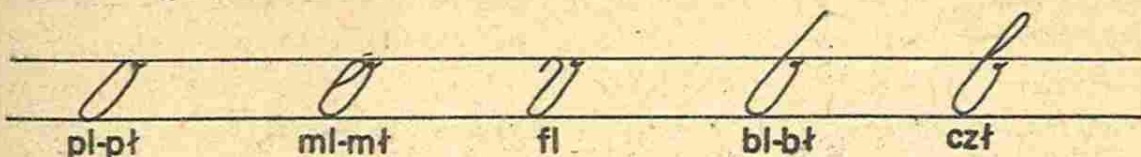

2/ 22 22/ 21 221 26 20 2 2 2 2 2 2
 22/ 22 22/ 22 2 2 2 2 2 2 2
 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2
 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2
 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2
 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2

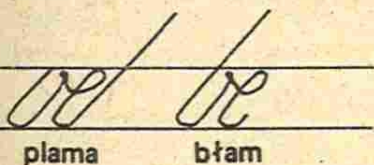
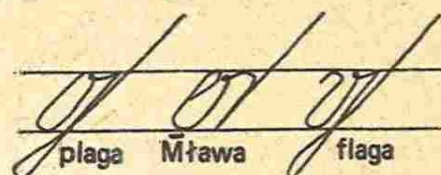
b.

22 22 - 2 2 ~ 22 - 22 22 - 2 2
 2 2 2 - 22 2 - 2 2 2 - 2 2 2 -
 2 2 2 - 2 2 ~ 2 - 2 2 2 - 2 2 2 -
 2 2 2 - 2 2 - 22, 2 2 - 2 2 2 -
 2 2 2 - 2 2 2 - 2 2 2 - 2 ~ 2
 2 2 - 2 2 - 2 2 2 - 2 2 2 -
 2 2 - 2 2 2 - 2 2 2 -

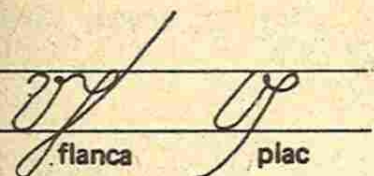
5. POŁĄCZENIA ZNAKÓW ZAKOŃCZONYCH ZAOKRĄGLENIEM DOLNYM Z „l-t”

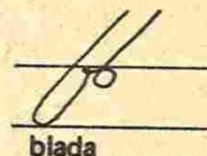
Bezpośrednie połączenie znaków spółgłoskowych zakończonych zaokrągleniem dolnym ze znakiem półgłoska „l-t” wyraża się przez częściowe zaniechanie kształtu znaku „l-t” (po znaku innej spółgłoski) i zakończenie połączenia przy linii kontrolnej punktem kreślonym ruchem lewoobrotowym:

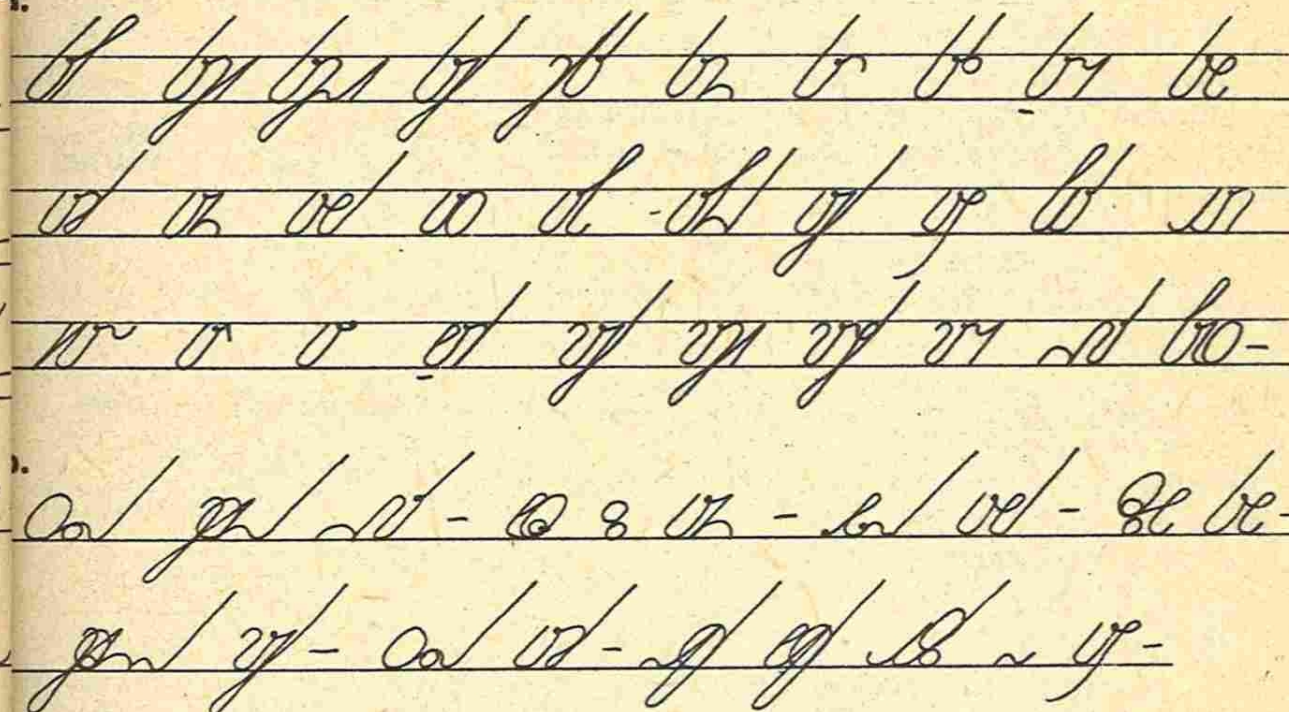
Przy wiązaniu znaków połączeń z „l-t” z następnymi znakami, rozpoczynającymi się pętelką, występują pewne deformacje:

Znaki małe po połączeniach z „l-t” pozostają pod linią kontrolną:

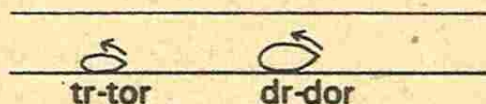
ĆWICZENIE 7

Badacz badał wrak. Chart warczał na nas. Warta wraca. Czarna krata. Gdzie ten taras? Wracam na czas. Każdy ma nakaz. Złamana szabla. Zła kalka. Gdzie nasza

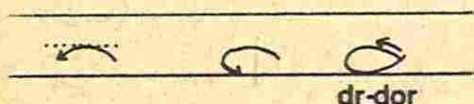
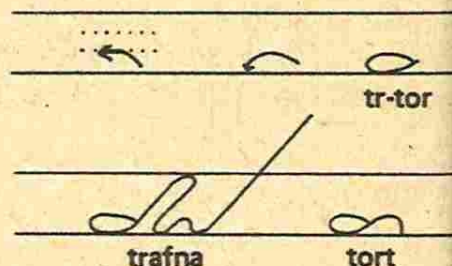
waza? Bardzo mała plama. Wszystko zdałam. Bardzo nam was żal. Spadła też Tam padał grad. Szałas ma dach. Złamał maszt. Każdy wracał sam. Kramarz dał wam szal albo płaszcz.

6. SPECJALNE ZNAKI DLA POŁĄCZEŃ ZE ZNAKIEM „R”

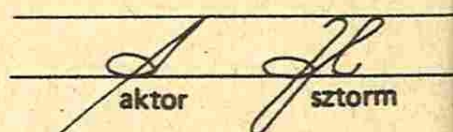
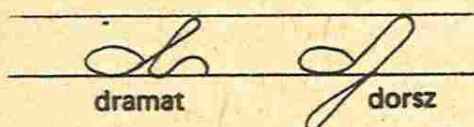

Fazy powstawania znaku:

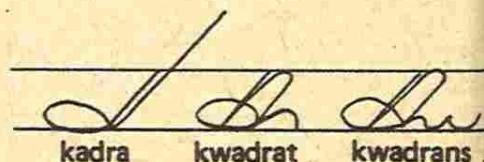
Znak „tr-tor” – jest to znak mały, rozpoczynający się tuż przy linii podstawowej, kreślony ruchem lewoobrotowym, przechodzący łukiem przez 1/3 miary, a następnie symetrycznie przy linii podstawowej i kończący się w miejscu rozpoczęcia:

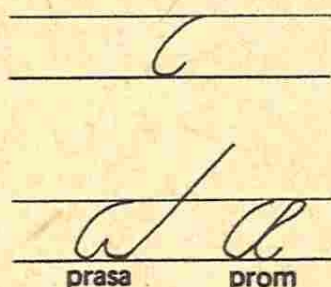
Znak „dr-dor” – różni się od znaku „tr-tor” jedynie wielkością (1/2 miary):

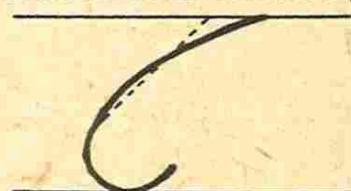
Znaki „tr-tor” i „dr-dor” mają cechy znaków lewoobrotowych, wobec czego łączy się je ze znakami zakończonymi ostro, zakończonymi pętlą, lewoobrotowymi itp., tak jak znaki lewoobrotowe:

Znak „pr-pro (prą)” rozpoczyna się przy linii kontrolnej i łukiem przechodzi w zaokrąglenie przy linii podstawowej:

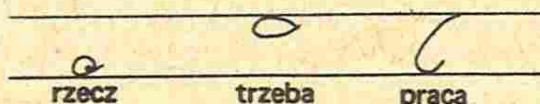
Porównanie ze znakiem „p”

Znak „pr-pro” jest znakiem zaokrąglonym w części dolnej, w związku z czym znaki lewoobrotowe należy wpisywać w to zaokrąglenie:

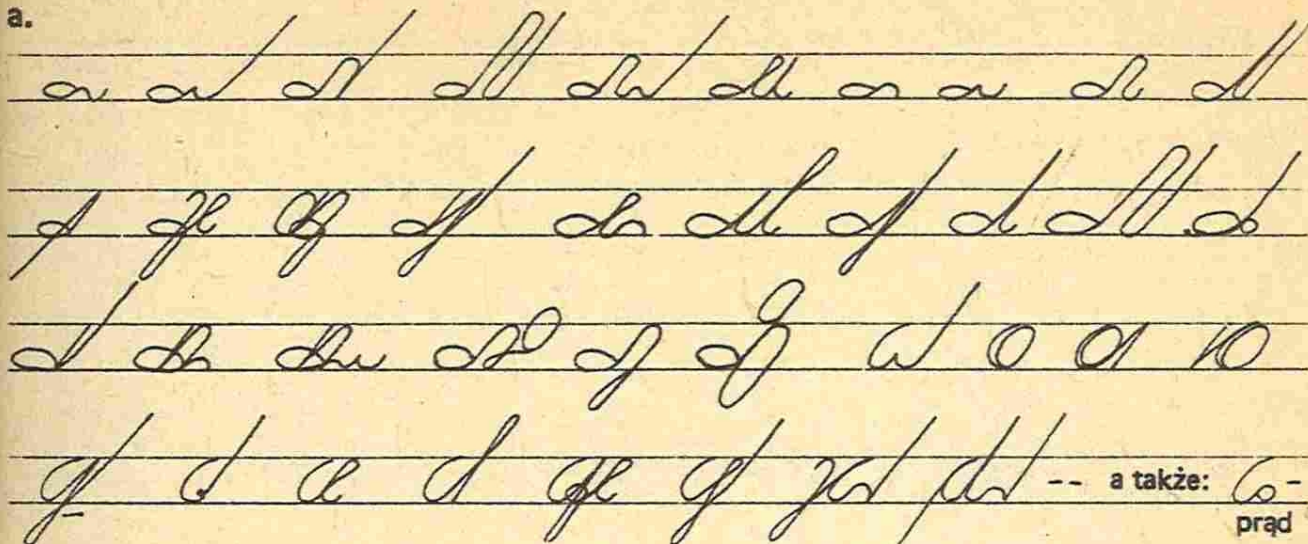

Skróty:

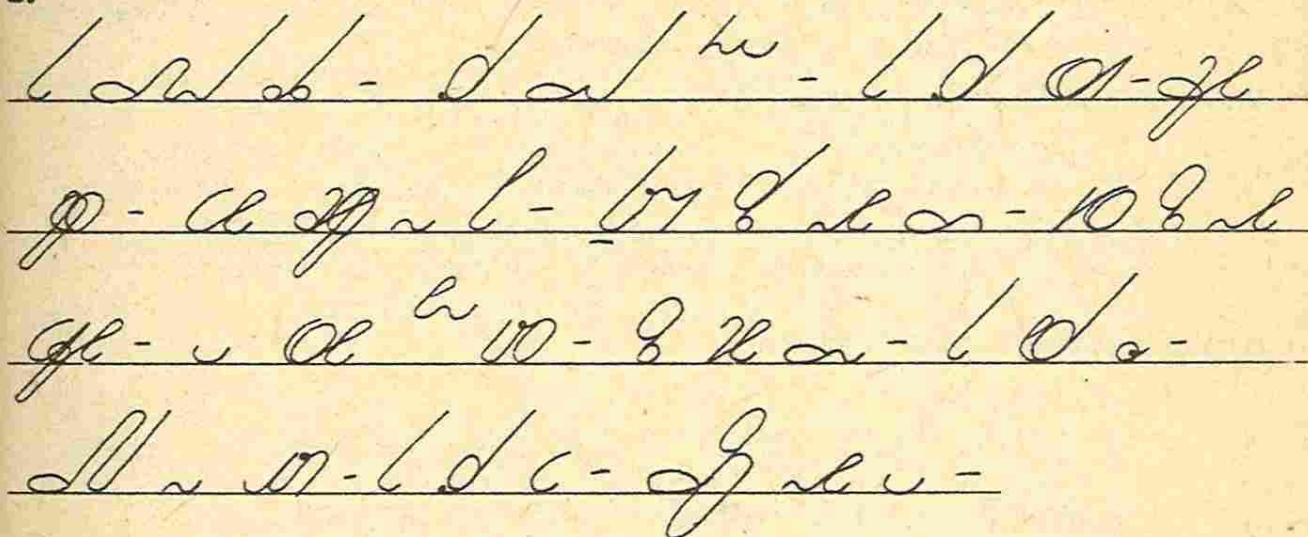

ĆWICZENIE 8

a.

b.

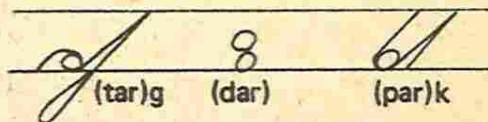
c.

Dał nam tort. Ma wszystko co trzeba. Hazard – bardzo zła rzecz. Bardzo mała tratwa. Trafna rada. Program dla aktora. Nasza kadra. Prom drżał. Bardzo zła trasa. Kapral wracał tam sam.

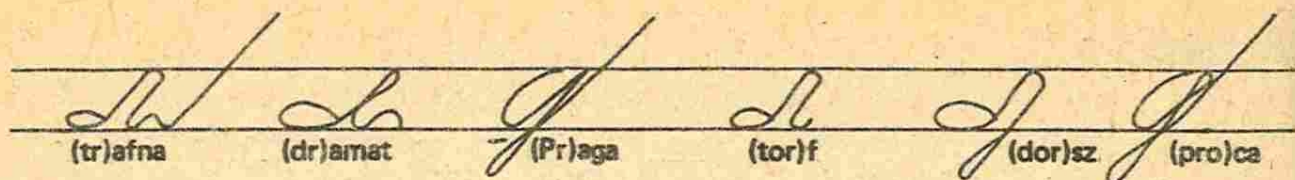
7. ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE

7.1. Połączenia z „r”

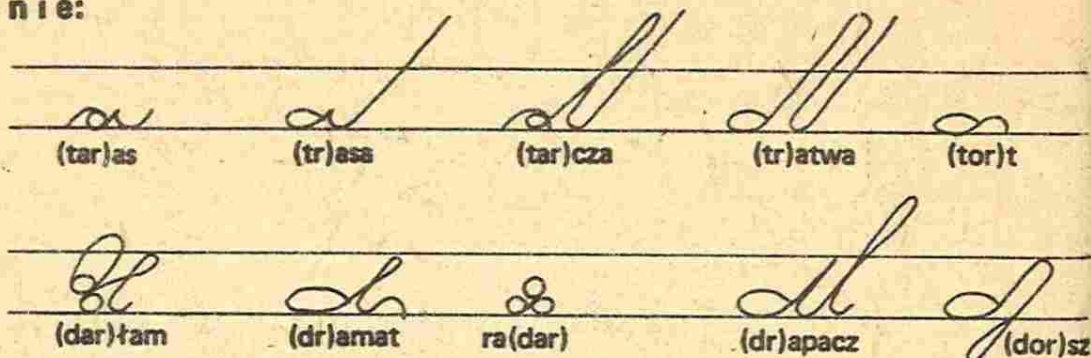
W połączeniach, w których spółgłoski „t, d, p” oddziela od „r” samogłoska „a”, stosuje się łączenie alfabetycznych znaków spółgłosek:

Specjalne znaki dla połączeń „r” (tr-tor, dr-dor, pr-pro) stosuje się w tym wypadku, gdy występuje bezpośrednie połączenie dwóch spółgłosek, ewentualnie uzupełnione dodatkowo samogłoską „o” (zgodnie z brzmieniem połączenia):

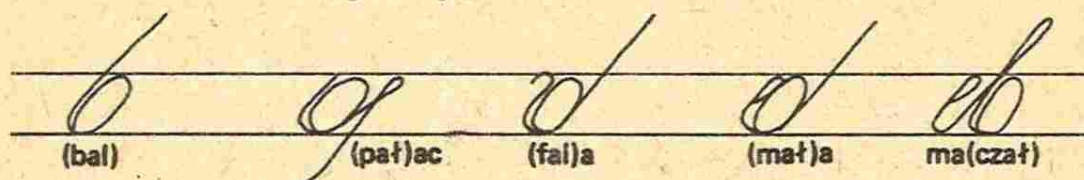
Porównanie:

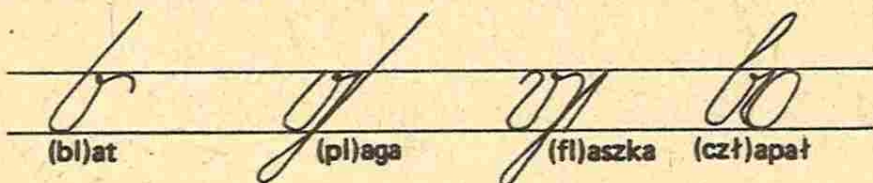
7.2. Połączenia z „l-t”

Podobne zasady obowiązują przy łączeniu znaków kończących się zaokrągleniem przy linii podstawowej („b, p, m, f, cz”) ze znakiem „l-t”.

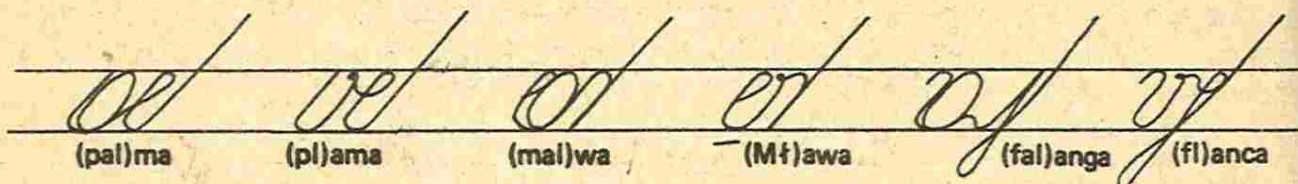
Połączenie rozdzielone samogłoską „a”:

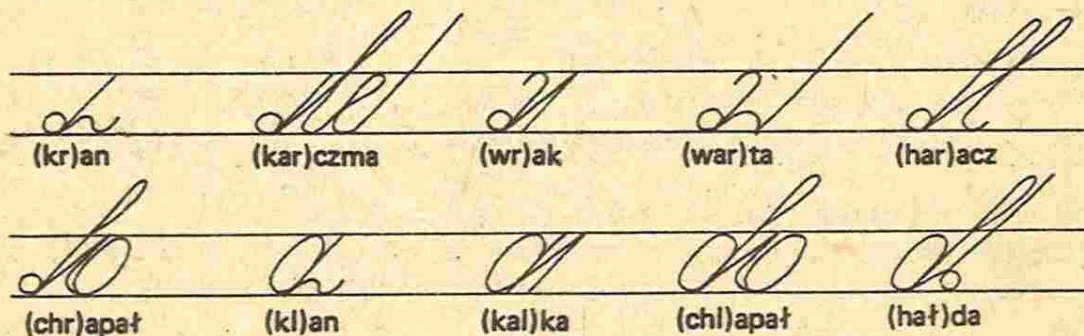
Bezpośrednie połączenie spółgłosek:

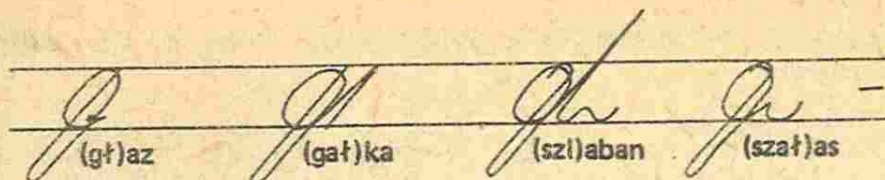

Porównanie:

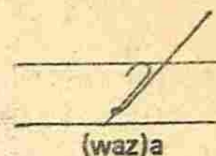

Połączenia znaków ostro zakończonych i znaków kończących się pętlą dolną tworzą zarówno grupy spółgłoskowe, jak i grupy zgłoskowe z samogłoską „a”:

Wyjątek stanowi jedynie połączenie znaku „w” ze znakiem „z”, które stosuje się tylko dla oznaczenia zgłoski „waz” („wz” oznaczane jest innym znakiem, wprowadzonym w dalszej części materiału teoretycznego):

ZNAKI SAMOGŁOSEK I ICH POŁĄCZEŃ Z „J”

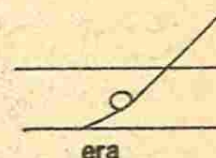
1. SAMOGŁOSKA „E(Ę)”

— ukośna kreska długości 1/2 miary, sięgająca do wysokości 1/3 miary.

e-ę

Na początku wyrazu:

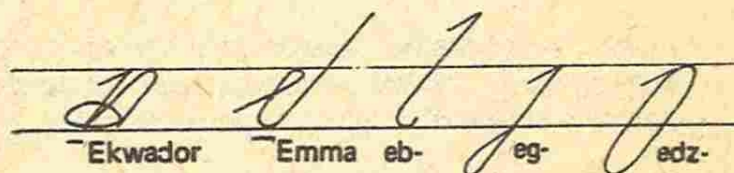
a) po „e” (rozpoczynającym się od linii głównej) znaki małe umieszcza się w środku pola środkowego; następne znaki — z wyjątkiem znaków małych — wracają w miarę możliwości na linię główną lub zbliżają się do niej (zasada linijności pisma);

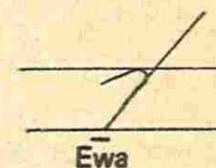
b) po „e” znak „l-t” przesuwa się w prawo o 1/2 miary i jednocześnie podnosi się o 1/3 miary:

c) przed znakami dużymi znak samogłoski „e” umieszcza się tak, by następujący po „e” znak spółgłoskowy rozpoczął się we właściwym dla niego położeniu w liniach:

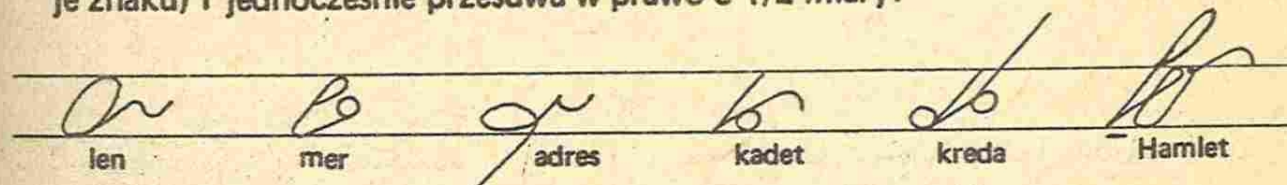

d) przed znakami dużymi rozpoczynającymi się zaokrągleniem oznacza się „e” przez wydłużenie tego zaokrąglenia:

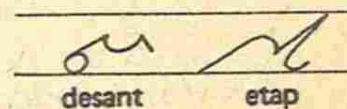

W środku wyrazu:

a) po „e” znaki małe pisze się wyżej o 1/3 miary (w stosunku do poprzedzającego je znaku) i jednocześnie przesuwa w prawo o 1/2 miary:

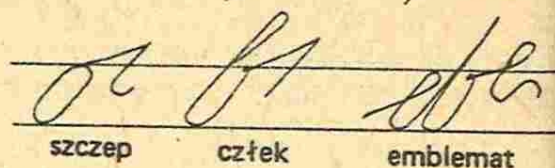
— następne znaki małe pozostają na linii pisma znaku napisanego wyżej po „e” — duże znaki wracają do linii podstawowej:

- b) znaki duże po „e” przesuwają się w prawo o 1/2 miary, a „l-t” jednocześnie podnosi o 1/3 miary:

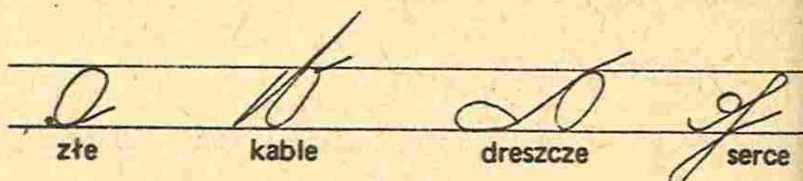

- c) po znakach i połączeniach kończących się przy linii kontrolnej, następujący po „e” znak duży pozostaje uniesiony:

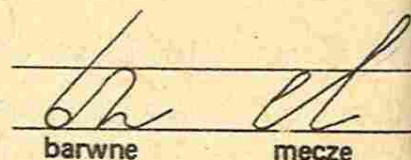

Na końcu wyrazu:

- a) ukośna kreszczka dopisana bezpośrednio po zakończeniu poprzedzającego „e” znaku spółgłoskowego:

- b) po znakach spółgłoskowych kończących się zaokrągleniem „e” oznacza się zmieniając kierunek zakończenia znaku spółgłoskowego na ukośny (bezpośrednio po zaznaczeniu zaokrąglenia):

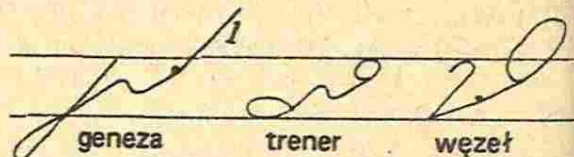
W celu oznaczenia „ę” wykorzystuje się w zasadzie znak alfabetyczny „e”:

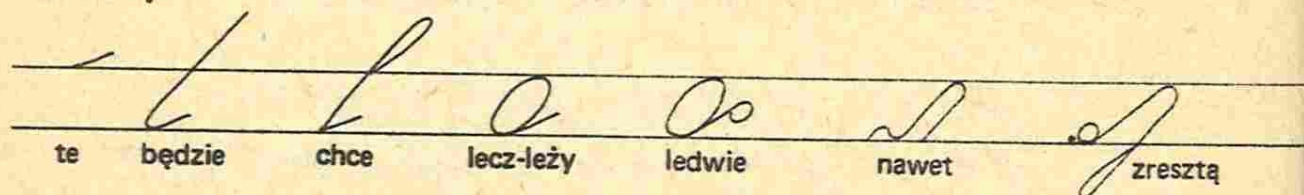
- jednak w wypadku zaistnienia dwuznaczności przy odczytywaniu wyrazu (co występuje – nawet w kontekście – bardzo rzadko), „ę” należy oznaczyć za pomocą znaku diakrytycznego w formie wężyka:

- Dwukrotne wystąpienie „e” w wyrazie musi być dwukrotnie uwzględnione:

Skróty:

¹ Znak samogłoski „a” ulega skróceniu w granicach do 1 1/2 miary w wypadku, gdy poprzedzają „a” znaki podniesione (patrz zasady łączenia „a”).

7. *I m n o p q r s t u v w x y z*
a b c d e f g h i j k l m n o p q r
s t u v w x y z a b c d e f g h i j
k l m n o p q r s t u v w x y z
a b c d e f g h i j k l m n o p q r
s t u v w x y z a b c d e f g h i j
k l m n o p q r s t u v w x y z

8. *A B C D E F G H I J K L M N O P Q R*
S T U V W X Y Z a b c d e f g h i j
k l m n o p q r s t u v w x y z
a b c d e f

9. *1 2 3 4 5 6 7 8 9 0*
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

o e b e q o q i j z n o f b o
 o e b e o o o o o o o o

d.

e a s b p o p b r u d o b a g o o o
 t u o p o o b o p t u o o b o u
 n o m u o o p o p o o o o o o
 o o o o o o o o o o o o o o

e.

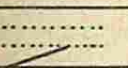
ren, szmer, talerz, kadet, wałek, krem, trema, kafel, mebel Łeba, zegar, leger
 frędzle, cena, serw, chaber, perła, kęs, kret, Wawel, hełm, cech, heban, na
 żagle, rzesza, Belg, sekta, kamera, sens, Kreta, kaseta, Szwed, Serb, sfera, pa
 lektor, mewa, karetka, pedał, kreda, rżesa, mech, felczer, kable, len, meta, ce
 rzepa, wełna, beret, heca, bela, lew, pęd, mer, bagniet, lep, lewe, zlecał

f.

l - q z p - o n e p - o o u = u - o
 n e o - o o o - o - o o o - o o o o o
 o o p - o o o o - o o o o - o o o o o
 o o o - o o o o - o o o o - o o o o o
 o o o o - o o o o - o o o o - o o o o o
 o o o o - o o o o - o o o o - o o o o o

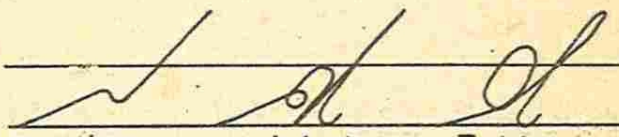
Z zegarkiem na was. Medal dla żeglarza. Katedra ma zegar. Ten aktor ma talent. Szedł na mecz. Mam dla was meble. Ładna waza, lecz mała. Pada deszcz lub grad. Te walce będzie grała kapela. Wracam na plażę

2. POŁĄCZENIA „IE-JE (IE-JE)”

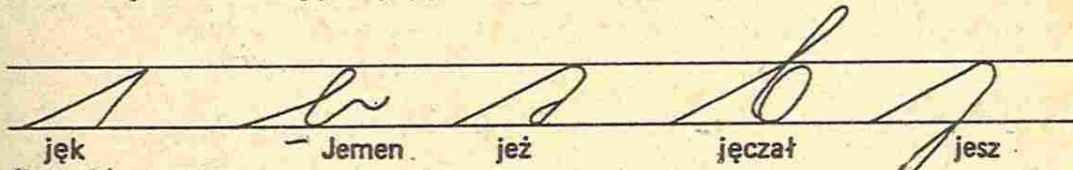
 — ukośna kreska długości 1 miary, sięgająca do wysokości 1/3 miary (zasady łączenia analogiczne jak przy samogłosce „e”).

Na początku wyrazu:

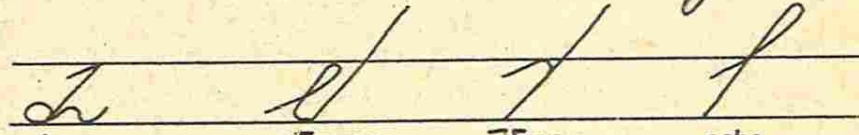
a) znaki małe i „l-t” po „ie-je” — podobnie jak po „e” — podnosi się o 1/3 miary i jednocześnie przesuwają się na odległość równą wielkości znaku „ie-je” (1 miara):

— Jena jedwab Jelcz

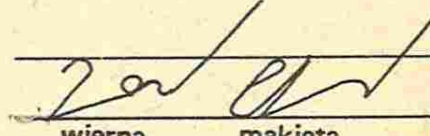
b) przed znakami dużymi pisanie znaku „ie-je” rozpoczyna się od linii podstawowej (w odróżnieniu od „e”, kiedy to znak ten umieszcza się tak, by następny znak zajmował swą zasadniczą pozycję w układzie liniowym):

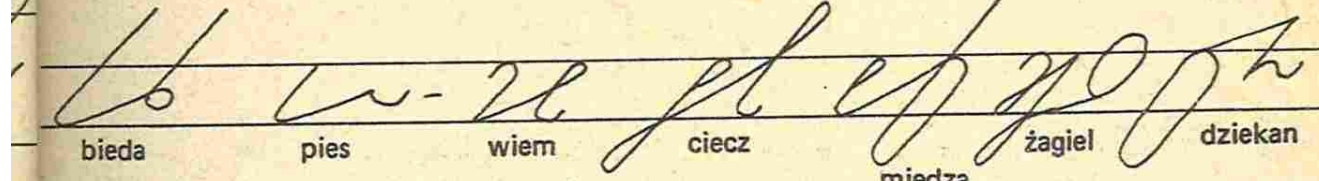

jęk (jednak) Jemen jeź jęczał jesz

Porównanie:

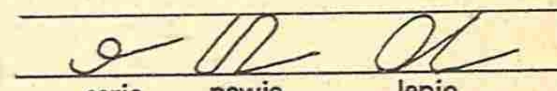

ekran Emma Ewa echa

W środku wyrazu stosuje się zasady łączenia jak przy „e” — zwiększa się tylko odstęp od znaku następnego:

wierna makieta

bieda pies wiem ciecz miedza żagiel dziekan

Na końcu wyrazu dopisuje się znak „ie-je” do ostatniego znaku spółgłoskowego (tak jak przy „e”):

serie pawie lepie

Po samogłosce oznacza się „ie-je” za pomocą kreski wielkości znaku małego (1/3 miary), kreślonej z góry na dół pod kątem 45° (zasady łączenia jak przy znakach małych):

ew
 ni
 b.
 la
 ie
 no

a - s - t - v - f - s - u - s - w - o - p - e - t - e
 s - t - o - t - o - k - o - y - o - p - e - t - e
 p - l - u - t - e - t - v - p - o - p - e - t - e
 p - o - p - e - t - e - p - o - p - e - t - e
 p - o - p - e - t - e - p - o - p - e - t - e
 p - o - p - e - t - e - p - o - p - e - t - e
 p - o - p - e - t - e - p - o - p - e - t - e
 p - o - p - e - t - e - p - o - p - e - t - e

c.
 ci

wierna, rakieta, bierze, nabiera, bankiet, bieda, hiena, wiem, dziekan, kieł, żagiel,
 giełda, miecz, piecze, miedza, wiec, bieg, mieszka, serie, lepię, grabie, Malaje, ma-
 leje, niesie, nie da, niemal, nieme, nie wiem, maniera, wieje, knieje, mnie, sanie,
 ładnie, karnie, niepamiętne

d.
 p - o - p - e - t - e - p - o - p - e - t - e
 p - o - p - e - t - e - p - o - p - e - t - e

no

ci

7d.

le a - l p h / l b - u o c' - g a m
 g h b a - l e k d - u l e n a l - v f
 g f - u n e f r - ~ l p a n l f - e d
 d = d o o' - g e g i - u n g - e l' a s h -
 h u e b - e l n g - s l e ~
 g d - ~ e f r - e p h ~ b e - e o r -
 s' s l l e d - g ~ e l l ~ e l -
 l o n r e - o o a , f b - e u e , a l -
 e f - e f - h s - f h i n ~ n - u r g - f

e.

Piękna proza. Jechałem tym szlakiem. Zmierzch spadł na ziemię. Pałał gniewem. Jednak jedźcie tam chętnie. Gazda sieje mak. Bez ładnie pachnie. Gdzie jest ta pięć na baszta? Chmiel ładnie się pnije.

3. POŁĄCZENIA „IO-JO (IA-JA)”

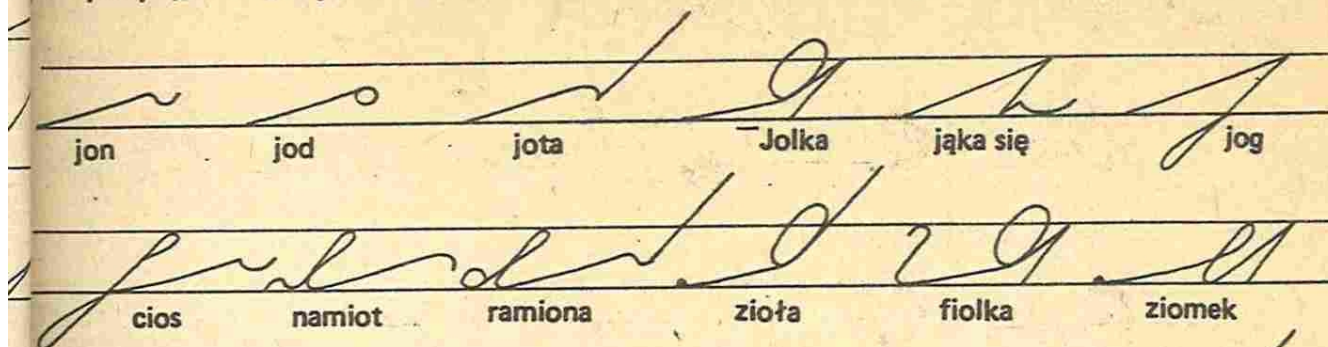
 /
 io-jo

— ukośna kreska długości 1 1/2 miary sięgająca do wysokości 1/3 miary; zasady łączenia w większości jak przy „ie-je” (różnice omównione poniżej).

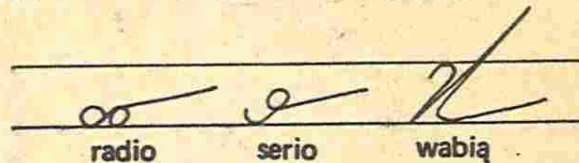
¹ Przyimek „z” łączy się z następnym wyrazem.

² Znak „się” pisze się łącznie z poprzedzającym go czasownikiem; samogłoskę „a” kończącą poprzedni wyraz traktuje się jak znak w środku wyrazu (nie oznacza się).

Na początku i w środku wyrazu znaki podnosi się po „io-jo”
tak przy „e” i „ie-je” z oddaleniem o 1 1/2 miary lub tylko oddala o 1 1/2 miary:

Na końcu wyrazu dopisuje się znak „io-jo” do ostatniego znaku spółgłoski:

Przed końcowym „ją” pomija się samogłoski „a”, „u”, „e” („ie”):

4. GRAFICZNE PORÓWNANIE ZNAKÓW „E”, „IE-JE”, „IO-JO”

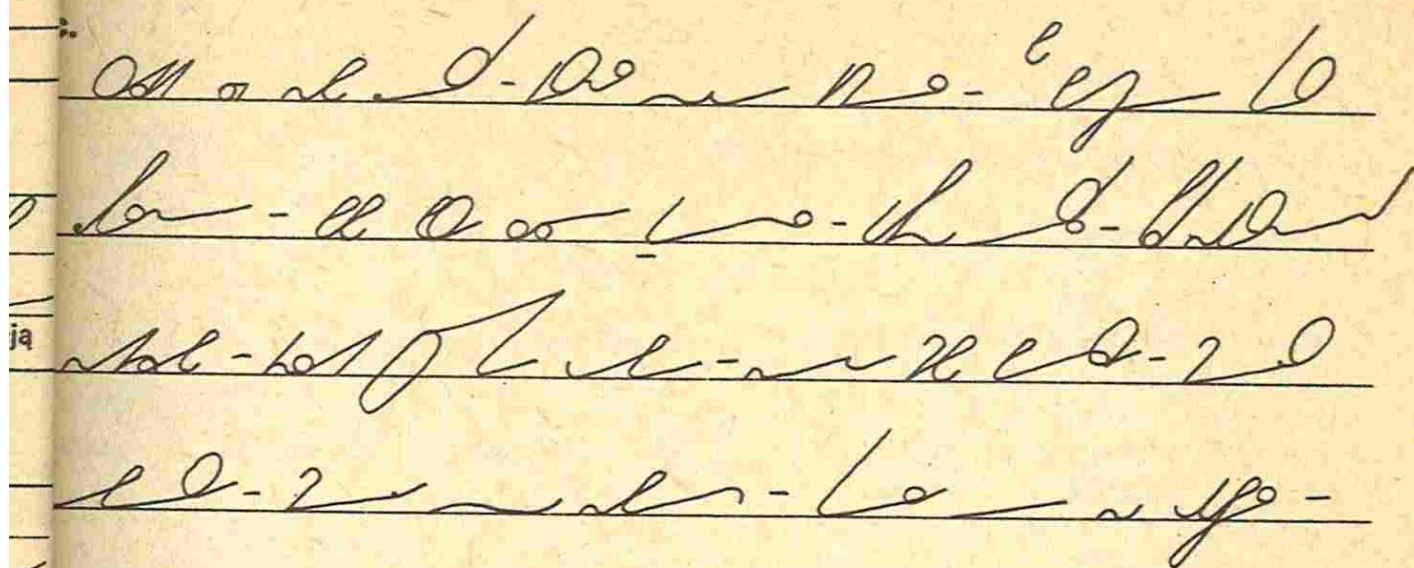
Na początku wyrazu:

E	IE-JE	IO-JO
 Edgar Ela	 jedwab Jelcz	 jod Jolka
 ekran Emma echa	 jęk jem jechał	 jąka się jog

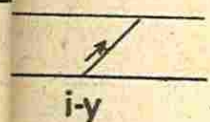
W środku wyrazu:

 kawerna węzeł	 wierna wiezie	 kawior wiozę
 Wawel	 zgieńk	 zioła
 szemrał mecz	 wiem miecz	 ziomek Hiob

egion, trafione, kalafior, wiązał, fiolka, jesion, piosenka, serio, biegają, mieszkają, ieją

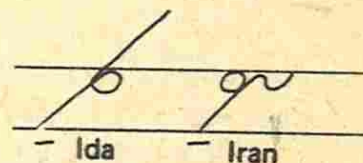
5. SAMOGŁOSKA „I-Y”

— jednomiarowa kreska biegnąca od linii głównej do linii średniej, tworząca z linią główną kąt 45° .

Na początku wyrazu:

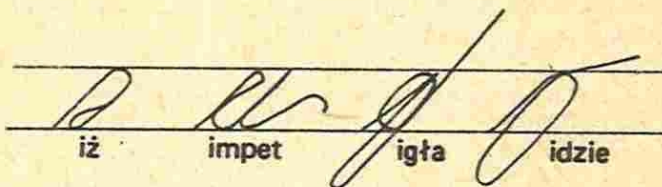
a) znaki małe po „i” umieszczają się pod linią średnią:

b) „I-t” i inne lewoobrotowe znaki duże podnosi się o jedną miarę:

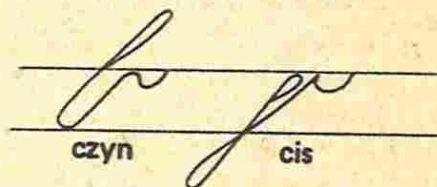

c) pozostałych znaków dużych nie podnosi się — znak „i” łączy się z ich początkową częścią:

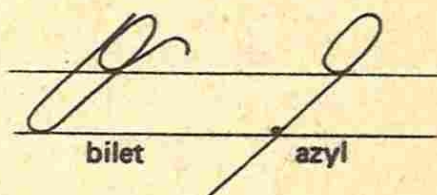

W środku wyrazu:

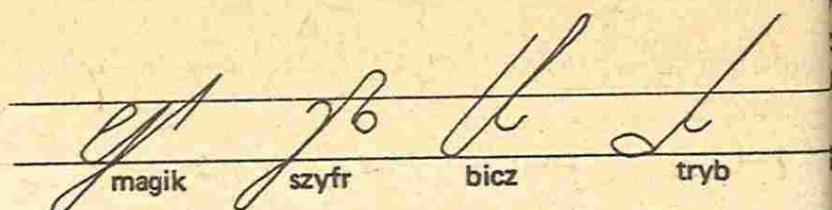
a) znaki małe po „i-y” umieszczają się pod linią średnią:

b) „I-t” i inne lewoobrotowe znaki duże podnosi się o jedną miarę (nad linią średnią):

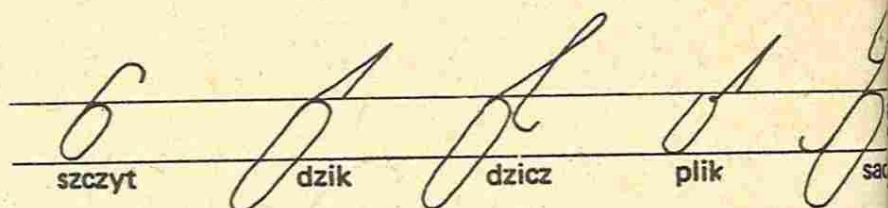
- c) pozostałe znaki jednmiarowe i znaki dwumiarowe górne podnosi się o pół miary:

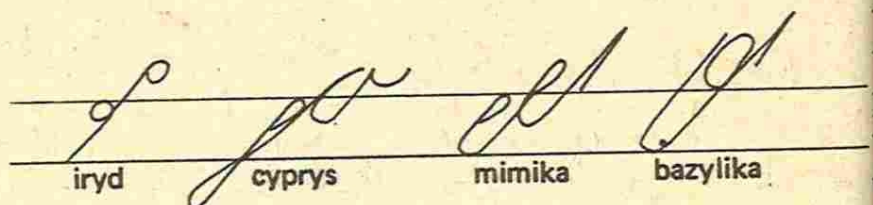
- d) znaki dwumiarowe dolne podnosi się o całą miarę:

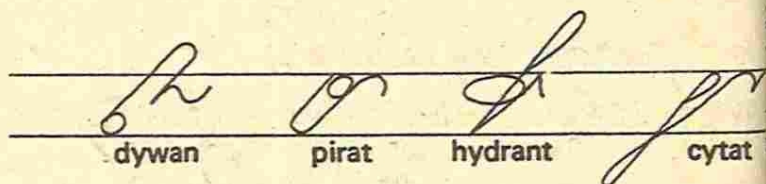
- e) po znakach i połączeniach kończących się przy linii kontrolnej następne znaki (po „i-y”) umieszcza się odpowiednio wyżej:

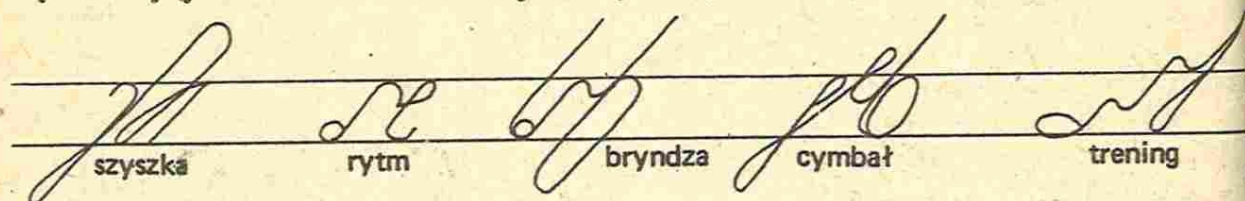
- f) przy kilkakrotnym występowaniu „i-y” w wyrazie zaznacza się je każdorazowo:

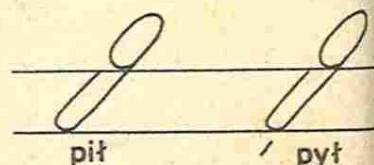
- g) następujące po znaku podniesionym znaki małe pozostają na linii pisma:

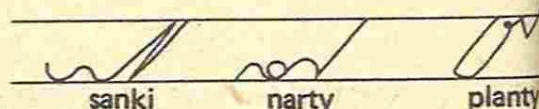
natomiast znaki duże w miarę możliwości wracają na linię podstawową lub zbliżają się ku niej (jest to tzw. zasada liniowości pisma):

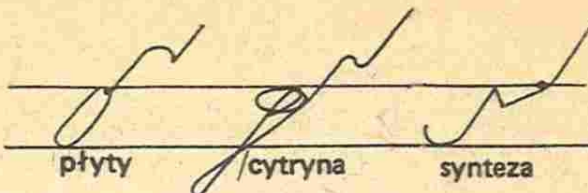
- h) zastosowanie znaku diakrytycznego „y” pozwala uniknąć ewentualnej dwuznaczności; znak „y” występuje jako kreseczka pionowa wielkości znaku małego; znak należy umieszczać pod poprzedzającą go spółgłoską:

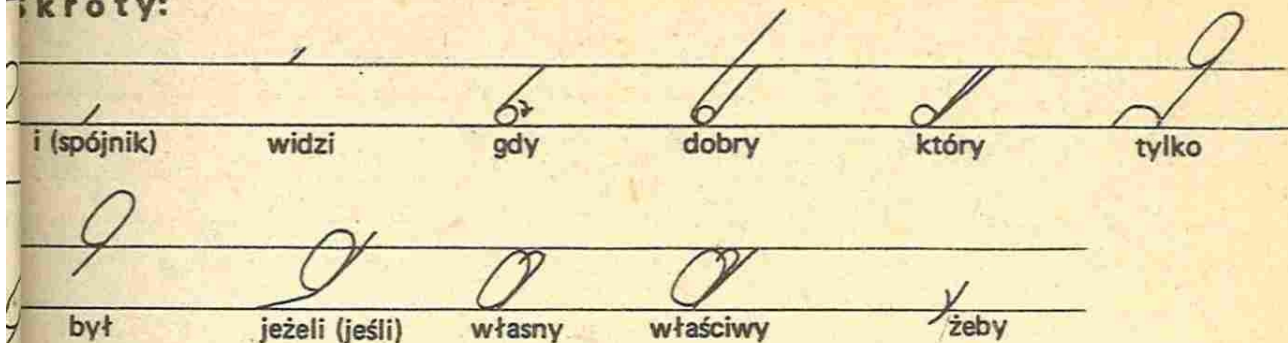
Na końcu wyrazu dopisuje się znak „i-y” do ostatniej spółgłoski:

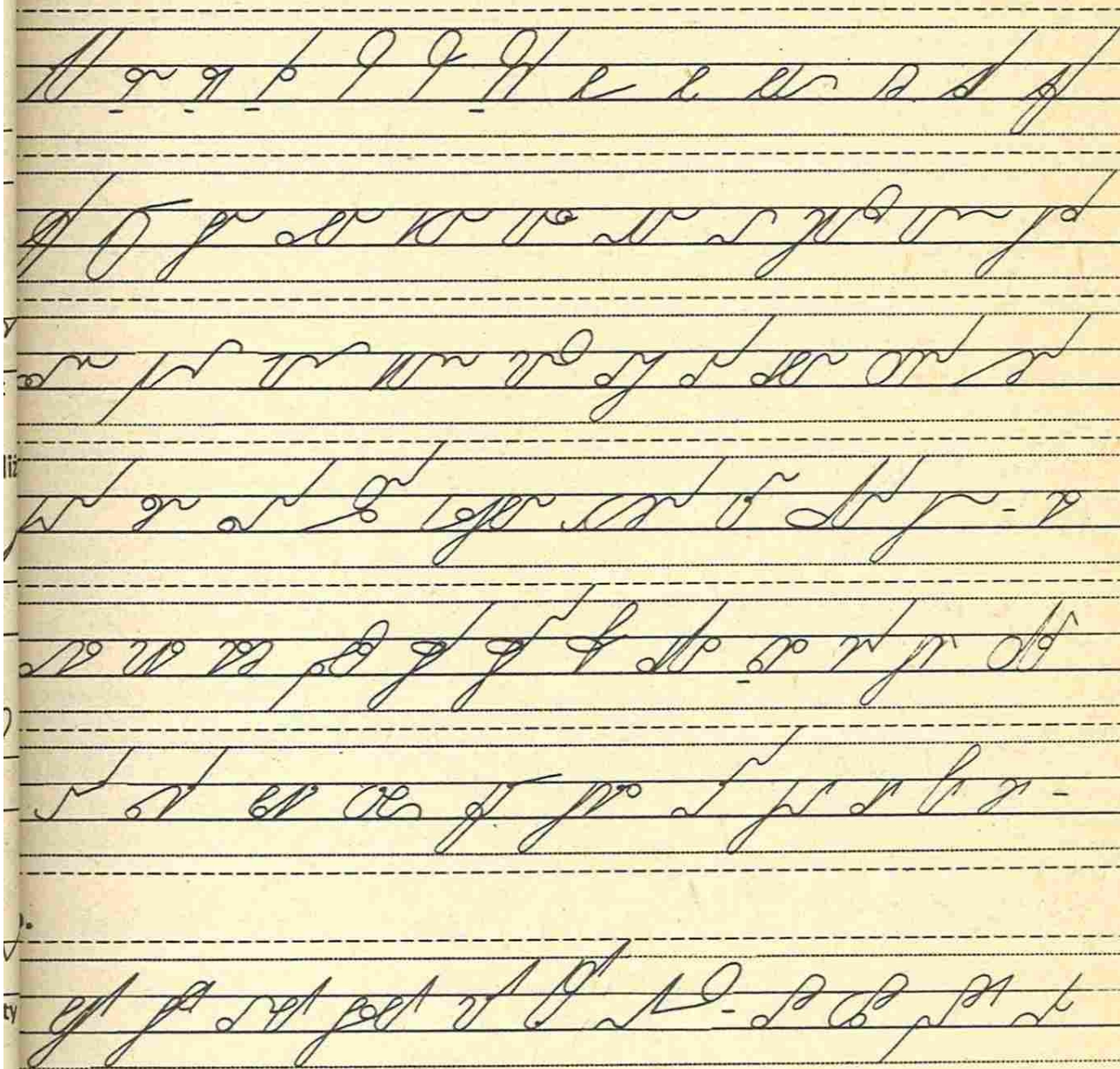
W górnych częściach układu liniowego znaki „a” oraz „i-y” na końcu wyrazu ulegają skróceniu:

króty:

WICZENIE 12

ju ff ff ff ff ff ff ff ff ff ff
ff ff ff ff ff ff ff ff ff ff
ff ff ff ff ff ff ff ff ff ff
ff ff ff ff ff ff ff ff ff ff
ff ff ff ff ff ff ff ff ff ff
ff ff ff ff ff ff ff ff ff ff

c.

ff ff ff ff ff ff ff ff ff ff
ff ff ff ff ff ff ff ff ff ff
ff ff ff ff ff ff ff ff ff ff
ff ff ff ff ff ff ff ff ff ff

d.

so d g d - e e ~ p - ~ r l e -
 z p s - p t y d - k o ~ m - o
 d r - w o v u r z - h o b e m - l
 d p h - d ! w a n e d - p y e - p u b -
 b p - d e g a - l e h - o m - l ~
 p r 9 6 - o o , p b d e ~ e l - d p h
 z p - e o p h - ~ d k - b e p u d - e
 d h - e o m m - d d - e o u -
 a ~ r e p l ' e l - , l e p - l u d -
 p p - o o - e h d - h m - p p a e -
 r e d v - b - d e p l h - u d -

e.

Wieje ciepły halny wicher. Właściwie nie wiem, co to jest. Rymarz szyje torby.
 Zbierają zioła. Kiedy pada deszcz, czytam gazety i książki. Film był bardzo cieka-
 wy. Gdy minie zima, będzie bardzo ładnie. Szef pisze pilne pisma. Jeszcze raz czy-
 tam ten napis. Niosę własną walizę. Sadził maliny. Promyk pada na filar. Rdza
 niszczy nikiel. Daje nam właściwy szkic.

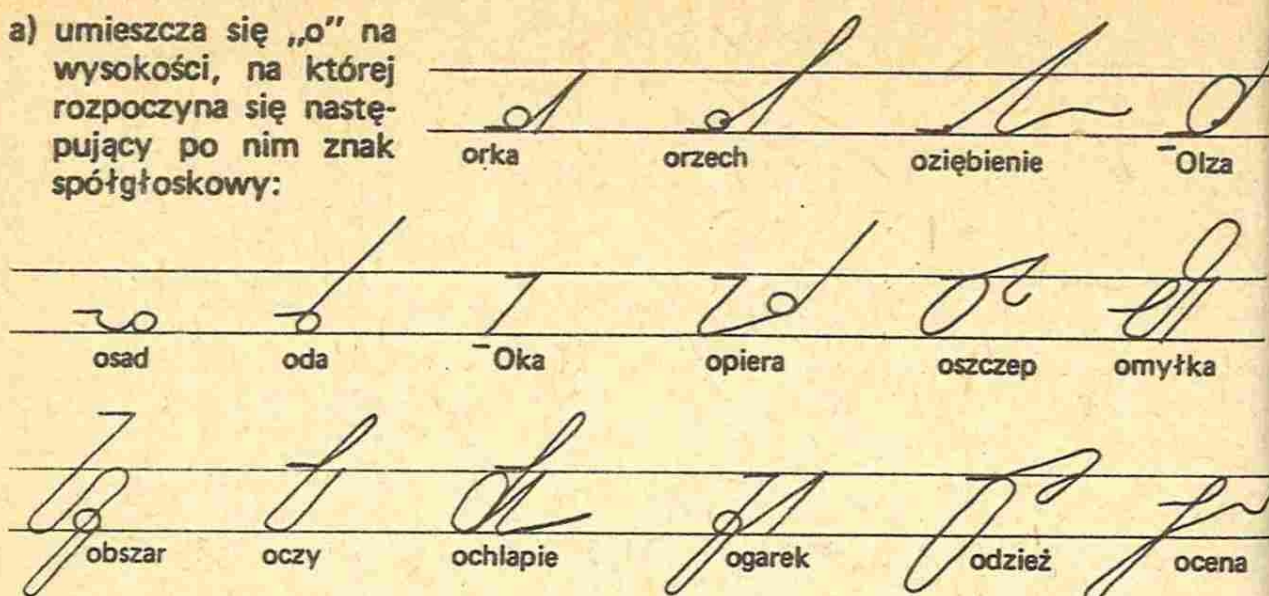
6. SAMOGŁOSKA „O” („A”)

— pozioma kreska długości pół miary.

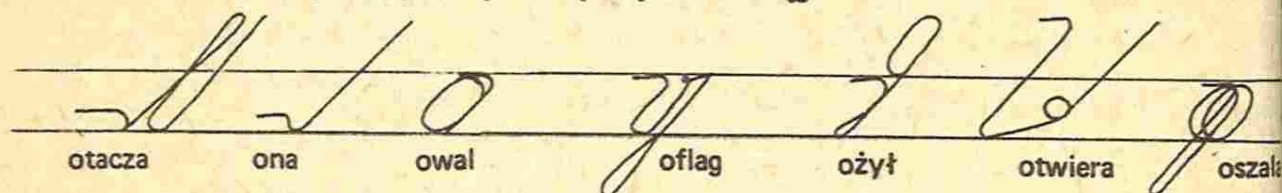
o-a

Na początku wyrazu:

- a) umieszcza się „o” na wysokości, na której rozpoczyna się następujący po nim znak spółgłoskowy:

- b) przy znakach rozpoczynających się zaokrągleniem (np. „w”, „f”) dla oznaczenia „o” wyprostowuje się początkową część zaokrąglenia:

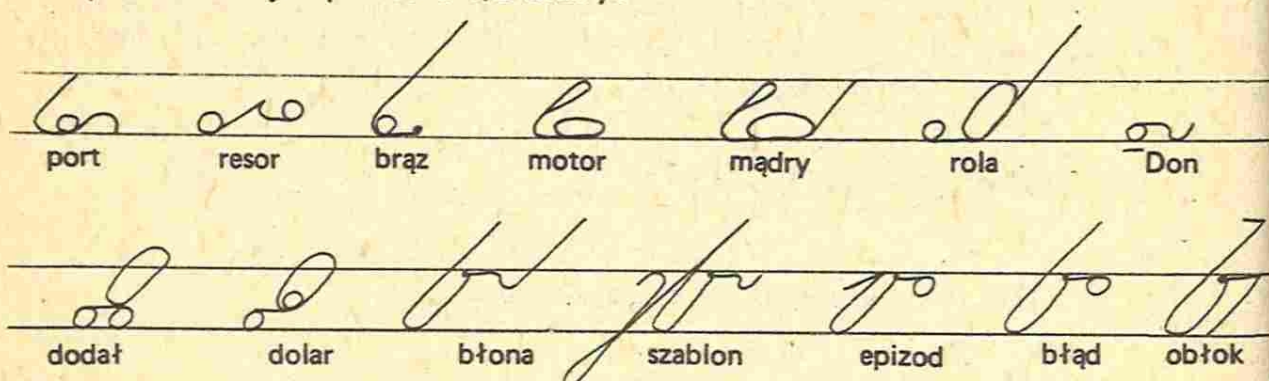

W środku wyrazu:

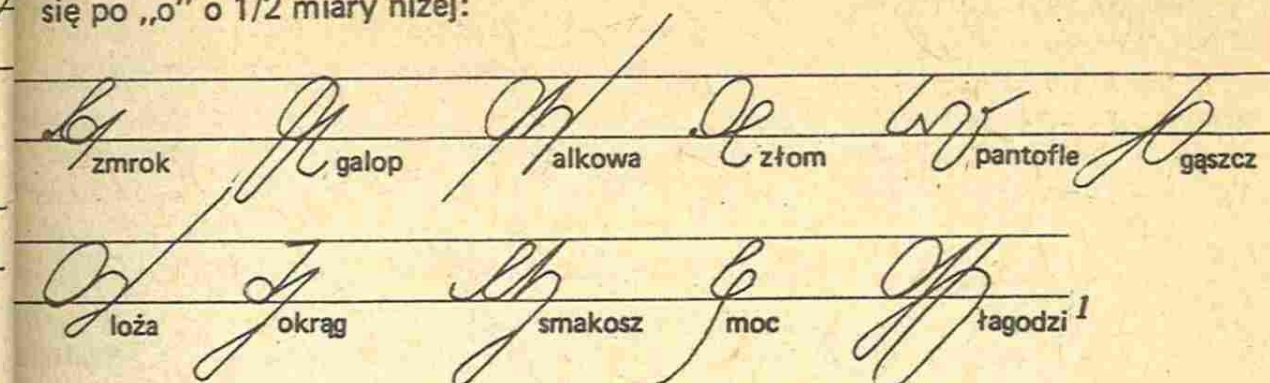
- a) znaki małe (z wyjątkiem znaków lewoobrotowych) pisze się po „o” pod linią główną (lub odpowiednio inaczej, np. po poprzednim znaku podniesionym):

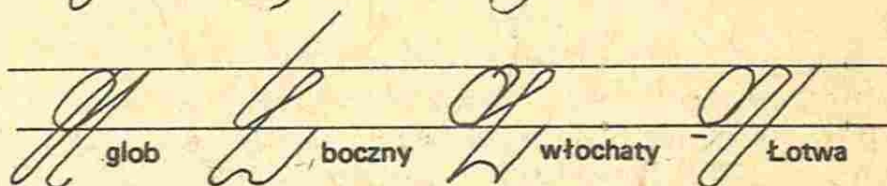
- b) znaki „r, z, rz, tr-tor, dr-dor, l-t” w połączeniach z „o” i poprzedzającymi znakami zakończonymi zaokrągleniem dolnym oraz znaki następujące po połączeniach „do” i połączeniach lub znakach kończących się przy linii średniej – przesuwa się w prawo o 1/2 miary:

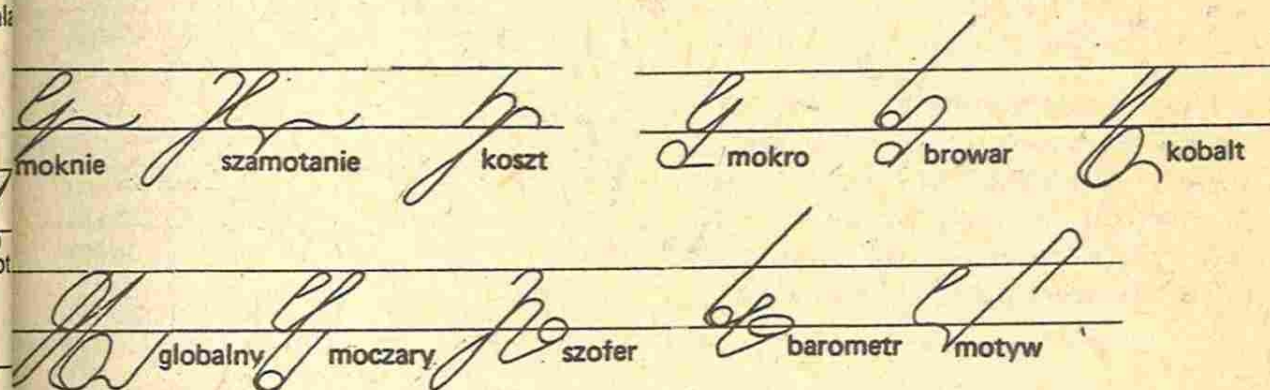
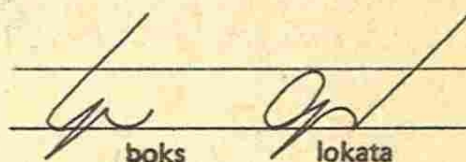
) znaki jednomiarowe (z wyjątkiem „l-t”) i znaki dwumiarowe dolne przesuwają się po „o” o 1/2 miary niżej:

) znaki dwumiarowe górne przesuwają się o 1 miarę niżej:

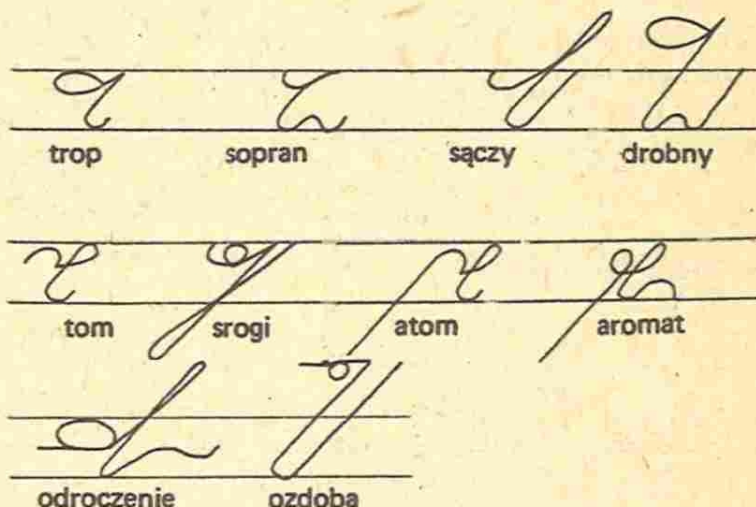

astępne znaki (po obniżonych) wracają na nie główną, o ile nie dzieli ich od tej linii zbyt duża odległość i nie ma przeszkód z punktu widzenia zasad łączenia znaków:

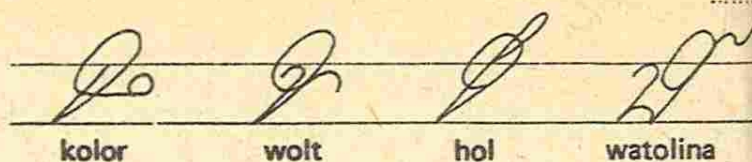
Zasady specjalne:

a) mały znak rozpoczynający wyraz przed „o” i przed znakiem dużym umieszcza się w miejscu rozpoczynania się znaku dużego; podnosi się w ten sposób także grupę znaków małych występujących przed „o” i przed znakiem dużym:

¹ Znaki obniżone zachowują swoją wielkość.

- f) znak „l-t” w połączeniach ze znakami zakończonymi: ostro, zaokrągleniem u dołu, jednomicrową pętlą dolną, rozdzielanych samogłoską „o” – umieszcza się o 1/2 miary wyżej:

kolor

wójt

hol

watolina

poie

mole

folklor

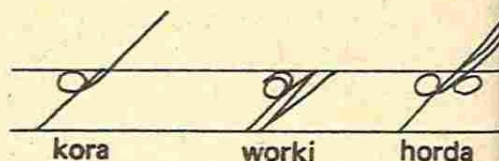
boli

czołg

golf

Szołt

- g) znaki „r” i „z” w połączeniach ze znakami zakończonymi ostro i znakami zakończonymi jednomicrową pętlą dolną, rozdzielanych samogłoską „o” – umieszcza się na poprzedzających je znakach spółgłoskowych w pobliżu linii średniej:

kora

worki

horda

gorycz

szorty

Cecora

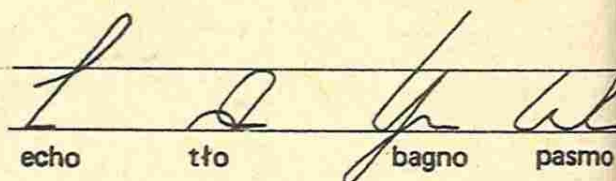
koza

wozak

kołchoz

Gozdaw

Na końcu wyrazu dopisuje się znak alfabetyczny „o” do poprzedzającego go znaku spółgłoskowego; przy znakach kończących się zaokrągleniem dla oznaczenia „o” wyprostowuje się końcową część zaokrąglenia:

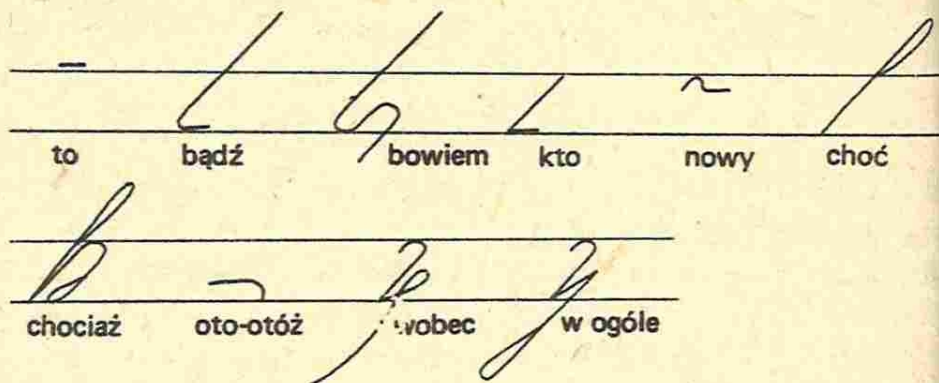
echo

tło

bagno

pasmo

Skróty:

to

bądź

bowiem

kto

nowy

choć

choć

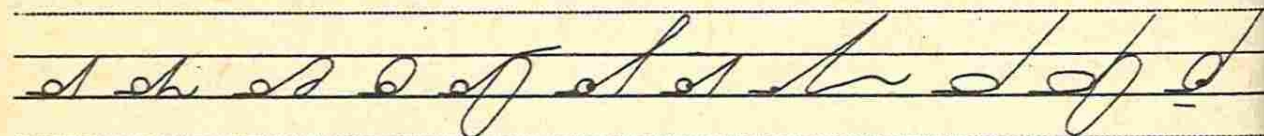
oto-otóż

wobec

w ogóle

ĆWICZENIE 13

a.

¹ Pismem stenograficznym można notować tylko popularne nazwiska, dające się poprawnie odczytać.

Handwritten musical notation on a five-line staff, featuring a series of connected, flowing notes.

Handwritten musical notation on a five-line staff, featuring a series of connected, flowing notes.

Handwritten musical notation on a five-line staff, featuring a series of connected, flowing notes.

Handwritten musical notation on a five-line staff, featuring a series of connected, flowing notes.

Handwritten musical notation on a five-line staff, featuring a series of connected, flowing notes.

Handwritten musical notation on a five-line staff, featuring a series of connected, flowing notes.

Handwritten musical notation on a five-line staff, featuring a series of connected, flowing notes.

Handwritten musical notation on a five-line staff, featuring a series of connected, flowing notes.

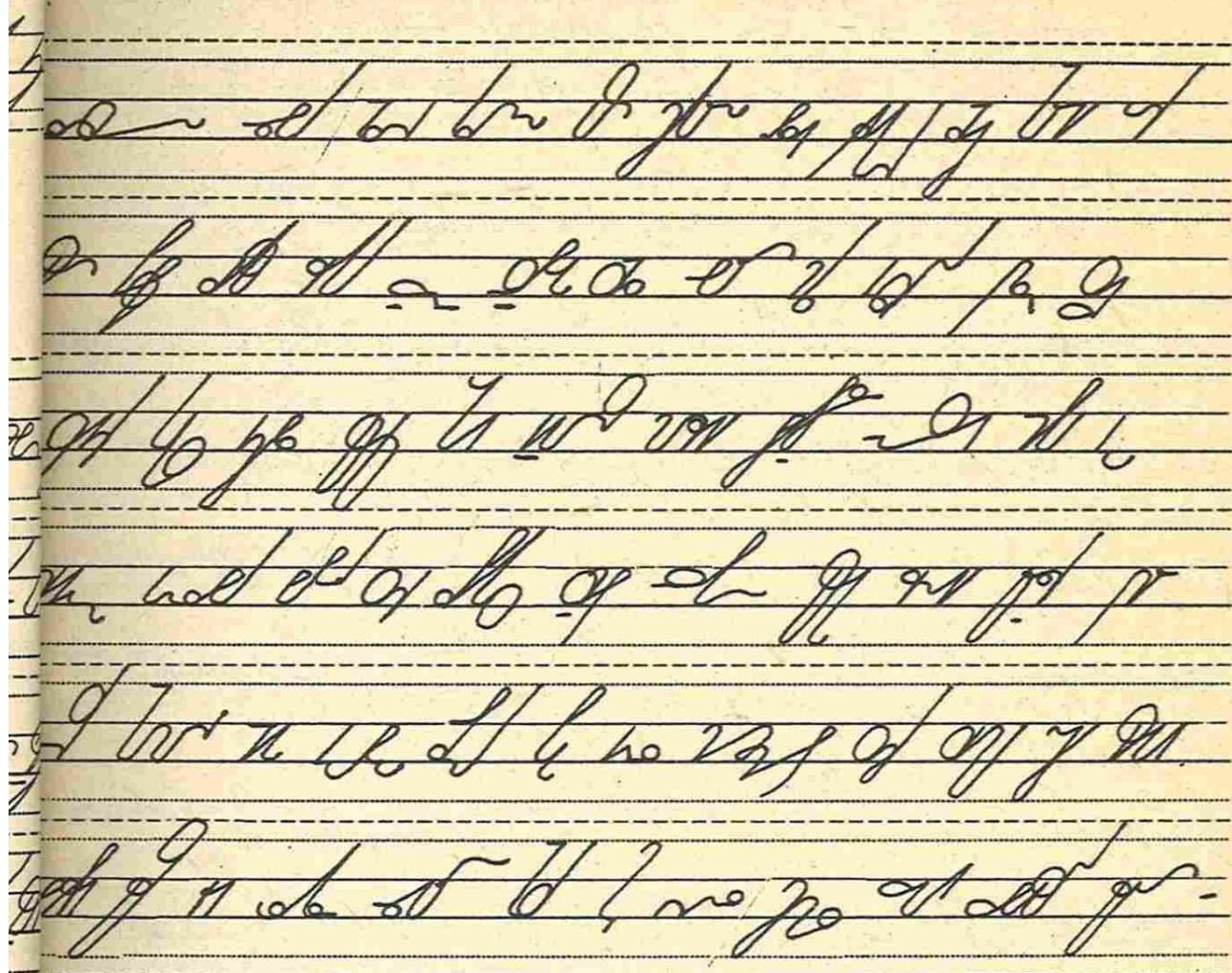
Handwritten musical notation on a five-line staff, featuring a series of connected, flowing notes.

Handwritten musical notation on a five-line staff, featuring a series of connected, flowing notes.

Handwritten musical notation on three staves, featuring various notes and rests.

d.

Handwritten musical notation on eight staves, continuing the piece with various notes and rests.

2nd he D-ll^t der-a-p-fl-
 2nd D-ll, all-l-es p-t D-

¹ Dla uproszczenia pisowni wyrazu w kontekście pomijamy znak „ł”.

h.

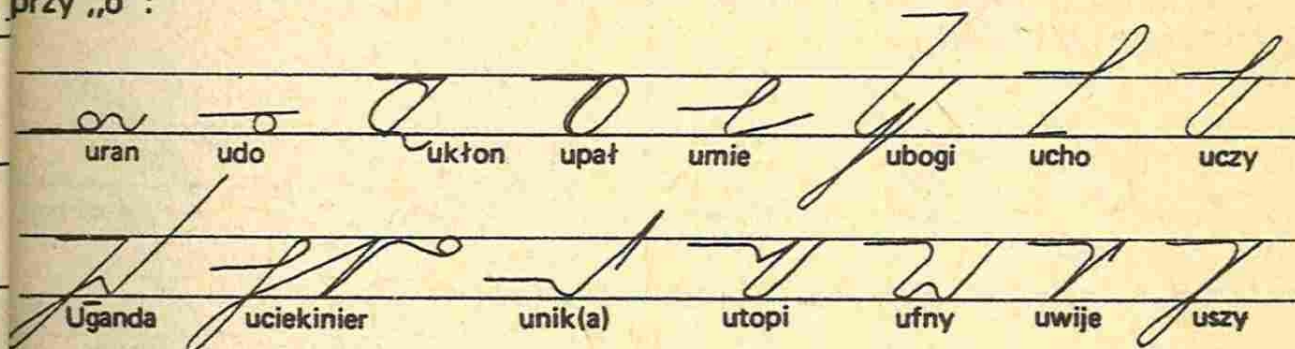
Płynie okręt. Czeka nas crka. Bardzo trafna ocena. Z rynny sączy się woda. Ta oliwa jest jednak zła. Piękny okaz motyla. Piękna jest ta dolina. Wąż się wiję. Kosz pełen ryb. Noc okryła ziemię. Ta szosa wiedzie do osiedla. Którą mamy gonitwę? Jest bardzo mokro. Kiedy was zobaczę? Szli bardzo wolno. Tamten koc ma ładny kolor. Wozy wracały nocą. Kto dba, ten ma. Wobec nas był szczery. Nie wiem, jaki zobaczę region. Złoto, srebro i platyna to metale szlachetne. Te nowe domy mają jednak bardzo małe okna. Syrop jest jednak w ogóle niedobry.

7. SAMOGŁOSKA „U-Ó”

— pozioma kreska długości jednej miary.

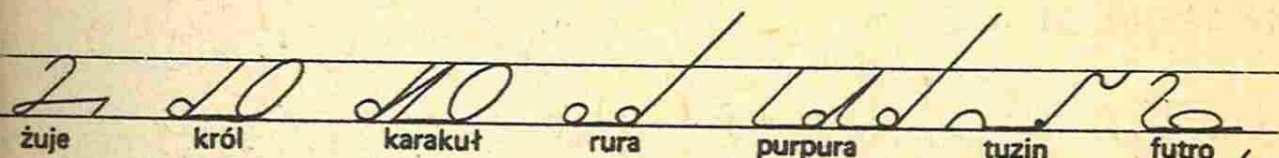
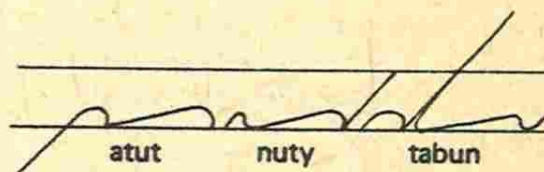
u-ó

Na początku wyrazu zasady łączenia znaku „u-ó” są identyczne jak przy „o”:

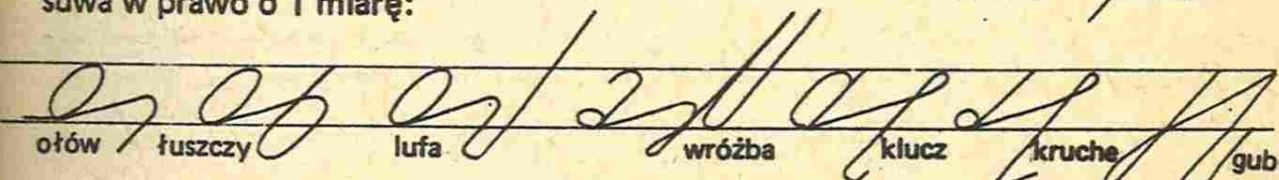
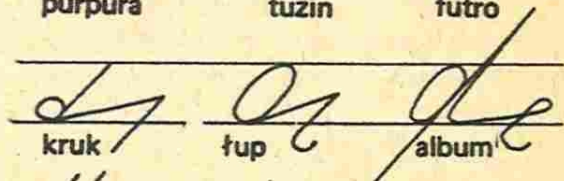

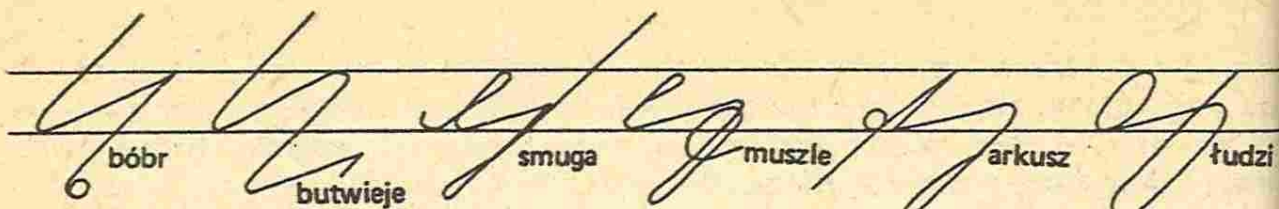
W środku wyrazu:

a) znaki małe oraz znaki duże lewoobrotowe przesuwają się po „u-ó” o 1 miarę w prawo (pozostają one w dalszym ciągu na linii głównej):

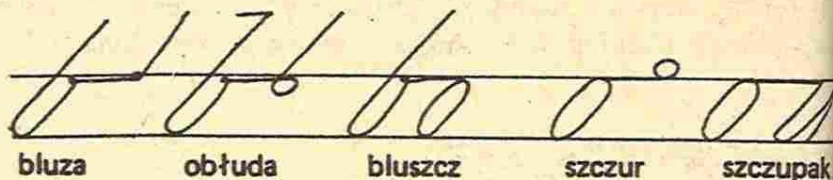

b) znaki duże (z wyjątkiem znaków lewoobrotowych), obniża się po „u-ó” tak jak po „o-ą” i jednocześnie przesuwa w prawo o 1 miarę:

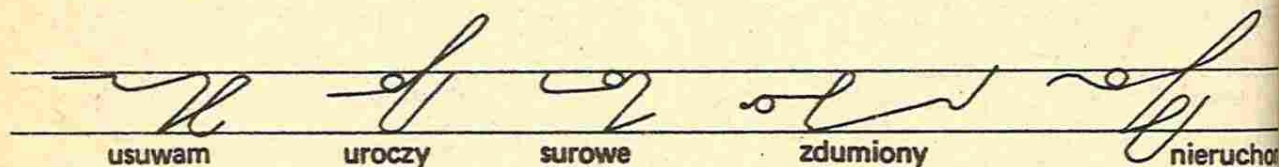
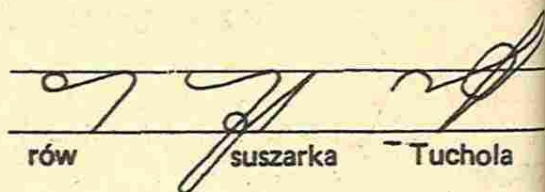

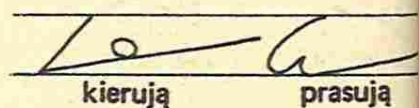
- c) po połączeniach lub znakach kończących się przy linii średniej znaki następujące po „u-ó” przesuwają się o 1 miarę w prawo (bez obniżania):

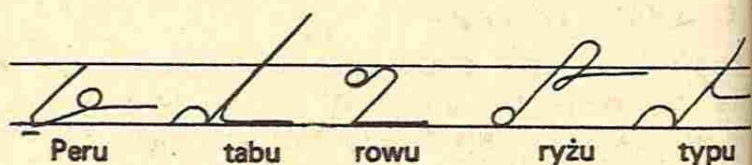
- d) znaki małe, po których następuje „u-ó”, przed znakami dużymi podnosi się do linii pisma znaków dużych (jak przy „o-ą”), przy czym znak duży zostaje przesunięty o 1 miarę:

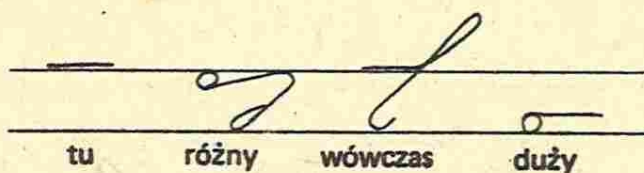
- e) przed „ją” na końcu wyrazu pomijają się samogłoskę „u-ó”:

Na końcu wyrazu dopisuje się znak alfabetyczny „u-ó” do ostatniej spółgłoski (jak przy „o-ą”):

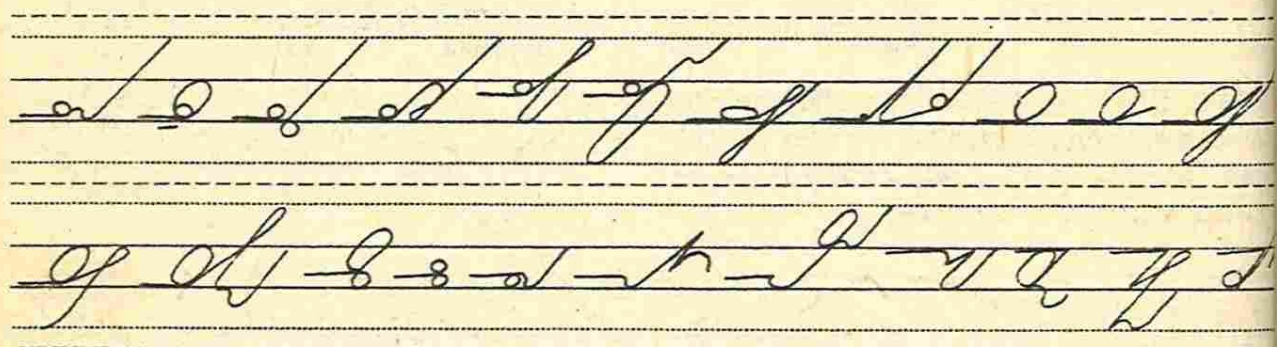

Skróty:

ĆWICZENIE 14

a.

u u u u u u u u u u

u u u u u u u u u u

u u u u u u u u u u

u u u u u u u u u u

u u u u u u u u u u

u u u u u u u u u u

u u u u u u u u u u

u u u u u u u u u u

b.

u u u u u u u u u u

u u u u u u u u u u

u u u u u u u u u u

ff ff ff ff ff ff ff ff

ff ff ff ff - ff ff ff ff -

ff ff ff ff ff ff ff ff

ff ff ff ff ff ff ff ff

ff ff ff ff ff ff ff ff

ff ff ff ff ff ff ff ff

c.

ff ff ff ff ff ff ff ff

ff ff ff ff ff ff ff ff

ff ff ff ff ff ff ff ff

ff ff ff ff ff ff ff ff

ff ff ff ff ff ff ff ff

Handwritten cursive letters: k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.

rwie, uciecha, ul, umyty, ruda, kusi, ugór, łuna, Kutno, mamut, runda, ratuje, ruza, pilnuje, burta, rysuje, nurek, dur, tułacz, utwór, smukły, żupan, oczu, żubr, umun, drużyna, garażu, dubluje, ugaszcza, umorzenie, cud, muszę, rymu, kulisy, urza, kuje, puzon, huta, ukazuje, bruk, suchy, ubranie, tubka, druty, suknie

Handwritten cursive letters: A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.

Krople deszczu dzwonią o szyby. Piękny bukiet róż. Muzyk szukał gitary. Ufam im. Obudził nas huk. Złamał się łuk. Tu jest duży ruch. Będzie tu jeszcze. Bardzo dobry ruszt. Rumak pędzi polem. Kurier niesie nowiny. Ul pełen miodu. Góral pasie owce. Wróbel gubi puch. Tam jest duża pieczara.

3. ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE ZASAD ŁĄCZENIA „U-Ó”, „O-A”

3.1. ZASADY ZBIEŻNE

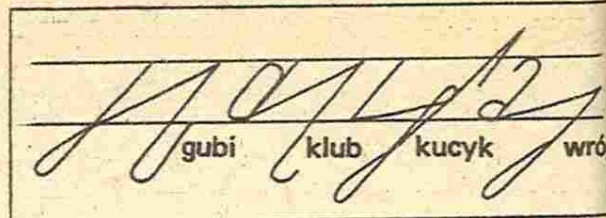
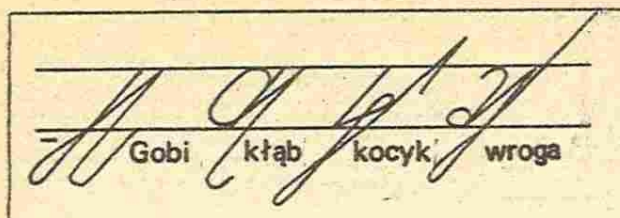
a) znaki duże po „o-u”:

o

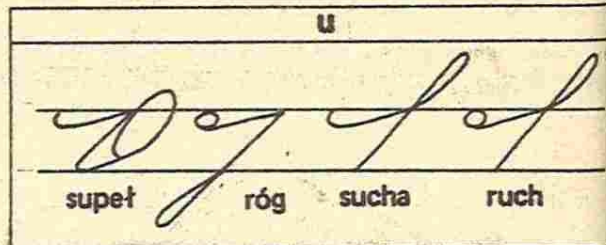
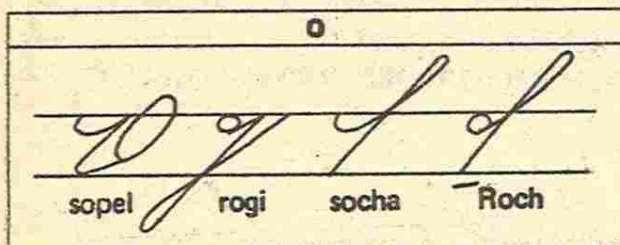
lok bok barok kopie

u

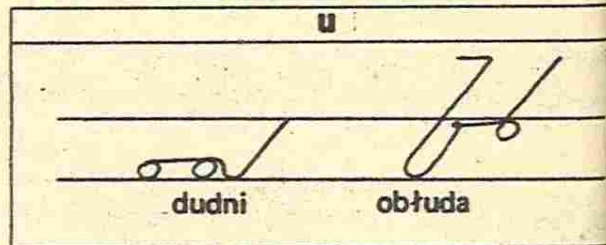
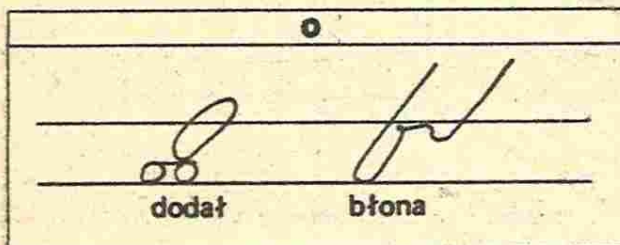
łuk buk bruk kupię

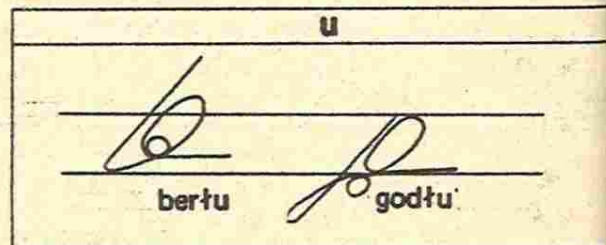
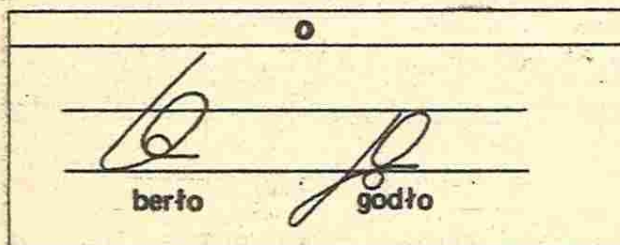
b) znaki małe przed „o-u” i przed znakami dużymi:

c) znaki po połączeniach „d” z „o-u” i po znakach i połączeniach kończących się przy linii średniej:

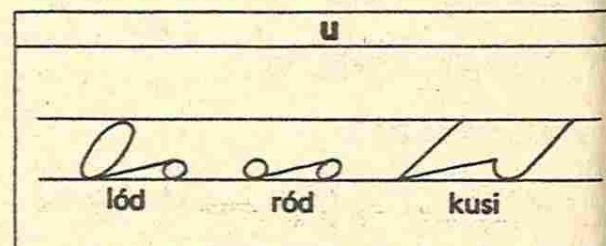
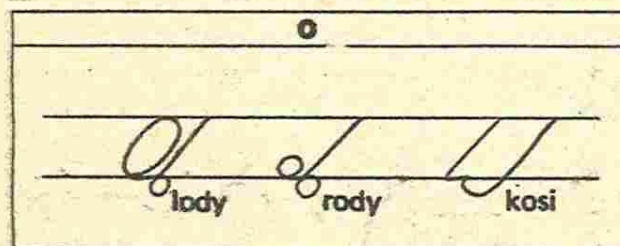

d) „o-u” na końcu wyrazu:

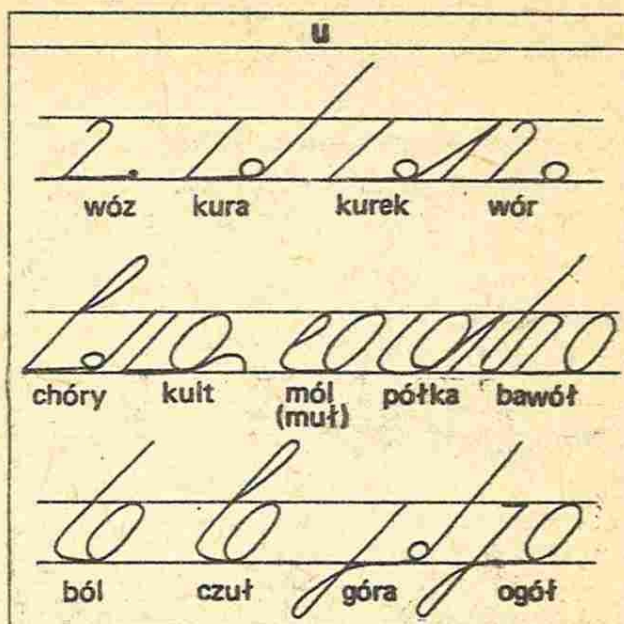
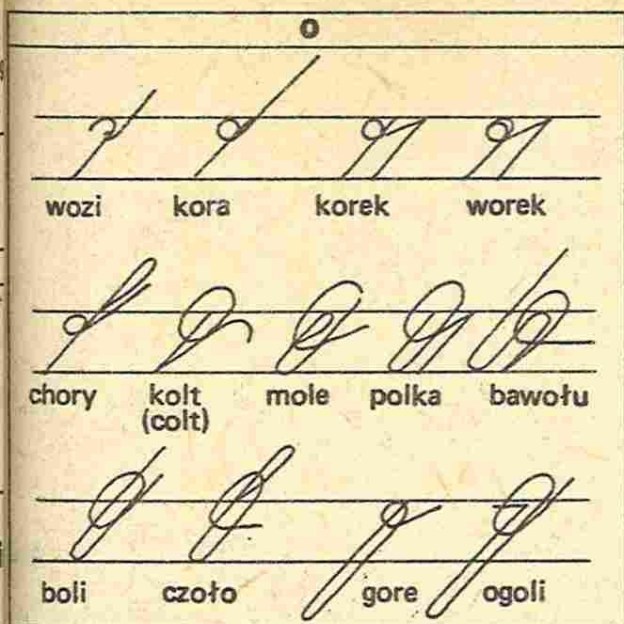

8.2. ZASADY ODREBNE

a) znaki małe po „o-u” w środku wyrazu:

b) znaki lewoobrotowe z „o-u” w połączeniach ze znakami zakończonymi ostro, zaokrągleniem oraz jednamiarową pętlą dolną:

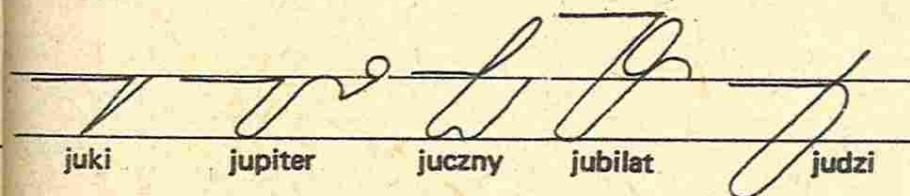
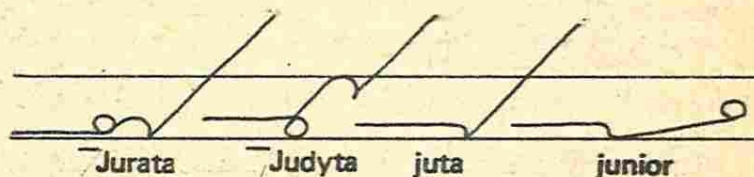

9. POŁĄCZENIA „JU-IU (JÓ-IÓ)”

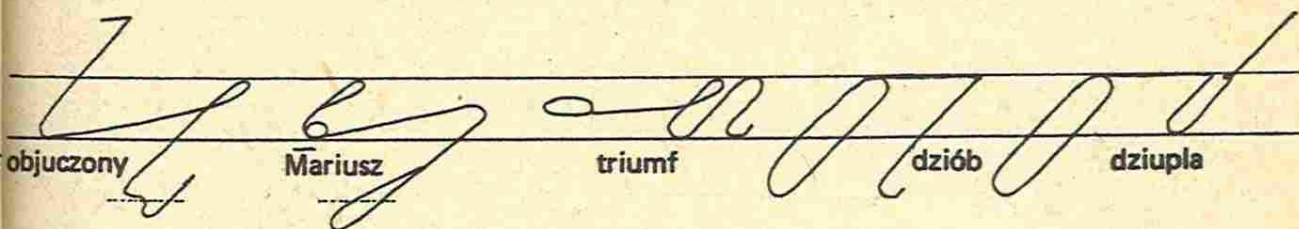
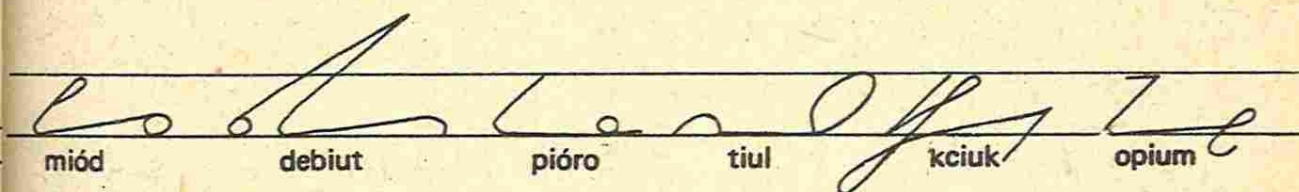
ju-iu
jó-ió

— pozioma kreska wielkości 1 1/2 miary (zasady łączenia jak przy „u-ó”, zwiększa się tylko znak alfabetyczny i oddalenie znaków po nim).

Na początku wyrazu:

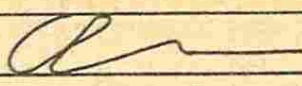

W środku wyrazu:

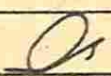

Na końcu wyrazu:

a) po spółgłosce (dopisanie znaku alfabetycznego):

promieniu mieszkaniu włosiu

b) po samogłosce (stosowanie odrębnego znaku małego):

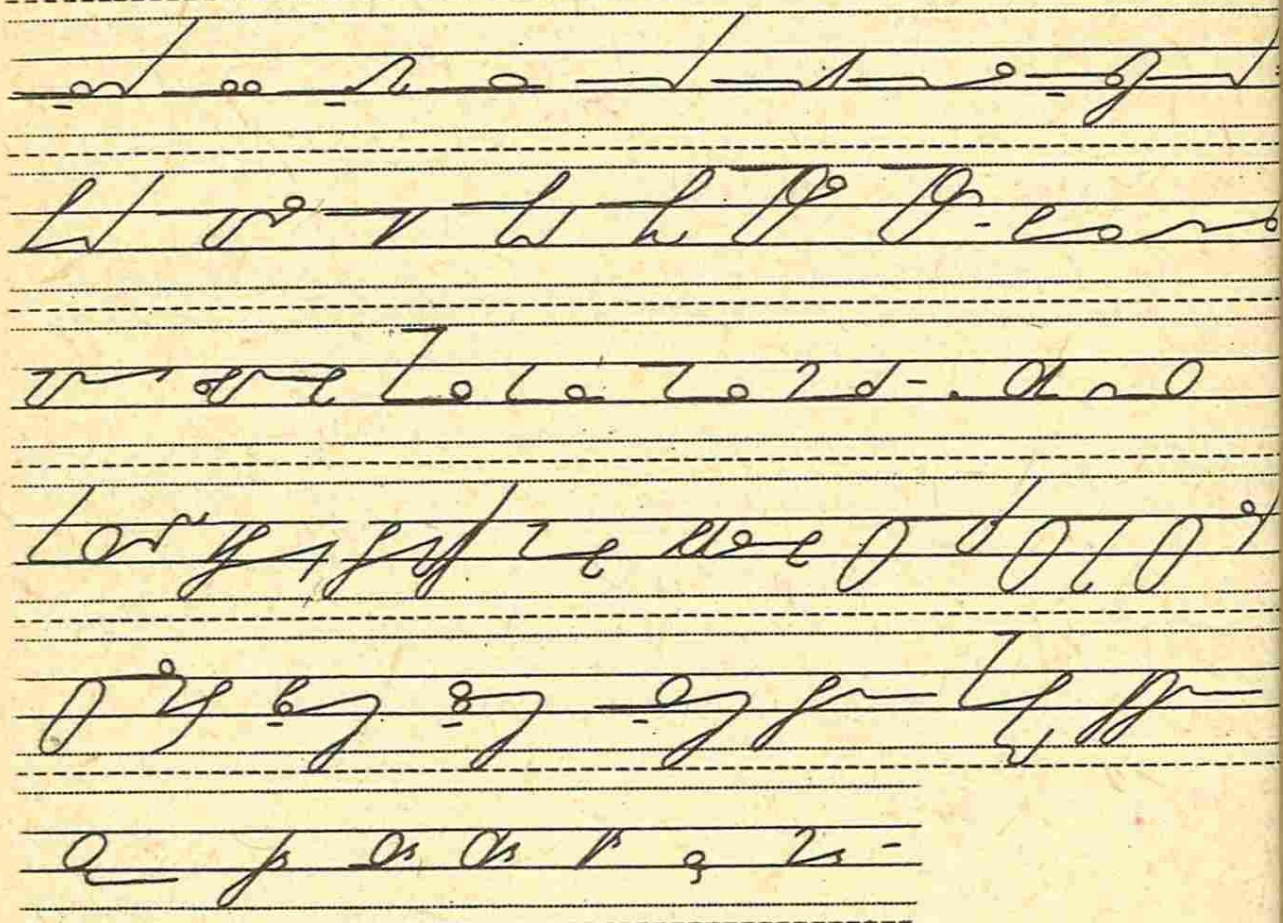

ju gaju oleju roju wuju

Skróty:

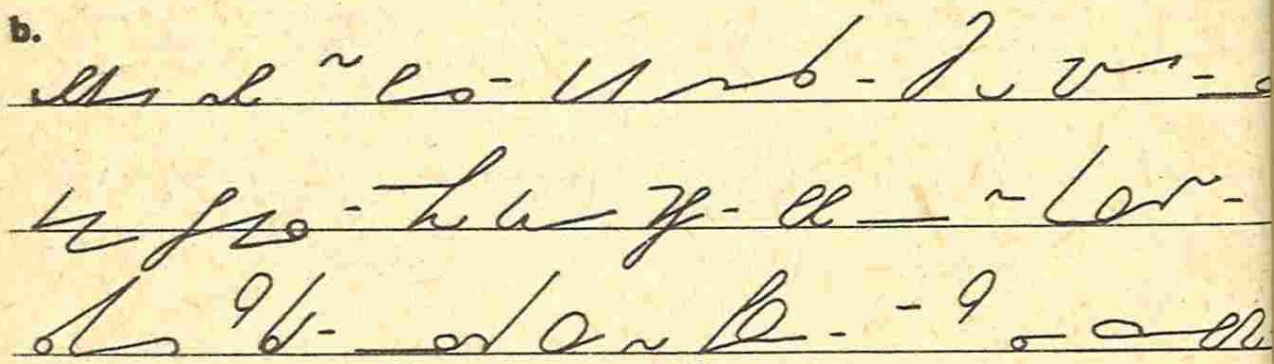

już

ĆWICZENIE 15

a.

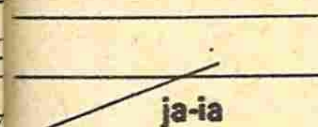
b.

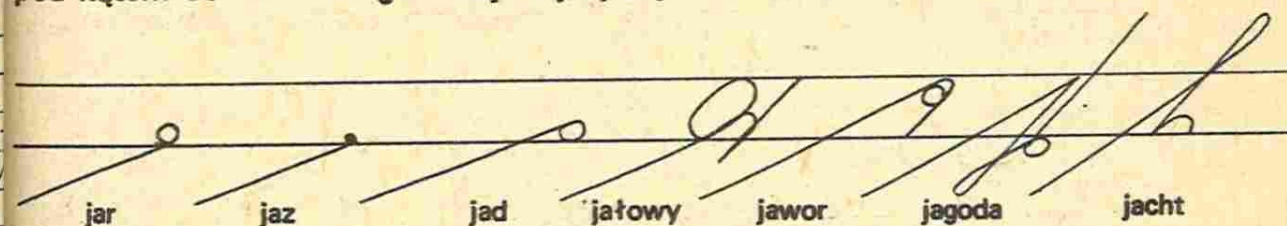
~ ~ ~ ~ ~
 ~ ~ ~ ~ ~
 ~ ~ ~ ~ ~

c.
 jura, Junona, zbiór, medium, raju, juniorka, Józefów, triumf, debiut, piórko, Pius,
 riuszka, gipiura, maju, kroju, tytoniu, fantazjuje

10. POŁĄCZENIA „JA-IA”

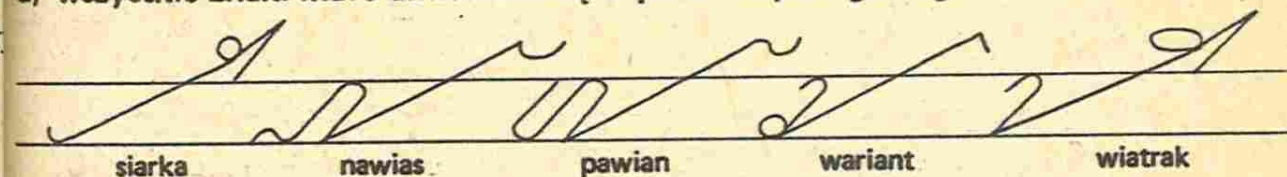
 — znak pisany jak „a”, lecz bardziej pochylony (ok. 30°).
 ja-ia

Na początku wyrazu „ja-ia” rozpoczyna się od linii dolnej, biegnie pod kątem 30° ku linii głównej i łączy się z następnymi znakami podobnie jak „a”:

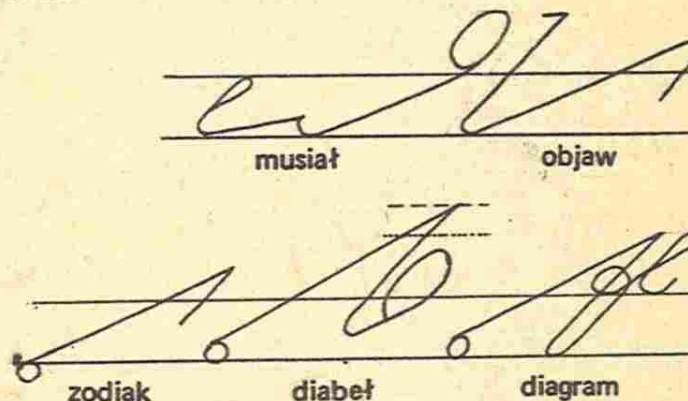

 jar jaz jad jałowy jawor jagoda jacht

W środku wyrazu — w odróżnieniu od „a” — przy oznaczaniu „ia-ja” wpisuje się znak alfabetyczny, po którym:

a) wszystkie znaki małe umieszcza się w połowie pola górnego:

 siarka nawias pawian wariant wiatrak

b) wszystkie następne znaki duże podnosi się na taką samą wysokość jak przy oznaczaniu „i-y” (jednomiarowe i dwumiarowe górne o 1/2 miary, „l-t” i dwumiarowe dolne o 1 miarę) z jednoczesnym przesunięciem w prawo zgodnie z pochylem znaku „ia-ja”:

 musiał objaw zodiak diabeł diagram

Na końcu wyrazu:

- a) po spółgłosce dopisuje się podany wyżej znak „ia-ja” („ia-ja” na końcu wyrazu jest wielkości 1 1/2 miary):

mafia talía

- b) po samogłosce oznacza się „ia-ja” za pomocą znaku małego w postaci kropki kreślonej ruchem prawoobrotowym (zasady łączenia jak przy znakach małych):

ja baja boja aleja omija tuja knieja

Po podniesieniu poprzednich znaków znak „ia-ja” umieszcza się odpowiednio wyżej:

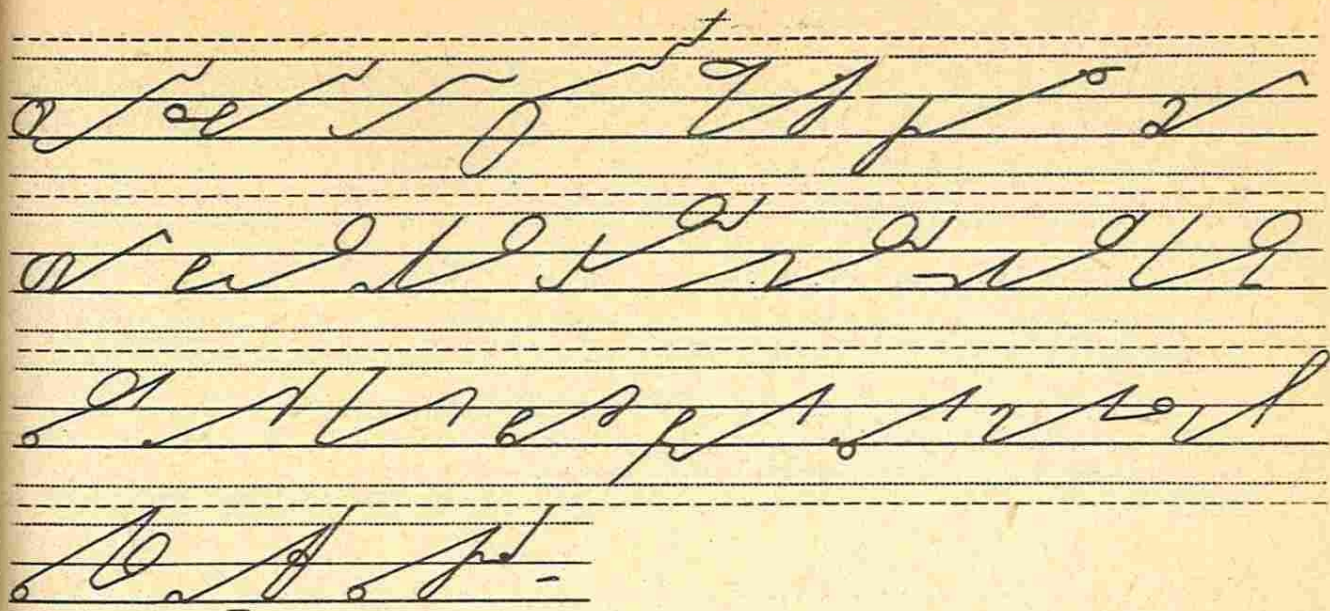
wizja misja dziad kipiał

Znaki samogłosek lub znaki połączeń z samogłoskami usytuowane w części górnej układu liniowego wykazują tendencje do skracania:

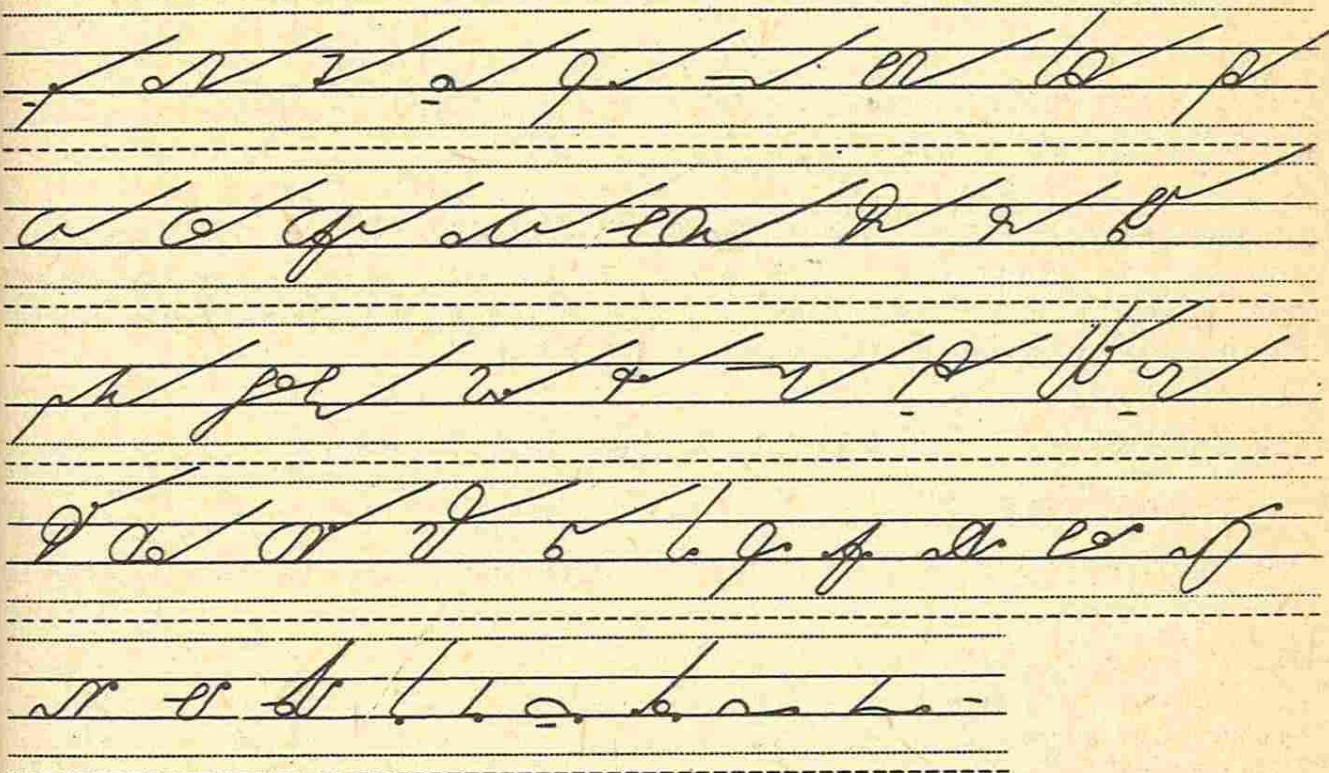
dzianina lemoniada

ĆWICZENIE 16

a.

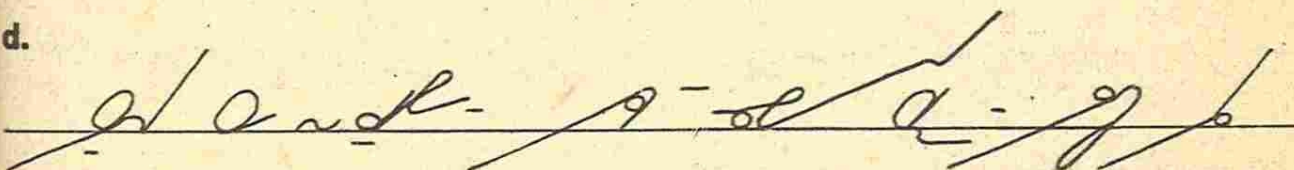
b.

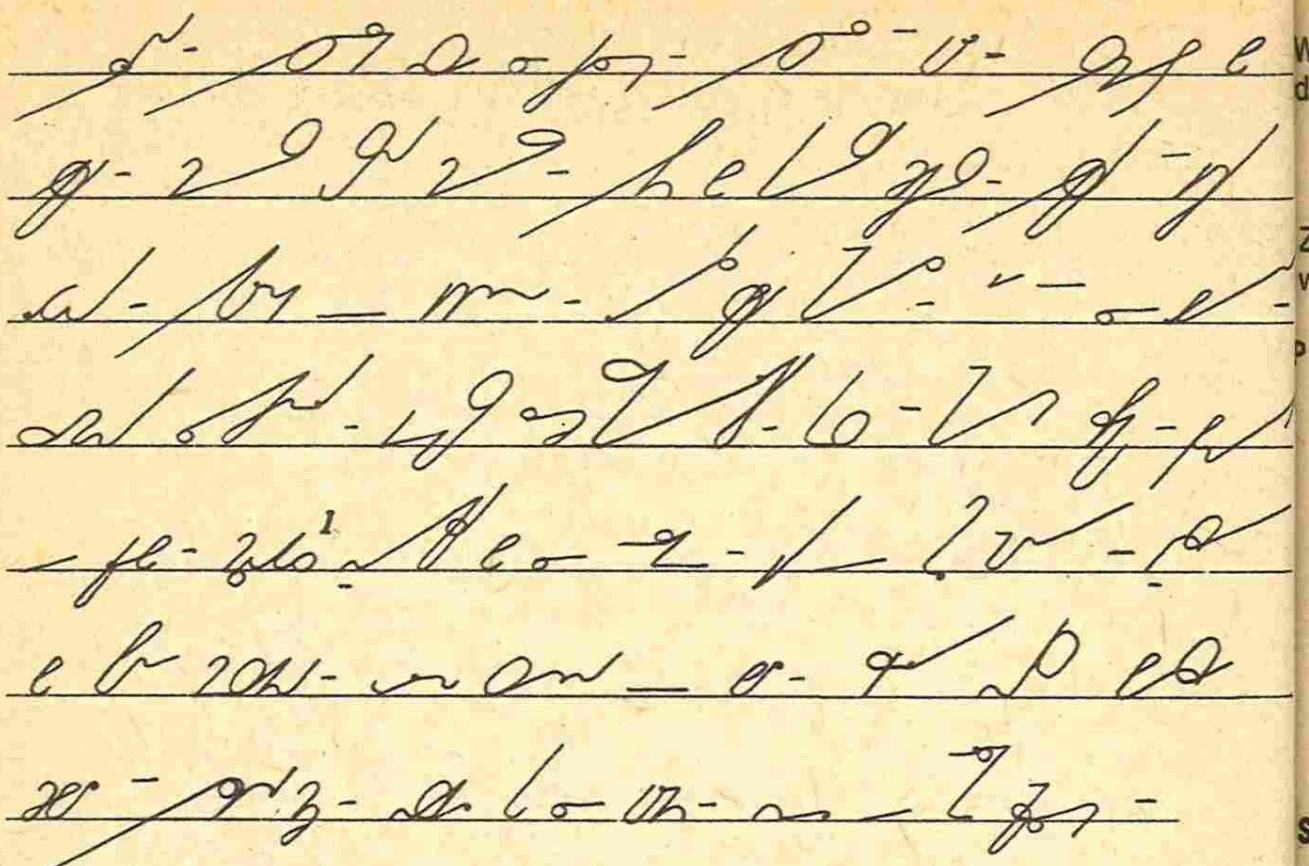

c.

jarzębina, jaszczur, miano, jaz, jałowy, lniany, ofiarny, wiara, siada, apatia, gniady, odmiana, miazga, piana, Janosik, miał, szyja, maniak, kopiał, diagram, fonia, dobija, biały, chemia, galeria, ciało, aria, foliał, emalia, linia, diak, reja, misja, bateria, mija, opinia, twoja, wizja, soja, kamelia, jasełka, wianek, folia, jazgot

d.

e.

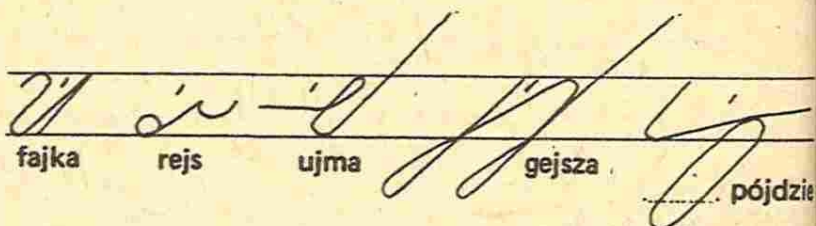
Obszerna recenzja. Wiatr dmie bardzo silnie. Należy nam się prowizja. Suche siano leży na łące. Nawija drut na dużą szpulę. Rewia była bardzo udana. Ta aleja ma dużo uroku. To jest jednak utopia. Korozja to wróg metali. Ofiarni niosą ratunek. Piękna galeria obrazów. Piekarnia jest już nieczynna.

OZNACZANIE „J” I ZMIĘKCZANIE SPÓŁGŁOSEK

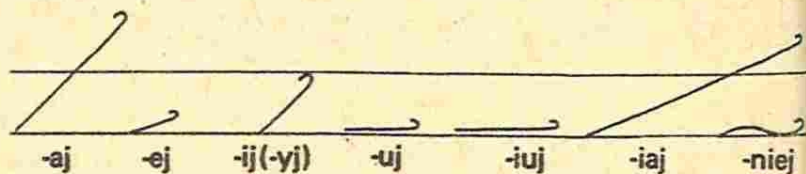
1. OZNACZANIE „J”

Na początku wyrazu „j” występuje tylko w połączeniach z samogłoskami.

W środku wyrazu „j” oznacza się znakiem diakrytycznym w postaci kreski umieszczanej w pobliżu linii średniej (oznaczenie to można przy szybkim pisaniu pomijać):

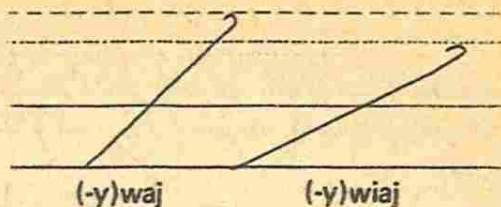

Na końcu wyrazu „j” oznacza się przez zaokrąglenie w lewo znaku ostatniej samogłoski lub znaku połączenia z samogłoską:

¹ W wyrazach złożonych pomija się w zasadzie samogłoskę łączącą człony.

Wprowadza się dodatkowo podobne znaki dla oznaczenia:

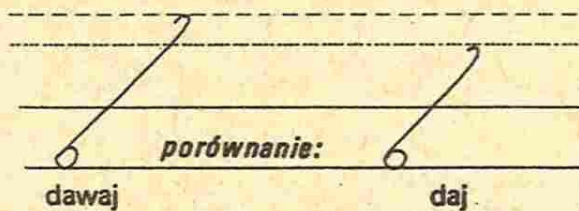
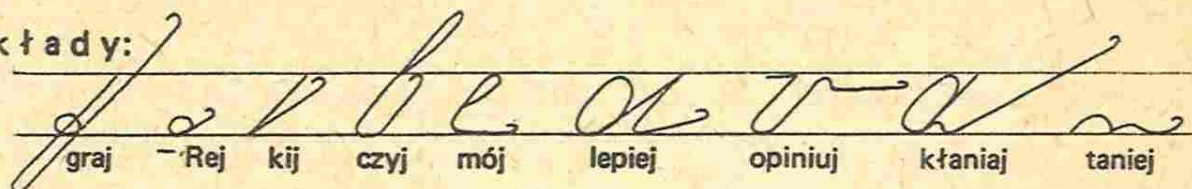

(-y)waj

(-y)wiaj

Znak „(-y)waj” jest o 1/2 miary większy od „aj”, znak „(-y)wiaj” – o 1/2 miary większy od „iaj”.

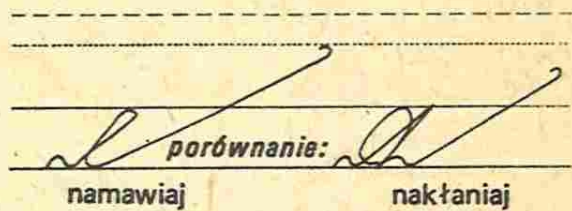
Przykłady:

porównanie:

dawaj

daj

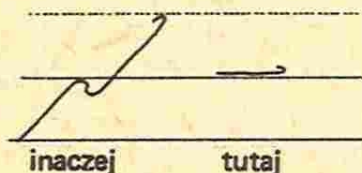

porównanie:

namawiaj

nakłaniaj

Skróty:

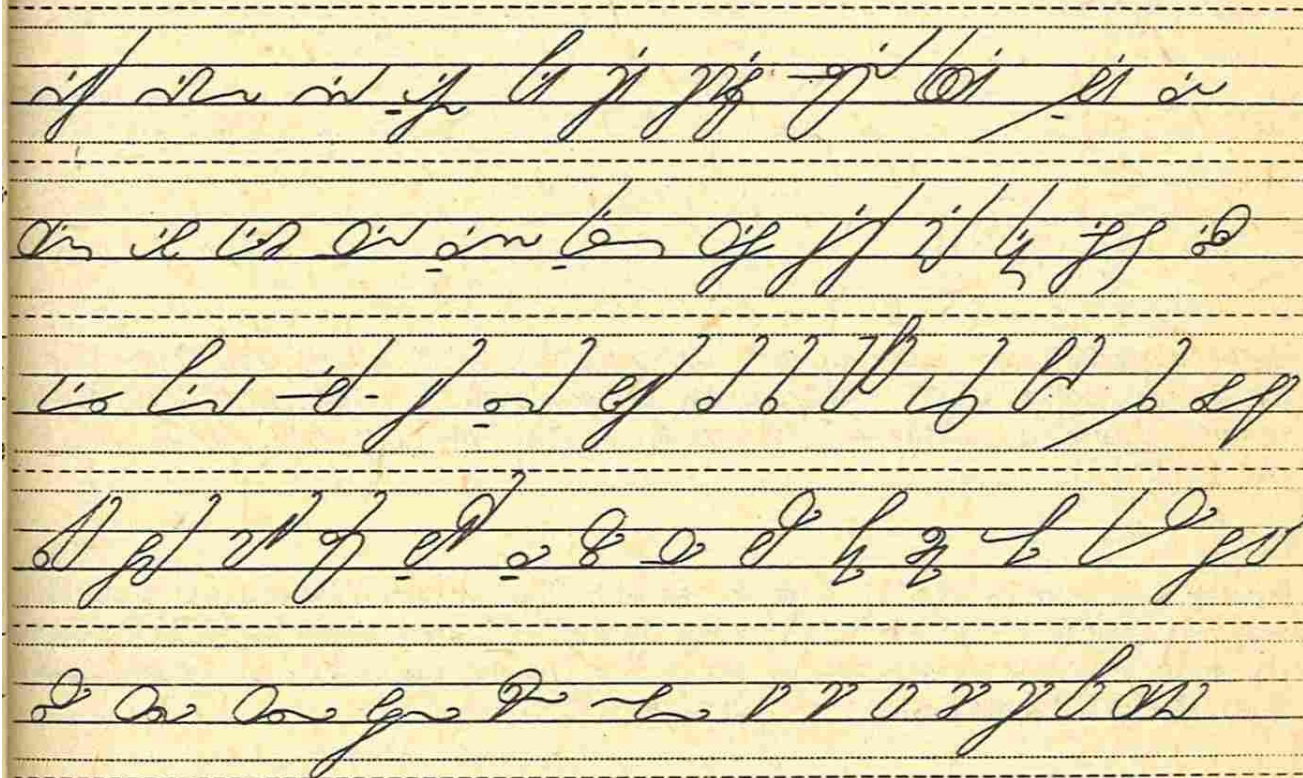

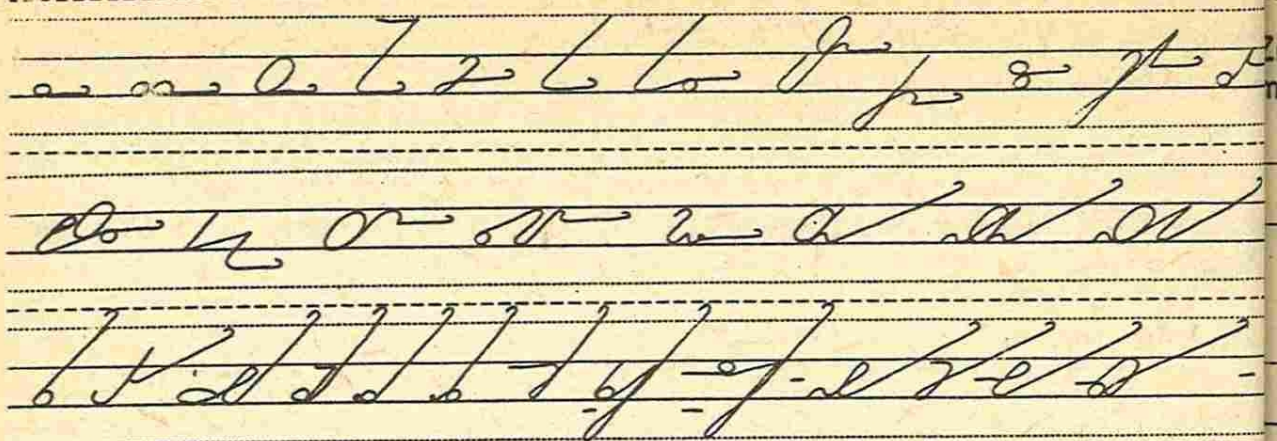
inaczej

tutaj

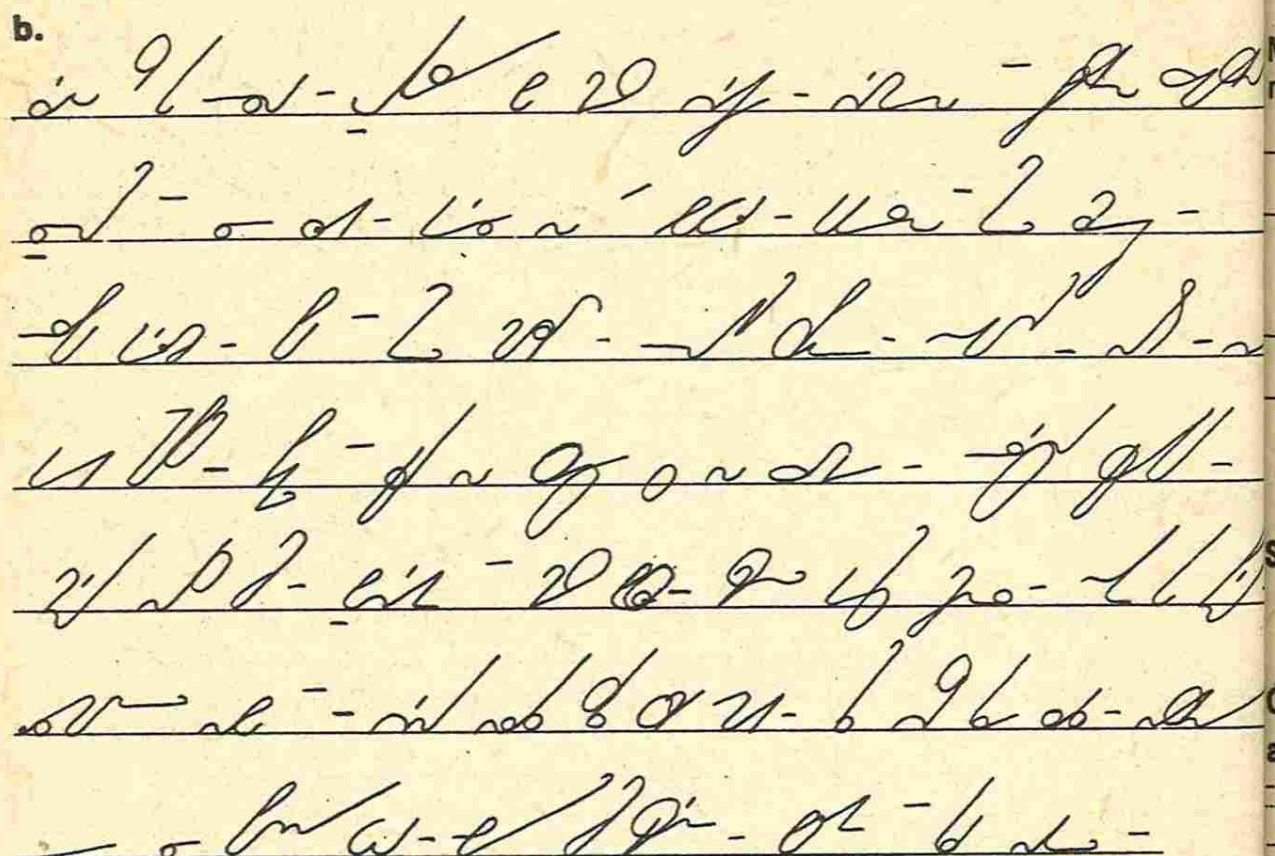
ĆWICZENIE 17

a.

b.

c.

bajka, Matejko, maj, pejcz, uciekaj, ukrywaj, alejka, kolej, myj, bój, hojny, dojr
wa, waszej, bójka, szukaj, letniej, badaj, porywaj, małej, biegaj, mniej, padnij, kr
urabiaj, kopiuj, bij, obmawiaj, odmawiaj, okazuj, lokaj, zgarniaj, kieruj, twej, h
nał, maluj.

d.

Czytaj tylko dobre książki. Dbaj o zeszyty. Pisz wolniej. Narysuj mały obrazek.
Maj być uroczy. Tam jest bujna trawa. Czekaj, aż będzie twoja kolej. Myj się z
ną wodą. Bałałajka grała bardzo cicho. Nie chcemy już wojny. Lubie płótna i
tejki. Twoja fajka ma dobry fason. Okazuj im szacunek.

2. OZNACZANIE MIĘKKOŚCI SPÓŁGŁOSEK

Znaki spółgłoskowe zmiękcza się w zasadzie za pomocą małej skośnej kreski u-nieszczonej nad nimi:

ś ñ ź ć (tylko na początku i w środku wyrazu) dź

łoś broń źle więź ćma dźwięk

Miękkie zakończenia bezokolicznika oraz końcowe „ć-ść, cie-ście” w rzeczownikach oznacza się w odmienny sposób:

– znak „t” dla „ć-ść-źć”: dać nieść gryźć pamięć treść

– połączenie „t + e” dla „cie-ście-źcie”: dacie nieście gryźcie napięcie dojsię

Skróty: mianowicie część być oczywiście ktoś jakoś

ĆWICZENIE 18

a.

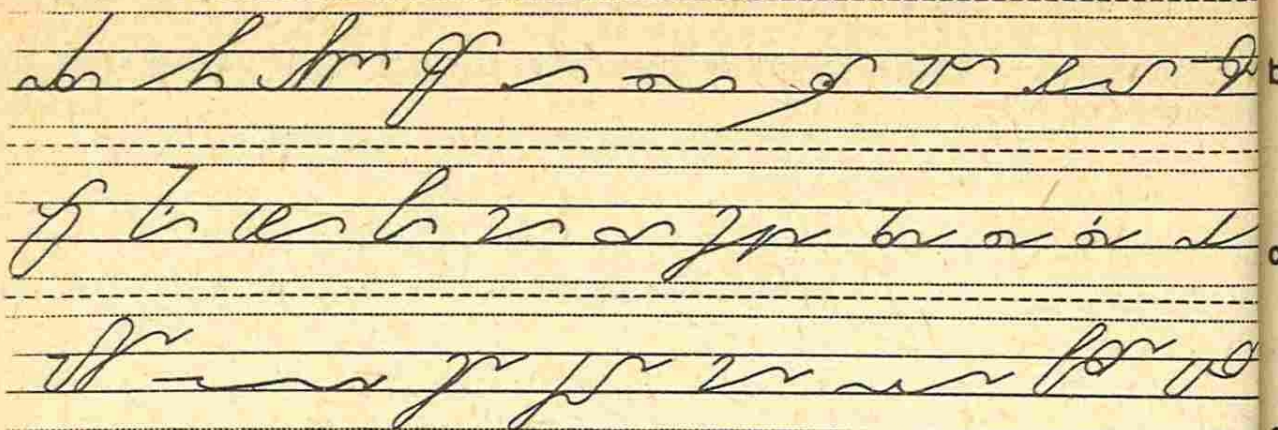
ś ñ ź ć dź

łoś broń źle więź ćma dźwięk

dać nieść gryźć pamięć treść

dacie nieście gryźcie napięcie dojsię

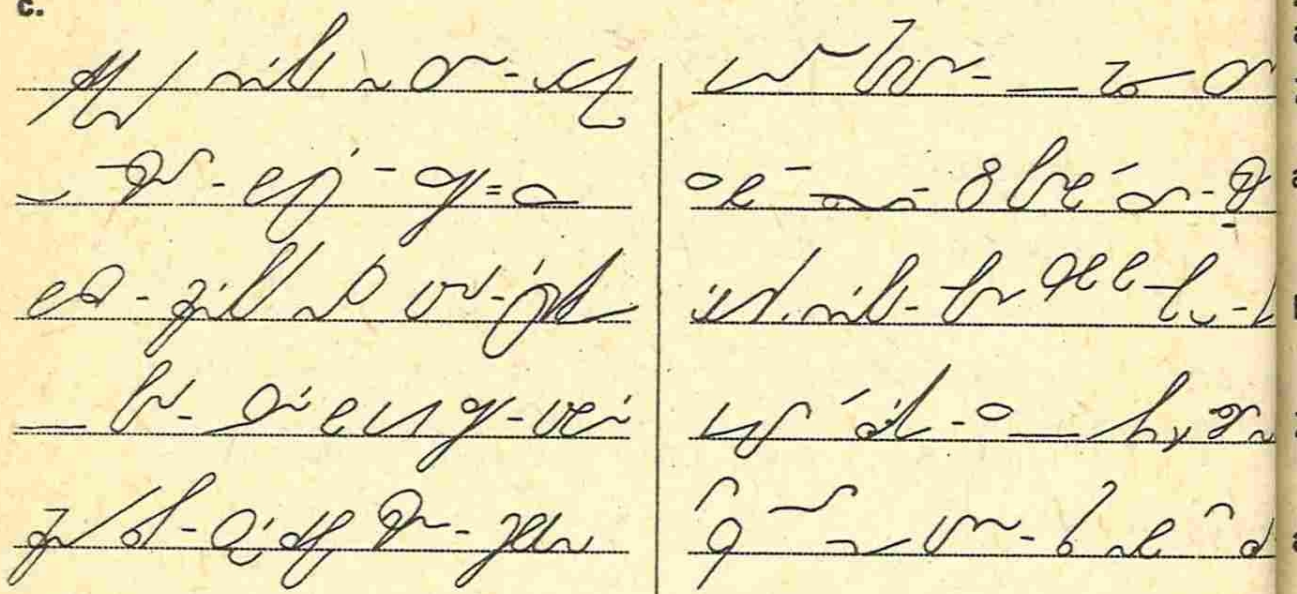
mianowicie część być oczywiście ktoś jakoś

b.

ścieg, śmiga, gęś, łoś, miś, broń, cień, kamień, kieszeń, promień, zieleni, paż, rz
ćwiek, radź, kadź, pędź, dźwig, karać, pisać, nalać, bić, gonić, mleć, kupić, je
osiąść, gasić, czytać ranić, mylić, ukryć, picie, pijcie, biegaliście, łapaliście

c.

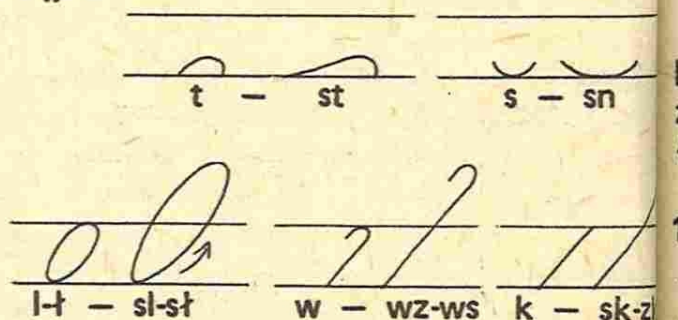
ZNAKI POŁĄCZEŃ Z „S-Z” ORAZ „RZ”

1. POŁĄCZENIA Z „S-Z”

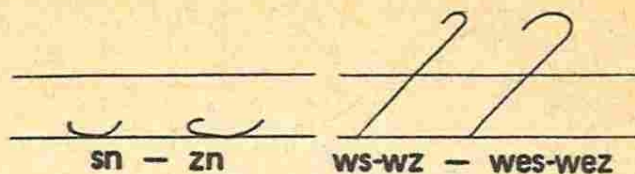
1.1. Zasady tworzenia znaków połączeń z „s-z”

Dla niektórych zbiegów literowych z „s-z” tworzy się odrębne znaki. Powstają one przez:

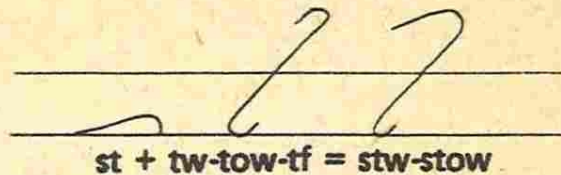
a) przekształcenie znaku alfabetycznego wchodzącego w skład połączenia:

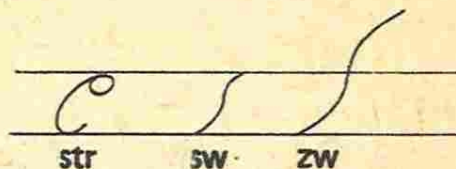
- b) przekształcenie znaku zbiegu liter zbliżonych znaczeniowo:

- c) połączenie znaków dwóch zbiegów literowych:

- d) wprowadzenie odrębnego znaku dla zbiegu liter:

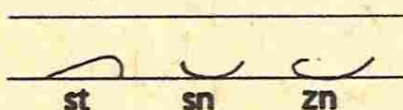

1.2. Klasyfikacja znaków według wielkości i cech graficznych

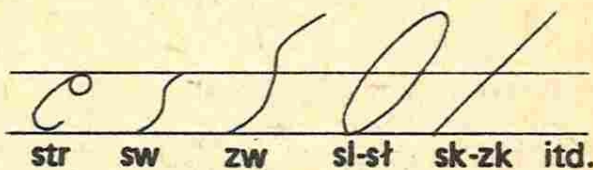
Znaki dla zbiegów liter z „s-z” można podzielić – podobnie jak znaki dla liter alfabetu stenograficznego – według wielkości i cech graficznych.

Ze względu na wielkość należy wyróżnić znaki:

- a) małe:

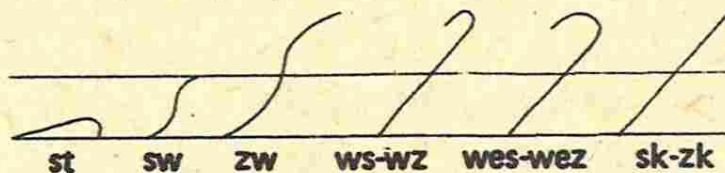

- b) duże (jedno- i dwumiarowe):

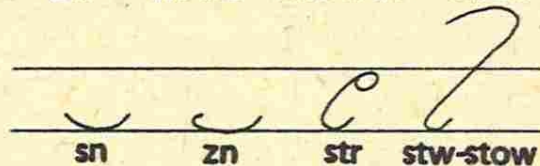

Ze względu na formę graficzną należy wyodrębnić znaki:

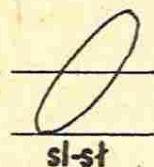
- a) ostro zakończone:

- b) zaokrąglone w części dolnej:

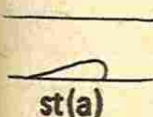

- c) lewoobrotowe:

Podział znaków połączeń z „s-z” według wielkości i cech graficznych pozwala na zorientowanie się co do zasad łączenia tych znaków z innymi znakami. Znaki te łączy się tak jak znaki liter alfabetu o podobnych właściwościach graficznych.

1.3. Małe znaki połączeń z „s-z”

– znak mały, ostro zakończony:

stan step stary stal stołek *porównaj:* Toledo

stopa stocznia most gust kasta pasta czysta

W celu uniknięcia dwuznaczności należy na końcu dodać „a” (w kontekście zdaniowym dwuznaczność występuje bardzo rzadko):

miast miasta gest gęsta list lista

– znak mały, zaokrąglony u dołu:

sn(a)
śn(a)
stn(a)

snuł snuje snopek snop jasna wiosna pieśń

głośna okostna

Znaki innych samogłosek (oprócz „a”) na końcu wyrazu dopisuje się według ogólnie przyjętych zasad łączenia tych znaków:

kostny gasną wiśnie ciasnej

– znak mały zaokrąglony u dołu:

zn(a)
żn(a)

znak oznaka znicz uznaje żyzna żyzny jaźń

woźna mroźna łaźnia

Skróty:

znaczenie często natomiast

ĆWICZENIE 19

a.

d m h t y
 v g o p d
 o m l y o v i n t
 w l o b o p
 f a l b f
 m e v i n s
 o f m a t
 f t h p t o
 p o o u s o n
 a b e n p u

p i r p e d u
 d i n o n a
 p t t t t i c s
 m a l t o d
 d e e d e s d
 p i b e t h e i l
 c h a r a c t e r
 f l o a p o p
 p o f o l e l
 a l u l -

b.
 p r g d - e l d
 w m - k i - p o - u -
 s o " m o - f
 d o p - h / o p =
 m o d y - l u
 u - p e a n t -

9 e p m - v e l
 o n b - u s
 a l i d d - p e
 l a p o - v i n
 p - d e b l e k
 ~ d o v r t - x

Optimized by www.ImageOptimizer.net

dysk laska kózka prostacka obrazki perski rybacki schadzka

azjatycka Ustka szorstka marzycielska

Skróty:

skutek

ĆWICZENIE 20

a.

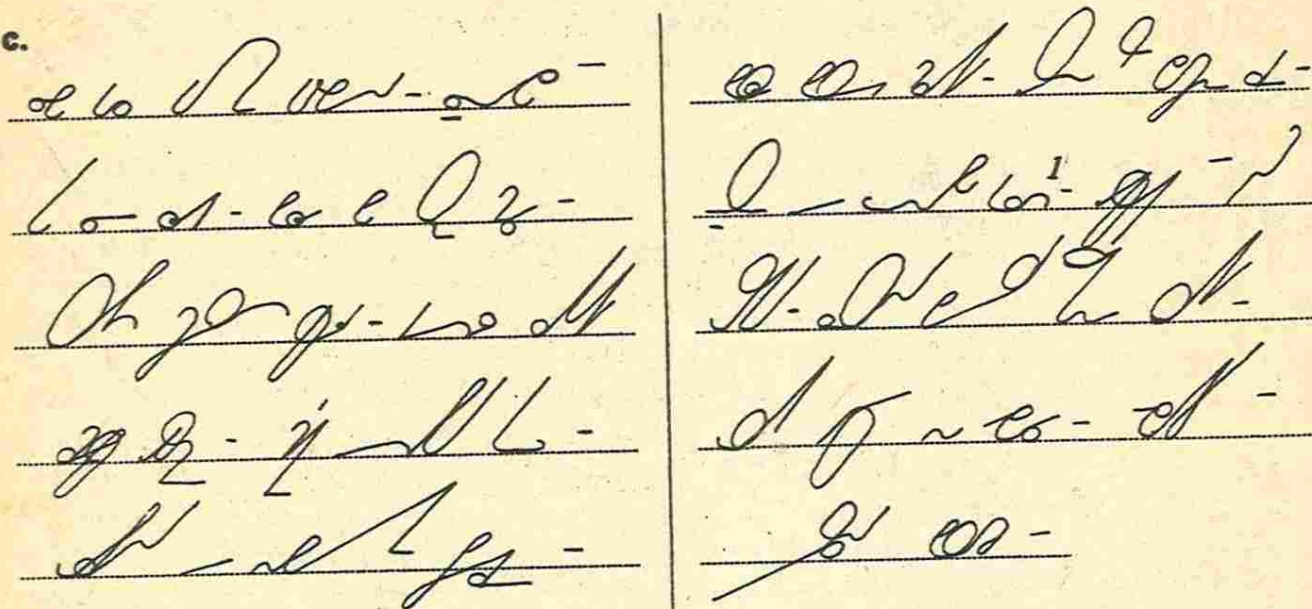
z z z z z z z z z z
 z z z z z z z z z z
 c c c c c c c c c c
 c c c c c c c c c c
 e e e e e e e e e e
 e e e e e e e e e e
 o o o o o o o o o o
 o o o o o o o o o o
 o o o o o o o o o o
 o o o o o o o o o o
 o o o o o o o o o o

l l l l l l l l l l
 l l l l l l l l l l
 k k k k k k k k k k
 k k k k k k k k k k
 l l l l l l l l l l
 l l l l l l l l l l
 o o o o o o o o o o
 o o o o o o o o o o
 o o o o o o o o o o
 o o o o o o o o o o
 o o o o o o o o o o

b.

straszny, strumień, ostrygi, sława, ślina, wiośło, usługi, skład, skazany, Eskimos, dysk, walizka, błahostka, solistka, grecka, strata, strug, słona, słynny, paśta, rośto, skracać, sklep, tacka, grodzka, ciastka, straszak, służy, czystka, blisko, strój, słoma, skoro, skusił, kluski, strucla, skłamał, strawa, strofa, słońcie, skocznia, laska, strąca, niska, strach, słynie, stryj, kolońska, strateg

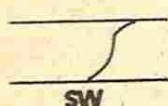
c.

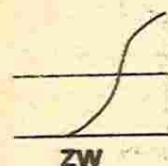
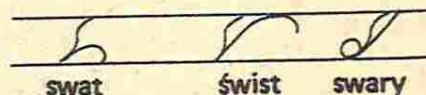
d.

Stwarzaj stale miły nastrój. Straż pędzi do ognia. Płonie sterta słomy. Eskorta nie była silna. Służba nie drużba. Płyną piękne strofy wiersza. Pustka nas otacza. Wiośło uderza o wodę. Chętnie obejrzę ślalom. Gitara hawajska daje piękne dźwięki. Ten deszcz wróży jesienne słońcy.

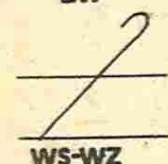
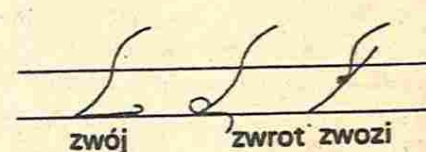
1.5. Duże znaki połączeń z „s-z” — połączenia z „w”

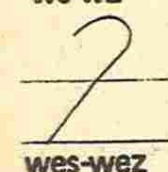
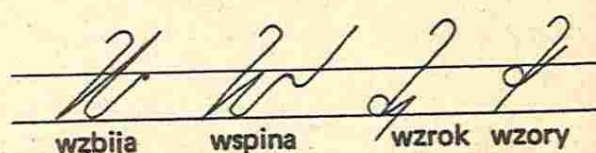
— znak jednomiarowy, ostro zakończony:

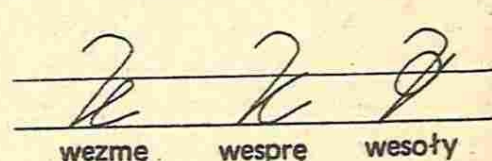
— znak dwumiarowy, ostro zakończony:

— znak dwumiarowy górny, ostro zakończony:

— znak dwumiarowy górny, ostro zakończony:

¹ Dwie jednakowe końcówki w wyrazach następujących po sobie można oznaczać jeden raz.

Skróty:

s s s s s s s s
swoj zwany niezwłocznie zwykle zwłaszcza względ wspólny

ĆWICZENIE 21

a.

s s s s s s s s
i i i i i i i i
b b b b b b b b
d d d d d d d d
f f f f f f f f

h h h h h h h h
k k k k k k k k
l l l l l l l l
m m m m m m m m
n n n n n n n n

b.

świt, zwinny, wzmianka, wstyd, współ, swata, zwierzę, wzgórze, świeży, zwleka, wzbija, wspiera, wezbrany, świeca, zwanie, zwać, wzywa, zwalcza, wznosi, zwabić, wzbierał, zwodzi, wzmaga, wzgarda

c.

c c c c c c c c
w w w w w w w w
f f f f f f f f
e e e e e e e e
t t t t t t t t
h h h h h h h h
k k k k k k k k

l l l l l l l l
p p p p p p p p
o o o o o o o o
r r r r r r r r
z z z z z z z z
s s s s s s s s
n n n n n n n n

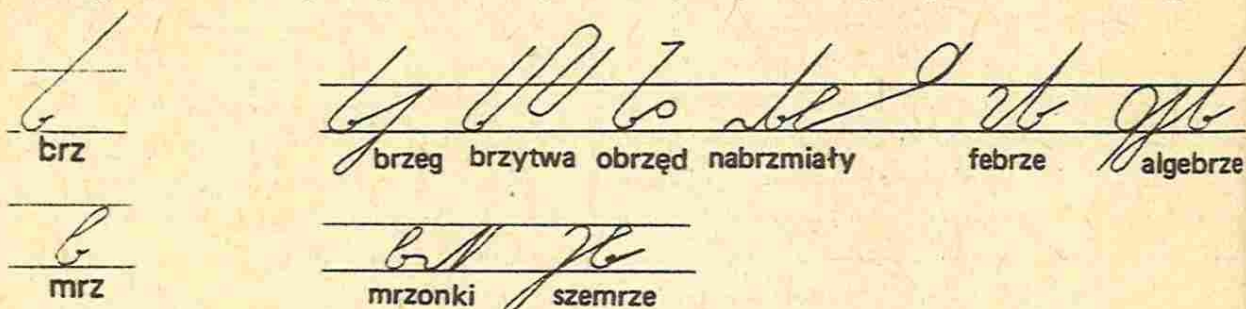
d.

Budzę się o świcie. Na wiosnę Wisła wzbiera. Mam już kartę pływacką. Późny barok zwiemy stylem rokoko. Słychać świst wiatru. Świder drąży otwory. Świstak to chroniony gryzoń. Napięcie stale wzrastało. Strumyk wezbrał. Wezbrana rzeka jest bardzo groźna. Świnka jest ostrą chorobą. Wzniesienie nie było duże. Chłop zwiózł zboże. Zwierzę zostało spłoszone. To jest tylko zwykły frazes.

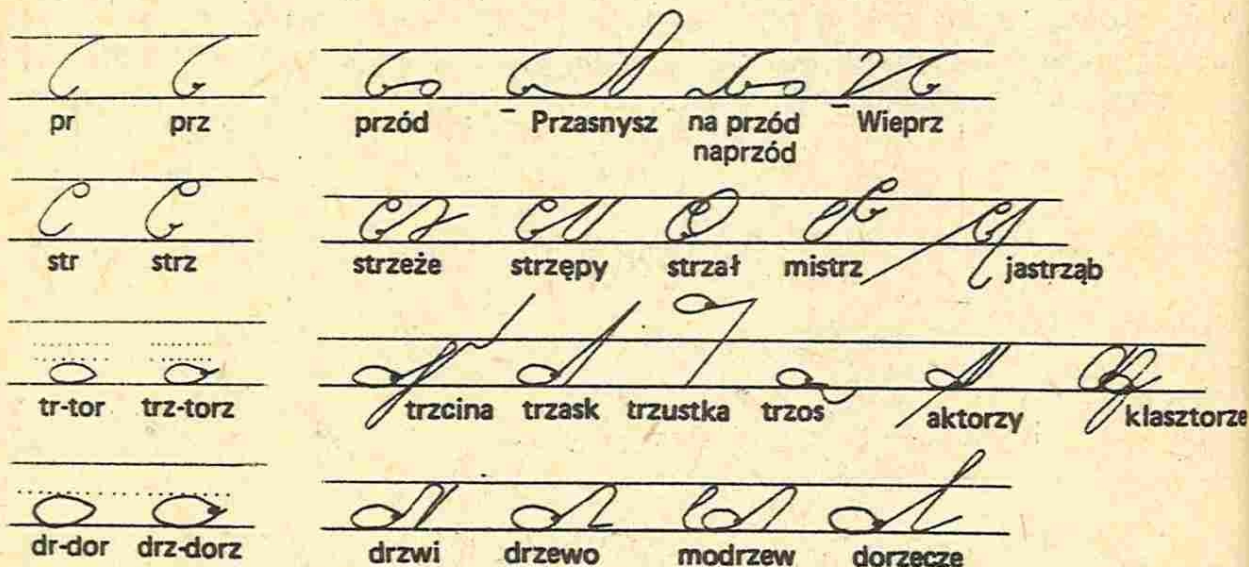
2. POŁĄCZENIA Z „RZ”

Opierając się na poznanych już zasadach łączenia znaków stenograficznych, zasady połączeń ze znakiem „rz” można ująć w trzy grupy:

- 1) tworzenie specjalnych znaków dla połączeń „rz” ze znakami zakończonymi zaokrągleniem dolnym (podobnie jak dla połączeń tego typu znaków z „l-t”):

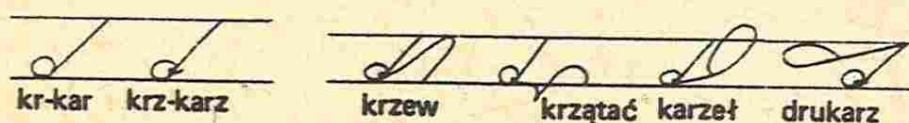

- 2) uzupełnianie znakiem „z” specjalnych znaków dla połączeń z „r”:

- 3) łączenie znaku „rz” ze znakami ostro zakończonymi i znakami zakończonymi pętlą dolną tak jak znaku „r”, w tym tworzenie dwóch rodzajów grup połączeń:

- a) grupy spółgłoskowe i zgłoskowe z samogłoską „a”:

skr-skar skrz-skarz

skrzy piaskarz

wr-war wrz-warz

wrzaski gwarzy

chr-char chrz-charz

chrzan blacharz spichrz

tar tarz

Tatarzy tarzać korytarz

star starz

starzec starzyzna

gr-gar grz-garz

grzywna księgarz

car carz

garncarz Szwajcarzy

szt-szar szarz

szarżeje szarzyzna

b) grupy zgłoskowe z samogłoską „o”:

kor korz

korzeń korzec

skor skorz

skorzy piskorz

wor worz

dworzec Javorzyna

wzor wzorz

wzorzec

chor chorz

chorzy schorzenie

gor gorz

gorzej Małgorzata

cor corz

Cecorze

Skróty:

dobrze

ĆWICZENIE 22

a.

Wyćwicz pisanie słów: skr, skrz, wr, wrz, chr, chrz, tar, tarz, star, starz, gr, gar, grz, garz, car, carz, kor, korz, skor, skorz, wor, worz, wzor, wzorz, chor, chorz, gor, gorz, cor, corz.

Wyćwicz pisanie słów: skr, skrz, wr, wrz, chr, chrz, tar, tarz, star, starz, gr, gar, grz, garz, car, carz, kor, korz, skor, skorz, wor, worz, wzor, wzorz, chor, chorz, gor, gorz, cor, corz.

a. *Druc-erger*
ce ch ccc
cy ce e e e e
eg-ef f f f f

ad ad ad
per p p p p
q q q q q q
st st st st st st

b.

nn n n n n
nn n n n n
st st st st st st
st st st st st st
st st st st st st
st st st st st st
st st st st st st

st st st st st st
st st st st st st
st st st st st st
st st st st st st
st st st st st st
st st st st st st
st st st st st st

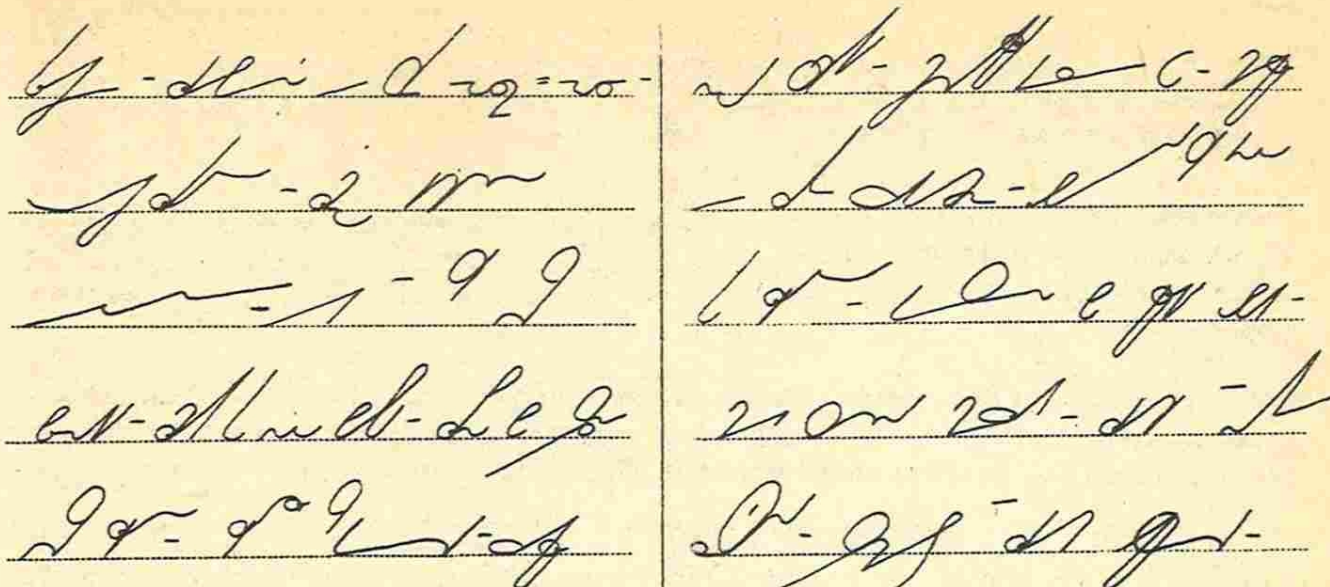
c.

brzęk, przaśny, starzec, strzecha, trzon, drzemka, krzemień, skrzyp, wrzawa, lich-
 tarz, starzec, grzanki, łgarz, korzystą, Gorzów, wzorzysty, brzmieć, umrze, strza-
 ka, ostrzega, trzask, krzepi, piekarz, skrzypek, kucharz, grzęda, sztygarzy, Jawo-
 rze, trzpiot, skorzystać, brzydał, strzelba, trzepać, strzepać, okrzęsany, skrzepły,
 Wrzeszcz, grzybek, korzonek, Małgorzata, ugrzęźnie, grzybnia, krzyk, strzela,
 krzywa, grzywa, gaworzy, grzebać, krzem

d.

st e in or-
st st st st st st

st st st st st st
st st st st st st

e.
Brzeg był stromy. Strumyk szemrze cicho. Trzmiel to duży owad. Budzi mnie poranny brzask. Korzenie żywią roślinę. Rybak łowił węgorze. Wzniesiono okrzyki na cześć drużyny. Borowik szlachetny to cenny grzyb jadalny. Drzewo brzoskwini daje pyszne owoce. Brzytwa ma cienkie ostrze. Trzcina rusza się na wietrze.

PRZEDROSTKI

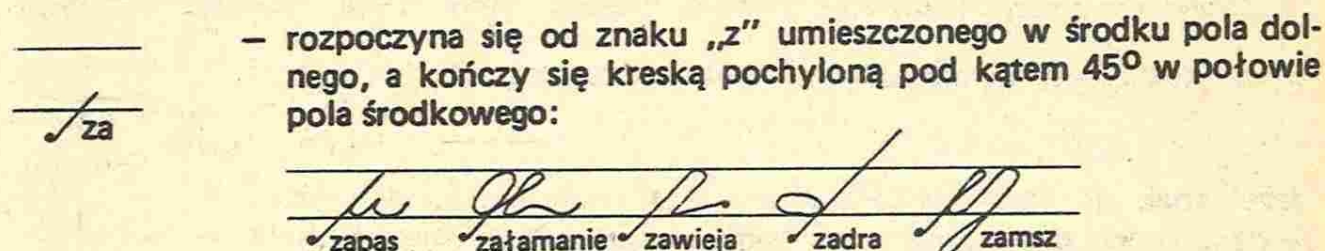
Przedrostki oznacza się specjalnie utworzonymi znakami oraz niektórymi znanymi już znakami stenograficznymi lub ich połączeniami.

Znaki określające przedrostki skracają nie tylko początkowe części wyrazów – niektóre z nich wykorzystywane są także dla oznaczania odpowiadających im brzmieniu zbiegów literowych oraz przyimków i zaimków.

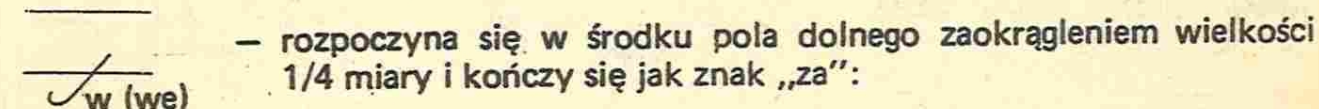
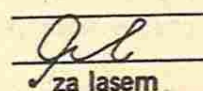
1. PRZEDROSTKI POLSKIE

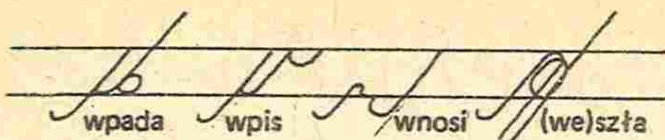
1.1. Znaki jednamiarowe rozpoczynające się w polu dolnym

Znaki przedrostków „za-” „w- (we-)” i „roz-” rozpoczynają się od połowy pola dolnego (linia główna dzieli każdy z tych znaków na połowę).

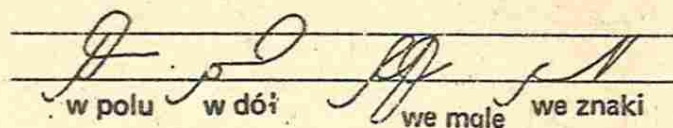

Przyimek „za” łączy się w zasadzie z następnym wyrazem (z wyjątkiem wyrazów rozpoczynających się od niektórych samogłosek):

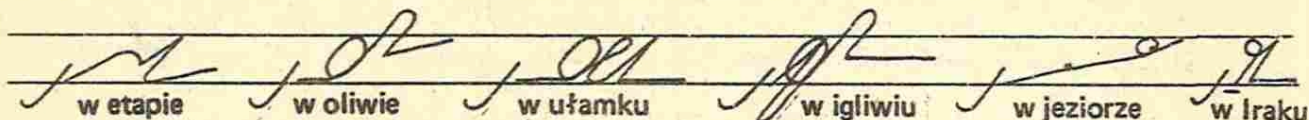

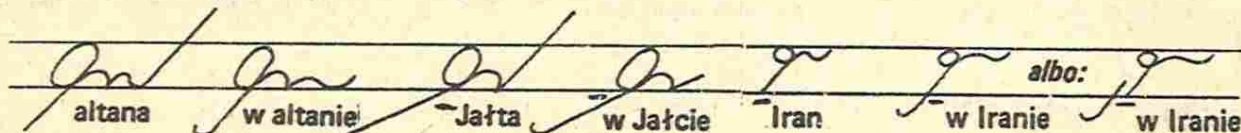
Przyimek „w” należy łączyć z wyrazem następnym, jeżeli wyraz ten rozpoczyna się od spółgłoski:

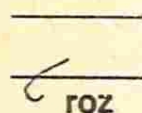
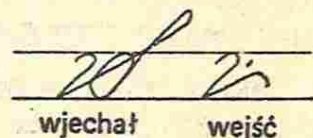
Przy wyrazach rozpoczynających się od samogłoski lub od znaku połączenia „j” z samogłoską przyimek „w” pisze się w zasadzie oddzielnie, zwłaszcza wtedy gdy połączenie go jest trudne i niewłaściwe ze względów graficznych:

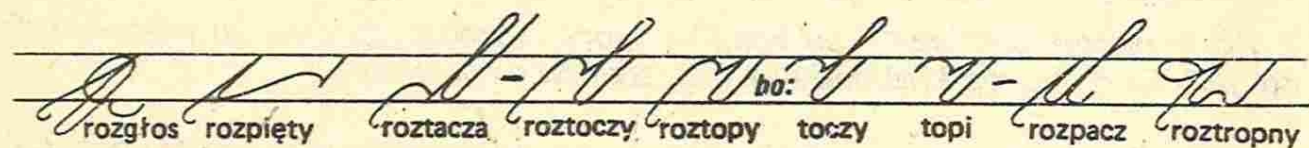
Przyimek „w” można łączyć tylko z wyrazami rozpoczynającymi się od „a” i „ja” oraz z tymi wyrazami rozpoczynającymi się od „i”, w których nie zmieni to zasad oznaczania samogłoski „i”:

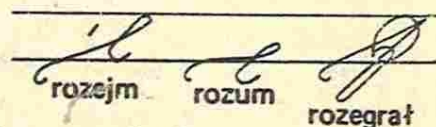
Przedrostek „w” występujący przed znakiem samogłoski lub przed znakiem połączenia z samogłoską oznacza się znakiem alfabetycznym „w” (konieczność zachowania pisowni łącznej):

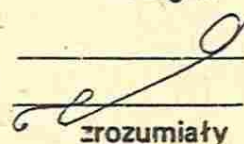
— rozpoczyna się w połowie pola dolnego zaokrągleniem wielkości $\frac{1}{4}$ miary, wykonanym niezgodnie z kierunkiem pisma i kończy się jak znaki „za” i „w”:

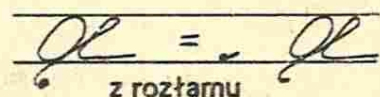
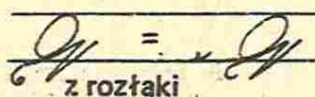
Znak „roz” łączy się bezpośrednio z samogłoskami:

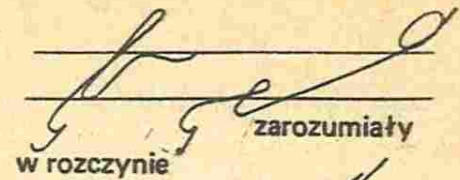
Jeżeli znak „z” łączy się ze znakiem „roz”, należy znak ten wpisać w początkową część znaku „roz”; dla zachowania płynności pisma trzeba „z” wykreślić ruchem zgodnym z kierunkiem znaku „roz” (prawoobrotowym):

Przyimek „z” można przy znaku „roz” pisać razem lub oddzielnie:

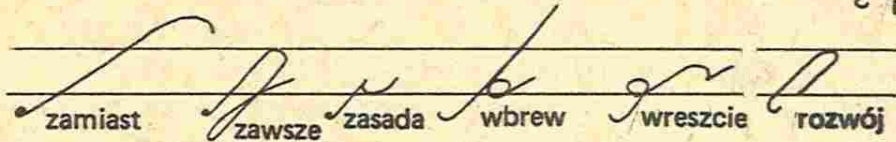
W miarę potrzeby znaki przedrostków można łączyć ze sobą (w dolnej części układu liniowego znaki zostają nieco skrócone):

Po znaku „roz” można nie stosować znaku „strz” tylko znak „trz”:

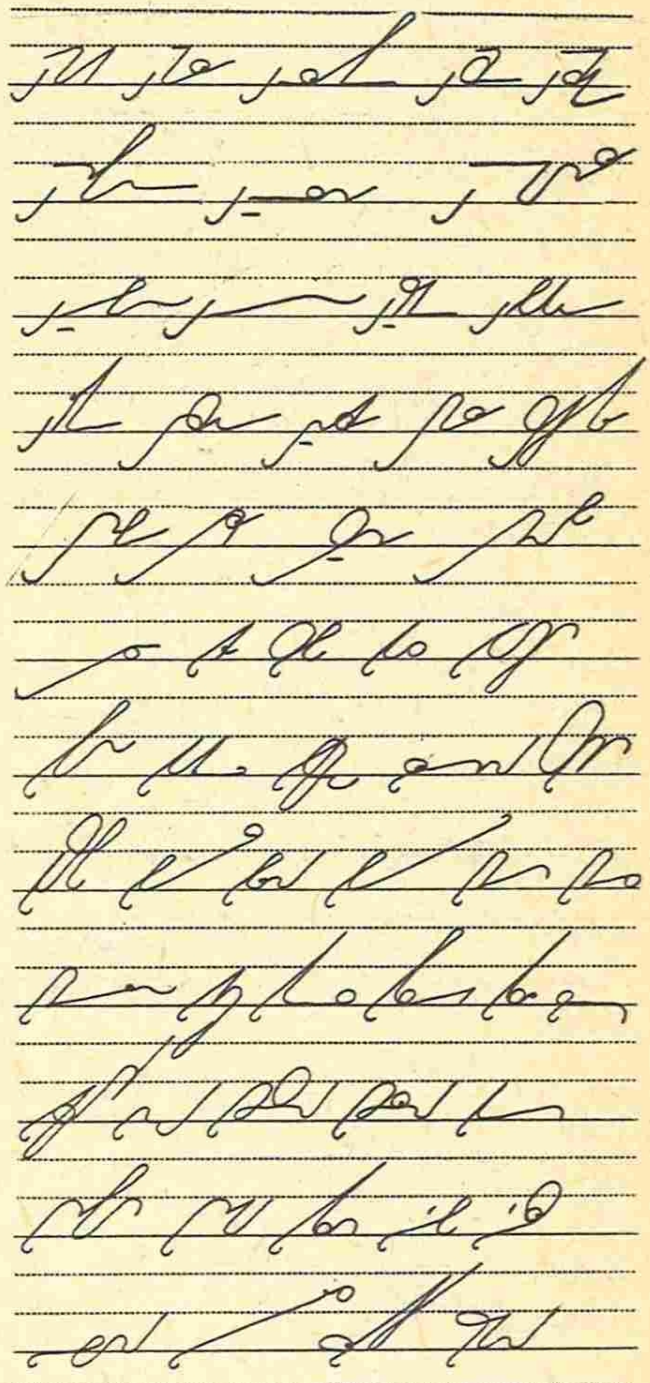
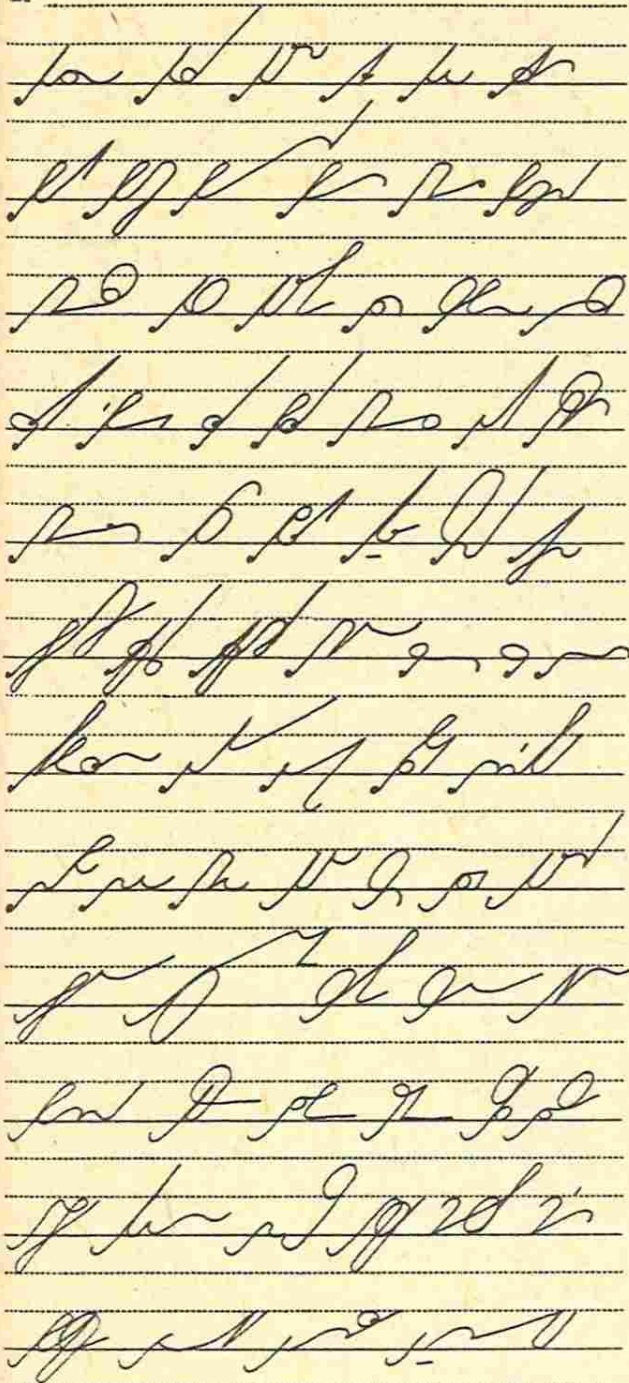

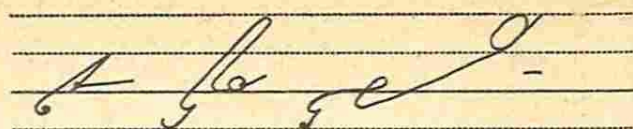
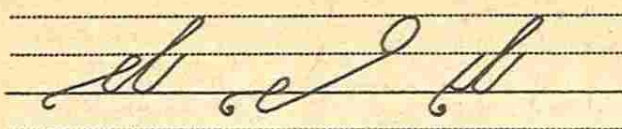
Skróty:

ĆWICZENIE 23

a.

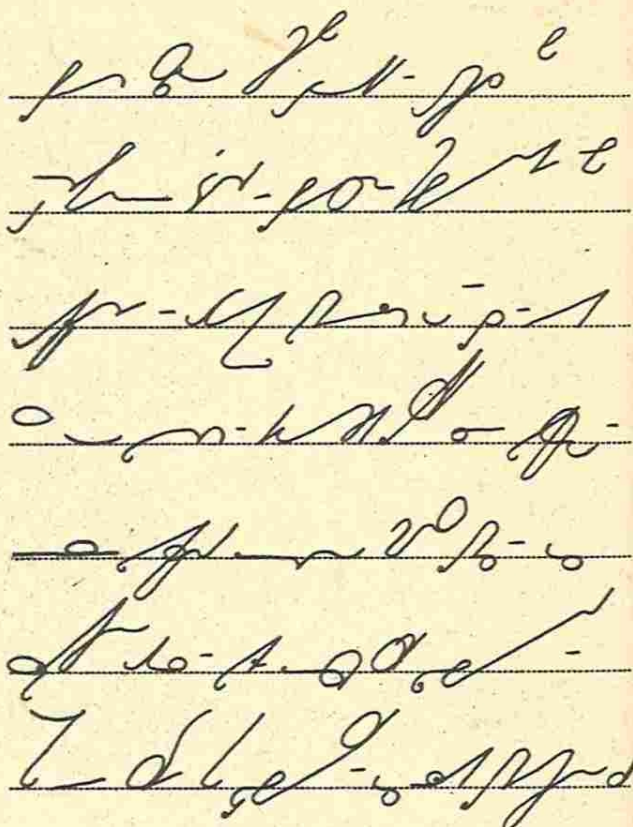
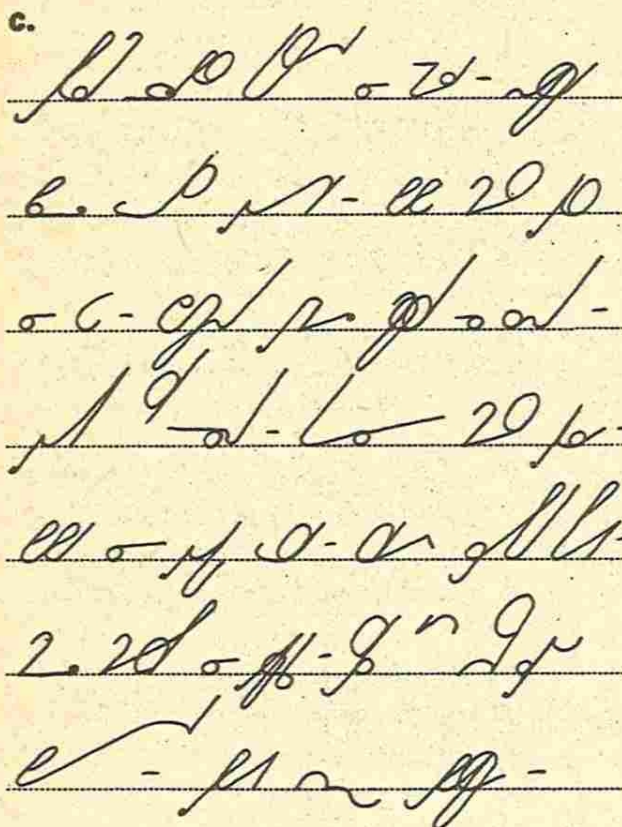

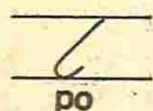
b.

zapis, zapada, zabór, zacny, zaszyty, zalecał, wpada, w bród, w ubraniu, w albumie, rozlewa, rozpięty, rozbój, w rozkazie, z rozłąki, rozum, zakres, zawiły, zaleta, zaloty, wdziek, w erze, w oknie, w Iranie, w impecie, rozpacz, rozbiera, rozdać, zakup, w ogniwie, rozbił, w rozejmie, zapałki, zawieszenie, wloką, zalew, w jachcie, w opisie, zamek, zawody, w jucie, rozpad, zadra, zaspą, w etapie, zabieg, zawiąnął, zaprasza, zachwyt, w dzbanku, w jodle, zasiew, z rozpylacza, zabawa

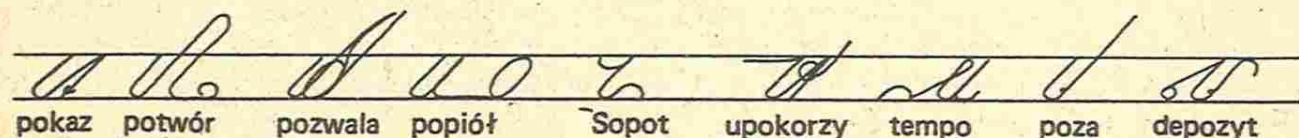
c.

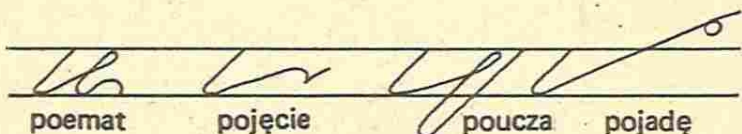
1.2. Znaki jednamiarowe umieszczane w polu głównym

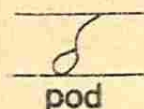
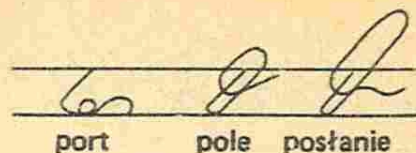
— cząstka słowotwórcza oznaczona znakiem „p” (nie oznacza się po tym znaku samogłoski „o”):

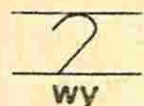
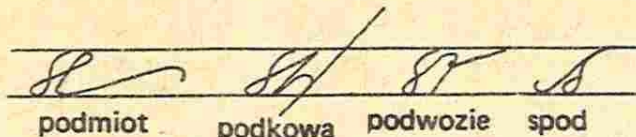
Znak „po” łączy się bezpośrednio z samogłoskami:

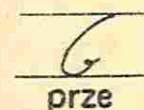
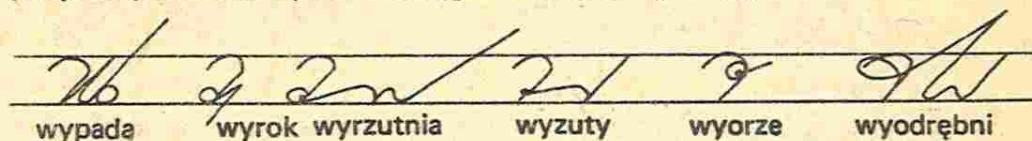
Znaki lewoobrotowe („r”, „l-t”, „sl-st”) z wyjątkiem „z” łączy się z „po” w sposób opisany w poprzednim rozdziale:

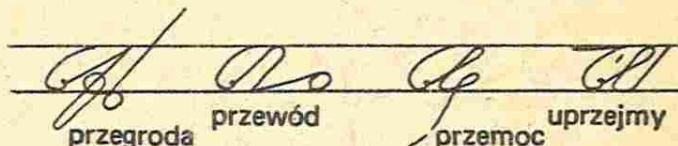
- znak rozpoczyna się od linii górnej i wężykiem przechodzi w zakończenie w formie prawoobrotowej pętli wielkości 1/2 miary:

- znak podobny do znaku alfabetycznego „w” – różni się od niego jedynie poszerzonym zaokrągleniem początkowym:

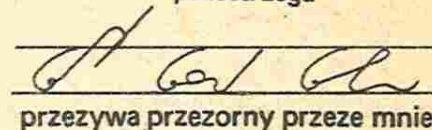
- znak „prz”:

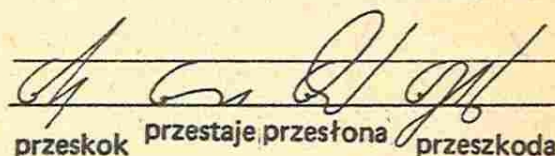
Po znaku „prze” pomija się znak „s” wtedy, gdy jest to praktycznie uzasadnione (uproszczenie połączenia, pominięcie znaku):

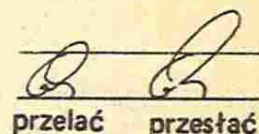
Po znaku „prze” pomija się znak „z” ze względu na to, że znak „z” ma identyczną formę graficzną z końcową częścią znaku „prze”:

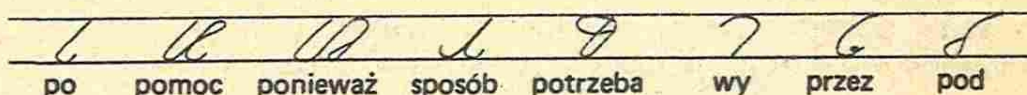
Jeżeli znaki „s” i „z” są wyrażone przez następny znak zbiegu literowego, wówczas pomijanie ich jest niecelowe, a niekiedy wręcz niemożliwe:

tym bardziej, że niejednokrotnie może to ułatwić poprawną interpretację wyrazu:

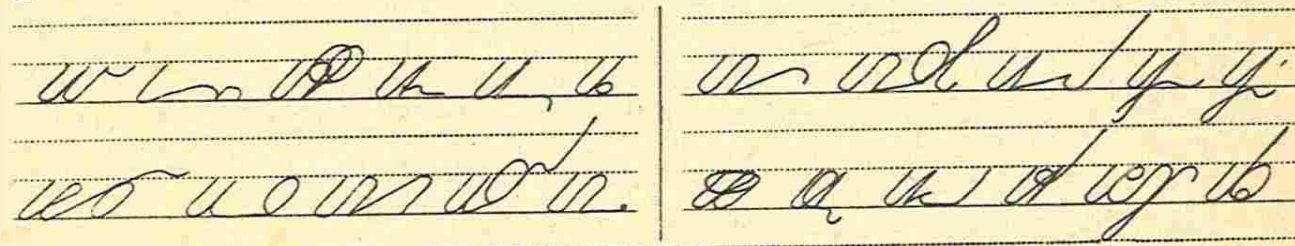

Skróty:

ĆWICZENIE 24

a.

w w w w w w
 w w w w w w
 w w w w w w
 w w w w w w
 w w w w w w

w w w w w w
 w w w w w w
 w w w w w w
 w w w w w w
 w w w w w w

b.

w w w w w w
 w w w w w w
 w w w w w w
 w w w w w w
 w w w w w w

w w w w w w
 w w w w w w
 w w w w w w
 w w w w w w
 w w w w w w

c.

pomost, pokazy, potęga, Poznań, port, pojęcie, podburza, podany, wykop, wybryk,
 wyskok, wyorze, przeczenie, przecieka, przestrzeń, pompa, pokrywa, pobór, poemat,
 podszywa, podeszwa, wykręt, wydanie, wyzuty, przebiega, przełamać, przezorny,
 pogoda, pobiec, podać, wypada, przebaczy, powieka, podkop, wyciera, pojazdy,
 wybrany, przestroga, pouczenie, pokrzywa, pojedź, podwinie

d.

w w w w w w
 w w w w w w
 w w w w w w

w w w w w w
 w w w w w w
 w w w w w w

Dwie jednakowe lub podobne spółgłoski oznacza się po znaku „bez” tylko jeden raz:

- pod warunkiem, że pominięcie jednej ze spółgłosek nie utrudni zbytnio odczytania wyrazu:

Skróty:

przy *przed* *bez*

bezzębny *bezzporny*
bezsilny *bezsens*

ĆWICZENIE 25

a.

przy przy przy przy przy
przed przed przed przed przed
bez bez bez bez bez
przy przed bez przy przed bez
przy przed bez przy przed bez

bezzębny bezzporny bezzębny bezzporny
bezsilny bezsens bezsilny bezsens
bezsilny bezsens bezsilny bezsens
bezsilny bezsens bezsilny bezsens
bezsilny bezsens bezsilny bezsens

b.

przypomina, przybór, przyznaj, przednie, przedmurze, sprzedaż, bezkarnie, bezcenny, przemyka, przykrywa, przednówek, sprzedać, bezbronny, bezpłatnie, przybrany, przedpokój, bezsens, przystanek

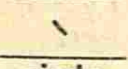
c.

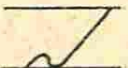
przy przy przy przy przy
przed przed przed przed przed
bez bez bez bez bez
przy przed bez przy przed bez
przy przed bez przy przed bez
przy przed bez przy przed bez

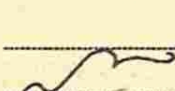
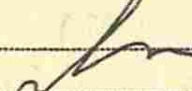
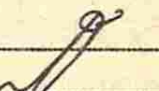
bezzębny bezzporny bezzębny bezzporny
bezsilny bezsens bezsilny bezsens
bezsilny bezsens bezsilny bezsens
bezsilny bezsens bezsilny bezsens
bezsilny bezsens bezsilny bezsens

1.4. Znaki małe (lub połączenia ze znakami małymi)

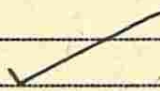
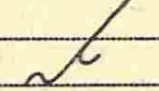
 – stosuje się znak „nt-nd”:
nad-nat nadwozie nadmiar granat laminat Anatol

 – stosuje się znak „nt-nd” umieszczony w środku pola głównego:
niedo- niedowiarek niedoszyty nietoperz
nieto-

 – stosuje się połączenie znaku „n” ze znakiem „i”; zasady łączenia znaków następujących po „naj” jak przy samogłosce „i-y”:
naj-

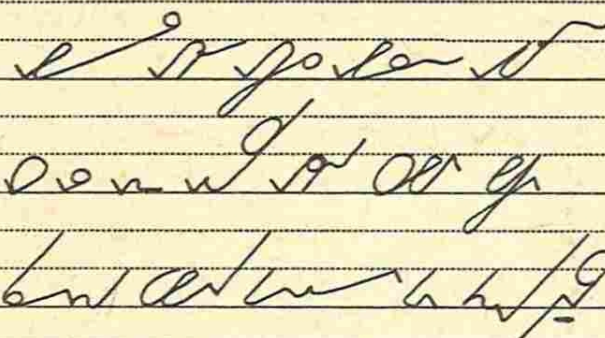

najtaniej najmniej najlepiej najchętniej najgorzej

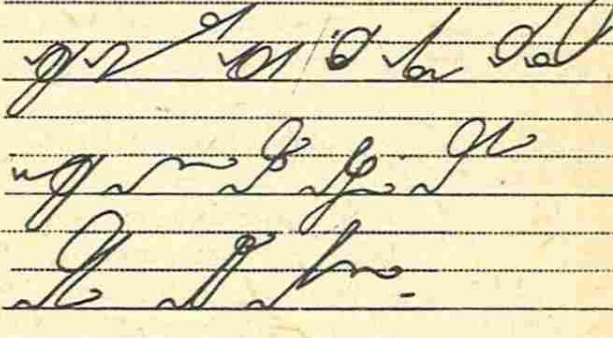
Skróty:

nad natychmiast najbardziej

ĆWICZENIE 26

a.

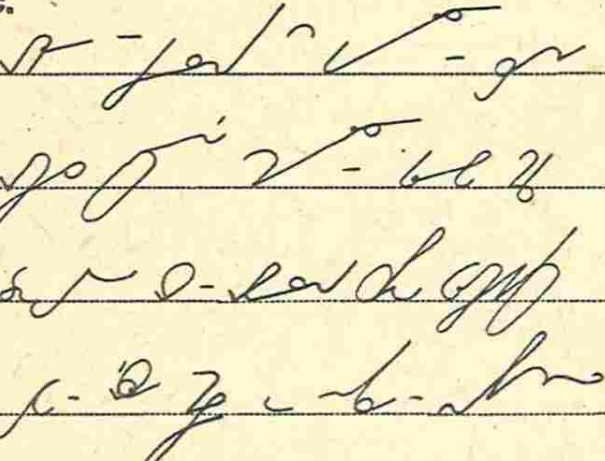

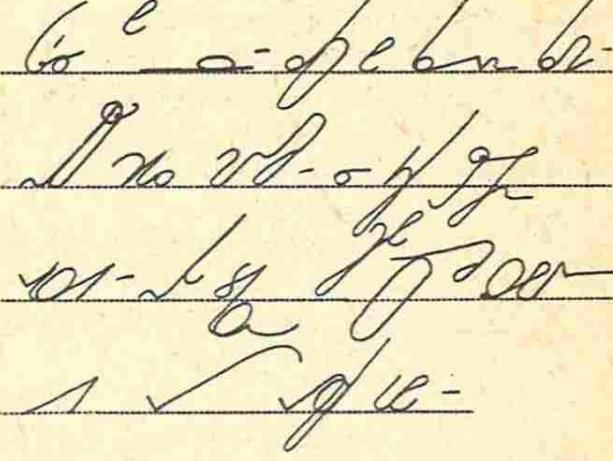

b.

nadpsuty, granat, niedowład, najraniej, nadanie, serenada, niedołęga, niedoczekanie, najciszej, senat, niedozwolony, najlepiej, natchnie, najmniej

c.

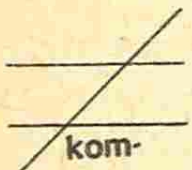

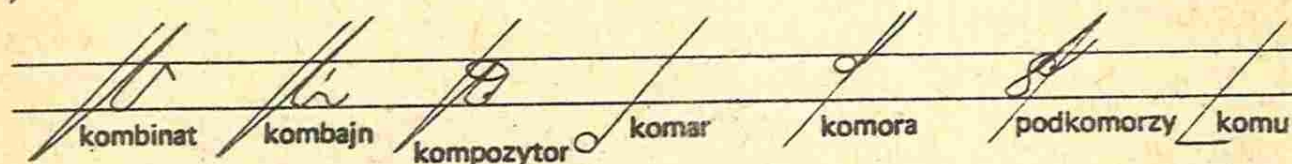
d.

Jacht rozwija żagle. Niewypa! grozi wybuchem. Zamki gotyckie miały baszty i wieże. W nocy szalała zawieja. Wybrzeże ma linię falistą. Zapora pozwoli na spiętnienie wody. Wawóz tonie we mgle. Jutro rozegrane zostaną finały zawodów. Wezbrana rzeka zagraża tym obszarom. Wyrab drzew w lesie jest zakazany. Mamy nowy zapas sił do pracy. Spróbuj przełamać upór. Spożycie przetworów stale wzrasta. Mam podjąć dużą kwotę. Zbierajcie liście podbiału! Po pracy trzeba odpocząć. Podmiot to część zdania. Przyjęto dużą przedpłatę. Kuter rybacki opuszcza przystań. Przedmieście tętni życiem. Wzgórze góruje nad miastem. Igraszki z ogniem są niedozwolone. Najdalej rzucał kulą. Znalazł bezcenne przedmioty.

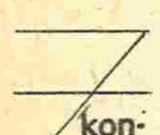
2. PRZEDROSTKI OBCE

Niektóre znaki przedrostków obcych wykorzystywane są również do oznaczania innych, odpowiadających ich znaczeniu części słowotwórczych.

 – znak trzymiarowy, ostro zakończony, kreślony od linii górnej do linii dolnej, tworzący z linią dolną kąt 45°:

kom-

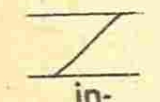
Znaków trzymiarowych nie przesuwają się w górę ani w dół

 – znak dwumiarowy ostro zakończony, kreślony od linii średniej do linii dolnej, tworzący z linią dolną kąt 45°:

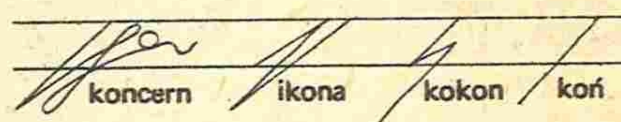
Znaki małe kończące wyraz po znakach „kon” i „kom”, umieszczają się w zasadzie na linii dolnej:

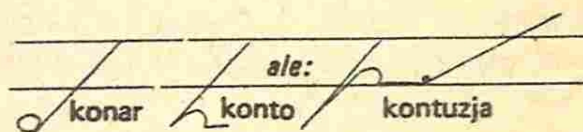
Podnoszenie i obniżanie znaków dużych następujących po „kon” i „kom” wykonuje się w stosunku do linii głównej, znaków małych – w stosunku do linii dolnej:

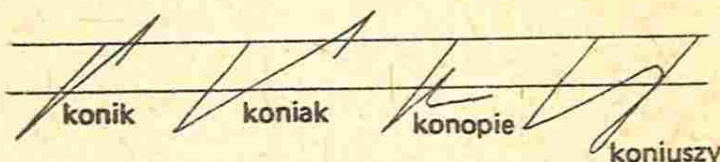
 – stanowi połączenie znaku „kon” ze znakiem „tr”, umieszczonym na linii głównej:

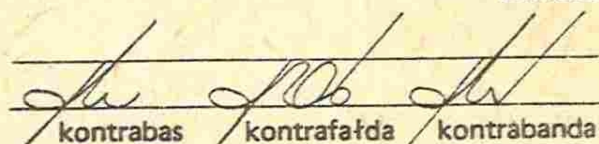
 – stosuje się znak samogłoski „i-y”:

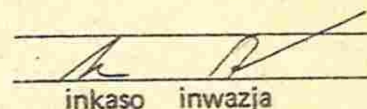

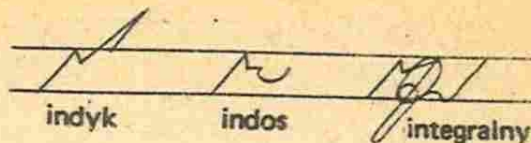

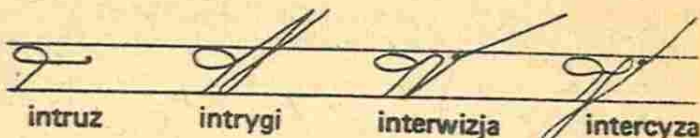

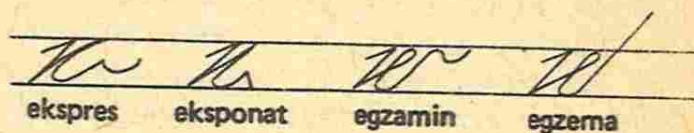
W zestawie „ind-int” stosuje się znak „nd-nt”:

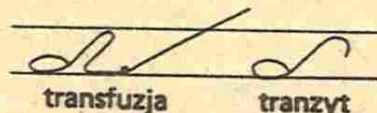
 – stanowi połączenie znaku „in” ze znakiem „tr”:

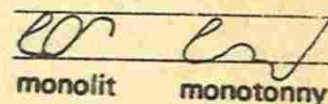
 – połączenie znaku „e” ze znakiem „k”:

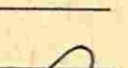

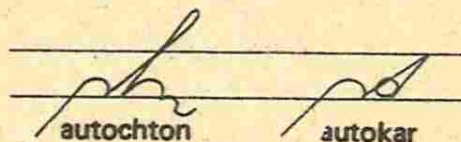
 – stosuje się znak „tr”:

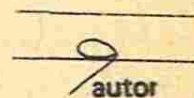
 – rozpoczyna się jak znak „m” i kończy się rozszerzonym dwukrotnie w stosunku do „m” zaokrągleniem przy linii głównej:

 – stosuje się połączenie znaku „a” i „t”:

W wypadku zbiegu znaków „aut” i „tor” „a” z „aut” łączy się z „tor”:

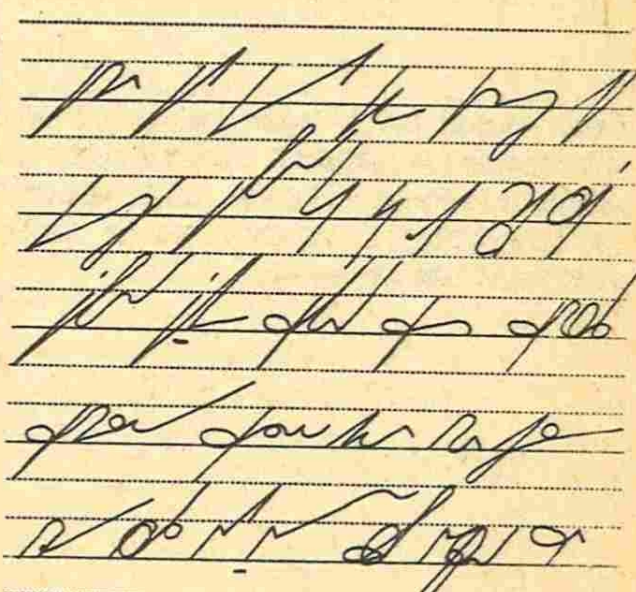
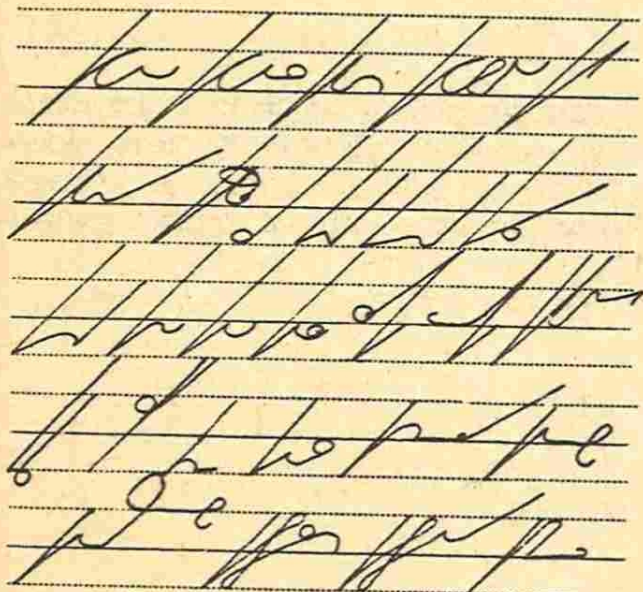

Skróty:

ĆWICZENIE 27

a.

komu, znikomy, konar, koncert, balkon, kontrabas, inkaso, Indie, inte-
res, ekspres, egzema, transparent, autokar, monogram, komfort, komary, koma-
suje, koncept, flakon, kontra, ingeruje, intercyza, eksmisja, autochton, monotonia,
kombajn, Konrad, indeks, eksponat, autorski, komenda, internują, koń, eksperty-
za, egzekwie

komu, znikomy, konar, koncert, balkon, kontrabas, inkaso, Indie, inte-
res, ekspres, egzema, transparent, autokar, monogram, komfort, komary, koma-
suje, koncept, flakon, kontra, ingeruje, intercyza, eksmisja, autochton, monotonia,
kombajn, Konrad, indeks, eksponat, autorski, komenda, internują, koń, eksperty-
za, egzekwie

b.

kompas, komu, znikomy, konar, koncert, balkon, kontrabas, inkaso, Indie, inte-
res, ekspres, egzema, transparent, autokar, monogram, komfort, komary, koma-
suje, koncept, flakon, kontra, ingeruje, intercyza, eksmisja, autochton, monotonia,
kombajn, Konrad, indeks, eksponat, autorski, komenda, internują, koń, eksperty-
za, egzekwie

c.

kompas, komu, znikomy, konar, koncert, balkon, kontrabas, inkaso, Indie, inte-
res, ekspres, egzema, transparent, autokar, monogram, komfort, komary, koma-
suje, koncept, flakon, kontra, ingeruje, intercyza, eksmisja, autochton, monotonia,
kombajn, Konrad, indeks, eksponat, autorski, komenda, internują, koń, eksperty-
za, egzekwie

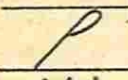
kompas, komu, znikomy, konar, koncert, balkon, kontrabas, inkaso, Indie, inte-
res, ekspres, egzema, transparent, autokar, monogram, komfort, komary, koma-
suje, koncept, flakon, kontra, ingeruje, intercyza, eksmisja, autochton, monotonia,
kombajn, Konrad, indeks, eksponat, autorski, komenda, internują, koń, eksperty-
za, egzekwie

d.

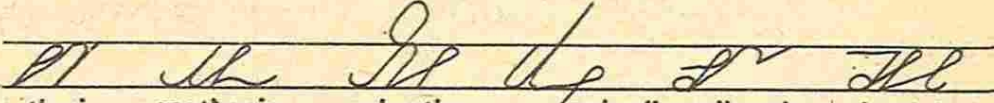
Stare zamki miały duże komnaty. Komary dają się mocno we znaki. Prasa różnie
komentuje te ekscesy. Kompozytor świetnie wykonał serenadę. Koncert rozpo-
częto symfonią. Ekstern zdaje egzaminy. Nuży nas już ta monotonia. Inkasent
pobiera opłaty. Autobus mknie szosą. Autor zamierza napisać nową powieść.
Interesuje nas ten temat.

INNE CZĄSTKI WYRAZÓW I ZASADY UPRASZCZANIA PISOWNI

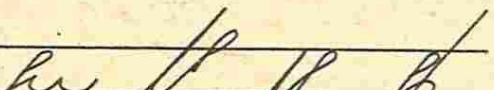
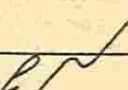
1. CZĄSTKI WYRAZOWE

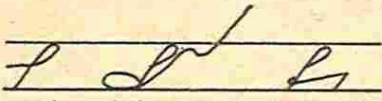
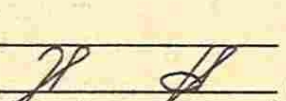
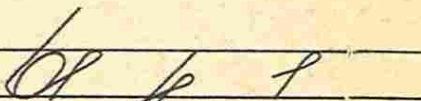

tk(a)
dk(a)

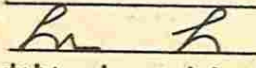
– rozpoczyna się pętelką jak „m” i kończy się ostro jak „k”:

tkwi spotkanie sylwetka pobudka odkrycie ukradkiem

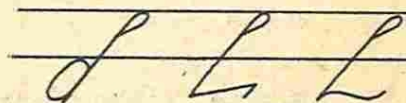
Znak „tk-dk” obejmuje grupy zgłoskowe ze wszystkimi niemal samogłoskami; patrz przykłady podane niżej:

tak-dak- taksa tartak - Dakar tek-dek- Teksas zabytek apteka dekada tok-dok- toksyna

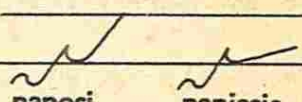
 otok doktryna dokazuje tuk-duk- sztuka konduktor tyk-dyk- Bałtyk gotyk etyka

dyktando edykt

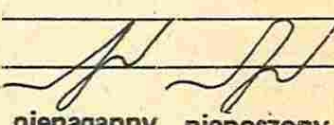
 dokon- – jest to znak utworzony przez połączenie znaku „dk-tk” ze znakiem „kon”:

dokonał dokonuje dokonanie

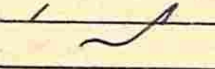
 nano-nanie- – znak rozpoczyna się w środku pola dolnego znakiem „n” i kończy się w połowie pola głównego:

nanosi naniesie

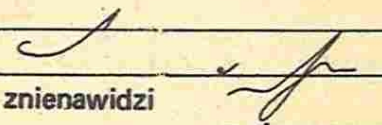
 niena-nieno- – znak rozpoczyna się w środku pola dolnego znakiem „nie” i kończy się w połowie pola głównego:

nienaganny nienoszony

Przed znakami podniesionymi do linii średniej znak „niena” należy umieszczać odpowiednio wyżej:

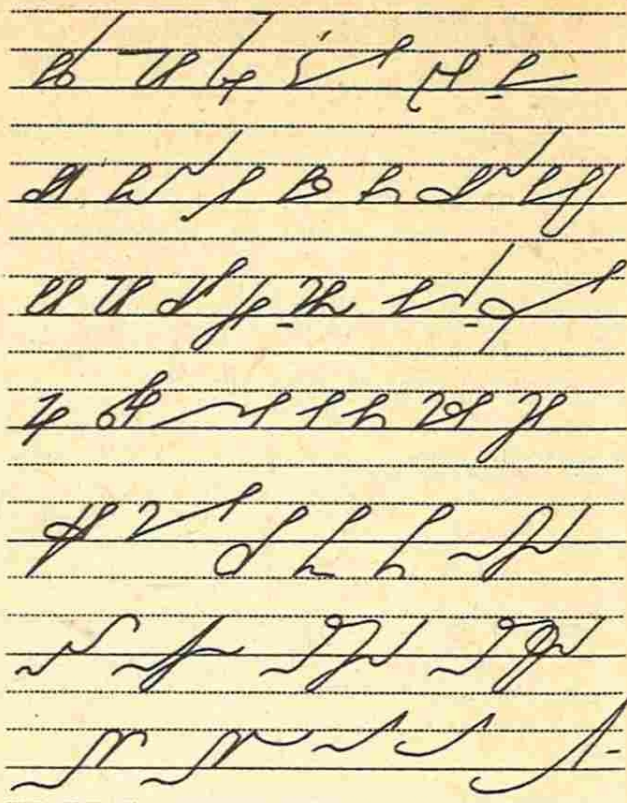
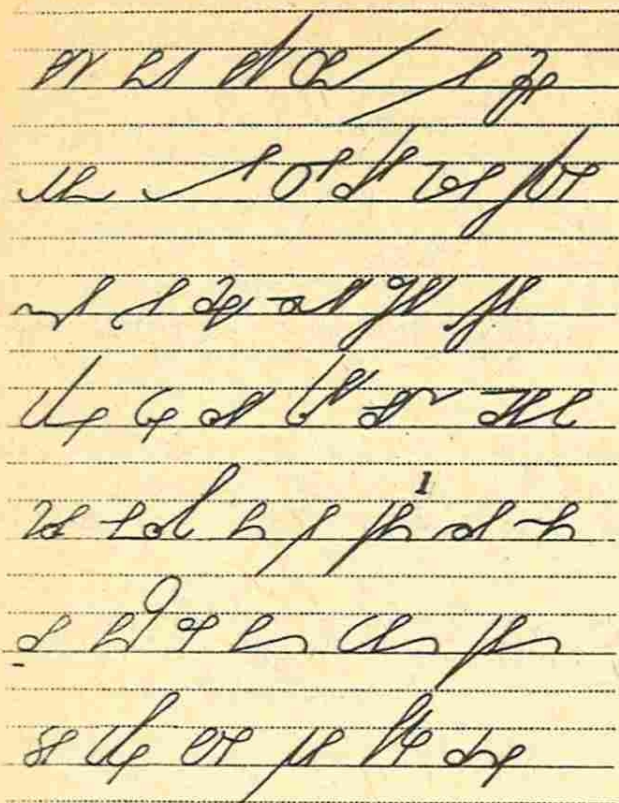

widzi nienawidzi

W wypadku łączenia „niena” oraz „nano” ze znakiem „z” stosuje się znak „zn”; „z” jako przyimek lepiej jest pisać przy tych znakach oddzielnie:

znienawidzi
z nienaganną

ĆWICZENIE 28

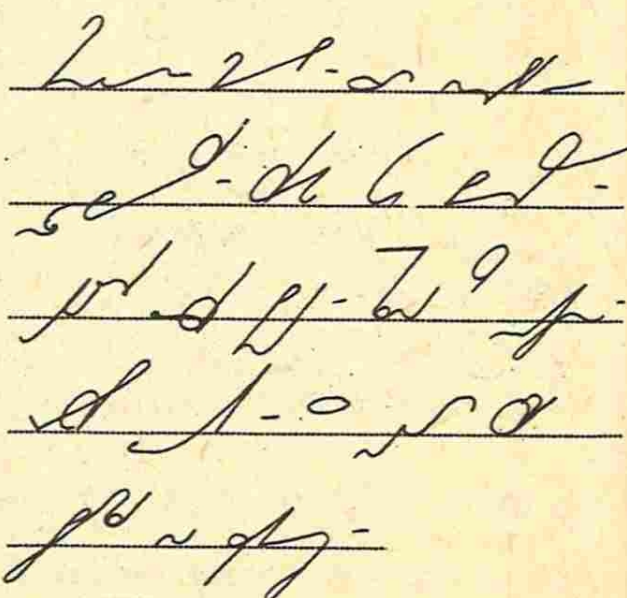
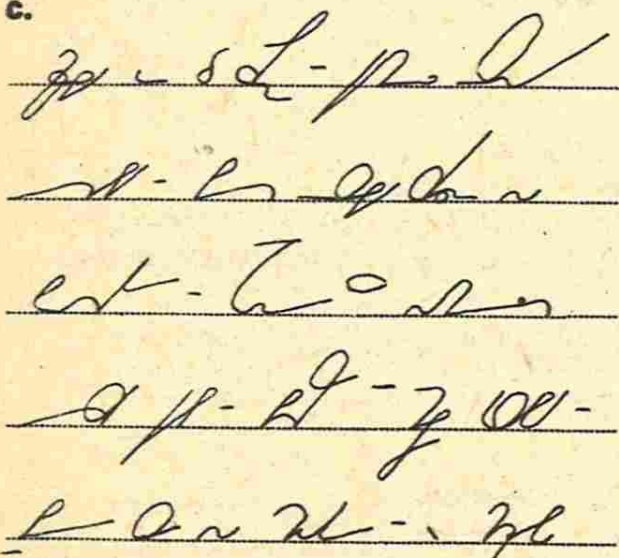
a.

b.

tkacz, nitka, zakrętka, gładka, statek, taki, galaretka, Dakota, tokarnia, dokazuje, motyka, dokona, nanosił, nienawiść, nadaremnie, klatka, sylwetka, słodka, użytek, zabytek, taksa, tokaj, dokładka, narkotyki, redyk, dokonali, nienaruszony, ulotka, saszetka, kłódka, otok, heretyk, dokonanie, gramatyka, nienasycony, dekoruje, dekolt, szufladka

C.

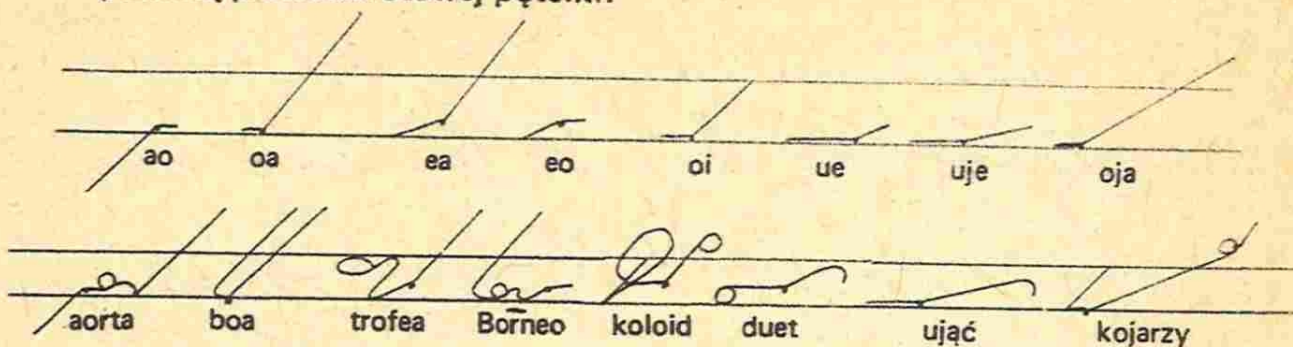

¹ Po „tk-dk” można pomijać „t” na końcu wyrazu, o ile nie spowoduje to dwuznaczności przy odczytywaniu.

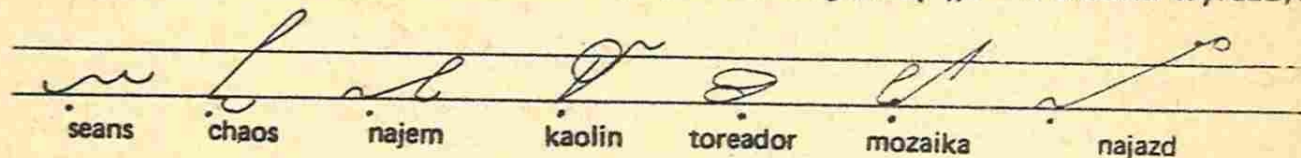
2. ZBIEG DWÓCH SAMOGŁÓSEK

Zbieg dwóch samogłosek oznacza się w różny sposób, zależnie od rodzaju samogłosek i kolejności oraz miejsca ich występowania w wyrazie. Sposoby oznaczania są następujące:

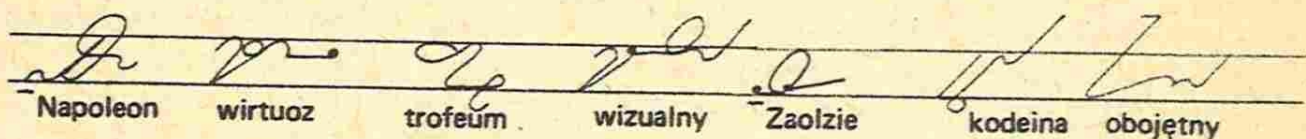
- 1) połączenie znaków dwóch samogłosek (lub znaków połączeń z samogłoskami) za pomocą prawoobrotowej pętelki:

- 2) oznaczenie jednej z samogłosek kropką, umieszczaną pod znakiem ją poprzedzającym (w ten sposób oznacza się tylko samogłoskę „a” w środku wyrazu):

- 3) pominięcie jednej z dwóch występujących obok siebie samogłosek (oznacza się na ogół tę samogłoskę, która zapewnia poprawność odczytania wyrazu i jest łatwiejsza w łączeniu):

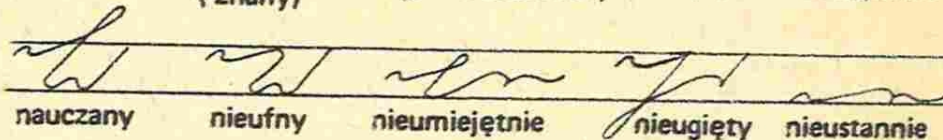
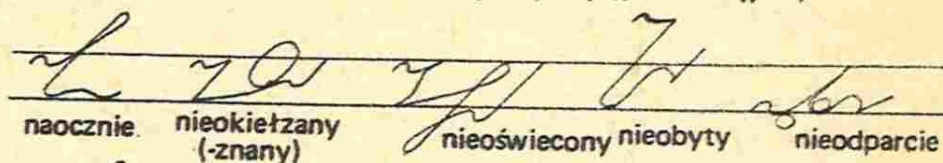
- 4) oznaczenie początkowych części „nao-nieo” oraz „nau-nieu-neu” połączeniami „no” i „nu” (zasady łączenia tych znaków jak przy „o” lub „u”):

a) _____

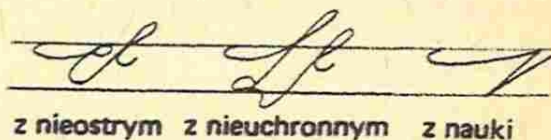
nao-nieo

b) _____

nau-nieu-neu

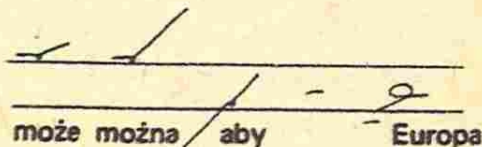

Przyimek „z” można oznaczać łącznie (w znaku „zn”):

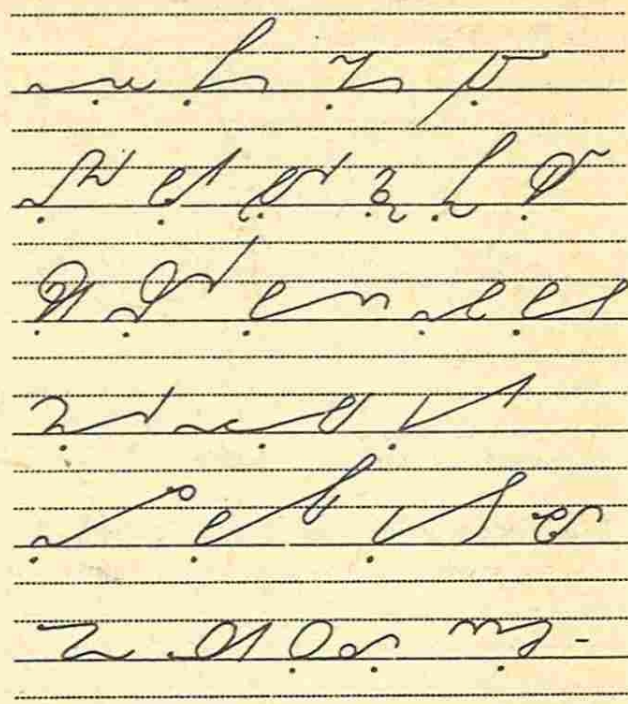
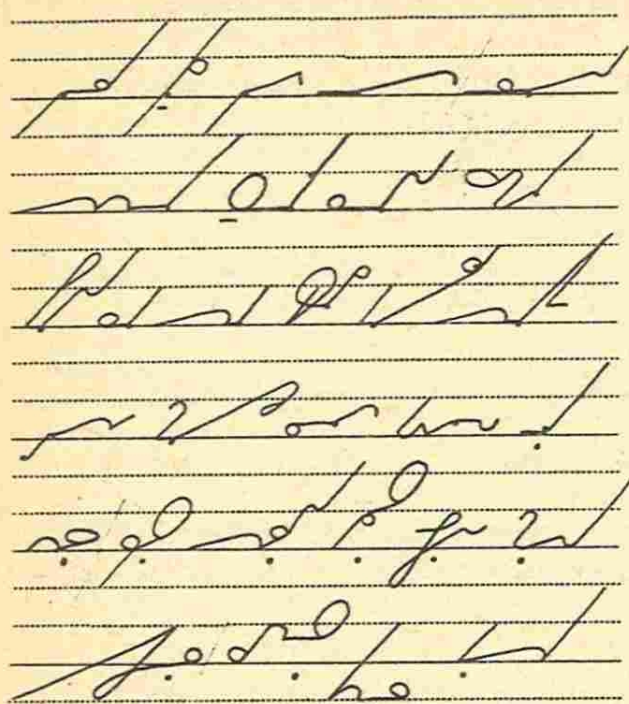
Skróty:

(tworzone są przez powiązanie znaków alfabetycznych dwóch samogłosek wchodzących w skład wyrazu):

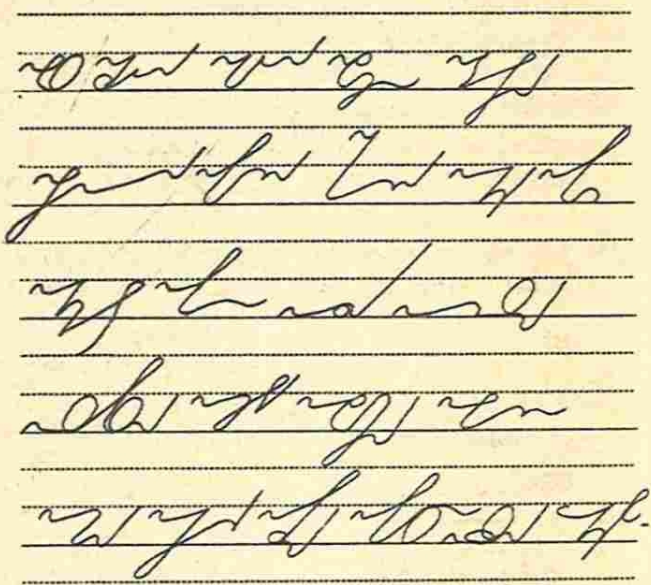
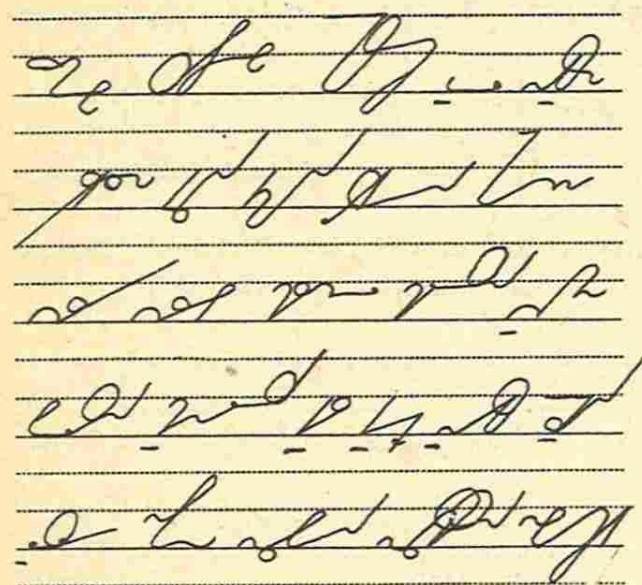

ĆWICZENIE 29

a.

b.

c.

aula, Genua, Borneo, słoiki, kakao, majonez, skaut, realny, nieostry, nieobyty, nauczyć, nieugaszony, nieubłagane, Aurora, neon, znajomy, pauza, Orfeusz, nieodparcie, nieustannie, Zeus, nauka, gaik, toast, nieudolnie, seans, nieuchwytny, zaufał, nieokreślony, baobab, Beata, nieodwracalny, Majorka, nieokietzany, nauczanie

d.

20 - 5000 - 1000
 2000 - 1000
 1000 - 1000
 1000 - 1000
 1000 - 1000
 1000 - 1000
 1000 - 1000

e-e h Gr W-
 J-I-l v-O
 z-c-v p r t
 o-h b-y-l-s
 h-i-l-a-b-w-
 z-p-o-f-o-l-

3. POMIJANIE NIEKTÓRYCH ZNAKÓW SPÓŁGŁOSKOWYCH

Przy pomijaniu znaków spółgłoskowych stosuje się następujące zasady:

- 1) dwie jednakowe spółgłoski
oznacza się tylko jeden raz:

ballada skłony oddać array

- 2) pomija się „t” i „s” po „k” na końcu wyrazu:

projekt konspekt efekt indeks

- 3) w końcowych częściach wyrazów pomija się „d” przed „n”:

głodny pogodny bezbłędnie

- 4) pomija się:

- „d” przed „c”
i „cz”:

odcień odczyt

- „t” przed „c”:

[Signature]
w klatce

- „ż” przed „dż”
i „sz”;

niższy drożdże

- „c” w zbiegu „ści”;

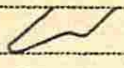
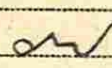
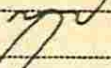
ścisłe umieścić

- 5) w niektórych wyrazach pomija się:

- znak „r”:

oskarża turbina organ order

— znak „w”:

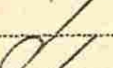
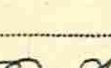
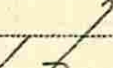
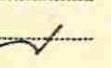
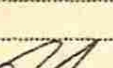
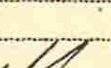
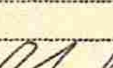
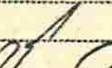
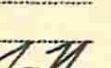
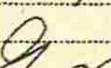
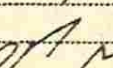
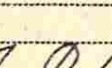
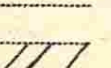
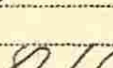
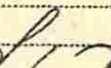
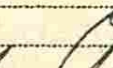
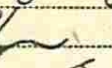
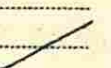
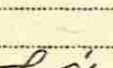
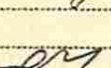
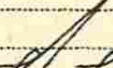
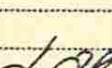
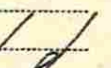
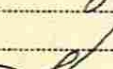
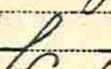
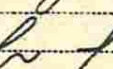
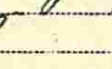
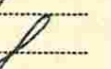
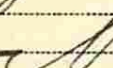
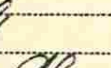
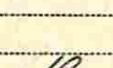
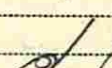
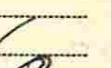
 pewny Mazowsze rentowny nieodzwony

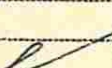
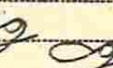
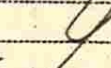
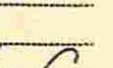
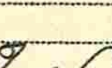
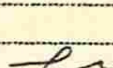
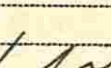
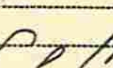
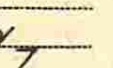
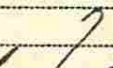
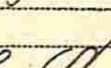
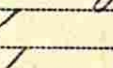
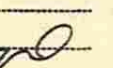
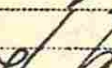
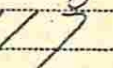
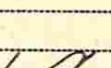
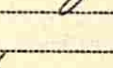
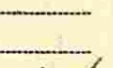
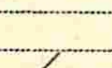
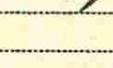
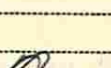
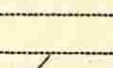
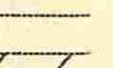
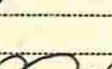
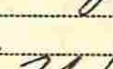
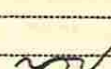
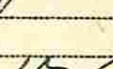
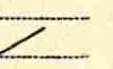
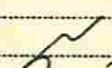
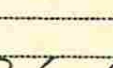
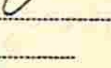
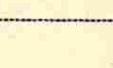
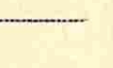
Skróty:

 powód ważny przyczyna pewien wzajemny wytyczne

ĆWICZENIE 30

a.

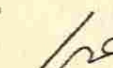
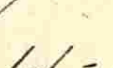
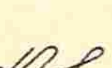
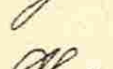
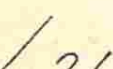
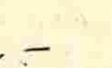

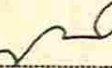
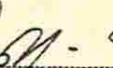
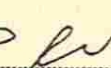
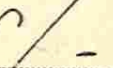
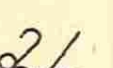
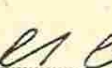
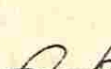
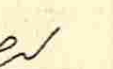
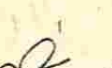
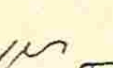

b.

efekt, prospekt, konspekt, oberża, odciąć, gnieźdzą, przyjeżdża, pościg, pierścień, gościec, mściwy, turban, turkot, twardy, kosztowny, rozmieścić, wędrowny, porwoczy, wymowny, morski, arbiter

c.

na ed- 9 l- 8
sw- 3 9 of pr-
pr 9 sw- 9

1 2 3 - 2 pr -
ver- 2 3 pr -
5 6 - 2 9 pr -

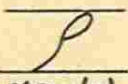
d.
 W tartaku wre praca. Miasto urzeka nas egzotyką. Atak został odparty. Werdykt już ogłoszono. Triest to duży port nad Adriatykiem. „Zemsta nietoperza” jest słynną operetką Straussa. Apteka sprzedaje różne leki. Krytyk ocenia sztukę. Nie-nawieść to wstrętne uczucie. Dokonano wymiany przewodów. Nanoszę wszystkie dane na kartkę. Na Kaukazie są złoża różnych minerałów. Część areału przypada na oziminy. Autokar został wynajęty. Nieumiejętnie zabrał się do pracy. Nóż jest nieostry. Tu mieści się rozlewnia octu. Przedwiośnie jest chłodną porą roku. Kostium jest bardzo szykowny. Trzeba umieścić tam podpis.

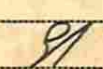
RDZENIE

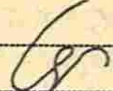
Pod względem wielkości znaki rdzeni podzielić można — podobnie jak znaki alfabetyczne spółgłosek — na znaki duże i małe. W pierwszej grupie wyróżnia się dalszy podział znaków według wielkości na znaki jednmiarowe, dwumiarowe i trzymiarowe.

Przy łączeniu znaków rdzeni należy zachować zasady zgodne z ich cechami graficznymi.

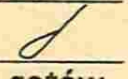
1. ZNAKI DUŻE JEDNOMIAROWE

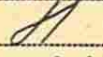
 — znak rozpoczyna się w połowie pola głównego lewoobrotową pętelką wielkości 1/2 miary, a w części kreślonej od linii średniej do podstawowej biegnie jak znak „sw”:
 staw(a)

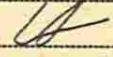
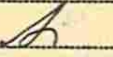

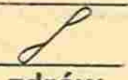

 stawka zestaw przedstawić zostawiać dostaw(a)

 — znak rozpoczyna się ostro przy linii średniej, biegnie pod kątem 45° ku linii głównej i kończy się prawoobrotową pętelką w połowie pola głównego:
 gotów gotow

 gotówka gotowy pogotowie zgotować

 — znak rozpoczyna się na wysokości 2/3 miary pola głównego lewoobrotową pętelką wielkości 1/3 miary, biegnie ku linii głównej pod kątem 45° i kończy się prawoobrotową pętelką na wysokości 1/3 pola głównego:
 zdrów zdrow zdrow

zdrowy pozdrów pozdrawia wyzdrowieje

przeciw

– znak składa się ze znaku „p” i – wykreślonej na nim, nieco powyżej linii głównej – lewoobrotowej pętli wielkości znaku małego:

przeciwko sprzeciw przeciwstawny naprzeciw

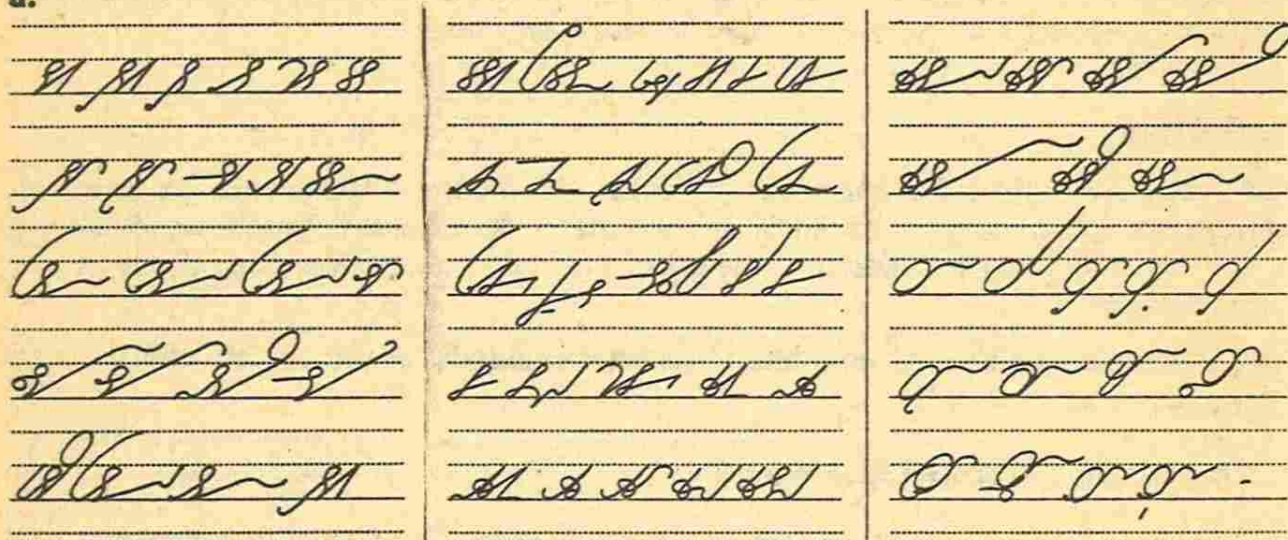
licz

– znak wyrażony za pomocą połączenia znaku „l-t” ze znakiem „i-y”:

liczny (liczony) rozliczyć rozliczać wlicza wliczcie wliczycie wliczacie

ĆWICZENIE 31

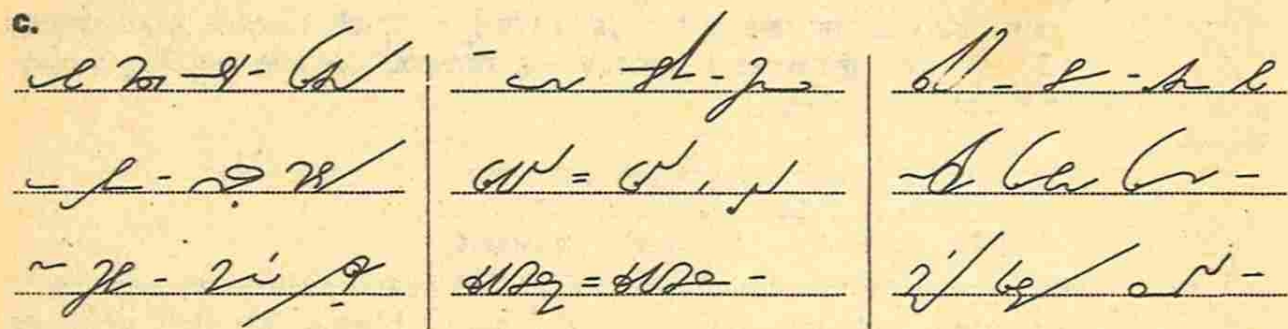
a.

b.

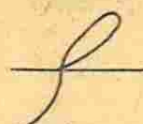
ustawa, postawić, przedstawiać, zostawiaj, gotowe, zgotowano, zdrowy, wyzdrowiał, przeciwstawienie, sprzeciwiał, liczny, wlicza, zastawił, przystawka, zestawiony, zagotować, pozdrawiał, wstawienie, nadstaw, rozgotowano, wyliczcie, wyliczycie, wyliczacie, przestawiał, przestawianie

c.

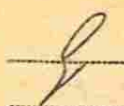
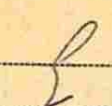
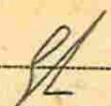
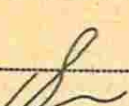
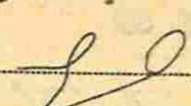

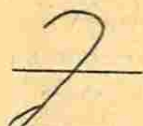
2. ZNAKI DUŻE DWUMIAROWE

2.1. Znaki dwumiarowe górne

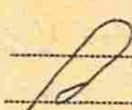
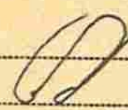
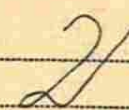
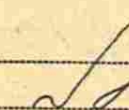

stanow
stanaw

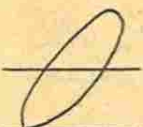
- znak rozpoczyna się od linii średniej pętelką wielkości 1 miary, a w części końcowej biegnie łukiem ku linii głównej:

stanowi (stanowy) stanowe stanowisko postanowienie ustanawiać

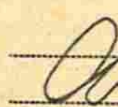
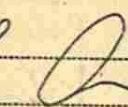
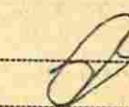

rząd(z-ż)
rząd(z-ż)

- znak rozpoczyna się przy linii górnej zaokrągleniem wielkości 1/4 miary, biegnie pod kątem 45° do linii głównej, gdzie kończy się prawoobrotową pętelką wielkości 1/4 miary:

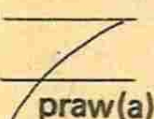

zarząd przyrządza rzędna narzędzia

śled(z-ż)
śląd

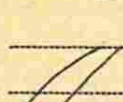
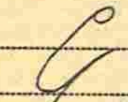
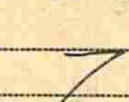
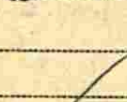
- stosuje się znak „sl-sł”:

śledczy śledzenie wysledził naśladowe

2.2. Znaki dwumiarowe dolne

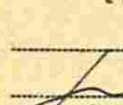
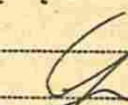
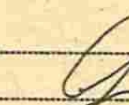
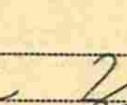

praw(a)

- znak rozpoczyna się od linii średniej, przechodzi łukiem do linii dolnej, gdzie kończy się zaokrągleniem wielkości 1/4 miary:

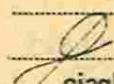

prawda bezprawie uprawa prawo

ciąg

- znak podobny do znaku „g” – od znaku „g” różni się jedynie szerszą pętlą dolną:

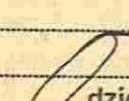
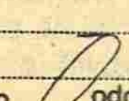
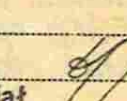

ciągnie przyciągnie przyciąganie wodociąg

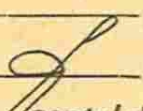
Przy łączeniu ze znakami lewoobrotowymi pętla nie zmienia kierunku kreślenia:

ciagle

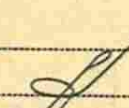
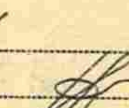

dziel
dzieł
dział

- stosuje się znak „dz”:

dzielny dzieło (dział) oddział (oddziel) przeciwdziałanie

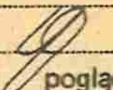
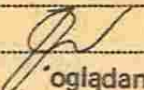

centr(al)

- stosuje się połączenie znaku „c” ze znakiem „tr”:

centralny centrala (centra) koncentrat centrum

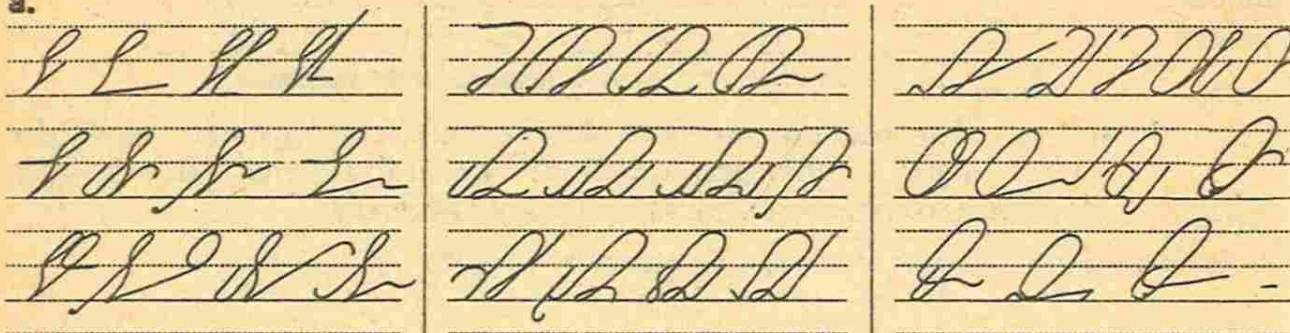

gład
ględ

— stosuje się połączenie znaku „g”
ze znakiem „ł”:

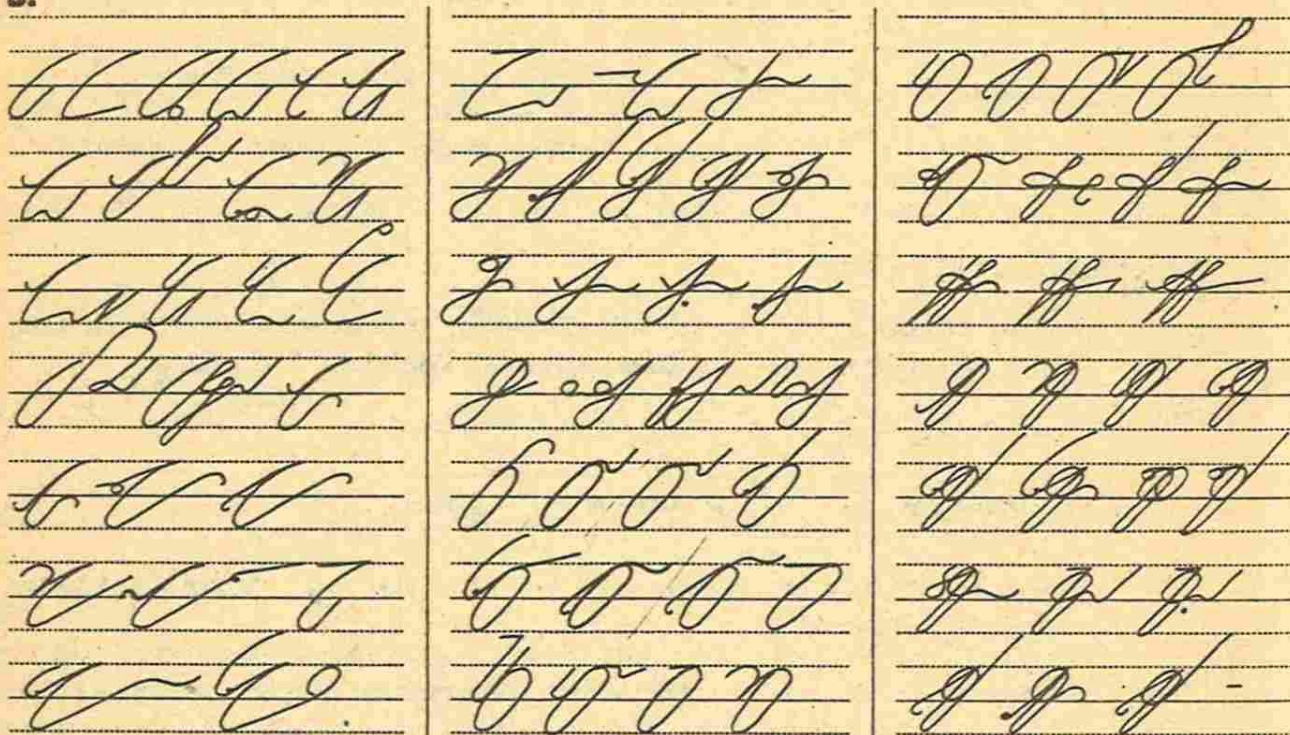
 pogład
 ogładny
 ogładany

ĆWICZENIE 32

a.

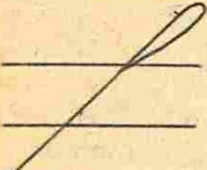
b.

c.

stanowić, ustanowi, zarząd, sporządzić, śledzić, pośledni, prawo, przeprawa, roz-
prawić, pociąg, wyciągnię, wodociąg, przedział, wydzielić przegładał, oglądać,
stanowczy, przyrządza, poślad, prawnie, uprawiać, przyprawiony, przeciągać,
rozdzielają, centralny, przegład, zastanawiać, rozporządzać, wysłedził, prawosławny,
korkociąg, przydzielony, wygląda, sprawiają

3. ZNAKI DUŻE TRZYMIAROWE

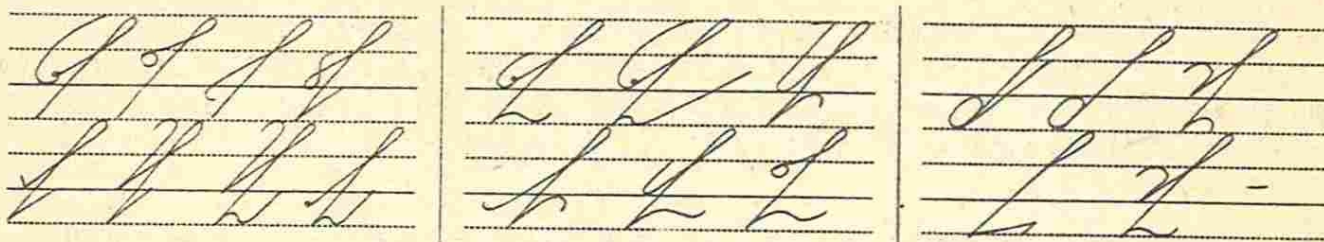

chod(-z, -ź)
chód
hod(ow)

— znak rozpoczyna się przy linii średniej lewoobro-
tową pętlą wielkości 1 miary, biegnie pod kątem
45° do linii dolnej, gdzie kończy się ostro:

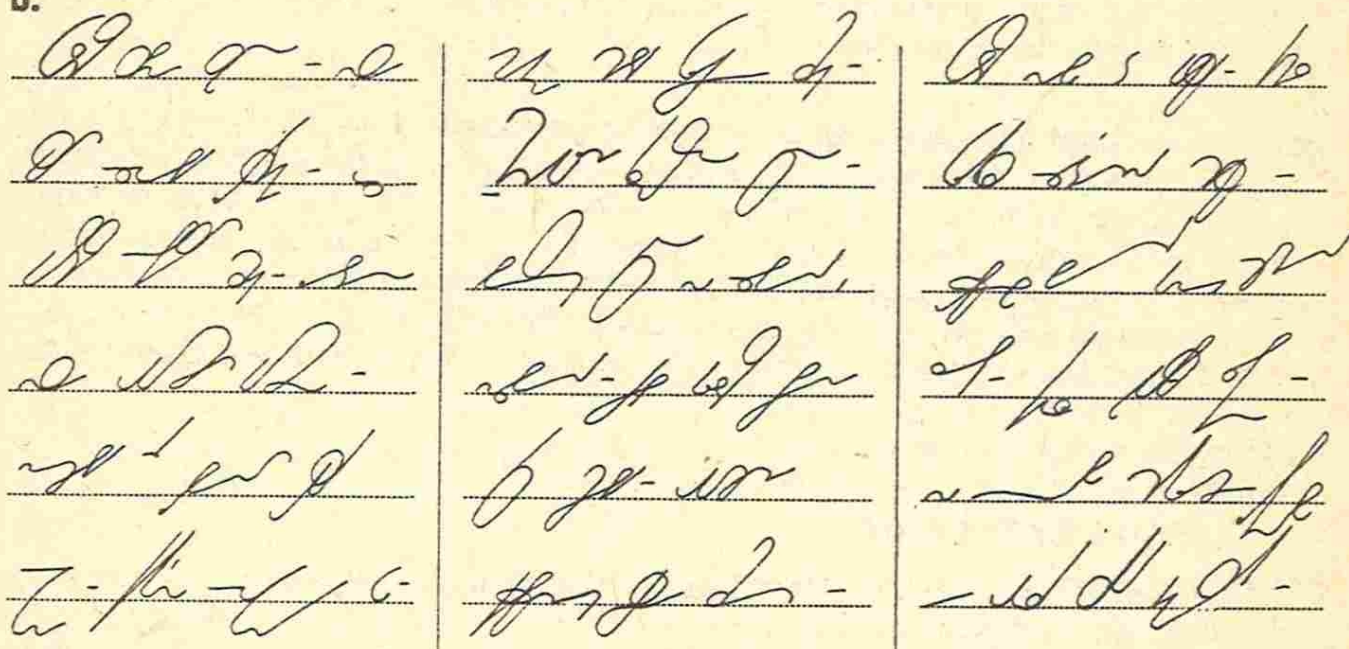
wschód
 wschodni
 chodzi
 hodowlany
 wyhoduje

ĆWICZENIE 33

a.

b.

4. ZNAKI MAŁE

— połączenie znaku „s” ze znakiem „r”:
 śred śród środ

 średnie śródmieście pośrodku

— znak „tr-tor”:
 trud(z)

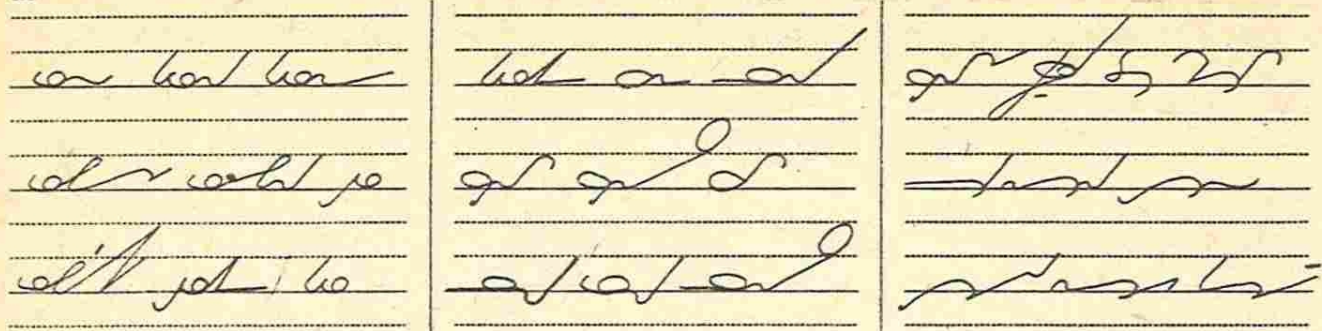
 trudnić trudzić strudzony

— znak „st”, uzupełniony zagięciem wielkości około 1/3 miary w polu dolnym:
 stąp stęp

 podstęp ustąpić występek

ĆWICZENIE 34

a.

b.

obchody, wschód, chodzenie, hodowlany, średni, środek, wśród, trudny, utrudzić, występ, ustępuje, przychodzić, pochód, wyhodował, pośrednie, podstępny, rozchodzi, następnie, pochodnia

c.

Niedawno nastąpił rozruch turbiny. Wszystko przebiega sprawnie. Kombinat może zatrudnić spawaczy. Śródmieście to centrum miasta. Trzeba zawsze działać rozumnie. Przekazano nam to tylko do wglądu. Wytrawni fałszerze dobrze naśladowali autorów dzieł sztuki. Należy temu przeciwdziałać. Po transmisji meczu nastąpi przerwa w programie. Pracuje od lat na tym stanowisku. Dostatecznie trudno jest naprawić poprawki. Odroczone rozprawę. Dokładne przyrządy wykryją wszystko. Trzeba podjąć środki zaradcze. Opium silnie działa. Ciągła tu liczba przechodnie.

SKRÓTY

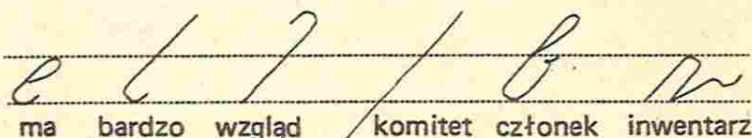
1. ZASADY SKRACANIA

Budowa pisma stenograficznego jest bardzo zwięzła już w zakresie samych znaków alfabetycznych i znaków części słowotwórczych. Jednak rozwinięcie odpowiedniej biegłości w stenografowaniu zależy również od innych czynników, wśród których istotne miejsce zajmuje szeroko rozbudowany system skracania.

Skracanie obejmuje pojedyncze wyrazy lub zestawy po kilka wyrazów, w związku z czym odpowiedniki form skróconych noszą nazwę skrótów lub frazeogramów. Celem skracania jest maksymalne uproszczenie pisowni różnych, często powtarzających się wyrazów oraz popularnych zwrotów. Niektóre sposoby tworzenia skrótów i frazeogramów zostały omówione w materiale wprowadzającym skróty podstawowe, zwane też znacznikami.

Według zasad tworzenia skrótów dzieli się na kilka grup, a mianowicie na skróty początkowe, końcowe, mieszane, nieprawidłowe i obrazkowe.

Skróty początkowe powstają na zasadzie zapisywania początkowego znaku lub początkowej części wyrazu skracanego:

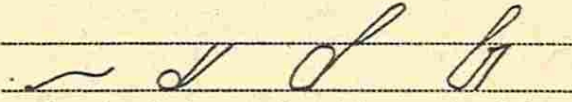
Jest to najbardziej rozpowszechniona forma skrótów. Swoją popularność zawdzięczają one dużej sugestywności. Są łatwe do przyswojenia i zapewniają poprawność tłumaczenia.

Skróty końcowe są oznaczane końcowym znakiem lub końcową częścią wyrazu skracanego. Często charakteryzuje je zmieniona pozycja w układzie linowym:

te to ten tam/tym tu być był byłeś nabyć

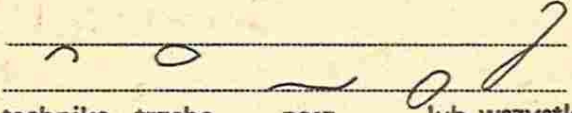
Ze względu na mało sugestywną formę graficzną i większe trudności w ich opanowaniu są mniej popularne od skrótów poprzednich. Tym niemniej dzięki możliwości zastosowania jednakowych kryteriów ich tworzenia skróty końcowe są bardzo pomocne przy skracaniu niektórych wyrazów i tworzeniu ich form pochodnych.

Skróty mieszane są tworzone przez graficzne powiązanie początkowej i końcowej części wyrazu:

zebranie który handel człowiek

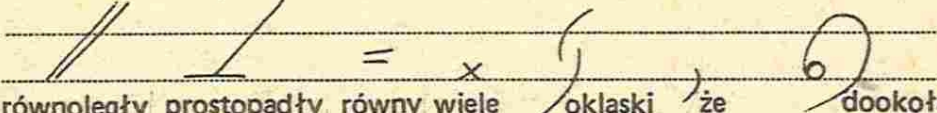
Skracają one dość długie i niejednokrotnie skomplikowane pod względem graficznym wyrazy, co z punktu widzenia sprawności stenografowania jest bardzo korzystne.

Skróty nieprawidłowe tworzy się w sposób typowo umowny:

technika trzeba nasz lub wszystko

Skróty te wymagają wyjątkowo dobrego opanowania pamięciowego. Wprawdzie znaki określające skracane wyrazy na ogół są z nimi związane, jednak deformacja, zmiana położenia lub zmiana zasad kreślenia powodują wypaczenie właściwego obrazu.

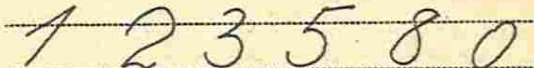
Skróty obrazkowe (ideogramy) – są to znaki oznaczające czynności lub pojęcia:

równoległy prostopadły równy wiele oklaski że dookoła

Nie jest to oczywiście zbyt duża liczebnie grupa skrótów, ponieważ graficzne możliwości ich tworzenia są ograniczone.

Do oznaczania liczebników głównych i porządkowych, liczb ułamkowych i procentowych, określeń czasu oraz członów wyrazów złożonych są wykorzystywane znaki cyfr.

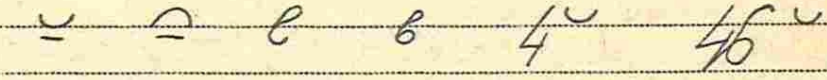
Cyfry mają wielkość $1\frac{1}{2}$ miary (zero – 1 miara):

W liczbach cyfry – w miarę możliwości – łączy się ze sobą:

Dla liczb z zerami stosuje się skróty:

sto tysiąc milion miliard 400 4 600

Liczebniki porządkowe, liczby ułamkowe, liczby procentowe, kwartały, lata i wyrazy złożone z liczbami oznacza się w niżej podany sposób.

Liczebniki porządkowe:

1 2 9

Liczby ułamkowe:

pierwszy drugi dziewiąty

a) jedność w liczniku:

3 4 8
1/3 1/4 1/8

b) licznik większy od
jedności:

3 6
3/4 6/7

Liczby procentowe:

3 10
3% 10%

Kwartały (wyraz
„kwartał” pomija się):

1 2 3 4
I kwartał
II kwartał itd.

Lata:

a) bieżące stulecie:

67 04 14
1967 1904 1914

b) poprzednie i następne stulecia:

1773 1848
1773 1848

Wyrazy złożone:

58 10 100 1000
pięciolatka 10-lecie (dziesięciolecie) 100-lecie (stulecie) 1000-lecie (tysiąclecie)

Inne połączenia:

3 3 2 2 3
trzy razy potroić rozdwoić rozdwójony potrójny

Przy ustalaniu oznaczeń dla skrótów wyrazów wzięto pod uwagę konieczność ewentualnego łączenia ich z początkowymi lub końcowymi częściami wyrazów. Przez dopisanie znaków przedrostków i zakończeń wyrazów do skrótów podstawowych uzyskuje się ich formy pochodne:

1 1 17 17 17
kierunek kierunki względny uwzględnić waga uwaga uważny

Omówione zasady tworzenia skrótów stanowią podbudowę teoretyczną dla skracania logicznego, które polega między innymi na podobnym upraszczaniu zapisu wyrazów nie ujętych w niżej podanym zestawieniu skrótów stałych.

Poza przedstawionym wyżej podziałem wśród różnych form skróconych można wyodrębnić grupę skrótów bardzo popularnych (występujących w różnych tekstach) i grupę skrótów ściśle specjalistycznych (pojawiających się tylko w tekstach o określonej tematyce). Z tworzeniem tych ostatnich wiąże się konieczność posiadania pewnej wiedzy z zakresu stenografowanej tematyki, bowiem prawidłowe odczytanie skrótów związanych z terminologią nieznaną dziedziny może okazać się bardzo trudne, a nawet wręcz niemożliwe.

Wniosek stąd taki: choć skróty — jako te najbardziej uproszczone formy zapisu stenograficznego — są na pewno pożądane z punktu widzenia szybkości stenografowania, to jednak nie można ich tworzyć za wszelką cenę. Przestankami decydującymi o wprowadzeniu skrótu powinny być: częstotliwość występowania, gwarancja właściwego odczytania oraz odpowiednio duże graficzne uproszczenie pełnej formy wyrazu.

2. ZESTAWIENIE SKRÓTÓW

2.1. Skróty początkowe

A. Skróty oznaczone jednym znakiem spółgłoskowym, grupą spółgłoskową lub grupą zgłoskową:

a) skróty jednobarwne:

fakt ma minister po pod praca swój świat wagę Warszawa wyżej
front Francja klasa (kultura) kraj Kraków plan polityka Polska walc (własny) warunek strona

b) skróty dwubarwne:

– górne:

bardzo choć czas przed skutek słowo towarzysz względnie blok charakter zwany członek

– dolne:

cel co gospodarka koniec szkoła towar granica

c) skróty trzubarwne:

komitet

d) skróty małe:

na raz rzecz sam znaczenie trud już jest

B. Skróty oznaczone samogłoską oraz częścią początkową wyrazu:

Anglia armia autonomia aktyw albo agencja agronom akademicki aktualny
Ameryka aparat artykuł atmosfera autentyczny autorytet Austria Australia
awangarda eksport ekonomia energia ewentualnie inwentarz inżynier istnieć
obowiązek obywatel ogólny olbrzymi oświata oto-otóż układ upływ ustrój

C. Skróty oznaczone częścią początkową wyrazu z samogłoską:

będzie głęboki lecz (leży) ręczyć ciężki kiedy między siebie

twierdzić wbrew zwięzły analiza manifest rychły zwyczaj bądź
 Europa flota łączyć (łożyć) młody mowa ogromny robić tworzyć długo
 duży główny grupa krótki ludzie mówić prócz przypuszczać

D. Skróty wieloznakowe:

dostateczny dyscyplina jeden naród rezerwa rezultat rynek sesja
 termin zjazd dowód finanse forma fundusz kapitał katastrofa
 kategoria każdy kierunek kolektyw kredyt ledwie literatura maksimum
 materiał miejsce miesiąc minimum minuta nawet pokój pomoc
 pośpieszny potężny proletariat propaganda rewolucja rozkwit rozwój różny
 sekunda sposób stopień strategia sukces system sytuacja traktat
 transport wewnątrz wymaga zupełny bank biblioteka bowiem budowa
 budżet burżuazja czerwiec (czerpać) doskonały fabryka historia kilka niezwłocznie
 pełny problem wielki szybko tylko przynajmniej wspaniały zaborczy
 związek gatunek generał Japonia konferencja magazyn maszyna proces
 szeroki sztab w ogóle wycieczka zadanie zapytać zasada zawisły
 zgoda zresztą komplet

2.2. Skróty końcowe

A. Wypisanie zakończenia na linii średniej:

te	ten	to	tu	tym (tam)	być	często	część
dziś	może	myśl	przemysł	widzi	wniosek		

B. Wypisanie zakończenia na linii głównej:

dobry	gdy	gdzie

2.3. Skróty mieszane

aby	automat	bezpieczny	chce	człowiek	decyzja	filozof	handel
godzina	inaczej	konkurs	kontrola	kształt	który	metoda	monopol
obecny	postulat	potencjał	powszechny	produkt	referat	regulamin	sojusz
stosunek	społeczny	szereg	ważny	właściwy	wreszcie	zawsze	zebranie
zjawisko	zjednoczenie	zwłaszcza	zwykle				

2.4. Skróty nieprawidłowe

dla	jak	jeszcze	lub	nadzwyczaj	nasz	się	socjalizm
ta	technika	trzeba	potrzeba	wszystko	wszechstronny		

2.5. Skróty obrazkowe (ideogramy)

dookoła	naokoło	około	wokół	mniej więcej	oklaski	paragraf	procent
proporcja	proporcjonalny	prostopadły	równoległy	równy	nierówny	nierównomierny	również
wiele	więcej	większy	niewiele	za wiele	że		

2.6. Nazwy miesięcy i dni tygodnia:

Nazwy miesięcy:

styczeń

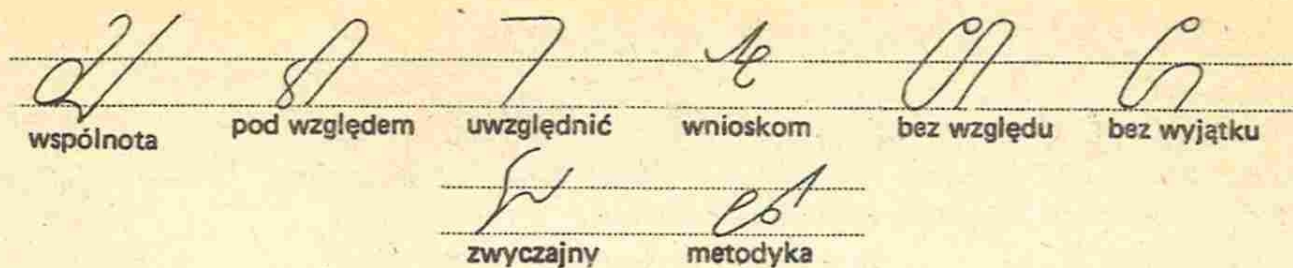
luty

Nazwy dni tygodnia:

poniedziałek

2.7. Formy pochodne skrótów

agronomia	aktywny	aktywnie	uaktualnić	uaktywnić	najbardziej	nie bardzo
bądźcie	będziemy	niezbędny	niebyc	odbyć	przebyć	
przybyć	byłbym	bylibyście	ubezpieczenie	celny	dotychczas	ówczesny
nie chce	udoskonalic	dobrobyt	fabrykat	prefabrykat		nie ograniczany
nieograniczony	jednostka	jednolity	jednakże	nie każdy	niekiedy	
kilkanaście	kilkakrotnie	kilkadziesiąt	koniecznie	mogło	można	
niebawem	niezwłocznie	zaledwie	magazynier	odmowa	namowa	przemówić
pomagać	proletariusz	pomyśl	oprócz	przede wszystkim	w rezultacie	
rzeczywiście	skutecznie	socjalistyczny	technik	potwierdzić	stwierdzić	
tamten	tamtęj	tamtędy	tym razem	potem (po tym)	tej	
od tej	teraz	tutaj	zakład	wykład	układ	
uwarunkować	bezwarunkowo	wewnętrzny	od zewnątrz	im większy	tym większy	

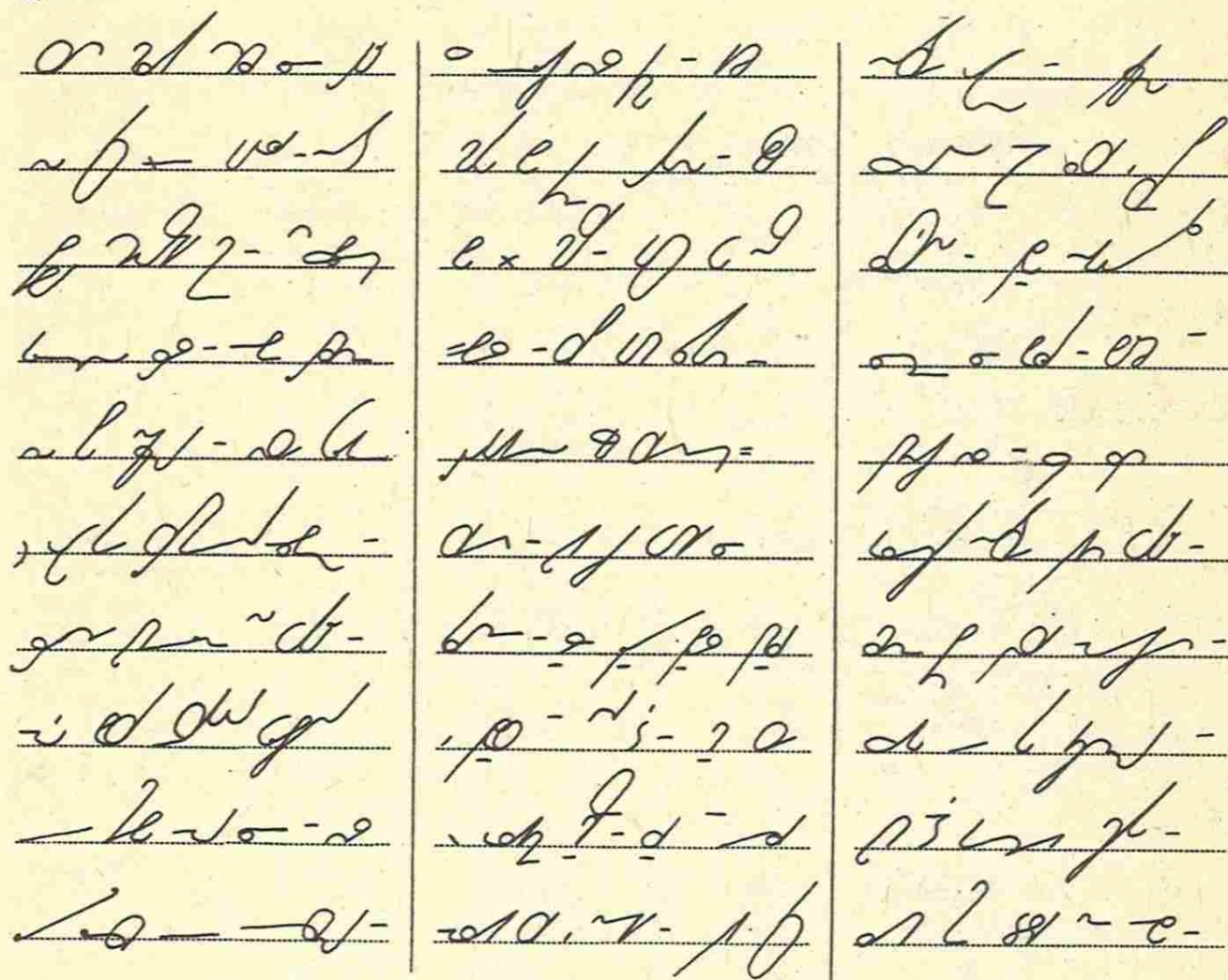

ĆWICZENIE 35

Napisać pod dyktando poznane skróty podane tłustym drukiem w alfabetycznym zestawieniu skrótów (s. 141 – 153). Zestawienie skrótów można podzielić do dyktowania na cztery części: A-G, H-N, O-R, S-Ż. Odczytać stenogram każdego odcinka i poprawić błędy.

ĆWICZENIE 36

a.

b.

dziewięćdziesiąt, siódmy, 1/18, 4/7, 23%, trzeci kwartał, 1968 r. 5-lecie, podwoić, potrójnie, poważnie, normalny, katastrofalny

GRAFICZNE ZAKOŃCZENIA WYRAZÓW

1. -UJE, -UJĄ, -UJCIE, -UJECIE, -NEMU

Końcówki „-uje”, „-ują”, „-ujcie” i „-ujecie” pisze się zgodnie z zasadami łączenia ich końcowych znaków po samogłosce „u”:

-uje	-ują	-ujcie	-ujecie
aktywizuje	aktywizują	monopolizujcie	aktywizujecie
analizuje	analizują	centralizujcie	aktualizujecie
filozofuje	filozofują	manifestujcie	fabrykujecie
wnioskuje	wnioskują	agitujcie	agitujecie
Końcówkę „-nemu” oznacza się przez połączenie „n” z „u”:			
-nemu	-nemu	-nemu	-nemu
materialnemu	celnemu	skutecznemu	

Skróty:

idealny	indywidualny

ĆWICZENIE 37

a.

b.

c.

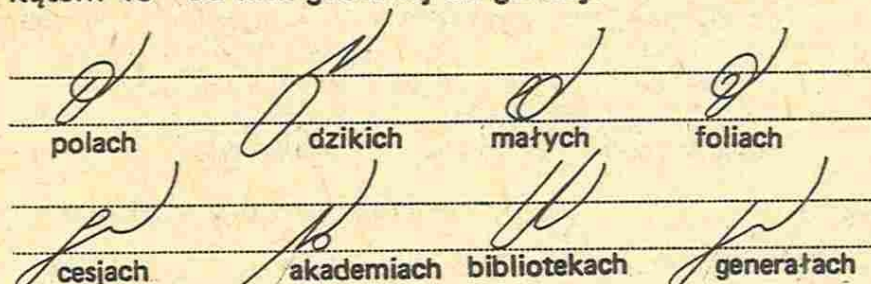
aktywizuje, analizują, celuje, buduje, obowiązuja, interesują, informujecie, magazynujecie, potrzebujecie, gospodarujecie, projektujecie, rezerwujecie, wnioskuje, aktualnemu, idealnemu, indywidualnemu, fabrykuje, sekundują, kierujecie, postępujecie, maksymalnemu, wyhoduje

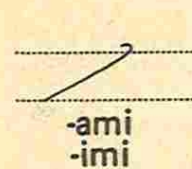
2. -(I, J)ACH, -I(-Y)CH; -(I, J)AMI, -(I, Y)MI; -EJ; -(I)EGO; -(O, OWE)GO; -OWEJ

W celu oznaczania końcówek wyrazów tej grupy stosuje się niżej podane specjalne znaki:

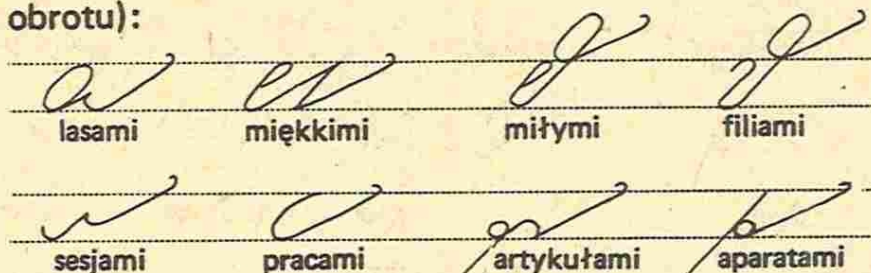
 - znak dwumiarowy górny, biegnący łukiem pochylonym pod kątem 45° od linii głównej do górnej:

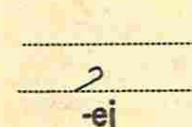
-ach
-ych
-ich
-iach
-jach

 - znak nieco większy niż 1 miara, rozpoczynający się od linii głównej i biegnący pod kątem 30° do linii średniej, którą przecina swoim zakończeniem w formie zaokrąglenia w lewo (1/2 obrotu):

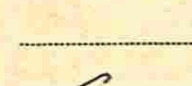
-ami
-imi
-ymi
-iami
-jami

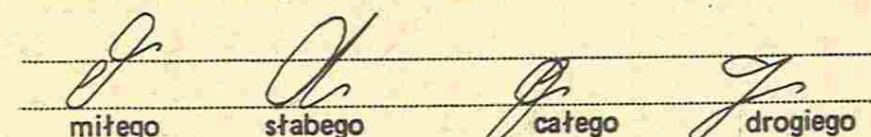
 - oznaczenie „j” na końcu wyrazu po samogłosce „e”:

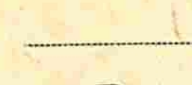
-ej

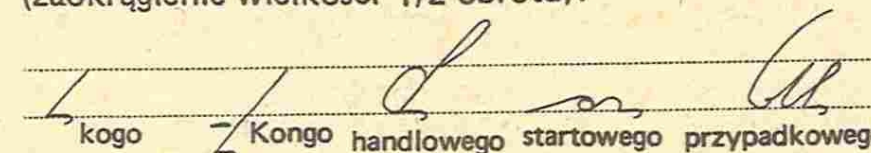
 - znak alfabetyczny „e” kończący się zaokrągleniem w prawo (wielkości 1/2 obrotu):

-ego
-iego

 - znak alfabetyczny „o” kończący się zaokrągleniem w prawo (zaokrąglenie wielkości 1/2 obrotu):

-go
-ogo
-owego

— znak alfabetyczny „o” kończący się zaokrągleniem w lewo (odwrotnie jak „-go”):

— powiązanie znaku „n” ze znakiem „-ach”, „-ych”, „-ich”:

ale:

ale:

Przy zakończeniach „-nej” i „-nego” można pomijać znak „n”, jeżeli nie utrudni to napisania i odczytania wyrazu:

ale:

ale:

Skróty:

tych tymi tego tamtych tamtymi tamtego

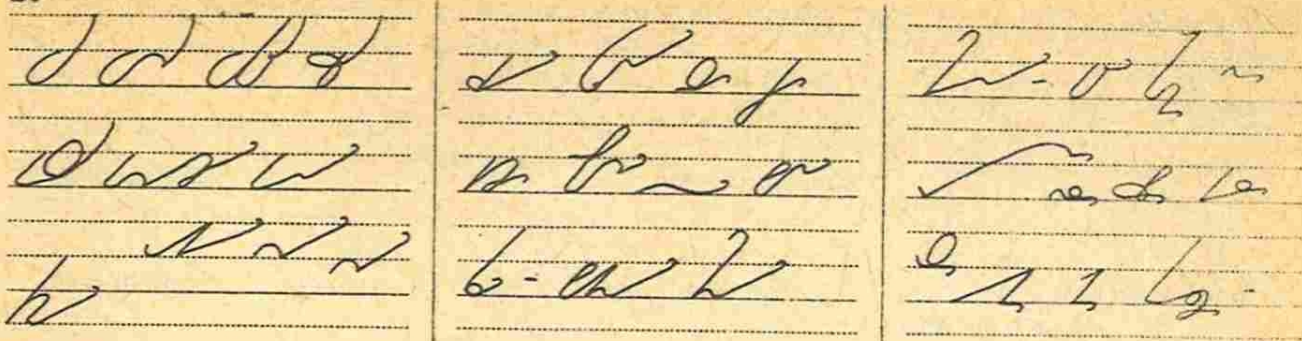
ĆWICZENIE 38

a.

Ćwiczenie 38a zawiera trzy kolumny z przykładami pisanego w kursywie słownictwa i skrótów. Każda kolumna ma sześć linii z dwoma wierszami przykładów na linii. Kolumny zawierają:

- Słownictwo: szynach, wolnych, tanich, jaskiniach, aktywnych, aktualnych, aktywach, aktualiach, szykanami, sprytnymi, skrzyniami, celnymi, bibliotecznymi, celami, bibliotekami.
- Skróty: tych, tymi, tego, tamtych, tamtymi, tamtego.

b.

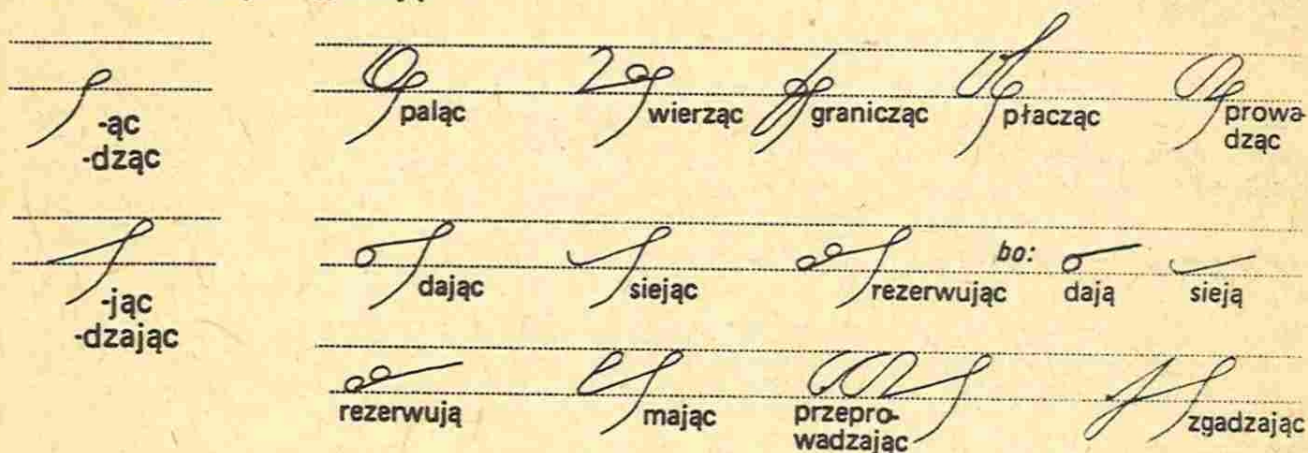

c.

skałach, ostrych, górnych, plakatami, stopami, waszymi, podaniami, stałej, licznej, miłego, skłonnego, rentownego, planowego, celowego, handlowego, eksportowej, stokami, groźnymi, przyborach, skromnych, kolej, kolejnej, materialnego, nadmiernego, kosztownego, stanowego, ciasnymi, przewodach, związanych, dzielnymi, dziełami, gruntownego, gruntowego, licznego, oddziałowej, centralnymi, centralami, gotowego, nadwoziach, zakazanych, warunkowego, przemysłowej, następnego, nowej

3. -(DZ)ĄC; -(DZA)JĄC; -(DZ, J, DZAJ, WAJ)ĄCA I POCHODNE

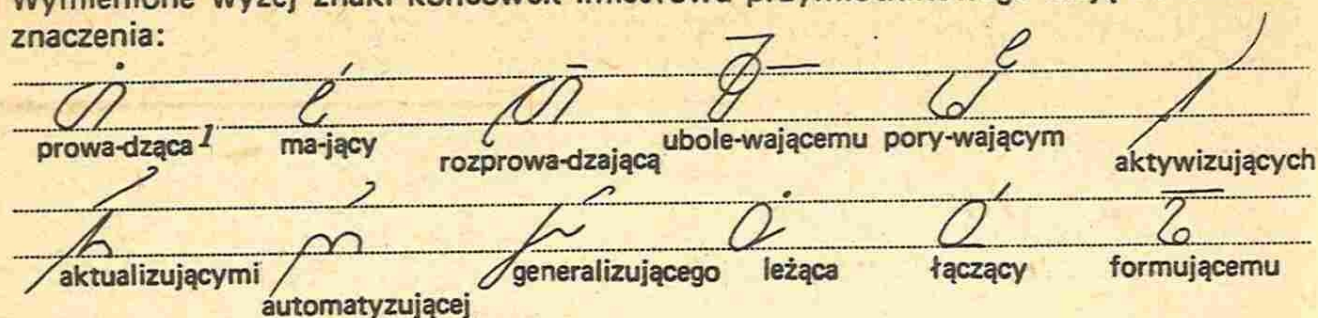
Końcówki imiesłowu nieodmiennego „-ąc” i „-jąc” oznacza się przez połączenie znaku „c” tak jak po „o-a” i „io(ia)-jo(ja)”; końcówki te mają również dodatkowe znaczenia „-dząc” i „-dzając”:

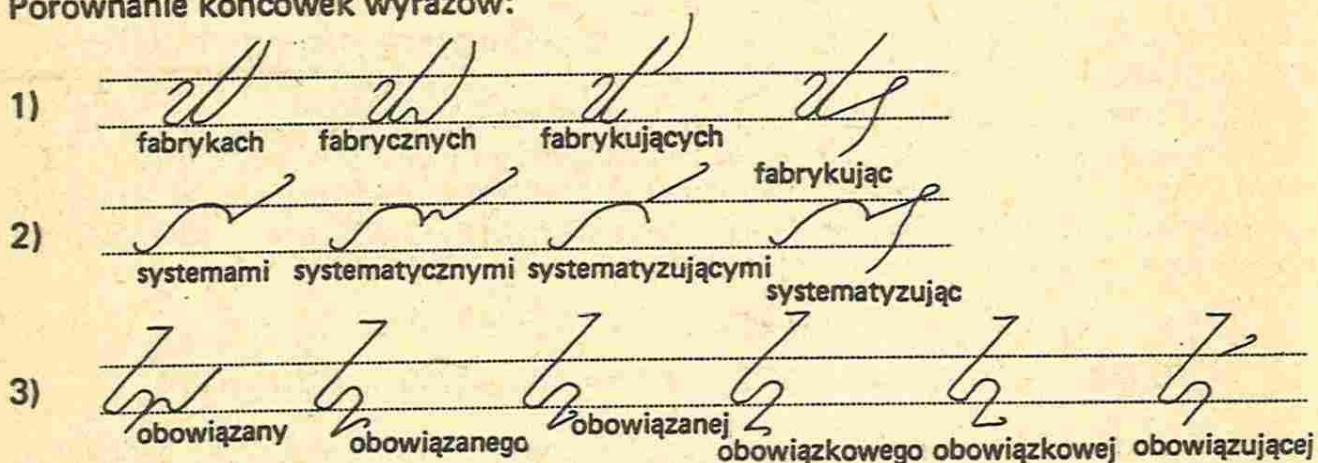
Przy oznaczaniu końcówek imiesłowu przymiotnikowego czynnego pisze się na linii średniej znak kończący wyraz; do oznaczania „a” oraz „y” w końcówkach „-ąca” i „-ący” wykorzystuje się znaki diakrytyczne tych samogłosek:

Wymienione wyżej znaki końcówek imiesłowu przymiotnikowego mają dodatkowe znaczenia:

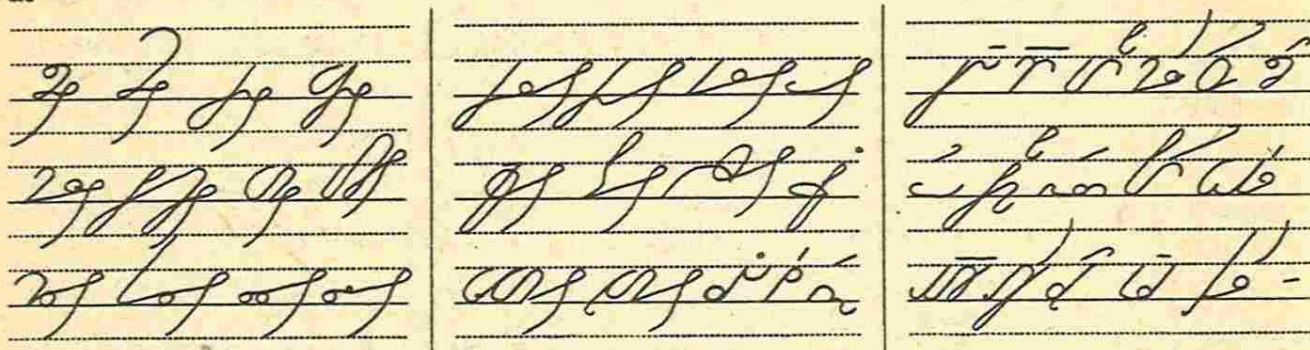

Porównanie końcówek wyrazów:

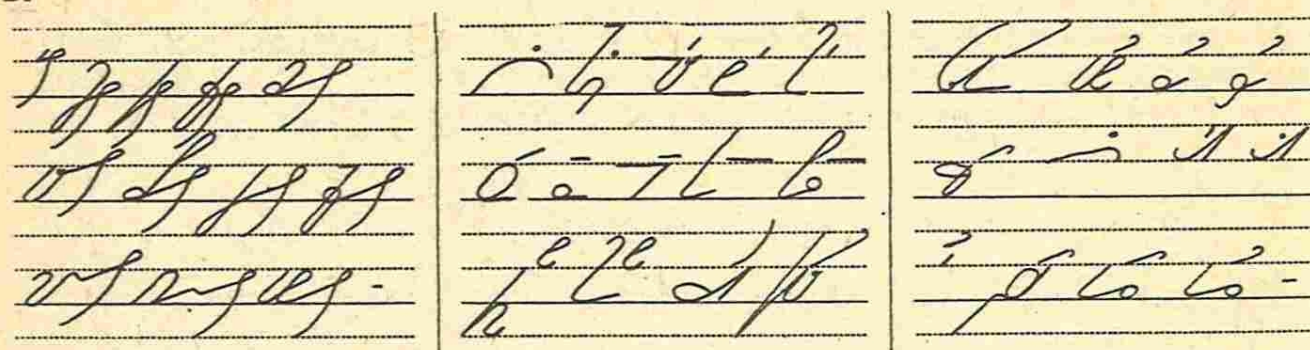

ĆWICZENIE 39

a.

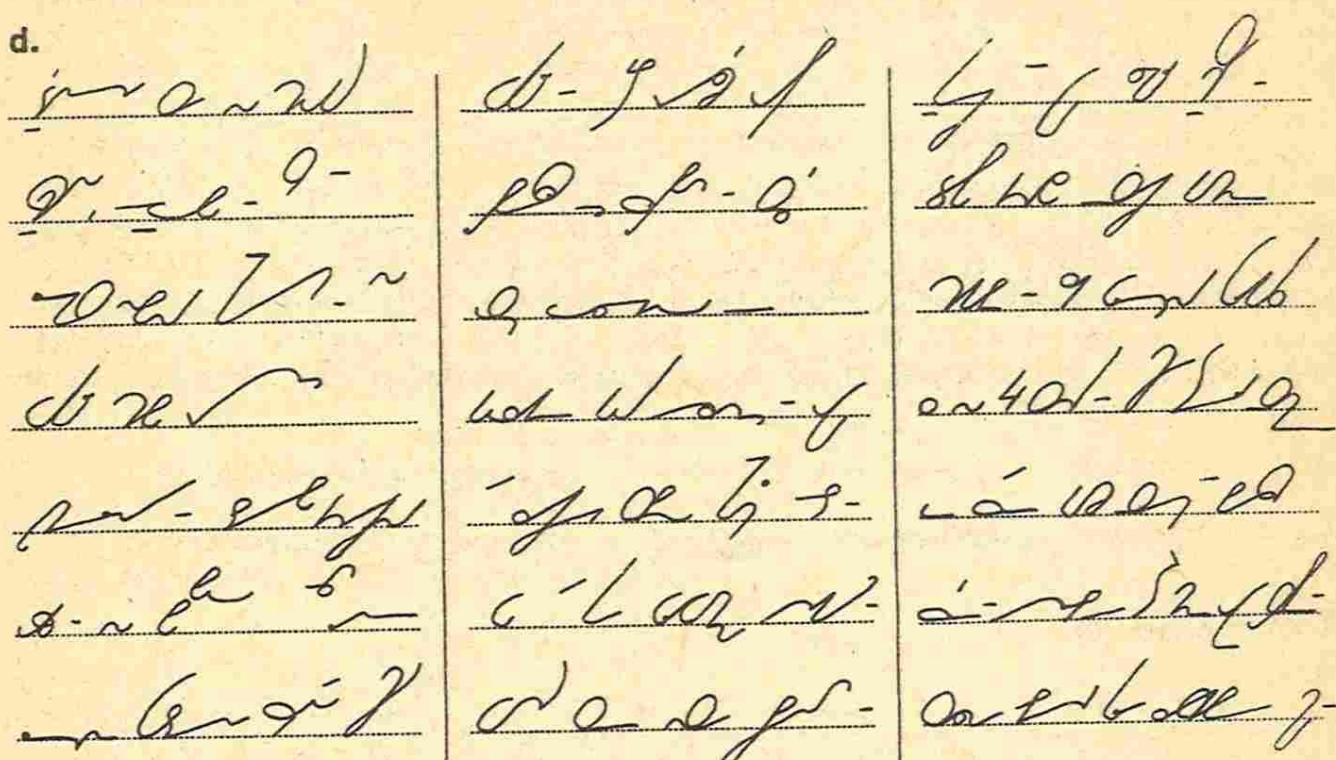
b.

¹ Przed końcówką „-ywająca” i jej pochodnymi zaznacza się samogłoskę „y” w poprzedzającej końcówkę części wyrazu; inne samogłoski w formach pochodnych się pomija.

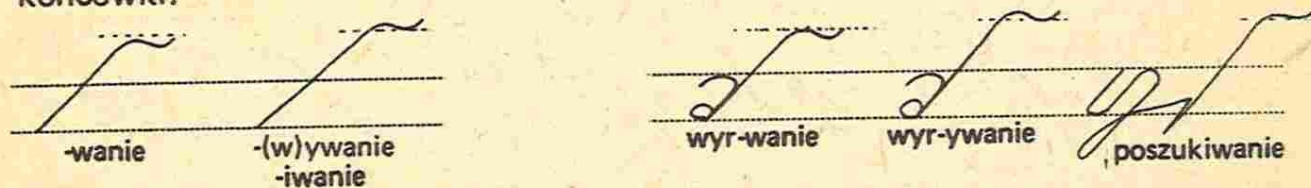
c.
 biorąc, udając, podając, budująca, rozkwitający, doskonalący, mechanizujących,
 pełniącego, rezerwującej, gospodarujący, handlującym, sytuującą, wymagającymi,
 magazynujące, procesujące, propagująca, nazywającej, przykrywającej, zgadzającej,
 decydującemu

d.

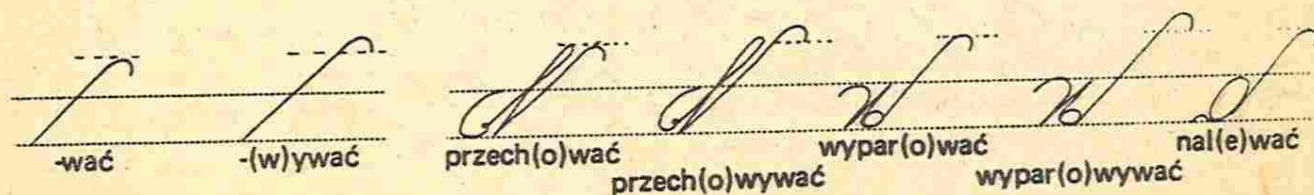
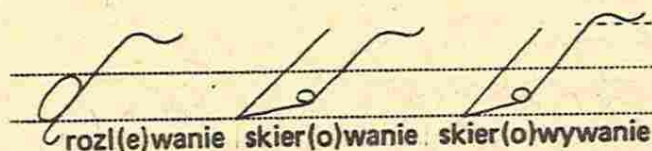

4. -(E,O)WANIE; -(W)YWANIE I POCHODNE

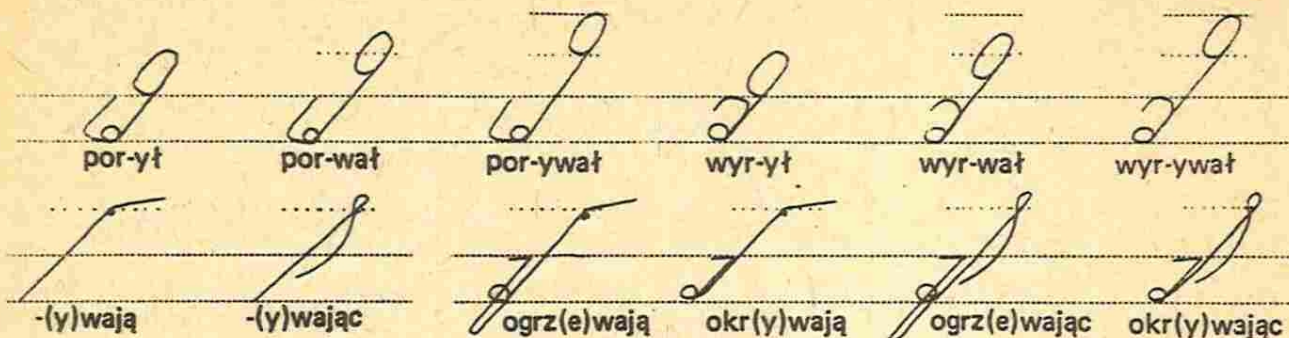
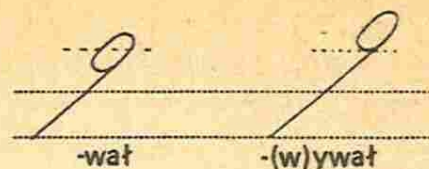
Wszystkie znaki końcówek tej grupy rozpoczynają się od alfabetycznego znaku końcowego samogłoski „a”, natomiast kończą się ostatnim znakiem brzmienia końcówki:

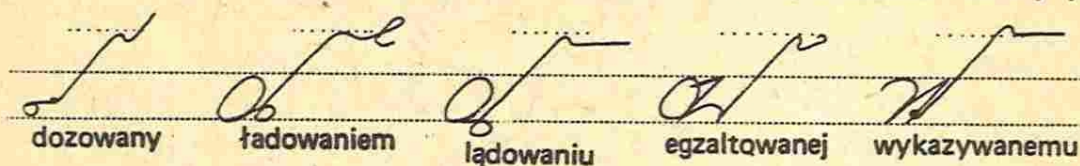
Przed znakami końcówek „-wanie” i „-(w)ywanie” (a także przed znakami następujących końcówek: „-wać”, „-wał”, „-wają”, „-wając”) pomija się samogłoski „e” i „o”:

W odróżnieniu od poprzednich znaków zakończeń tej grupy znak „ł” końcówek „-wał” i „-(w)ywał” jest umieszczany o 1/2 miary wyżej:

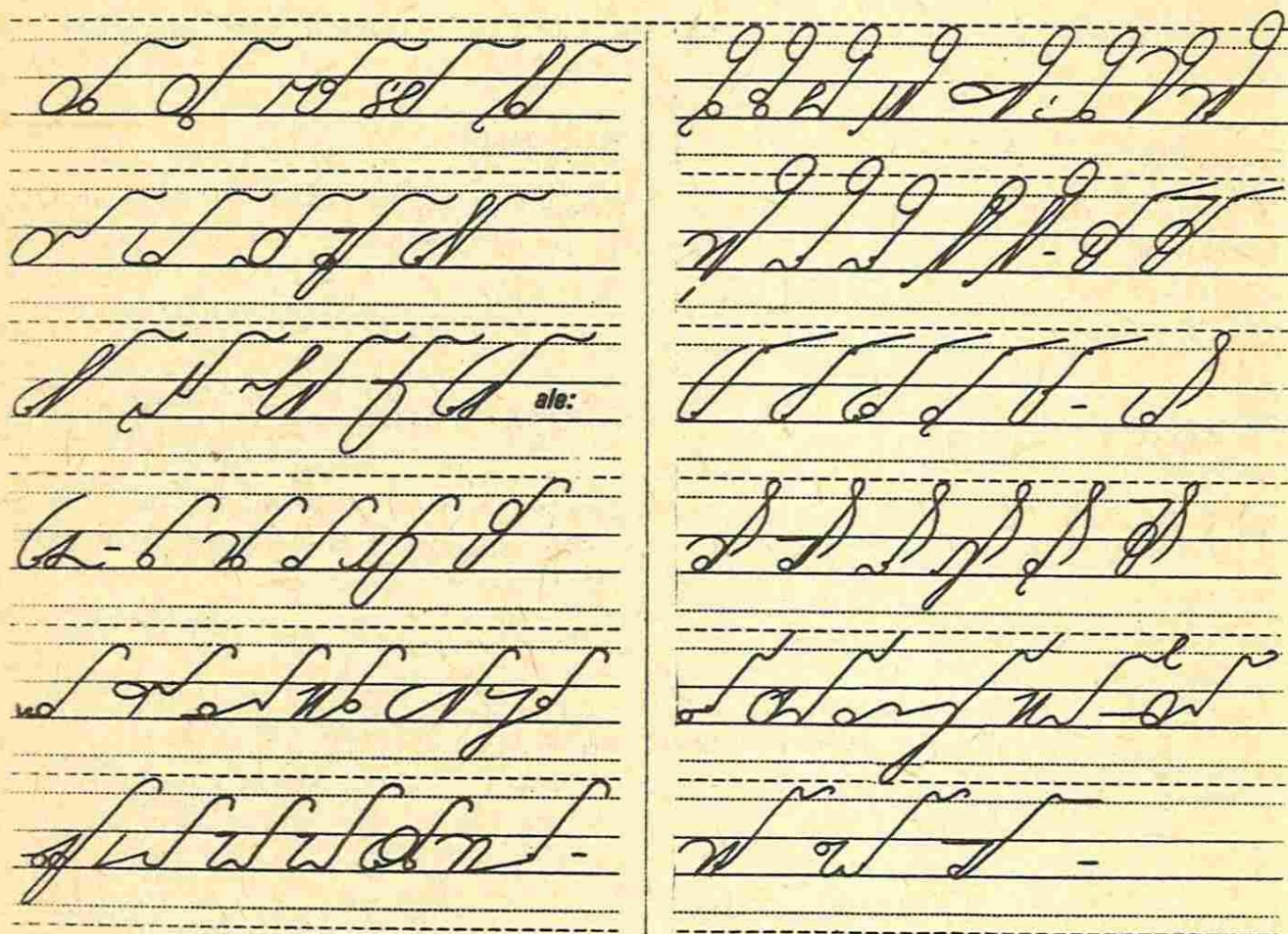

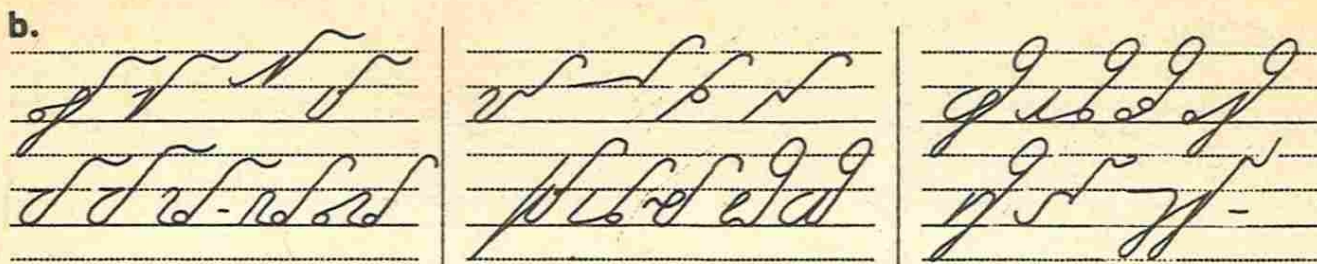
Na podstawie omówionych wyżej zasad można tworzyć dalsze formy pochodne:

ĆWICZENIE 40

a.

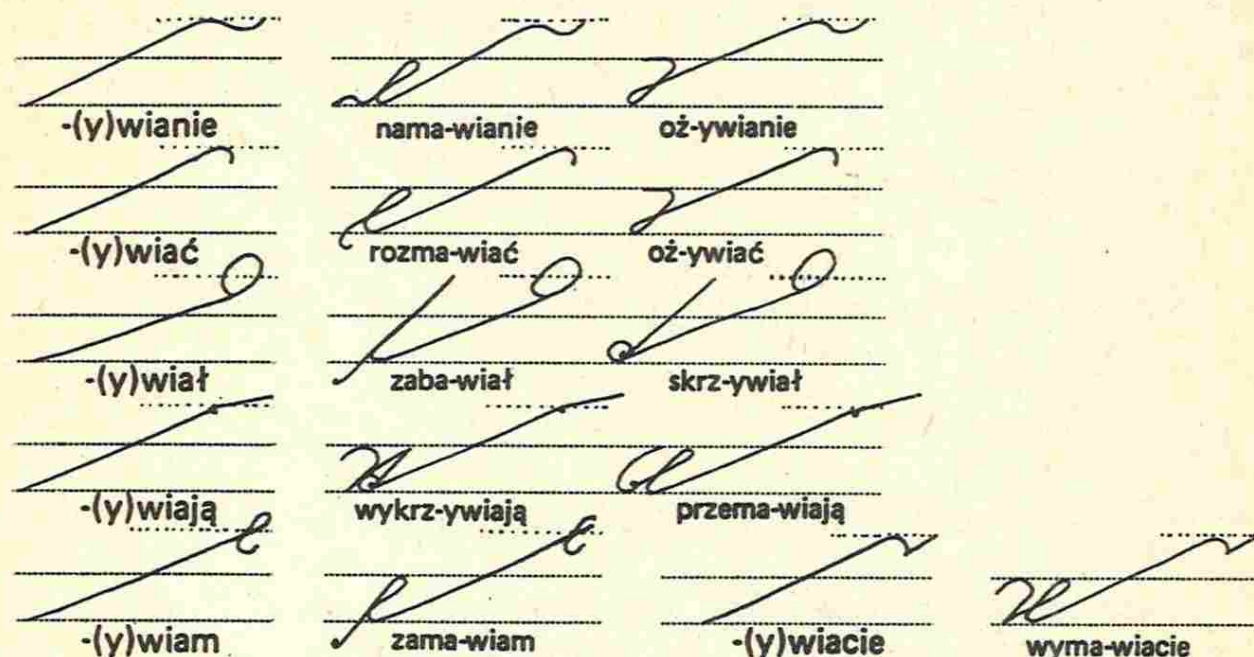

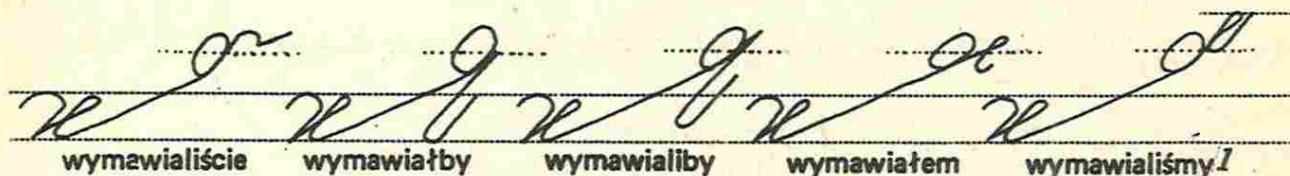
c.
 udawanie, skandowanie, nawoływanie, skazywanie, kupował, skasował, odpoczywał, polewać, modelować, przegrywać, porywają, spożywają, sekundować, transportować, realizowanie, traktowanie, prasowanie, instalował, sterować, ukrywają, stopniować, murowany, rozlewają, wymachiwał, hamować, umocowanie, zgadywać, przeżywał, polewając, rozlewać, poszukiwać, analizował, fabrykowanie, konferować, okrywając, nadzorowany, inwestowanie, inwentaryzować, monopolizowanie, zszywają, centralizowanie, magazynowanie

5. -(Y)WIANIE I POCHODNE

Znaki końcówek tej grupy tworzy się podobnie jak znaki grupy „-wanie” z tą różnicą, że są one bardziej pochylone (kąt 30°):

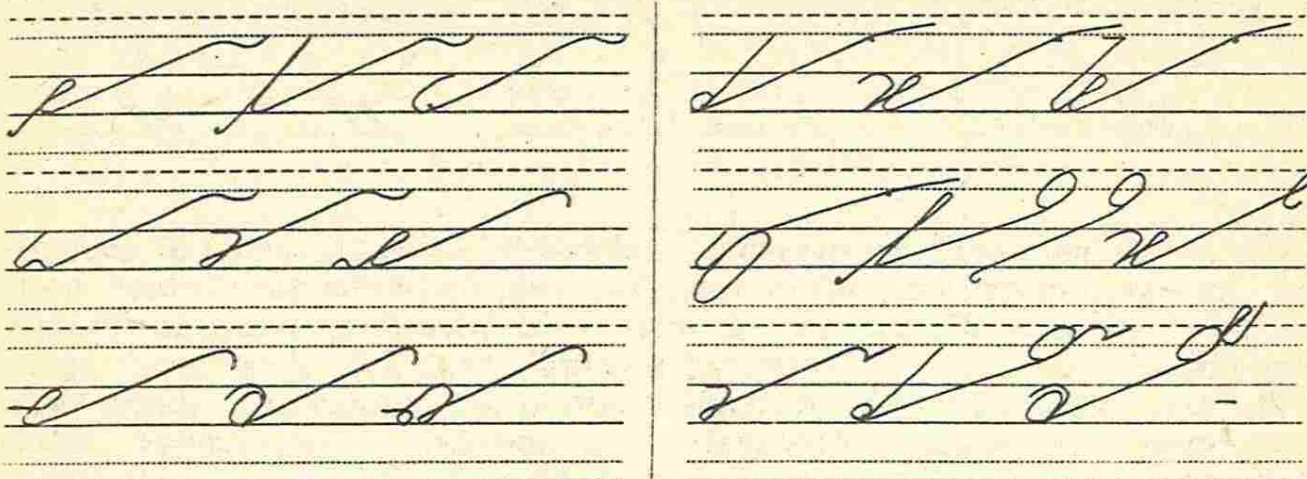
Inne formy pochodne:

¹ W końcowym „-śmy” pomija się znak „ś”.

ĆWICZENIE 41

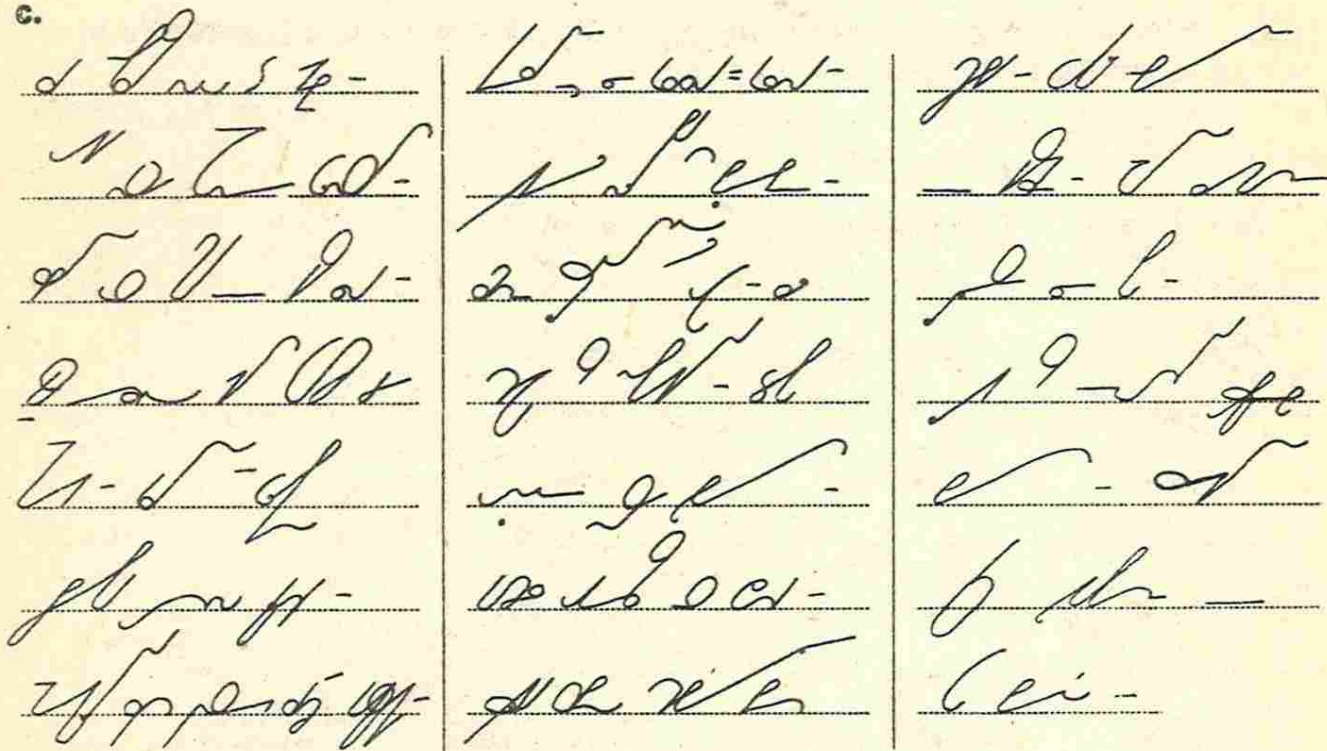
a.

b.

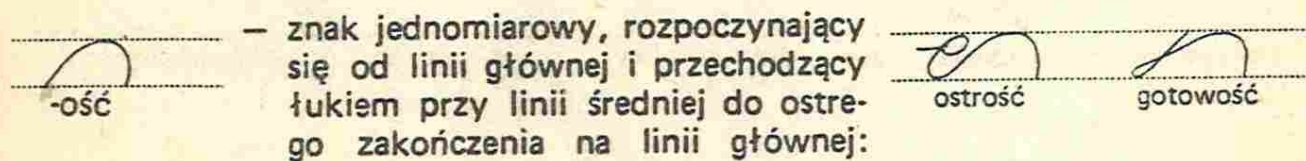
zabawiać, podziwiam, wyławianie, ponawiacie, omawiają, odnawiany

c.

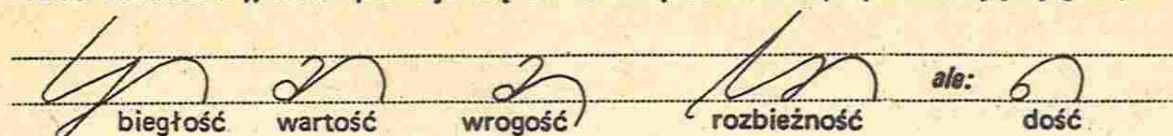

6. -OŚĆ; -(L)IWOŚĆ I POCHODNE; -(S, C, DZ)TWO

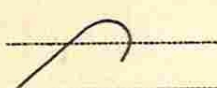
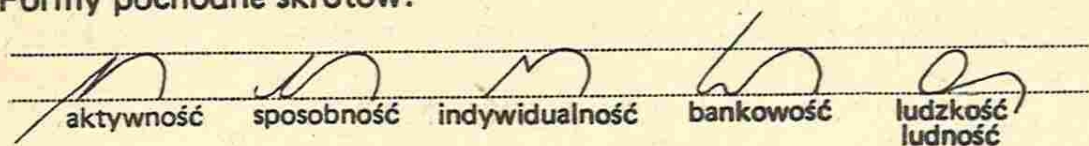
Dla oznaczania końcówek tej grupy wykorzystuje się niżej podane specjalne znaki:

Przed znakiem „-ość” pomija się znak bezpośrednio poprzedzającej go spółgłoski:

Formy pochodne skrótów:

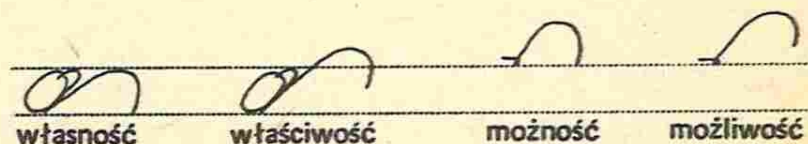

Podniesienie znaku końcówki „-ość” o 1/2 miary nadaje mu nowe znaczenie:

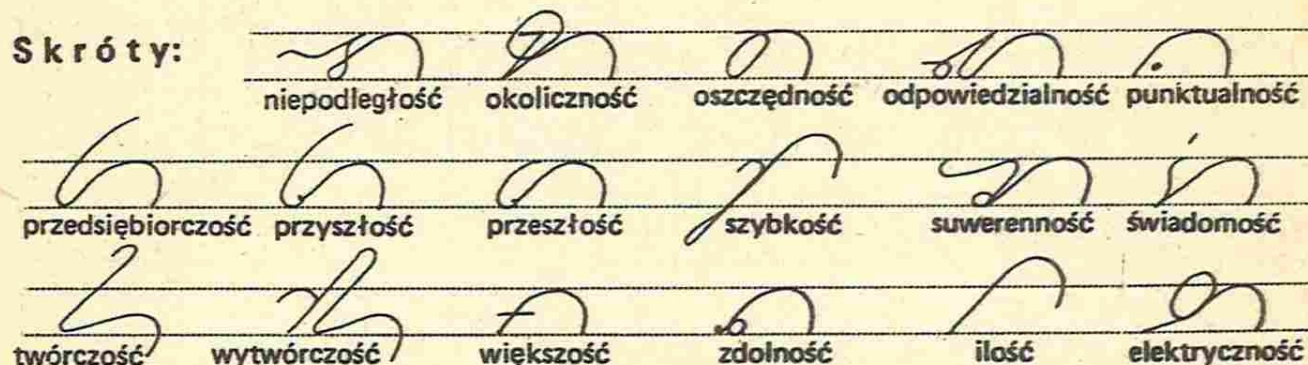
-liwość
-itość
-istość
-iwność
-itelność
-ytelność

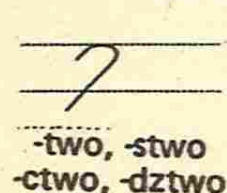
Zróżnicowanie znaków tych końcówek zapobiega dwuznaczności niektórych wyrazów:

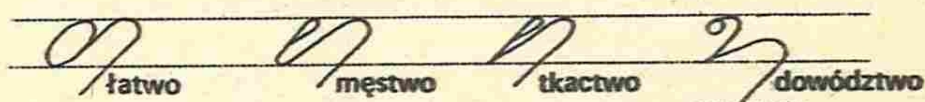
Skróty:

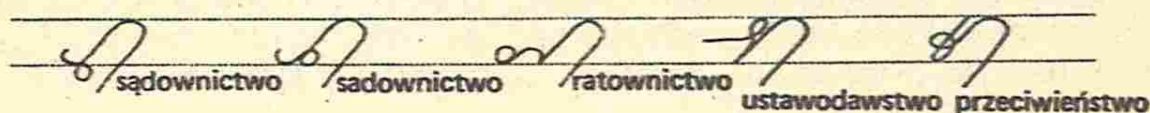
Znak „-two” ma nieco inną formę graficzną niż znaki omówionych wyżej końcówek tej grupy:

-- znak rozpoczyna się na wysokości 3/4 pola głównego szerokim zaokrągleniem przy linii średniej i kończy się ostro w połowie pola dolnego (wielkość 1 1/2 miary):

Znakiem tej końcówki skraca się także dłuższe części wyrazu, jeżeli część początkowa wyrazu pozwoli na jednoznaczne odczytanie całego wyrazu:

Skróty:

państwo bezpieczeństwo bogactwo hutnictwo ministerstwo mocarstwo
 przedsiębiorstwo racjonalizatorstwo społeczeństwo współzawodnictwo zwycięstwo przewodnictwo

ĆWICZENIE 42

a.

Handwriting practice for section a, showing cursive letters and words on lined paper.

b.

Handwriting practice for section b, showing cursive letters and words on lined paper.

c.

Handwriting practice for section c, showing cursive letters and words on lined paper.

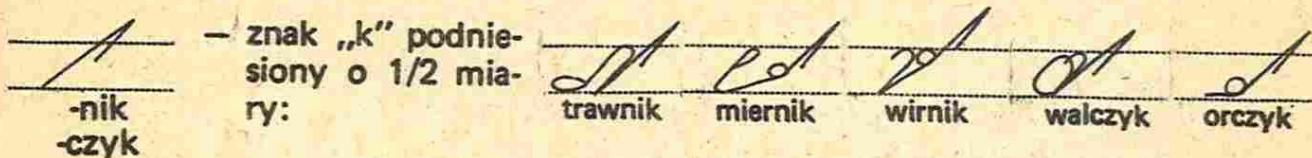
d.

złość, kolejność, zawziętość, pobłażliwość, ogrodnictwo, sąsiedztwo, rodzeństwo, gospodarstwo, elektryczność, niepodległość, miłość, słabość, zwięźłość, gadatliwość, malarstwo, lecznictwo, mnóstwo, członkostwo, przedsiębiorstwo, banko-

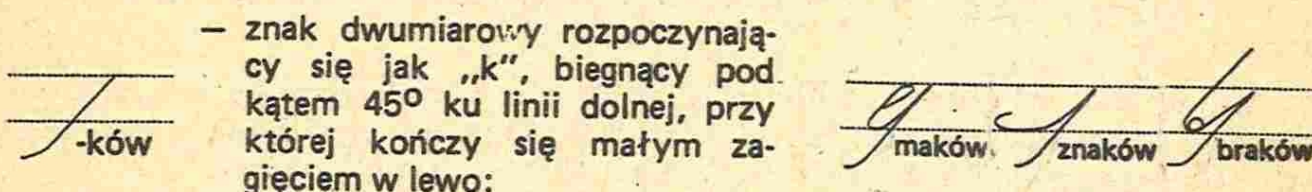
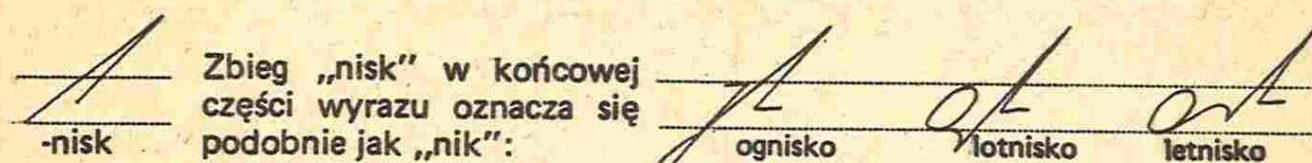
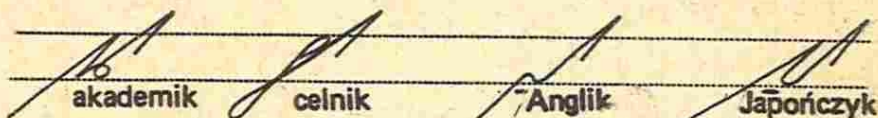
wość, rachunkowość, sadownictwo, sądownictwo, mocarstwo, punktualność, ludność, współzawodnictwo, zwycięstwo, świadomość, obywatelstwo, hutnictwo

7. -NIK; -CZYK; -KÓW; -NIKÓW; -CZYKÓW; -SKOP

Znaki końcówek tej grupy wywodzą się od znaku „k” lub od znaków części wyrazów z „k”:

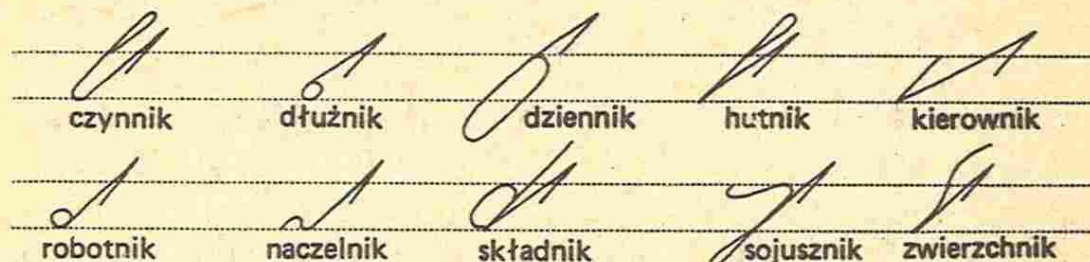
Formy pochodne skrótów:

W podobny sposób oznacza się końcówkę „-sków”, lecz znak „sk” wraz z częścią końcową staje się znakiem trzymiarowym:

Skróty:

ĆWICZENIE 43

a.

st l t n t
t t t t t
t t t t t
t t t t t

st l t n t
t t t t t
t t t t t
t t t t t

st l t n t
t t t t t
t t t t t
t t t t t

b.

st l t n t
t t t t t
t t t t t
t t t t t

st l t n t
t t t t t
t t t t t
t t t t t

st l t n t
t t t t t
t t t t t
t t t t t

c.

piórnik, wirnik, grzechotnik, namiestnik, ognik, przeciwnik, przewodnik, strażnik, licznik, wieków, znaków, nawyków, składników, kruków, wysoków, dłużników, zwierzchników, czynników, sojuszników, diaskop

d.

st l t n t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t

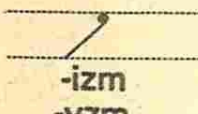
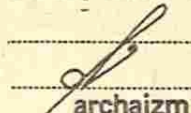
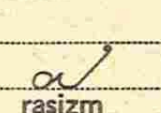
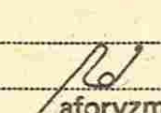
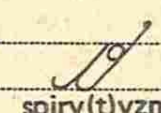
st l t n t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t

st l t n t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t
t t t t t

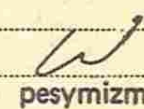
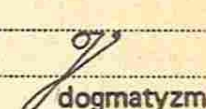
8. -IZM; -YZM; -ISTA; -YSTA

Przy oznaczaniu końcówek tej grupy stosuje się zasady łączenia znaków małych po „i-y”:

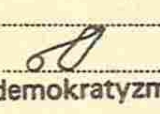
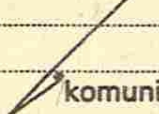
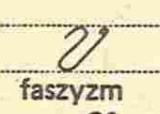
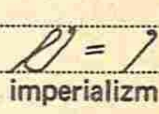
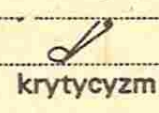
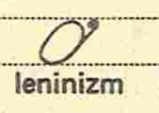
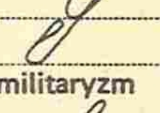
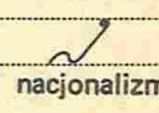
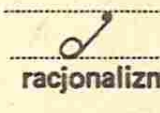
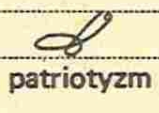
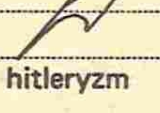
— oznacza się przez połączenie znaku „i-y” ze znakiem „z”; przed znakiem tym pomija się poprzedzające go bezpośrednio spółgłoski, jeżeli początkowa część wyrazu pozwoli na jednoznaczne odczytanie wyrazu:

 archaizm
  rasizm
  aforyzm
  spiry(t)yzm

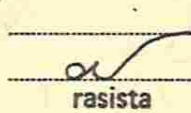
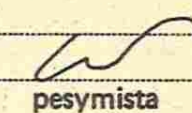
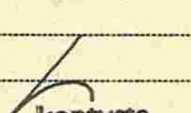
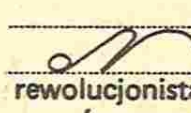
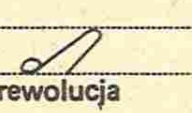
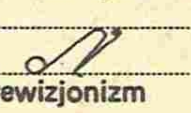
Często na zasadzie sugestywności skracają się dłuższe części wyrazu:

 daltonizm
  pesymizm
  dogmatyzm

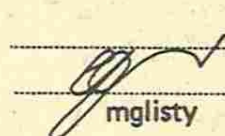
Skróty:

 antagonizm
  demokratyzm
  komunizm
  faszyzm
  imperializm
 krytycyzm
  internacjonalizm
  leninizm
  militaryzm
  nacjonalizm
 racjonalizm
  patriotyzm
  hitleryzm

— oznacza się znakiem „st” podniesionym po „i-y”; zasady pomijania spółgłosek jak przy znaku „-izm, -yzm”:

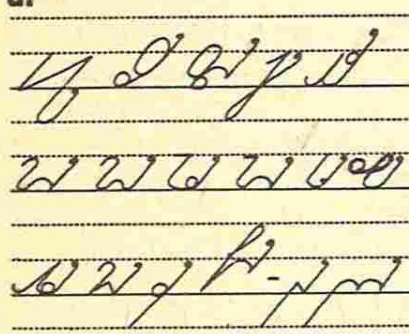
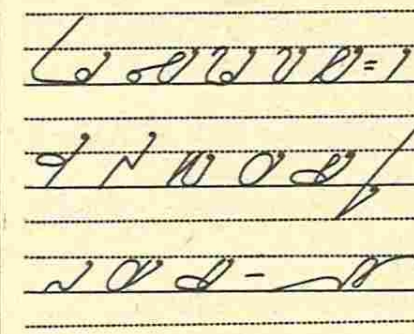
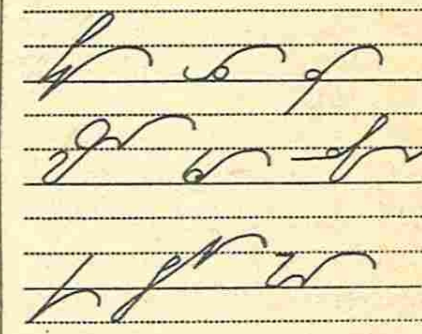
 -ista
-ysta
 rasista
  pesymista
  daltonista
  kontysta
 rewolucjonista
  rewizjonista
 bo:
 rewolucja
  rewizjonizm
 (umowne zróżnicowanie)

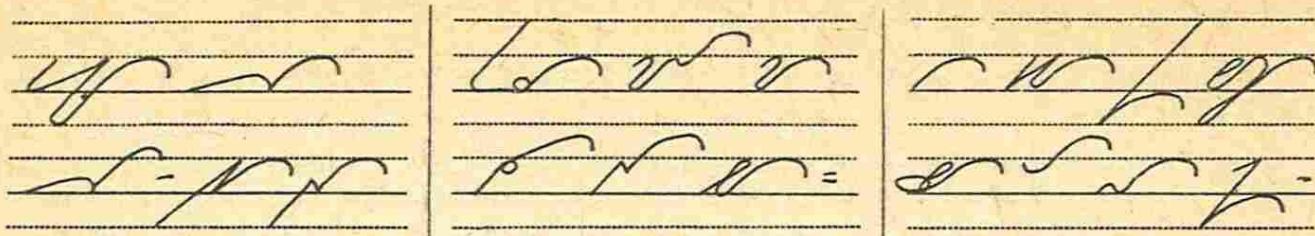
Z wyjątkiem samogłoski „a” wszystkie inne samogłoski oznacza się po tym znaku:

 mglisty
  uroczyste

ĆWICZENIE 44

a.

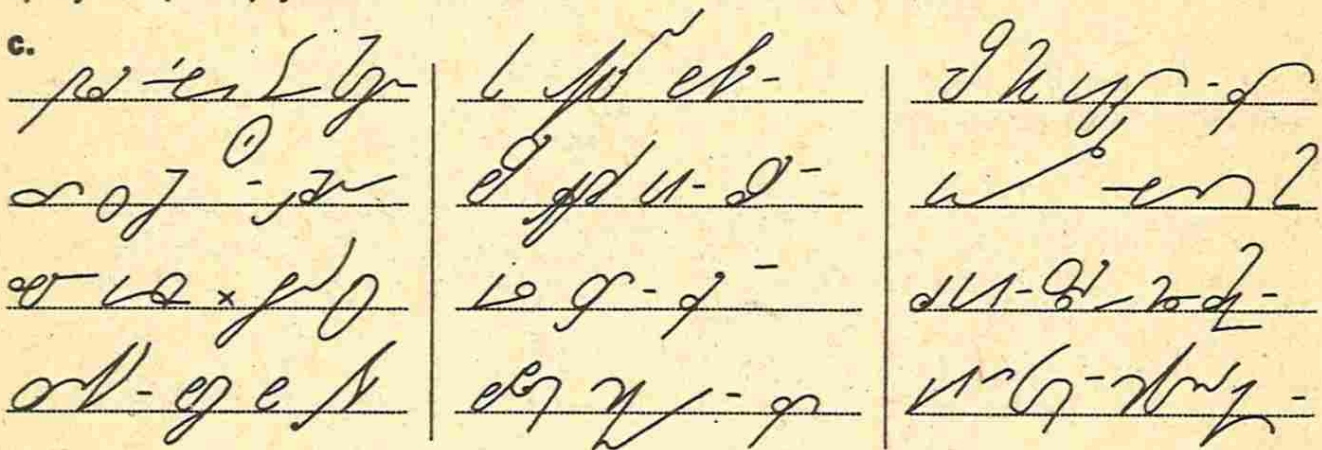

b.

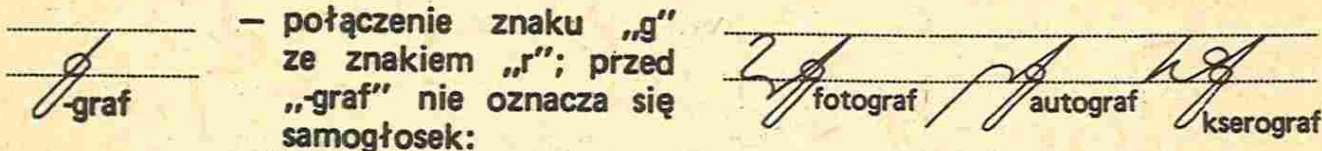
tragizm, cynizm, pesymizm, dogmatyzm, rowerzysta, kolorysta, oportunist, oku-
lista, listy, archaizm, rasizm, dentysta, aforyzm, pesymista, mgliste, dogmatyzm,
specjalista, tradycjonalizm

c.

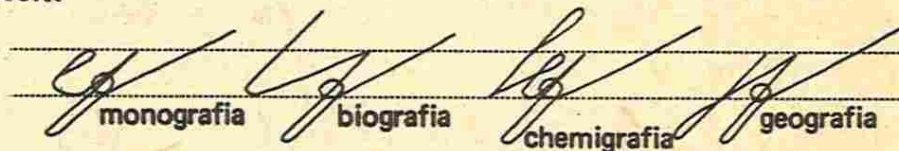

9. -GRAF; -LOG; -ŁOG; ŁÓG

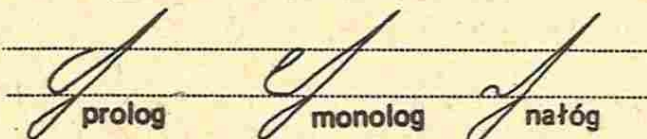
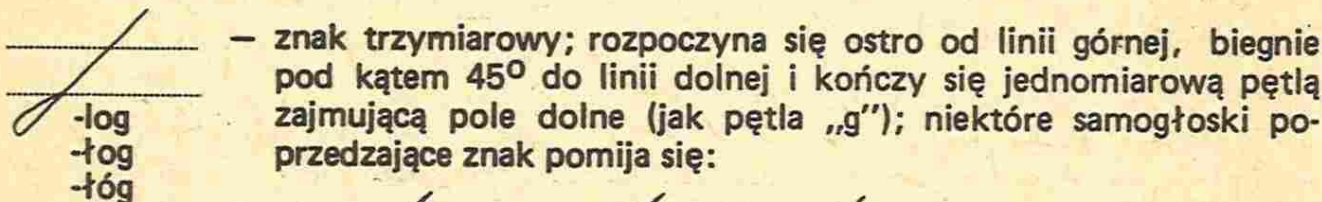
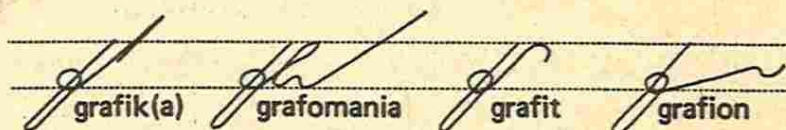
Oznaczenia końcówek tej grupy są związane graficznie z cechami znaku „g”:

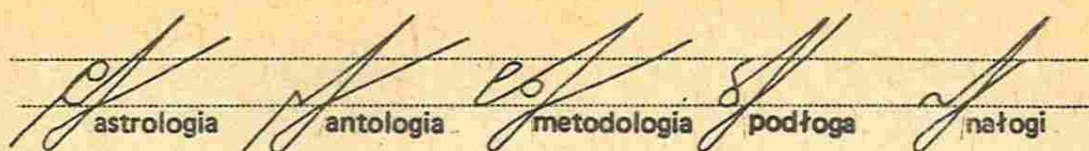
Końcowe znaki wyrazu
dopisuje się do „graf”:

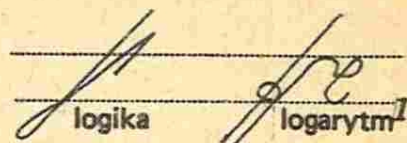
Znaku „graf” można użyć
do oznaczania innych czę-
stek wyrazu:

Wszystkie znaki końcowe występujące po znaku „-log, -łog, -tóg” dopisuje się:

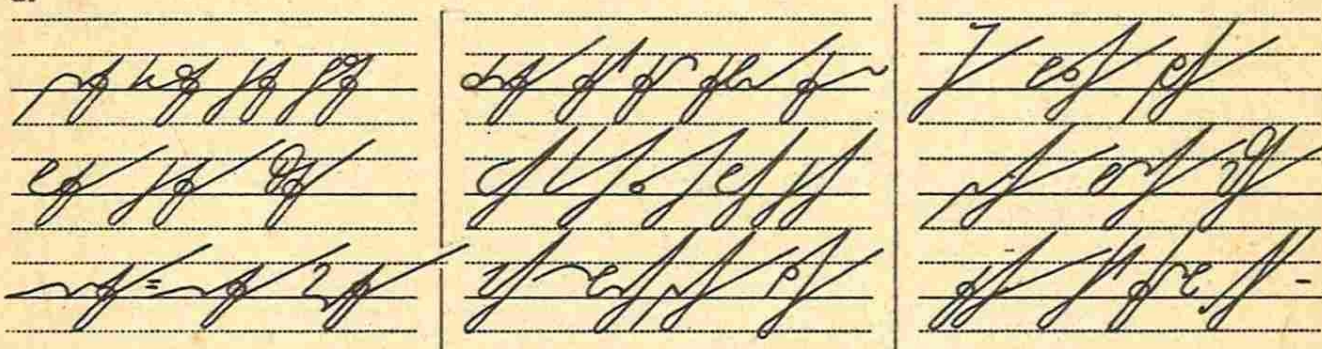

Znak „-log” stosuje się również do oznaczania początkowych części wyrazów:

ĆWICZENIE 45

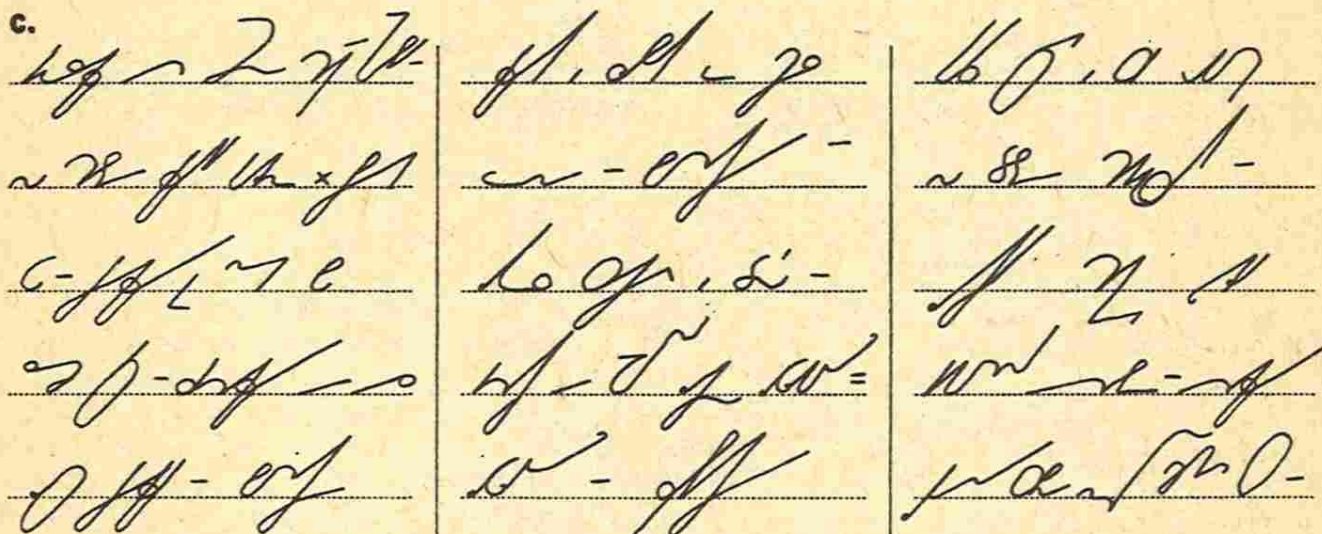
a.

b.

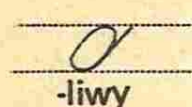
litograf, fotograf, kartograf, geografia, biografia, scenografia, kaligrafia, katalog, astrolog, kardiolog, stomatologia, geologia, archeologia, biologia, zoolog, rozłogi, psycholog, morfologia

c.

10. -LIWY; -TOR; -TUR(A); -N(I)AĆ; NAĆ

Końcówki tej grupy oznacza się na różnych zasadach — w końcówce „-liwy” pomi-ja się końcową zgłoskę, pozostałe końcówki oznacza się za pomocą znanych już znaków połączeń spółgłosek i poszerza się ich znaczenie:

— połączenie znaku „l-t” ze znakiem „i”; połączenie przebiega według zasad łączenia „l-t” z poszczególnymi znakami; po zna-ku tym nie oznacza się żadnych samogłosek kończących wyrazy:

¹ Przy łączeniu ze znakami lewoobrotowymi pętla dolna zmienia kierunek kreślenia.

szkodliwy gorliwy chorobliwy złośliwy

Skróty:

sprawiedliwy możliwy niemożliwy

-tor
-tur(a)

- znak „tr-tor”:
lokator protektor garnitur awantura apretura

Skróty:

administrator agitator dyrektor dyktator faktura inicjator
instruktor konstruktor nowator propagator wizytator aparatura

-nać
-nać
-niać

- znak „nt-nd”:
zaczynać wspominać ominąć tonąć zabraniać ośłaniać

-nacie
-niacie

w kombinacie w pensjonacie zabranianie skłanianie

Skróty:

przyczyniać rozwinąć

ĆWICZENIE 46

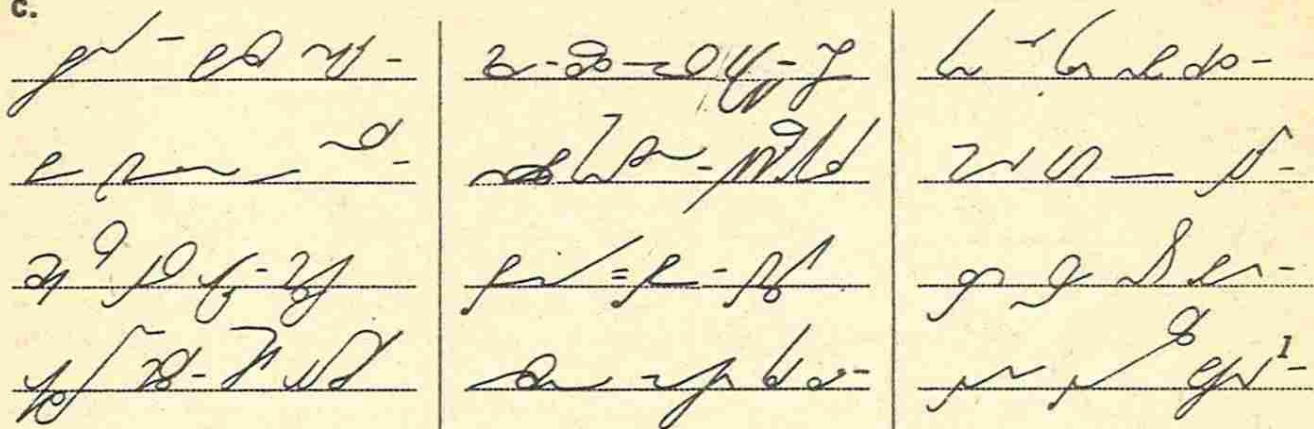
a.

Handwriting practice section showing cursive letters and words written on lined paper, organized into three columns.

b.

kłótniwy, szkodliwy, chorobliwy, żartobliwy, złośliwy, doktor, makulatura, uwer-
tura, obcinać, wspominać, stanąć, przeminać, dmuchnąć, pominąć, tknąć, zamie-
niać, wyganiać, przyczyniacie

c.

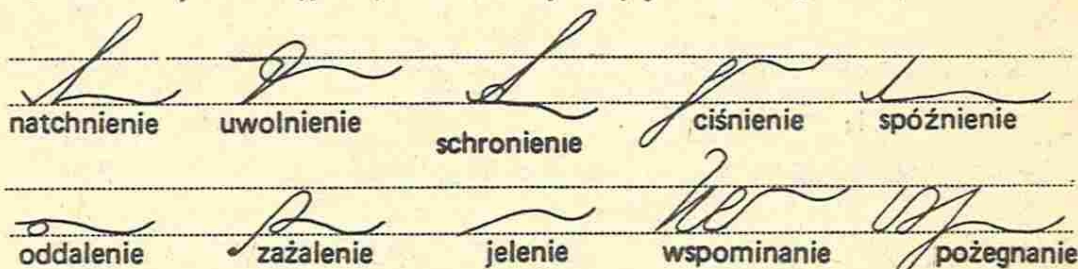

11. -(Ś, Ż)NIENIE I POCHODNE; -GNIENIE I POCHODNE

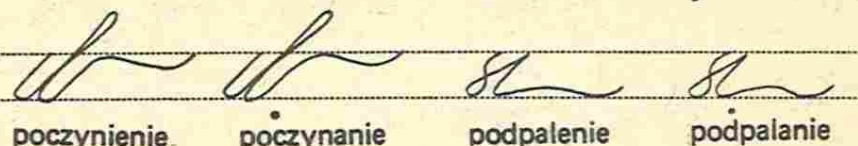
Końcówki tej grupy są graficznie do siebie podobne, różni je tylko inne położenie znaków w układzie liniowym:

— rozszerzony znak „n” (znak identyczny jak skrót „nasz”):

-nienie
-śnienie
-żnienie
-lenie
-nanie

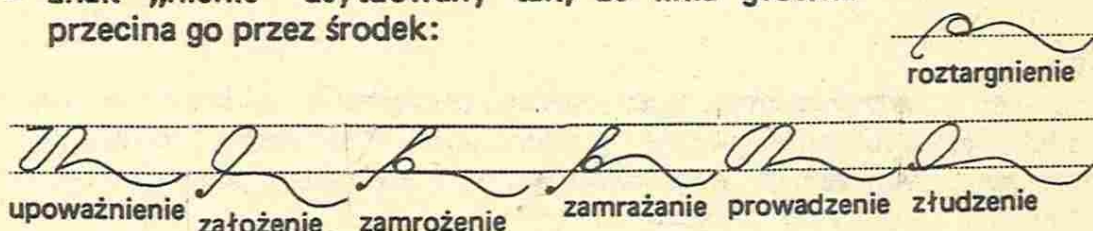

Ewentualne dwuznaczności rozwiązuje znak diakrytyczny „a”:

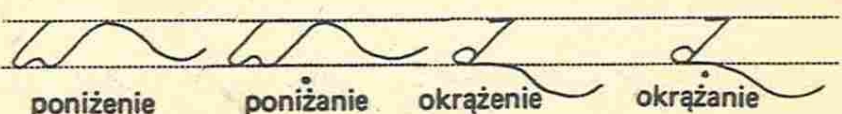

— znak „nienie” usytuowany tak, że linia główna przecina go przez środek:

-gnienie
-żnienie
-żenie
-żanie
-dzenie

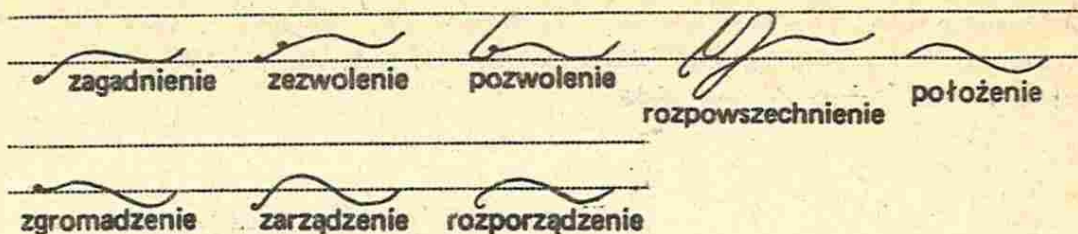

Ewentualną dwuznaczność rozwiązuje znak diakrytyczny „a”:

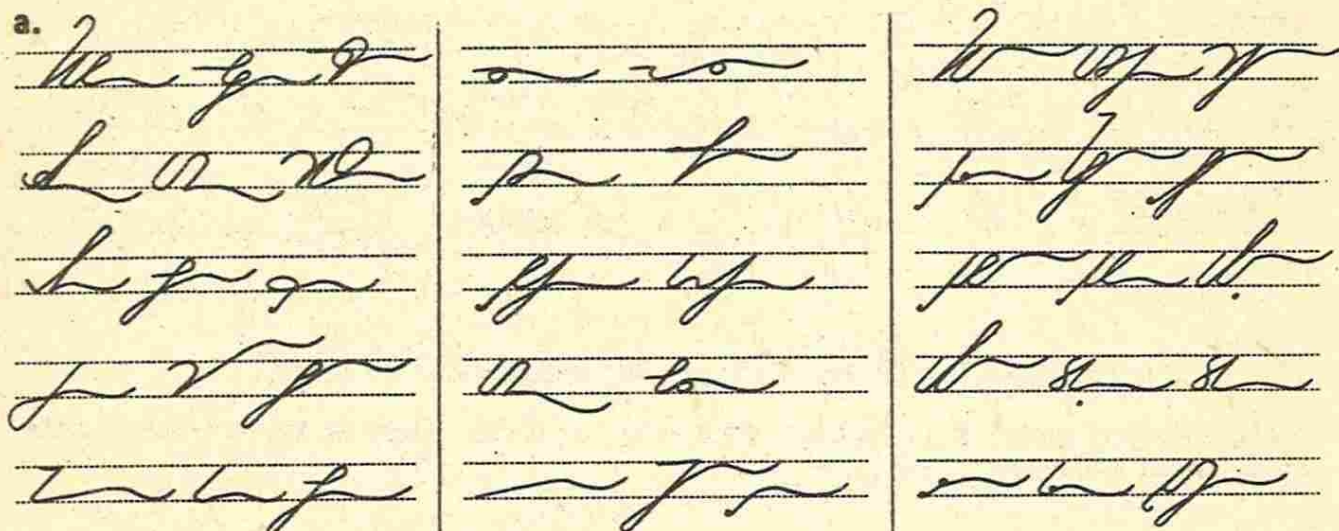
¹ Końcówkę należy czytać poprawnie: „magnaci”.

Skróty:

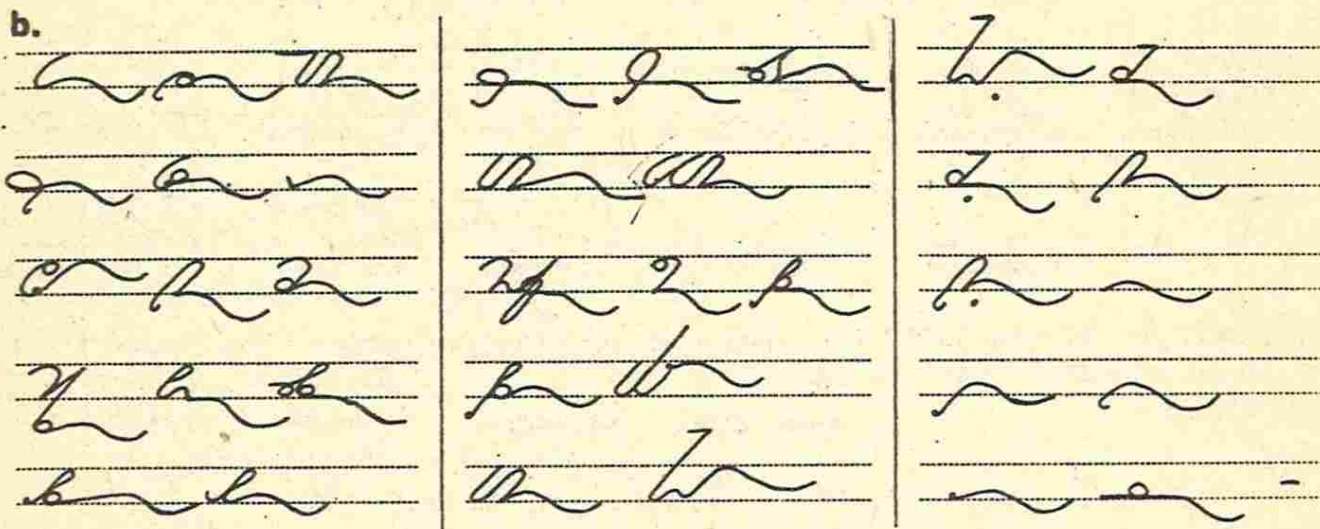

ĆWICZENIE 47

a.

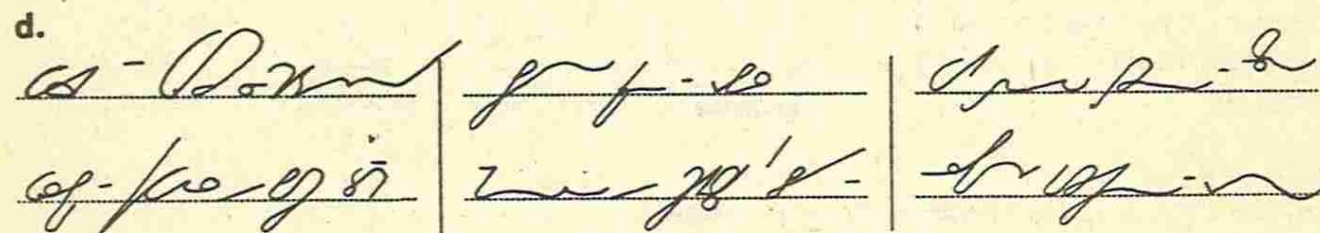
b.

c.

pełnienie, wzmocnienie, poczynienie, poczynanie, objaśnienie, zapalenie, naglenie, mielenie, wycinanie, drażnienie, drażnienie, odprężenie, okrażenie, okrażanie, wydrażenie, wydrażanie, zagroźnienie, odprowadzenie, powodzenie, pograżenie, przeciążenie, spóźnienie, przyznanie

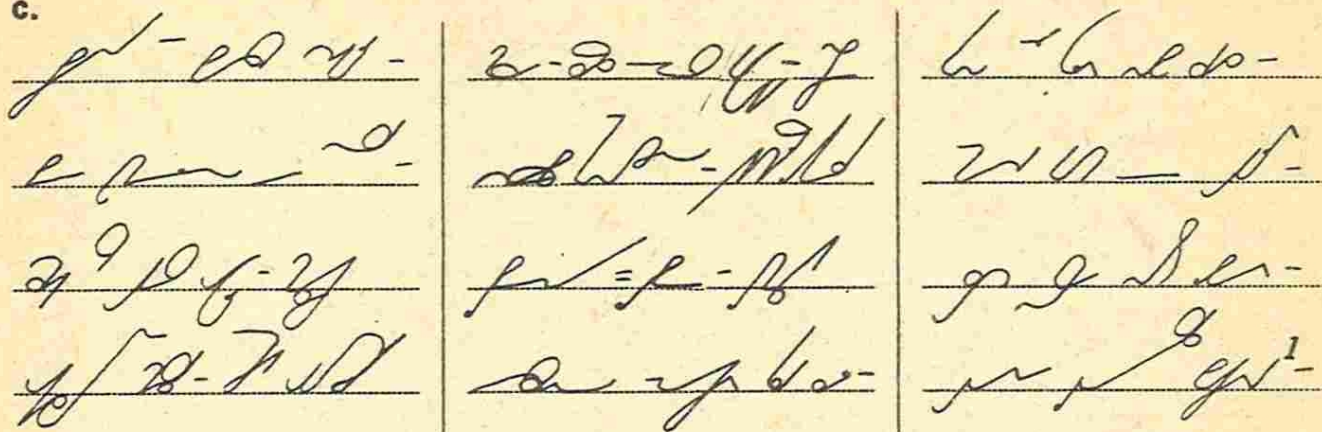
d.

b.

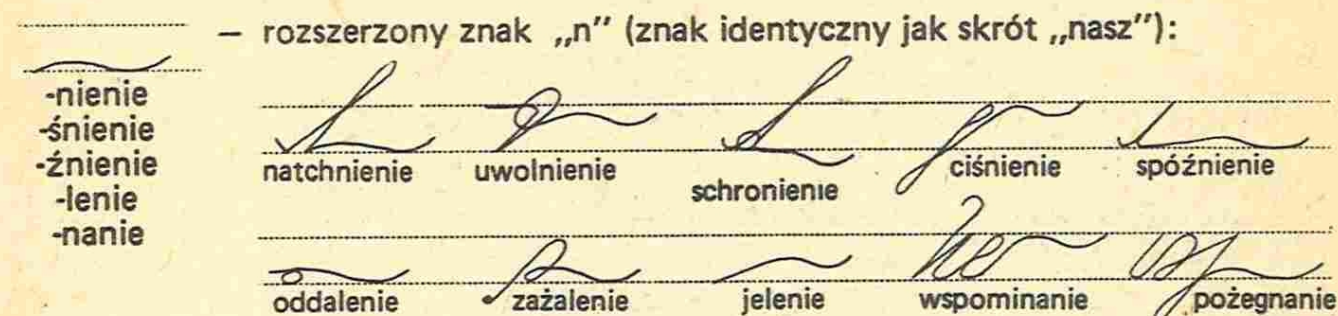
kłótniwy, szkodliwy, chorobliwy, żartobliwy, złośliwy, doktor, makulatura, uwer-
tura, obcinać, wspominać, stanąć, przeminać, dmuchnąć, pominąć, tknąć, zamie-
niać, wyganiać, przyczyniacie

c.

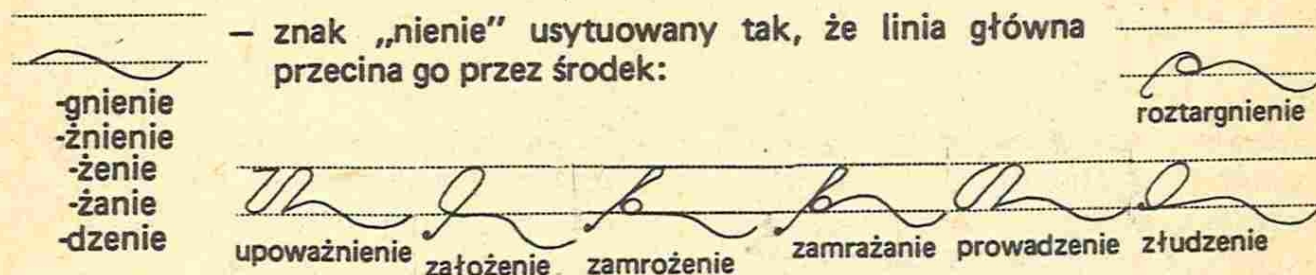
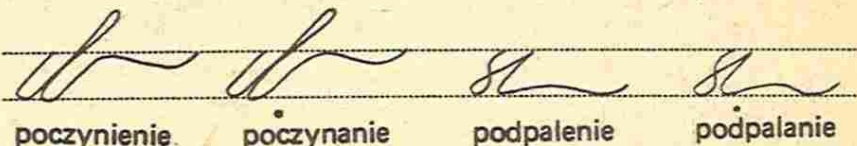

11. -(Ś, Ź)NIENIE I POCHODNE; -GNIE NIE I POCHODNE

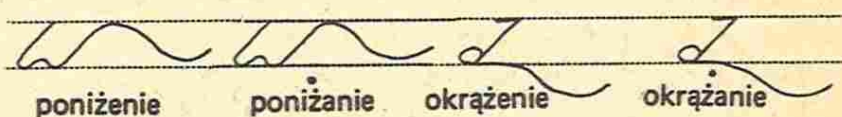
Końcówki tej grupy są graficznie do siebie podobne, różni je tylko inne położe-
nie znaków w układzie liniowym:

Ewentualne dwuznacznoś-
ci rozwiązuje znak diakry-
tyczny „a”:

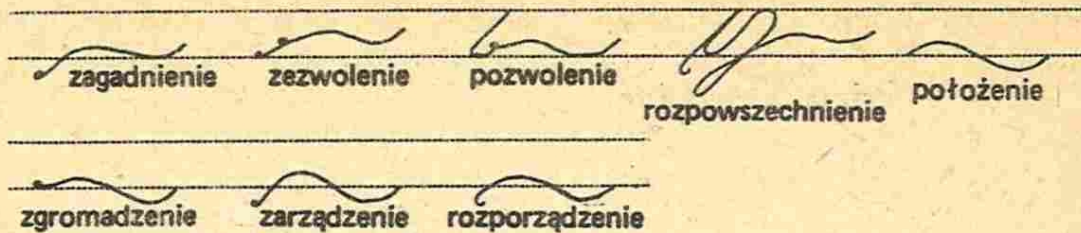

Ewentualne dwuznacznoś-
ci rozwiązuje znak diakry-
tyczny „a”:

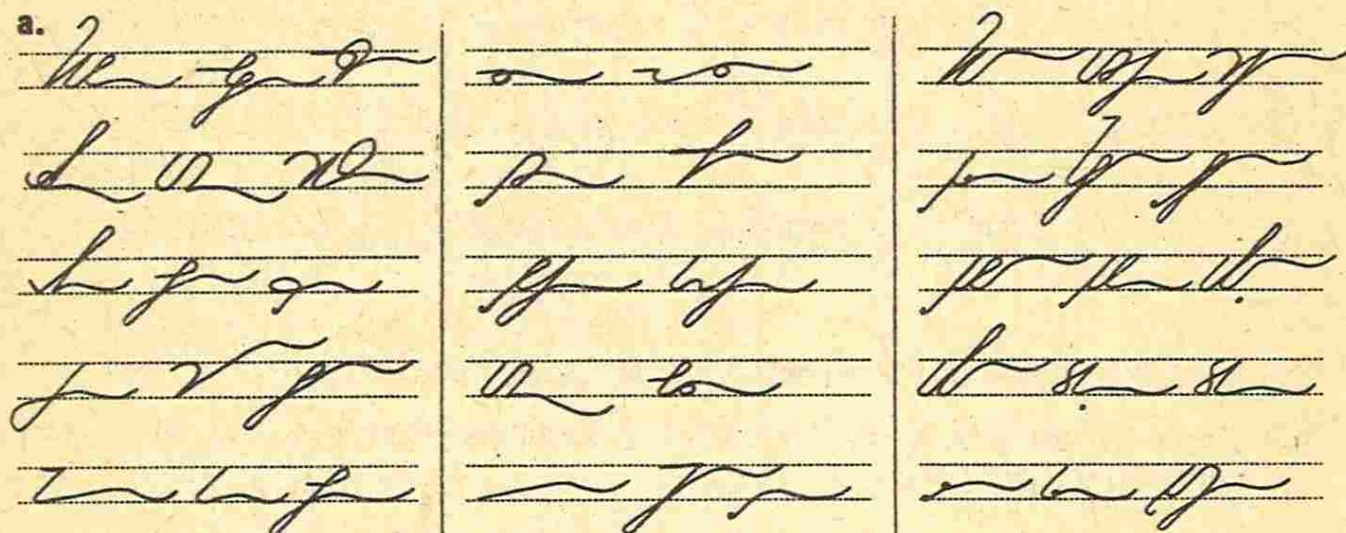
¹ Końcówkę należy czytać poprawnie: „magnaci”.

Skróty:

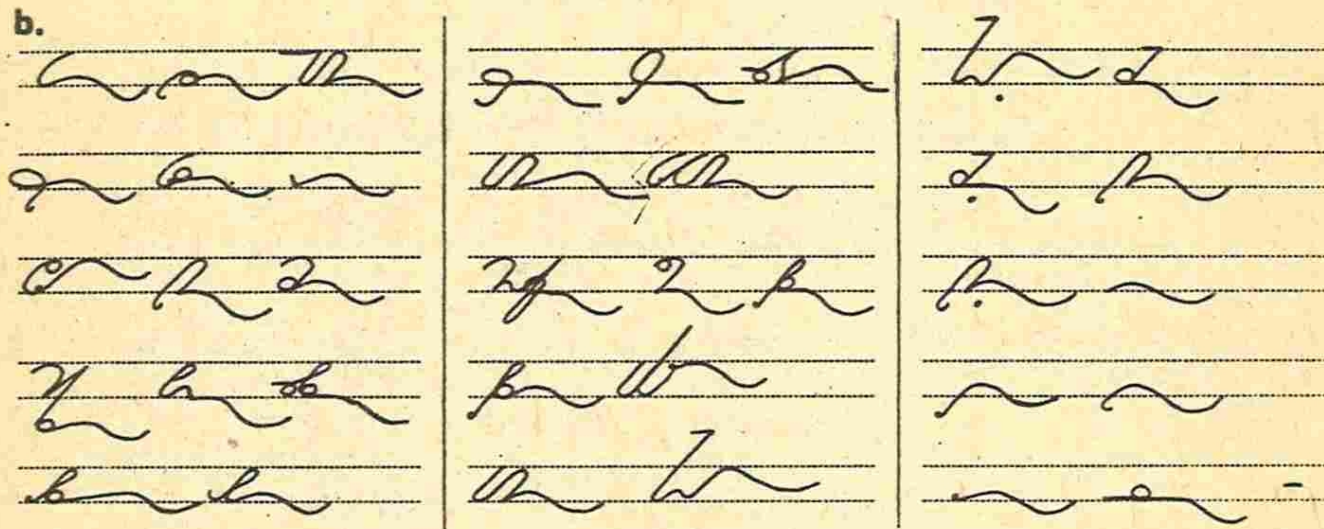

ĆWICZENIE 47

a.

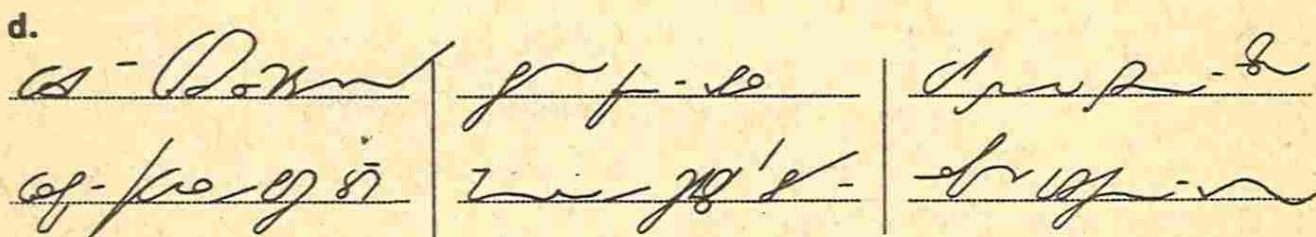
b.

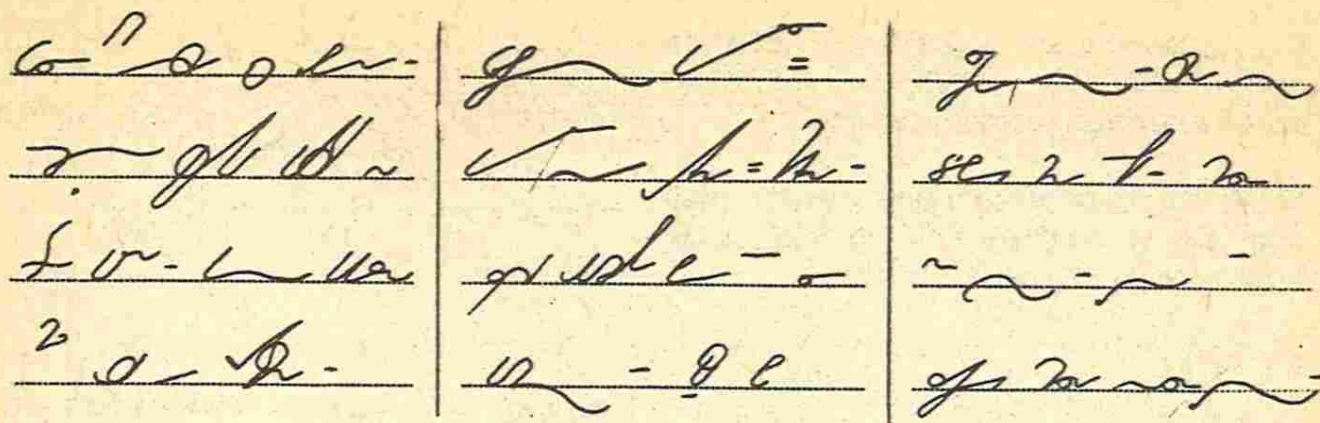

c.

pełnienie, wzmocnienie, poczynienie, poczynanie, objaśnienie, zapalenie, naglenie, mielenie, wycinanie, drażnienie, drażnienie, odprężenie, okrażenie, okrażanie, wydrażnienie, wydrażanie, zagroźnienie, odprowadzenie, powodzenie, pogrążenie, przeciążenie, spóźnienie, przyznanie

d.

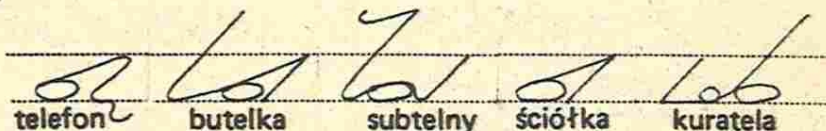

12. -TEL I POCHODNE; -(EJ, AJ)SZY I POCHODNE; -ENT; -ANT

Dla oznaczania końcówek „-tel” i „-(ej, aj)szy” stosuje się nowe znaki; końcówkę „-ent, -ant” oznacza się znanym znakiem połączeń spółgłosek ze zmianą pozycji znaku w układzie liniowym:

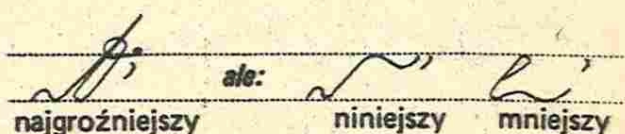
— znak w formie graficznej zbliżonej do „tr-tor” kreślony ruchem prawobrotowym (odwrotnie niż „tr-tor”):

Znak ten można stosować także w innych miejscach wyrazu:

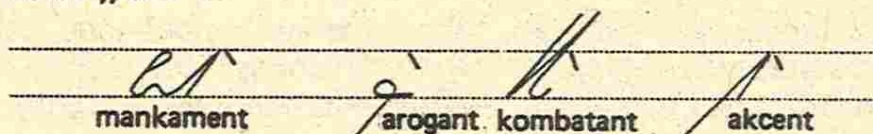

— znak mający formę apostrofu, pisany pod linią średnią:

W znaczeniu „-niejszy” znak może być stosowany wówczas, gdy początkowa część wyrazu zapewni jednoznaczne odczytanie wyrazu:

— znak „nt-nd” umieszczony pod linią średnią; przed tym znakiem pomija się często spółgłoski bezpośrednio poprzedzające końcówkę „-ent”:

Często pomija się przed „-ent” dłuższe części wyrazów – zapisuje się tylko część sugerującą całość wyrazu:

pretendent akompaniament asortyment

Jeżeli znak poprzedzający „-ent” znajduje się w pobliżu linii średniej, znak końcówki należy pisać łącznie:

ekwiwalent aspirant komplement

Skróty:

argument dysponent fundament gigant eksperyment

konosament konsument kontynent kontyngent korespondent

parlament prezydent producent referent reprezentant laborant

Do znaków „-ent, -ant” oraz „-ejszy” można dopisywać znaki innych końcówek:

wyższość scementuje zgorzenie opatentował najtrudniejszych

ĆWICZENIE 48

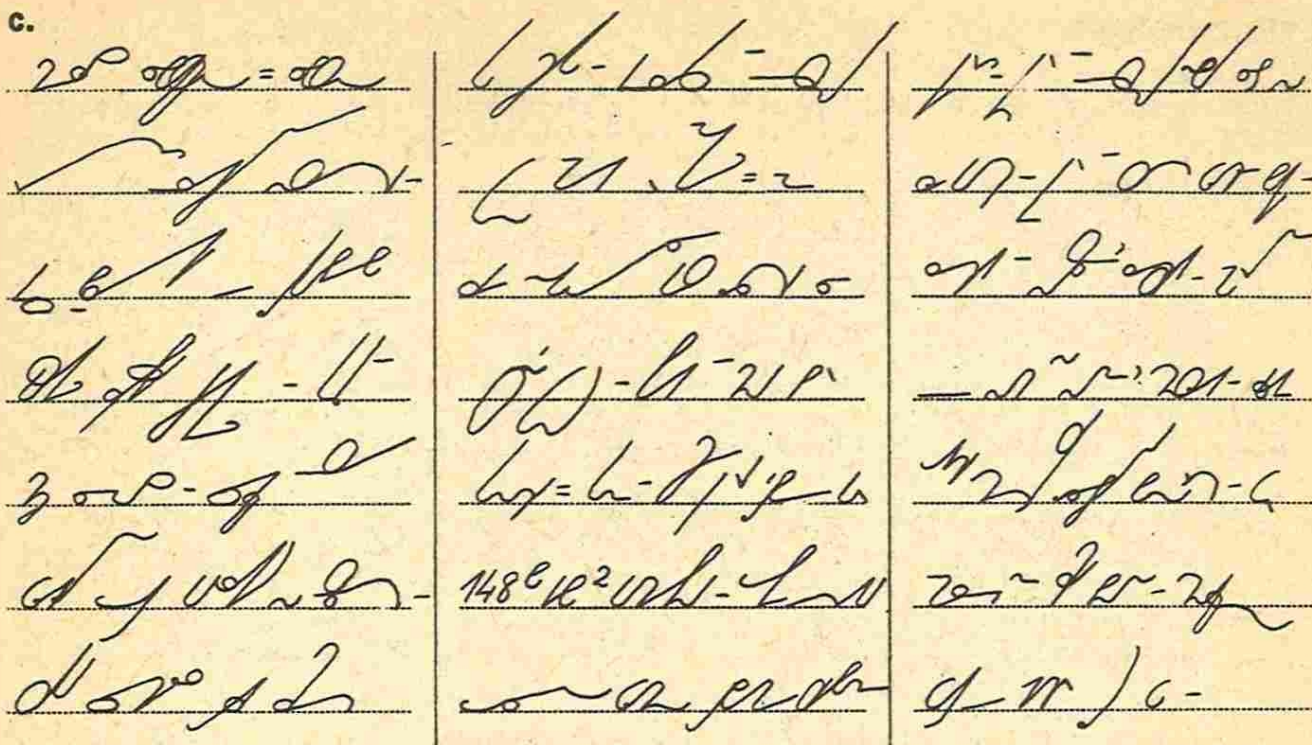
a.

Handwritten practice examples for the letter 'e' in various styles and positions, organized into three columns.

b.

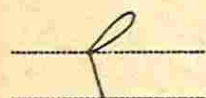
fotel, motel, tropiciel, wielbiciel, telefon, telewizja, patelnia, starszy, słodszy, najdłuższy, krótszy, ważniejszy, pilniejszy, wczorajszych, najbliższego, laborant, ornament, atrament, komplement, konosament, kontynent, kontyngent, konsument, testament

c.

13. -CZKA I POCHODNE; -WKA I POCHODNE

Końcówki tej grupy są oznaczane zupełnie nowymi znakami:

-czka
-niczka
-żeczka

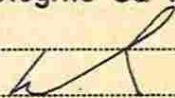
- znak dwumiarowy górny; rozpoczyna się jednamiarową pętlą podobnie jak znak „h-ch”, a w części końcowej biegnie od linii średniej do linii głównej pod kątem 135°:

rączka

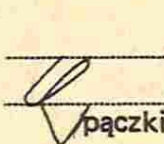

doniczka

książeczka

Wszystkie samogłoski oprócz „a”
na końcu wyrazu oznaczają się:

pączki

kozaczki

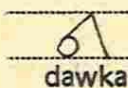

miasteczko

-wka
-fka
-jówka

- znak jednamiarowy kreślony pod kątem 135° od linii średniej do linii podstawowej:

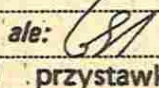
dawka

karafka

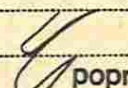

kryjówka

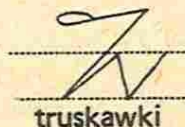
ale:

przystawka

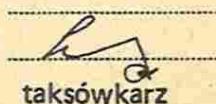
poprawka

Samogłoski na końcu wyrazu – z wyjątkiem „a”
– oznaczają się zgodnie z zasadami ich łączenia:

truskawki

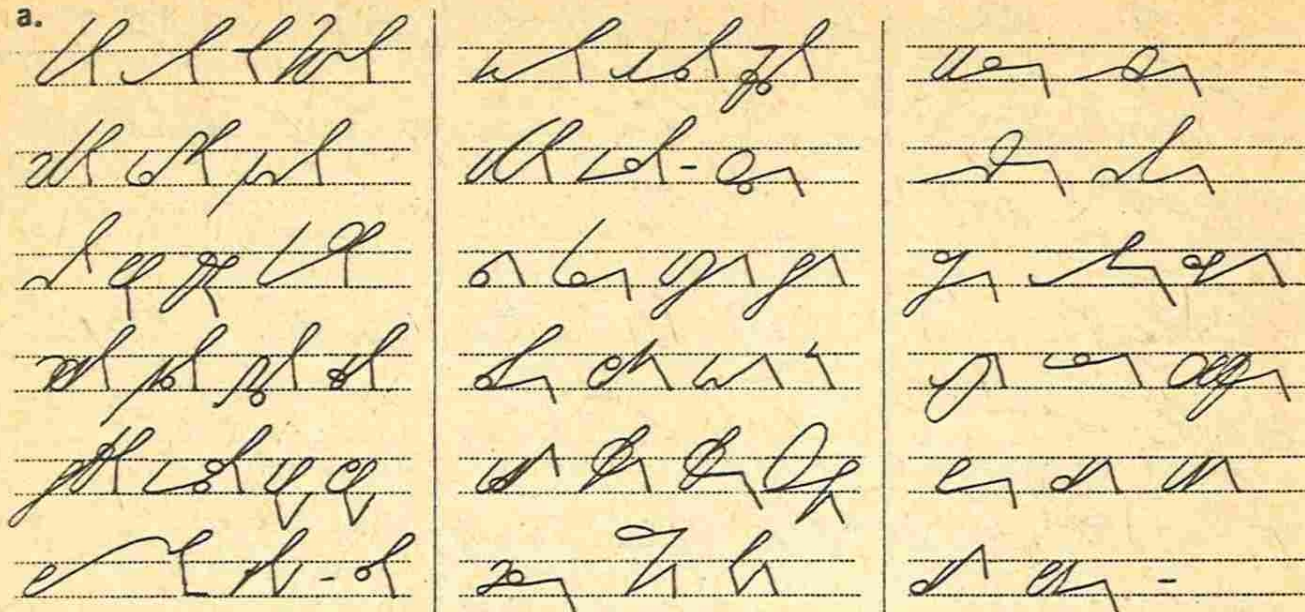
Dopisuje się także do znaku „-wka” znaki innych spółgłosek:

taksówkarz

ĆWICZENIE 49

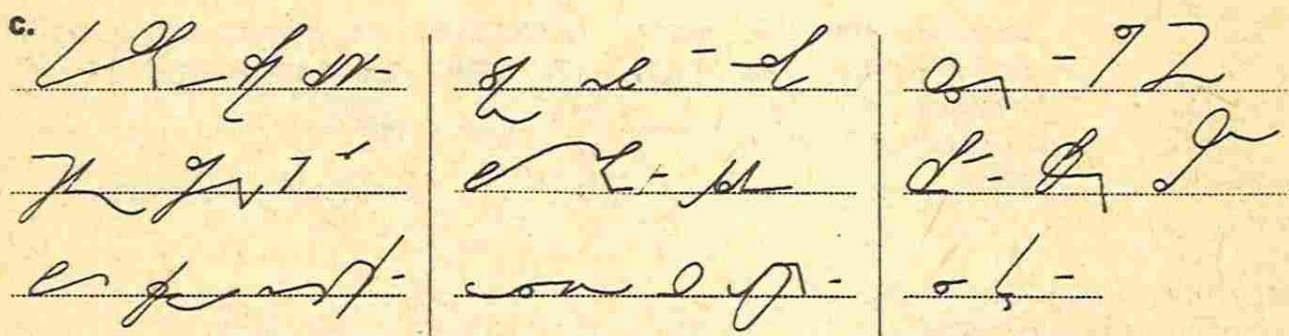
a.

b.

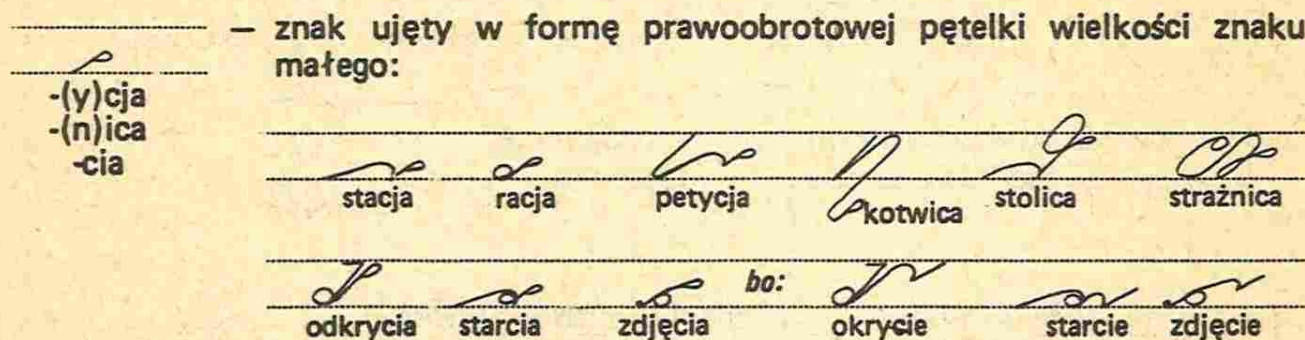
taczka, teczka, potyczka, kaczka, polewaczka, owieczka, poprzeczka, poprzedniczka, sprzątaczką, zapalniczką, ławka, makówka, kawka, pocztówka, krzyżówka, stalówka, stołówka, zabawka, mrówka, taksówka, wiatrówka, przyrodniczka, majówka, kryjówka

c.

14. -(Y)CJA I POCHODNE; -WACJA I POCHODNE; -(TY)FIKACJA

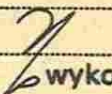
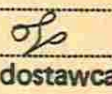
Wspólnymi cechami graficznymi tej grupy końcówek są pętelki wielkości znaków małych:

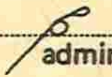
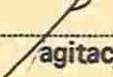
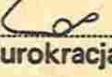
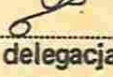
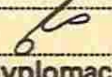
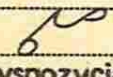
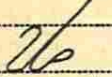
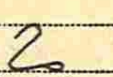
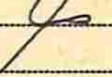
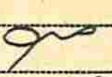
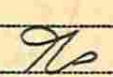
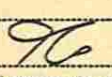
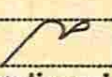
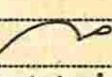
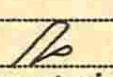
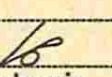
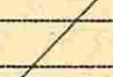
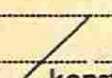
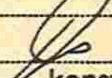
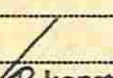
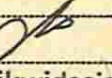
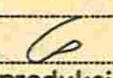
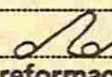
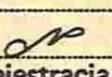
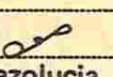
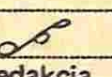
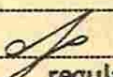
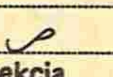
Przed znakiem tym można pomijać „k”, jeżeli uprości to pisownię wyrazu:

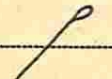
			ale:
lekcja	fikcja	akcja	reakcja

W pewnych wypadkach znak wykorzystuje się do oznaczania końcowego „-ca”:

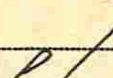
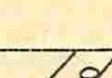
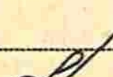
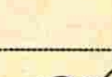
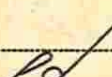
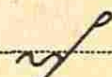
		
sprawca	wykonawca	dostawca

Skróty:

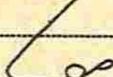
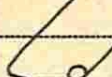
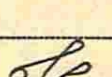
					
administracja	akcja	agitacja	biurokracja	delegacja	
					
deklaracja	demokracja	dyplomacja	dyspozycja	eksploatacja	egzystencja
					
fabrykacja	funkcja	ilustracja	instrukcja	interwencja	interpelacja
					
interpretacja	inteligencja	instytucja	inwestycja	kadencja	komunikacja
					
konstytucja	konsultacja	korespondencja	konstrukcja	likwidacja	produkcja
					
referencje	reformacja	rejestracja	rezolucja	redakcja	regulacja
					
reprezentacja	sekcja	selekcja	wizytacja		

 - znak dwumiarowy górny nawiązujący formą graficzną do znaków końcówek „-wanie, -wać” itp.; część znaku kreślona od linii podstawowej do linii górnej biegnie pod kątem 45°; znak kończy się prawoobrotową pętelką wielkości znaku małego jak znak „-cja”:

-wacja
-zacja
-lizacja
-tyzacja
-nizacja
-ryzacja

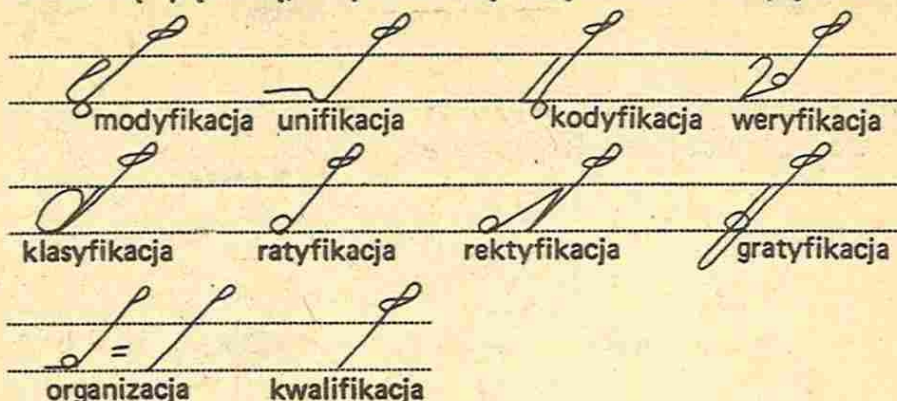
			
motywacja	elewacja	innowacja	konserwacja
			
centralizacja	standaryzacja	modernizacja	nowelizacja

Porównanie:

			
biurokracja	biurokratyzacja	demokracja	demokratyzacja

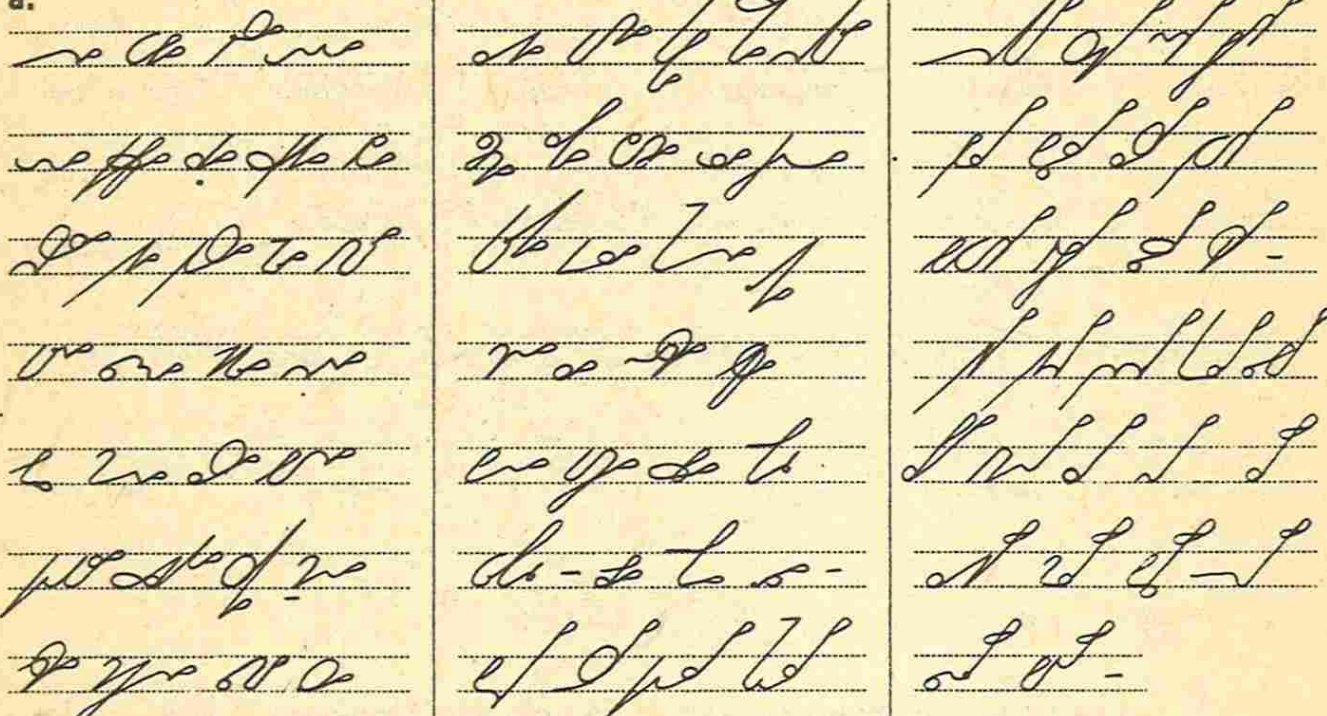
– znak powstający przez uzupełnienie znaku „-wacja, -zacja” dodatkową pętelką, wykreśloną częściowo na pętelce pierwszej:

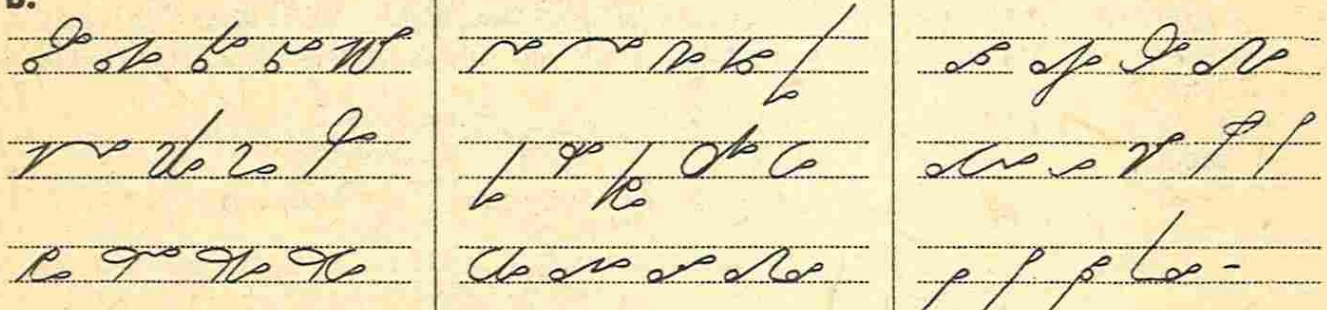
Skróty:

ĆWICZENIE 50

a.

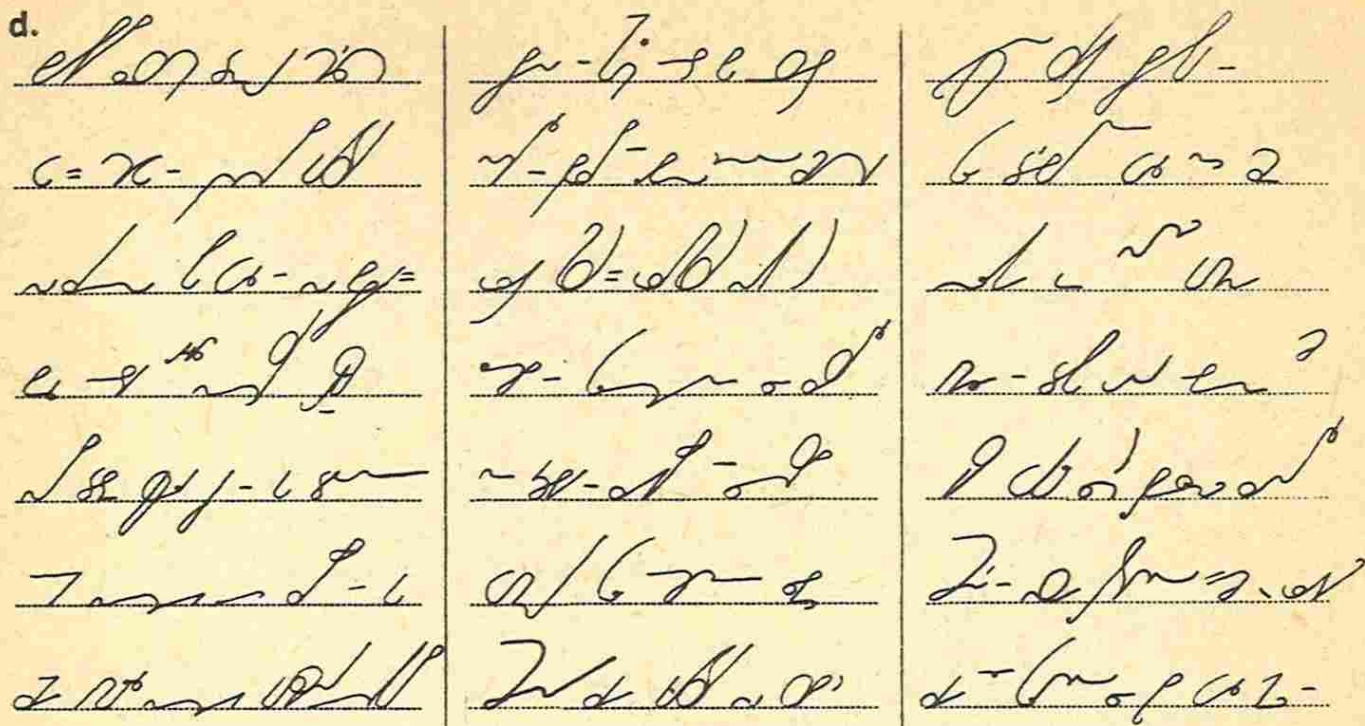

b.

c.

akacja, pozycja, stolica, kotwica, spódnice, przeczucia, mobilizacja, standaryzacja, centralizacja, rektyfikacja, kompozycja, realizacja, relacja, czarownica, wulkani-
zacja, kwalifikacja, racja, pszenica, przecznice, gracia, uczennice, modulacja, gra-
tyfikacja, inflacja

15. -CYJNY I POCHODNE; -WACYJNY I POCHODNE; -YJNY I POCHODNE

Dla tej grupy końcówek jest charakterystyczne zapisywanie ich końcowej zgłoski:

 -cyjny -cjalny -cjonalny	– połączenie znaku „-cja” ze zmniejszonym połączeniem „-ny”: stacja stacyjny lekcja lekcyjny fikcja fikcyjny
	 sanacja sanacyjny ambicja ambicjonalny prowincja prowincjonalny
	 emocja emocjonalny socjalny oficjalny
 -wacyjny -zacyjny -lizacyjny -tyzacyjny -nizacyjny -ryzacyjny	– połączenie znaku „-wacja” ze zmniejszonym połączeniem „-ny”: obserwacja obserwacyjny organizacja organizacyjny demokratyzacja demokratyzacyjny kanalizacja kanalizacyjny
 -yjny -ywny -iczny -(t)yczny -cjalistyczny -cjonalistyczny	– połączenie „-ny” podniesione po „y”: awaryjny seryjny masywny sugestywny ekskluzywny

taktyczny logiczny specjalistyczny racjonalistyczny nacjonalistyczny

Porównanie:

specjalny specjalizacyjny specjalistyczny demokratyzacyjny demokratyczny

Do znaków końcówek „-cyjny”, „-wacyjny” i „-yjny” można dopisywać inne znaki:

lekcyjnych sanacyjnemu centralizacyjnego aklimatyzacyjne masywnymi taktycznej

ĆWICZENIE 51

a.

Handwritten cursive practice for section a, showing various letter combinations and flourishes on lined paper.

b.

Handwritten cursive practice for section b, showing various letter combinations and flourishes on lined paper.

c.

Handwritten cursive practice for section c, showing various letter combinations and flourishes on lined paper.

W - f - j -	W - p - w	g - m - l -
g - z - b -	d - y - w	g - d - f -
p - d - w	r - p - r -	p - - - 9
m - d - p - d -	m - w - p - b -	r - l - - -
f - e - w - e -	r - p - d - w -	~ m - i - w
r - p - m - e - w	d - p - l - o -	g - x - - -
d - - - w -	p - - - p - l -	- - - d - w -
m - l - - - f -	l - d - - - d - x	h - - - d - w
l - l - - - o - l -	g - d - l - w - n -	d - w - l - p -
e - p - - -	p - - - d - w -	= - - - p -

CZYTANKI STENOGRAFICZNE

1. ZASOLENIE BAŁTYKU I MORZA CZERWONEGO

e - b - e - d - e - l - e - m - (- - -) e - d - p -
 l - d - w - l - - - d - d - d - p - d - d -
 g - d - p - d - p - e - l - e - d - g - l - e -

2. OPADY A SĄSIEDZTWO MORZA

z - l - w - g - - - d - p - e - - - p - w - l - - - p - d -
 m - - - w - d - - - d - l - p - p - d - - - d - l - i -

Współczesne symbole i znaki
 Wzrost i rozwój

3. ROZMIARY ZNAKÓW TOPOGRAFICZNYCH

Wzrost i rozwój
 Wzrost i rozwój
 Wzrost i rozwój
 Wzrost i rozwój

4. W EUROPIE BRAK PUSTYŃ

Wzrost i rozwój
 Wzrost i rozwój
 Wzrost i rozwój

5. DLACZEGO EURAZJĘ PODZIELONO NA DWA KONTYNENTY

Wzrost i rozwój
 Wzrost i rozwój
 Wzrost i rozwój
 Wzrost i rozwój

6. ZAMARZANIE SZYB

Wzrost i rozwój
 Wzrost i rozwój

7. GÓRY ŚWIĘTOKRZYSKIE MNIEJ STROME NIŻ KARPATY

8. TOPNIENIE ŚNIEGU

9. DZIEŃ I NOC

10. UROKI BIESZCZADÓW

¹ denudacja: całokształt procesów geologicznych prowadzących do obniżenia i wyrównania powierzchni lądów

9. *Wprowadzenie*
Wprowadzenie
Wprowadzenie

11. STARE MURY CZERSKA

Wprowadzenie
Wprowadzenie
Wprowadzenie
Wprowadzenie
Wprowadzenie

ZESTAWIENIE SKRÓTÓW

A.

aby

administracja

administrator

agencja

agitacja

agitator

agronom

agronomia

akademia

akcja

aktualny

aktyw

albo

analiza

Anglia

antagonizm

aparat

aparatura

argument

armia

artykuł

atmosfera

Austria

Australia

autentyczny

autonomia

awangarda

B.

bardzo

bank

bądź

bądźcie

będzie

będziemy

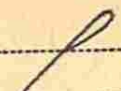
bezwarunkowy

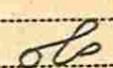
bez względu

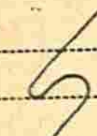
biblioteka

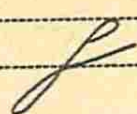
biurokracja

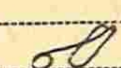
 blok

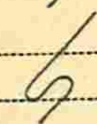
 choć

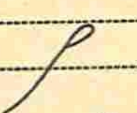
 demokracja

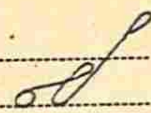
 bogactwo

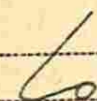
 ciężki

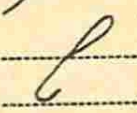
 demokratyzm

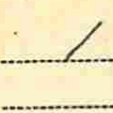
 bowiem

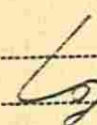
 co

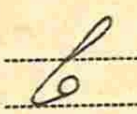
 demokratyzacja

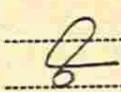
 budowa

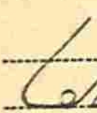
 czas

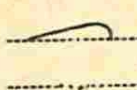
 dla

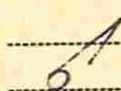
 budżet

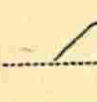
 czerwiec (czerpać)

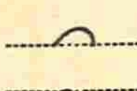
 długo (długi)

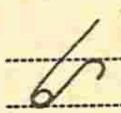
 burżuazja

 często

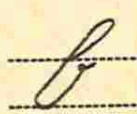
 dłużnik

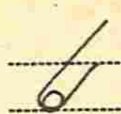
 być

 część

 dobrobyt

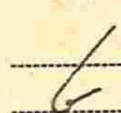
 byłbym

 członek

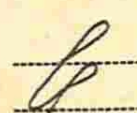
 dobry

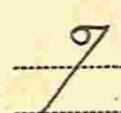
 bylibyście

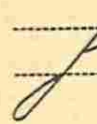
 człowiek

 dobrze

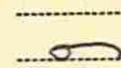
C.

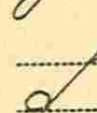
 czwartek

 doskonały

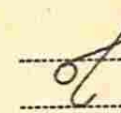
 cel

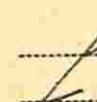
 czynnik

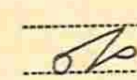
 dostateczny

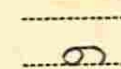
 charakter

D.

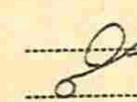
 dotychczas

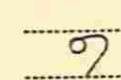
 chce

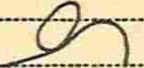
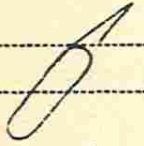
 deklaracja

 dotyczy

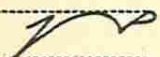
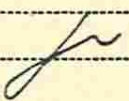
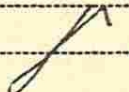
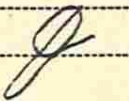
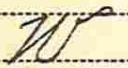
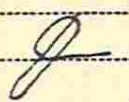
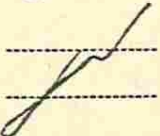
 chociaż

 delegacja

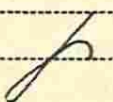
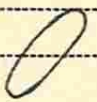
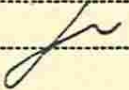
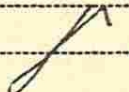
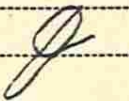
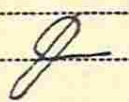
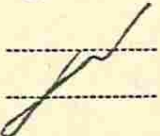
 dowód

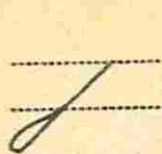
	duży		elektryczność		Francja
	dyscyplina		energia		front
	dyktator		ewentualnie		fundament
	dyplomacja	F.			
	dyrektor				
	dysponent				
	dziennik				
	dziś				

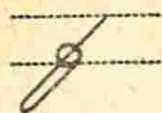
E.

	egzystencja		faktyczność		generał
	ekonomia		finanse		gigant
	eksperyment		flota		głęboki
	eksploatacja		forma		główny
	eksport		fragment		godzina

G.

	gatunek
	gdy
	gdzie
	generał
	gigant
	głęboki
	główny
	godzina

 gospodarka

 granica

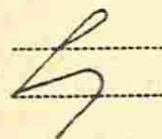
 grupa (grudzień)

H.

 handel

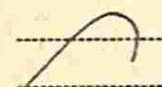
 historia

 hitleryzm

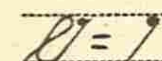
 hutnictwo

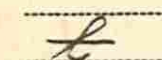
 hutnik

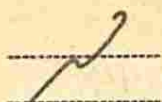
I.

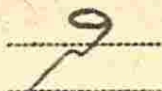
 ilość

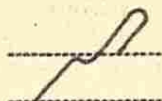
 ilustracja

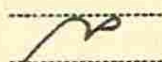
 imperializm

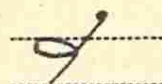
 im większy

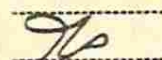
 inaczej

 inicjator

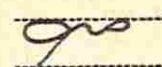
 inicjatywa

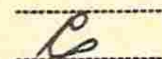
 inteligencja

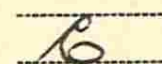
 internacjonalizm

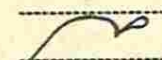
 interpelacja

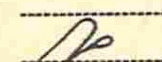
 interpretacja

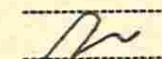
 interwencja

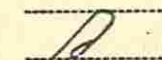
 instrukcja

 instruktor

 instytucja

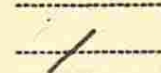
 inwestycja

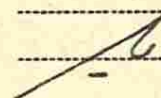
 inwentarz

 inżynier

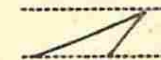
 istnieć

J.

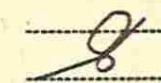
 jak

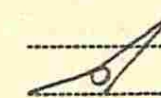
 Japonia

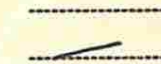
 jeden

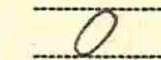
 jednak

 jednakże

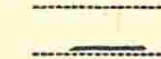
 jednolity

 jednostka

 jest

 jeszcze

 jeżeli

 już

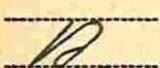
K.

 kadencja

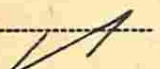
 kapitał

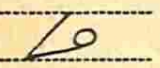
 katastrofa

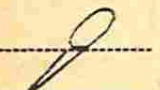
 kategoria

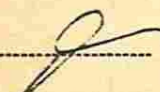
 każdy

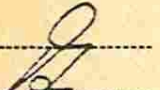
 kiedy

 kierownik

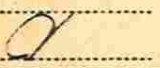
 kierunek

 kilka

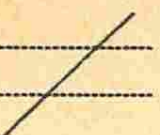
 kilkadziesiąt

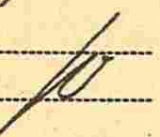
 kilkakrotnie

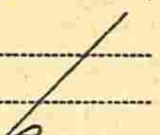
 kilkanaście

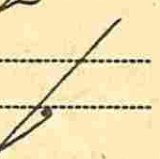
 klasa (kultura)

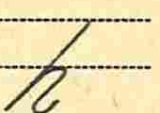
 kolektyw

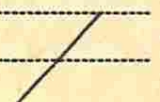
 komitet

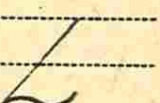
 komplet

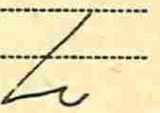
 komunikacja

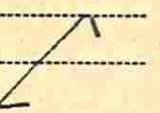
 komunizm

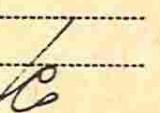
 konferencja

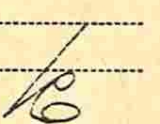
 koniec

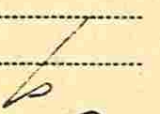
 koniecznie

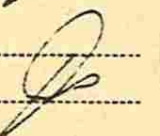
 konkurs

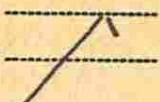
 konosament

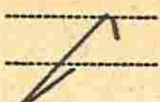
 konstrukcja

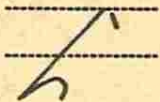
 konstruktor

 konstytucja

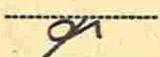
 konsultacja

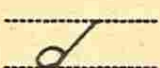
 konsument

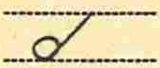
 kontynent

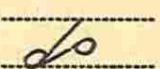
 kontyngent

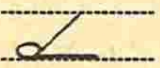
 korespondencja

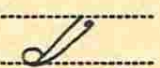
 korespondent

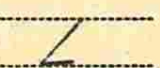
 kraj

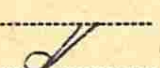
 Kraków

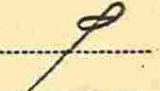
 kredyt

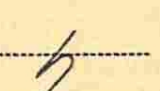
 krótki

 krytycyzm

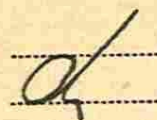
 kto

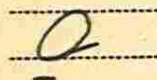
 który

 kwalifikacje
(kwalifikacja)

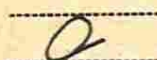
 kwiecień

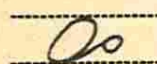
L.

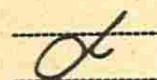
 laborant

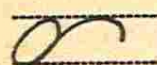
 Lenin

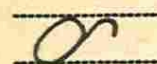
 leninizm

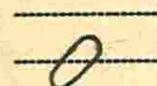
 lecz (leży)

 ledwie

 lipiec

 listopad

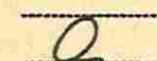
 literatura

 lub

 ludzie

 luty

ł.

 łążyć (łączyć)

M.

 ma

 magazyn

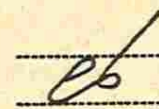
 magazynier

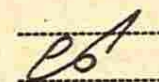
 maksimum

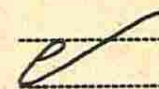
 marzec

 maszyna

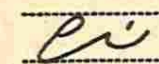
 materiał

 metoda

 metodyka

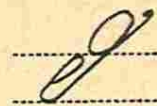
 mianowicie

 miejsce

 miesiąc

 między

 między innymi

 militaryzm

 minister

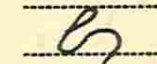
 ministerstwo

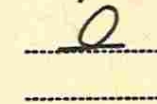
 minimum

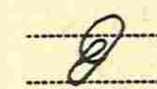
 minuta

 młody

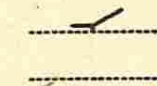
 mniej więcej

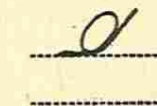
 mocarstwo

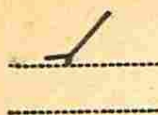
 mogło

 monopol

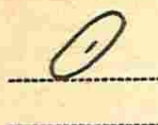
 mowa

 może

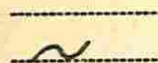
 możliwy

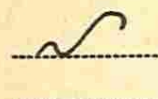
 można

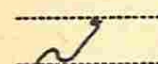
 mówić

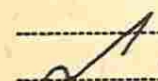
 myśl

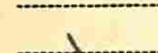
N.

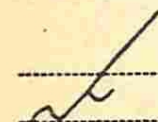
 na

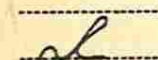
 nabyć

 nacjonalizm

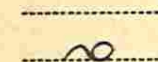
 naczelnik

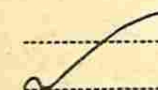
 nad

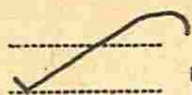
 najbardziej

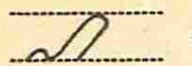
 namowa

 nasz

 naród

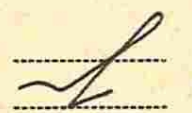
 natomiast

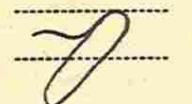
 natychmiast

 nawet

 nie bardzo

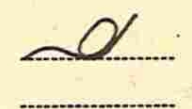
 niebawem

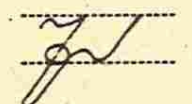
 nie chce

 niedziela

 nie każdy

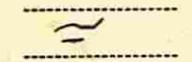
 niekiedy

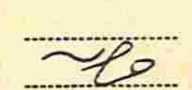
 niemożliwy

 nie ograniczany

 nie ograniczony
(nieograniczony)

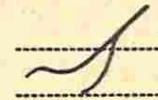
 niepodległość

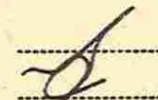
 nierówny

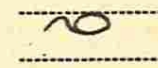
 nierównomierny

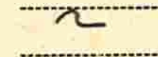
 niewiele

 niezbędny

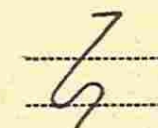
 niezwłocznie

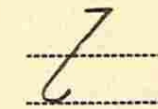
 niezwykle

 nowator

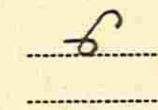
 nowy

O.

 obowiązek

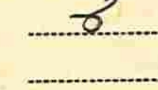
 obywatel

 oczywiście

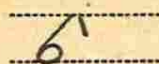
 odbyć

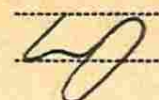
 odmowa

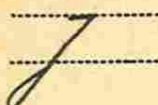
 odpowiedzialność

 od tej

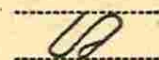
 od zewnątrz

 parlament

 poniedziałek

 ogólny

 patriotyzm

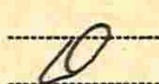
 ponieważ

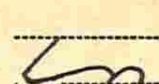
 ogromny

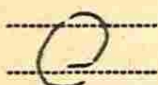
 październik

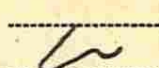
 pośpieszny

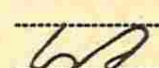
 okoliczność

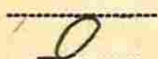
 pełny

 postulat

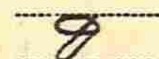
 około

 pewien

 potężny

 olbrzymi

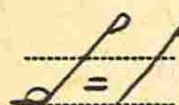
 plan

 potrzeba

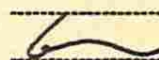
 oprócz

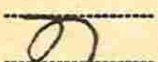
 pod względem

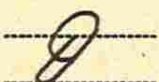
 potwierdzić

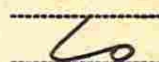
 organizacja

 pokój

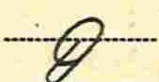
 pozwolenie

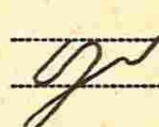
 oszczędność

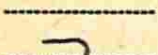
 polityka

 powód

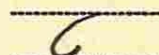
 oświata

 Polska

 powszechny

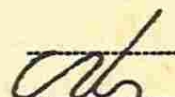
 oto (otóż)

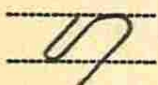
 położenie

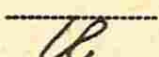
 praca

P.

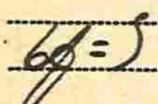
 pomagać

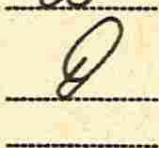
 prefabrykat

 państwo

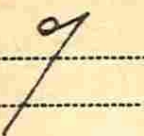
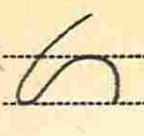
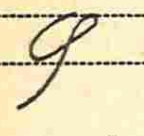
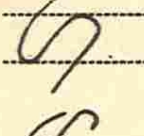
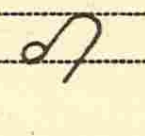
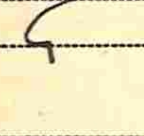
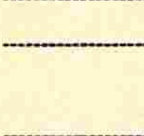
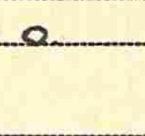
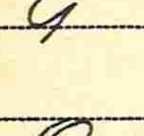
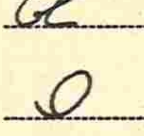
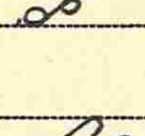
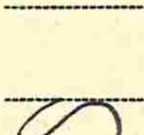
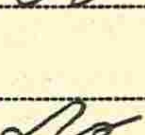
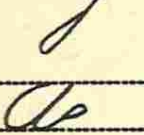
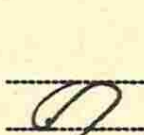
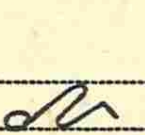
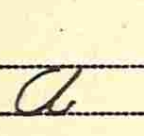
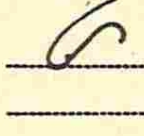
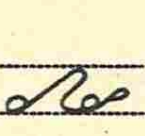
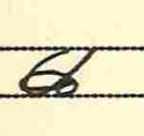
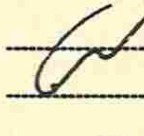
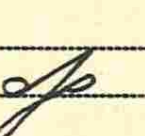
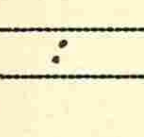
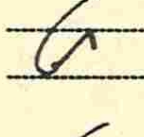
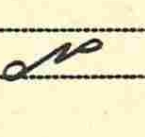
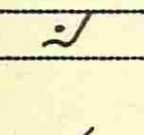
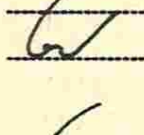
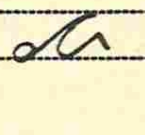
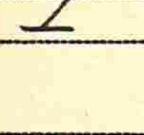
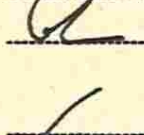
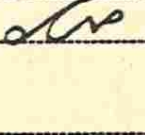
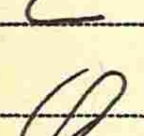
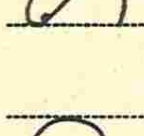
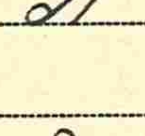
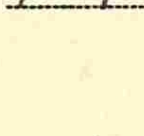
 pomoc

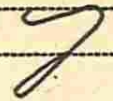
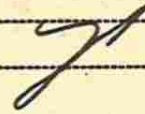
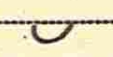
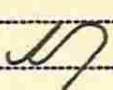
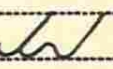
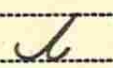
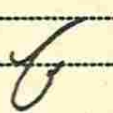
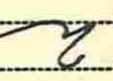
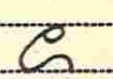
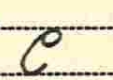
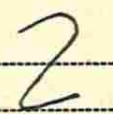
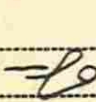
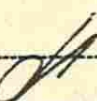
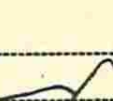
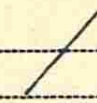
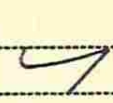
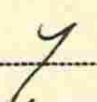
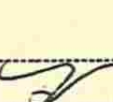
 prezydent

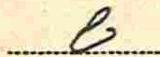
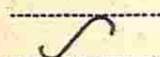
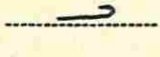
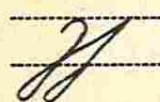
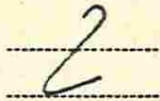
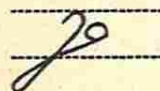
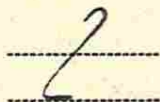
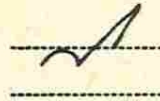
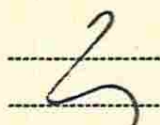
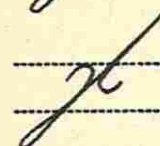
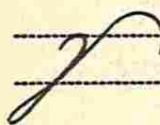
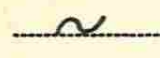
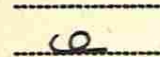
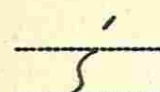
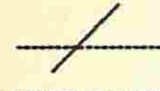
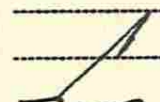
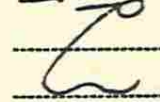
 paragraf

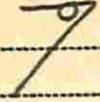
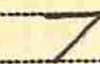
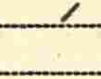
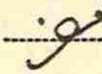
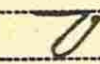
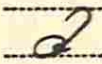
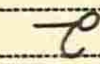
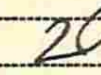
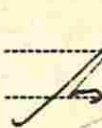
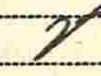
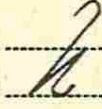
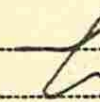
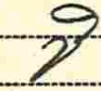
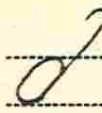
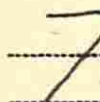
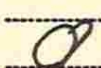
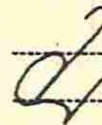
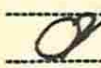
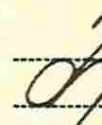
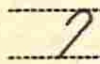
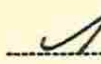
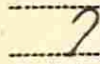
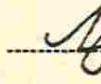
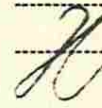
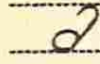
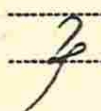
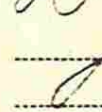
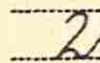
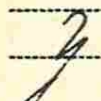
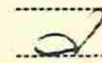
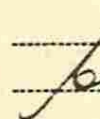
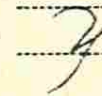
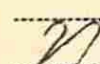
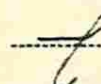
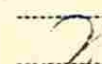
 pomyśl
pomysł

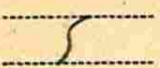
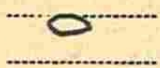
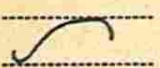
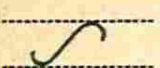
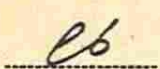
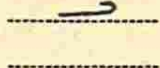
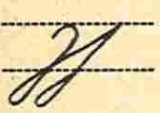
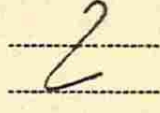
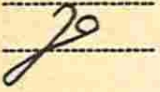
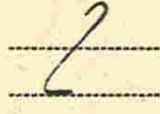
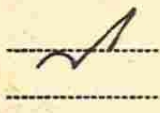
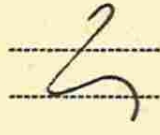
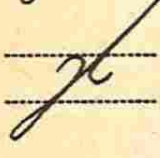
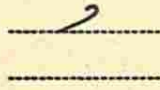
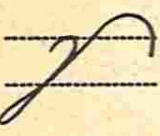
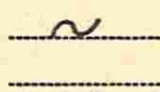
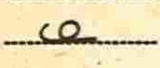
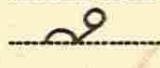
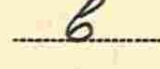
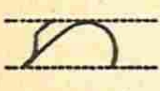
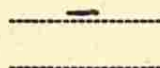
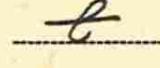
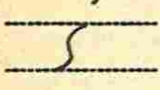
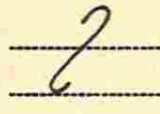
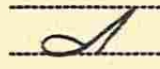
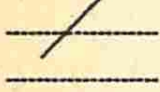
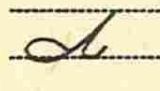
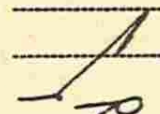
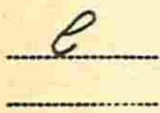
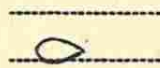
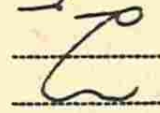
 problem

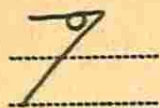
	procent		przedsiębiorczość	R.	
	proces		przedsiębiorstwo		racjonalizatorstwo
	producent		przebyć		raz
	produkt		przemowa		redakcja
	proletariat		przemysł		referat
	proletariusz		przeszłość		referencje
	propagacja		przewodnictwo		referent
	propaganda		przybyć		reformacja
	propagator		przyczyna		regulacja
	proporcja		przyczynić		rejestracja
	proporcjonalny		przynajmniej		reprezentant
	prostopadły		przypuszczać		reprezentacja
	prócz		przyszłość		rewolucja
	przede wszystkim		punktualność		rezerwa

	rezolucja		rychły		sojusz
	rezultat		rynek		sojusznik
	ręczyć		rzecz		socjalizm
	robić		rzeczywiście		społeczeństwo
	robotnik	S.			społeczny
	rozkwit		sekcja		sposób
	rozpowszechnienie		sekunda		sprawiedliwy
	rozporządzenie		selekcja		stopień
	rozwój		sesja		strategia
	również		siebie		strona
	równoległy		się		stwierdzić
	równomierny		składnik		styczeń
	równy		skutek		sukces
	różny		sobota		suwerenność

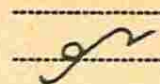
	swój		tamtej		trzeba
	system		tamten		tu
	sytuacja		tamtędy		tutaj
	szereg		te		twierdzić
	szeroki		technika		tworzyć
	szkoła		technik		twórczość
	szybko		tej		tydzień
	szybkość		ten		tylko
	środa		termin		tym razem
	świadomość		to		tym większy
	świat		towarzysz	U.	
T.			traktat		uaktualnić
	ta		transport		uaktywnić
	tam (tym)		trud		ubezpieczenie

	udoskonalić		większość		wreszcie
	układ		widzi		w rezultacie
	upływ		wiele		wrzesień
	ustrój		wielki		wskutek czego
	uwarunkować		wizytacja		wspaniały
	ówczesny		wizytator		wspólny
	uwzględnić		własny (walka)		wspólnota
W.			właściwy		współzawod- nictwo
	waga		wniosek		wszechstronny
	Warszawa		wnioskowi		wszędzie
	warunek		wobec		wszystko
	ważny		w ogóle		wtorek
	wbrew		wokoło		wycieczka
	wewnątrz		wówczas		wykład

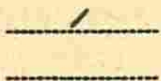
	swój		tamtej		trzeba
	system		tamten		tu
	sytuacja		tamtędy		tutaj
	szereg		te		twierdzić
	szeroki		technika		tworzyć
	szkoła		technik		twórczość
	szybko		tej		tydzień
	szybkość		ten		tylko
	środa		termin		tym razem
	świadomość		to		tym większy
	świat		towarzysz	U.	
T.			traktat		uaktualnić
	ta		transport		uaktywnić
	tam (tym)		trud		ubezpieczenie

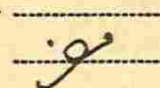
 udoskonalic

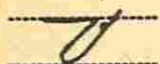
 większość

 wreszcie

 układ

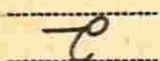
 widzi

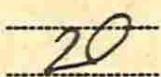
 w rezultacie

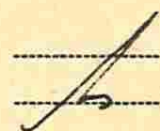
 upływ

 wiele

 wrzesień

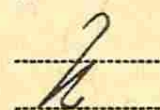
 ustrój

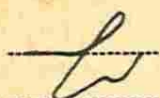
 wielki

 wskutek czego

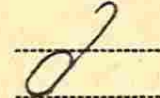
 uwarunkować

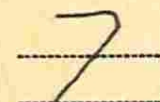
 wizytacja

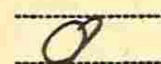
 wspinały

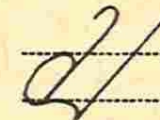
 ówczesny

 wizytator

 wspólny

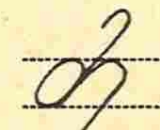
 uwzględnić

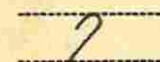
 własny (walka)

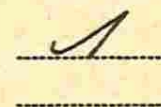
 wspólnota

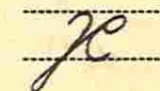
W.

 właściwy

 współzawod-
nictwo

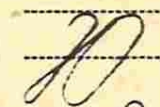
 waga

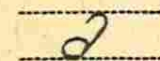
 wniosek

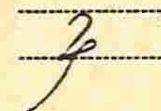
 wszechstronny

 Warszawa

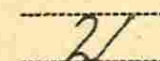
 wnioskowi

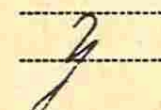
 wszędzie

 warunek

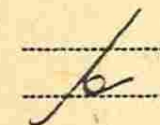
 wobec

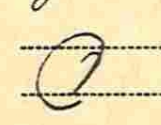
 wszystko

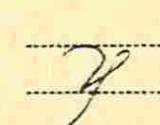
 ważny

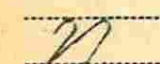
 w ogóle

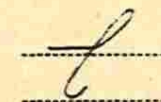
 wtorek

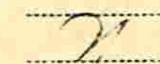
 wbrew

 wokoło

 wycieczka

 wewnątrz

 wówczas

 wykład

wymaga

zarządzenie

zresztą

wytwórczość

zasada

zupełny

wytyczne

za wiele

zwany

wyżej

zawisły

związek

wzajemny

zawsze

zwierzchnik

względ

zdolność

zwięzły

Z.

zebranie

zwłaszcza

zaborczy

zespół

zwycięstwo

zadanie

zezwolenie

zwyczaj

zagadnienie

zgoda

zwyczajny

zakład

zgromadzenie

zwykle

zaledwie

zjawisko

Z.

zamiast

zjednoczenie

że

zapytać

znaczenie

żeby

TŁUMACZENIE ĆWICZEŃ 1 – 7

ĆWICZENIE 1

baba, babka, żaba, łaba, bal, kabała, bak, Alabama, czapa, czapka, czacza, macza, bacz, palacz, łamacz, hak, hamak, fach, Bach, macha, waha, pcha, łatwa.

ĆWICZENIE 2

gafa, gag, gapa, gama, gaża, gmach, Haga, Aga, agawa, bagaż, gmatwa, szafa, kaszka, szkapa, szpak, szach, wasz, masz, kamasz, fałsz, pałasz, czasza, czaszka, apaszka, wasza, pasza, kasza, baca, pałac.

ĆWICZENIE 3

a.

tama, taca, tabaka, wata, chata, baszta, mata, tata, akta, szpalta, bat, kat, alt, akt, szpagat, maszt, sak (ssak), Saba, smak, salwa, sadza, masaż, kasa, pasma, psalm, tasak, asfalt, wasal, bas, as, kwas, lampas, rak, rasa, rata, Rawa, rampa, rdza, para, Sparta, lampart, frak, farsz, farma, marka, martwa, marsz, marża, brawa (barwa), Barbara, makabra, bramka, Abraham, barszcz, Arab, arak, ar, Sara, smar, bar, rabarbar, dam, dama, data, dbała, parada, lada, padam, Ada, rada, arkada, Adam, czardasz, szpada, ład, sad, nam, nawa, narta, namaszcza, nasada, narada, napad (napadł), rana (ranna), nagana, Hawana, arkana, sarna, kanapa, kanał, banalna, gang, banan, szansa, awans, fanfara, łan, chan, szatan, baran, kaftan, kasztan, szampan, bałwan, dzban, barbakan, Wanda, banda, bandaż, szantaż, sandał, wandal, kantata, antaba, kant, amant, bażant, palant, baza, faza, zmagą, zgadł, zbada.

c.

Kapał lak. Łamał pal. Masz pałac. Macham wam. Mam frak. Badam was. Czarna farba. Dasz nam fant. Ładna sanna. Baza badacza. Mam akta. Mała palma. Ładna mała lampa. Spada dzban. Dam wam maszt. Spadł sandał. Mała łapa psa Asa. Dam wam rabarbar. Badacz bada kanał. Mała sarna spała. Łatwa kabała. Barwna szata Adama. Hamak brata Rafała. Banalna farsa. Martwa żabka. Adam bada nas. Ładna mała lalka. Spada mapa badacza. Agata łapała pasma. Spadł nam bandaż. Mała farma. Paszcza lwa. Dam wam szczaw. Rafał zgadł. Ala spała. Wandal łamał parkan. Łałam wam barszcz.

ĆWICZENIE 4

a.

Wasza szansa bardzo mała. Każdy ma czas. Co wam dam? Co pada na nas? Czas na bal. Szach albo mat. Raz mam czas. Każdy pałac ma dach. Sam dam wam kaftan. Adam ma bandaż. Rafał sam was zbada. Hanka sama nas zbada. Bardzo ładna fraszka. Dam wam szczaw albo rabarbar. Ananas albo banan. Czas na was albo na nas. Dasz nam smar. Na co masz czas?

b.

Farba czarna jak sadza. Nasz sad ma parkan. Tam park lub las. Ten żak wszystko zgadł. Tam spała Tamara. Gdzie Wanda ma bagaż? Bardzo mała ta altana. Bardzo ładna ta nasza lalka. Wszystko dla nas. Szach ma czas na wszystko. Tym razem mam dla was czas. Raz ten a raz tamten pas. Ten chan ma pałac. Ten sam arak. Ładna tamta salka. Co spada na tamten dach? Jak pan spał? Ta dama ma czar. Ta baza dla

was. Tymczasem ma pas. Jeszcze raz da nam fant. Ładna ta ballada. Ta babka ma smak ananasa. Masz jeszcze ten mandat? Narażasz nas na szwank.

ĆWICZENIE 5

a.

kran, krata (karta), krab, kraksa, kara (kra), karp, karat, karawana, masakra, wrak, wraca, warta, warga, gwara, kwarta, kwarantanna, warczał, chart (hart), harda, Sahara, haracz, harfa, chrapał, tara, taras, targ, tarka, tarcza, latarka, katar, tatarak, Tatar, klan, kłamał, klaps, szklanka, szklana, klacz, kalka, szakal, klamra, klamka, walc, wał, włada, chlapał, hałas, hałda, chałwa, halka, pchał, ratalna, atlas (atłas), talk, latał, waza, nakaz, hazard.

b.

Dam wam atlas. Władza da nakaz. Gdzie ta tarcza? Bardzo smaczna chałwa. Nasza waza szklana. Ta szklanka dla was. Kłamał, że masz tatarak. Fatalna kraksa. Czarna latarka. Gdzie ten gwar? Tym razem ma katar. Gdzie ta barwna szklanka. Ten walc dla nas. Nasza altana ma taras. Wracam na czas. Chart warczał na nas.

ĆWICZENIE 6

a.

grad, gra, gram, gracz, grab, garaż, hangar, nagrana, gracia, szarfa, szara, szarża, szrama, szarak, szarwark, szarada, szarpał, car, carat, Gal, gala, gałka, gałgan, mgła, nagła, zgłasza, szpargał, szal (szał), szafas, szala, szalka (szlak), szłam, szlachta, szlaban, cal, całka, cała, gaz, gazda, gaza, zła, zlana, złapana, złamana, mazał, zmazała, bazalt, iza, Balzak, kazał, twarz, szafarz, kałamarnica, kramarz, grabarz, zraz, bazar, larwa, alarm, tarła, szarlatan, grał, głąz, malarz, wachlarz, dar, radar, darta, dartał, dał (dal), zdał, dała, padła, padała, zgadła, nagadał, mdła, sadzał, naradzał, żar, żart, żarła, narażał, Dżakarta, maharadża.

b.

Łatwa szarada. Tymczasem mam ten sam garaż. Złapałam sandacza. Tam kładł zraz. Rdza żarła wrak. Złamał wachlarz. Malarz mazał dzban. Grałam dla was walca. Baca ma szafas. Szłam sama na targ. Dał nam talk. Każdy łapał szaraka. Zgrabna dama. Tarłam twarz. Kłamał, że masz garaż. Ranna sarna padła. Zgłaszał wszystko na czas. Gazda dał nam bat. Masz jeszcze czas na hazard. Gdzie ten kałamarnica? Tam spadł grad. Ta harfa dla nas. Gdzie wasza szarfa? Maharadża wracał na taras. Złamana klamra. Żal nam lata. Cała nasada zła.

ĆWICZENIE 7

a.

blacha (błaha), blaszka, blaszanka, blaga (błaga), szabla, bławat, blat, blada, Blanka, błam, plaża, plakat, plama, płaszczyzna, płacz, płachta, plaga, plac, czapla, spław, kapłan, plant, płaz, Mława, flaga, flaszka, flanka, flanka, tafla, człapał.

b.

Ładna szklana tafla. Malarz darta plakat. Zmazana plama. Dartał błam. Szkarłatna flaga. Ładna plaża. Nagła mgła spadła na plac.

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne 1981 r. Zam. 29. Wydanie V poprawione. Nakład 10 000+180 egz. Ark.wyd.12,7. Ark.druk.9,75. Papier offset. kl.V, 70 g 61x86. Oddano do reprografii 13 marca 1981. Druk ukończono w kwietniu 1981 r. Cena zł 16,- MOiW „17”.

Druk: Państwowe Studium Stenotypii i Języków Obcych w Warszawie
Dział Wydawniczy, ul. Mokotowska 16/20. Zlec. 307/81

